UCHWAŁA Nr XXIII/157/20
RADY GMINY SOMIANKA
z dnia 26 czerwca 2020r

w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) oraz art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 ze zmianami) w związku z Uchwałą Rady Gminy Somianka z dnia 31.08.2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Somianka, wraz ze zmianą wynikającą z uchwały Nr XXXV/209/17 z dnia 2 czerwca 2017 r., **Rada Gminy Somianka uchwala, co następuje:**

§1

Uchwala się „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka” zwane dalej „Studium”.

§2

1. Tekst Studium stanowi Załącznik Numer 1 do niniejszej Uchwały.
2. Rysunek sporządzony w skali 1:10000 przedstawiający uwarunkowania rozwoju stanowi Załącznik Numer 2 do niniejszej Uchwały.
3. Rysunek sporządzony w skali 1:10000 przedstawiający kierunki rozwoju stanowi Załącznik Numer 3 do niniejszej Uchwały.
4. Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych podczas wyłożenia projektu studium do publicznego wglądu stanowi Załącznik Numer 4 do niniejszej Uchwały.

§3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Somianka.

§ 4

Traci moc Uchwała Rady Gminy Somianka Nr III/20/2002 z dnia 31.12.2002 r. w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Somianka”.

§ 5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Jan Rakowski

Wójt Gminy Somianka

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Somianka

Załącznik nr 1

do uchwały nr XXIII/157/20

Rady Gminy Somianka

z dnia 26 czerwca 2020r.

Czerwiec 2020 r.

Spis treści:

WPROWADZENIE

1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO A PLANOWANIE PRZESTRZENNE

1.1 Zadania studium
1.2 Tryb i zakres sporządzania studium
1.3 Podstawy formalno – prawne opracowania
1.4 Cel i zakres opracowania
1.5 Materiały wyjściowe
1.5.1 Dotychczasowe materiały i opracowania planistyczne
1.5.2 Materiały niezbędne do analiz i wykonania rysunków „studium”

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

2.1 Położenie gminy
2.2 Charakterystyka ogólna gminy
2.3 Dotychczasowe przeznaczenie wynikające z uwarunkowań planistycznych
2.3.1 Dokumenty planistyczne o charakterze ponadregionalnym
2.3.2 Dokumenty planistyczne o charakterze regionalnym
2.3.3 Dokumenty planistyczne o charakterze gminnym
2.3.4 Dotychczasowe zagospodarowanie
2.3.5 Wnioski i postulaty do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy
2.4 Powiązania zewnętrzne wpływające na przestrzeń gminną

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

4.1 Gmina Somianka na tle ponadlokalnych układów przyrodniczych
4.2 Stan środowiska
4.2.1 Geologia
4.2.2 Geomorfologia
4.2.3 Wody powierzchniowe
4.2.4 Wody podziemne
4.2.5 Klimat
4.2.6 Gleby
4.2.7 Szata roślinna
4.2.8 Wnioski
4.3 Przyrodnicze układy i obiekty chronione
4.3.1 Obiekty chronione
4.3.2 Przyrodnicze układy
4.4 Użytkowanie gruntów

4.5 Rolnicza przestrzeń produkcyjna
4.6 Leśna przestrzeń produkcyjna

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

5.1 Historia ziem gminy Somianka
5.2 Ochrona zabytków
5.2.1 Rejestr zabytków
5.2.2 Zabytki archeologiczne
5.2.3 Pomnik historii
5.2.4 Park kulturowy
5.2.5 Inne formy ochrony
5.3 Dobra kultury współczesnej

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY, A TAKŻE WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

6.1 Wstęp
6.2 Potrzeby i możliwości rozwoju gminy wynikające z gminnych dokumentów strategicznych
6.3 Sytuacja demograficzna gminy
6.4 Infrastruktura społeczna gminy
6.4.1. System oświaty
6.4.2. System opieki zdrowotnej i socjalnej
6.4.3. Działalność kulturalna i rekreacyjno – wypoczynkowa
6.4.4. Mieszkalnictwo
6.4.5. Pozarolnicza działalność usługowa i produkcyjna
6.5 Analiza budżetu gminy Somianka
6.5.1. Informacje ogólne
6.5.2. Struktura dochodów budżetu
6.5.3. Struktura wydatków budżetu
6.5.4. Ogólna ocena budżetu

7. BILANS TERENÓW POD ZABUDOWĘ

7.1 Przepisy regulujące
7.2 Określenie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę
7.3 Określenie chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej
7.4 Określenie obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poza obszarami o w pełni zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej
7.5 Bilans terenów

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBYCH

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH, UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

12.1 Komunikacja
12.1.1 Charakterystyka funkcjonalna komunikacji w obszarze gminy
12.1.2 Komunikacja kolejowa
12.1.3 Analiza istniejącego układu drogowego i ocena możliwości jego rozwoju
12.2 Infrastruktura techniczna
12.2.1 Sieć wodociągowa
12.2.2 Sieć kanalizacyjna
12.2.3 Gospodarka energetyczna
12.2.4 Telekomunikacja
12.2.5 Gospodarka odpadami

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

KIERUNKI ROZWOJU

15. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ PRZEZNACZENIU TERENÓW

15.1 Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego
15.2 Ogólne kierunki zmian
15.3 Rozwój demograficzny
15.4 Priorytet dla ekorozwoju
15.5 Ogólna struktura funkcjonalno-przestrzenna
15.6 Sieć osadnicza
15.7 Obsługa ludności

16. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

17. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

18. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

18.1 Wytyczne konserwatorskie w zakresie ochrony zabytków
18.2 Wytyczne konserwatorskie w zakresie ochrony archeologicznych dóbr kultury

18.3 Dobra kultury współczesnej

19. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

19.1 Komunikacja
19.2 Infrastruktura techniczna
19.2.1 Sieć wodociągowa
19.2.2 Sieć kanalizacyjna
19.2.3 Gospodarka energetyczna
19.2.4 Gospodarka odpadami

20. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM ORAZ PONADLOKALNYM

20.1 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym
20.2 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

21. REALIZACJA POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY, W TYM OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE PLANU MIEJSCOWEGO ORAZ OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

21.1 Obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
21.1.1 Obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych
21.1.2 Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych
21.1.3 Obszary przestrzeni publicznej
21.2 Obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy planów zagospodarowania przestrzennego, w tym obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

22. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

23. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

24. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

25. OBIEKTY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

26. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

27. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

28. OBSZARY FUNKCJONALNE

29. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

30. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

WPROWADZENIE

1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO A PLANOWANIE PRZESTRZENNE

1.1 Zadania studium:

- Dokument studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ma za zadanie określenie polityki przestrzennej dla obszaru gminy. Wymóg sporządzenia studium wprowadzony został w 1995 r. przez Ustawę z 7.07.1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U z 1999r., Nr 15, poz. 139 ze zm.) i utrzymany w obowiązującej Ustawie z 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 ze zm.).
- Studium jest zbiorczym opracowaniem koncepcyjnym, wskazującym najistotniejsze problemy w skali gminy. Stanowi źródło informacji koordynacyjnych przy prowadzeniu polityki przestrzennej i wskazuje jej główne kierunki. Jest dokumentem bazowym dla opracowywania planów miejscowych oraz zmian w obowiązujących planach. Obowiązująca ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym podkreśla znaczenie „studium", gdyż jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.
- „Studium" nie może stanowić podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, ponieważ nie jest przepisem gminnym. Stanowi natomiast niezbędny dla wójta i rady gminy instrument do kierowania polityką przestrzenną.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego odgrywa fundamentalną rolę w powiązaniu prawa lokalnego, stanowionego w planach miejscowych, z planowaniem przestrzennym województwa i koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju.

1.2 Tryb i zakres sporządzania studium:

- Sporządzającym „studium", w myśl ustawy, jest odpowiednio wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Na sporządzającego został nałożony obowiązek uwzględnienia zasad określonych w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustaleń strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy.
- Dokument „studium" opiera się na podstawowych informacjach o gminie, w tym na rozpoznaniu aktualnej sytuacji gminy i uwarunkowań jej rozwoju oraz określeniu kierunków rozwoju przestrzennego i zasad polityki przestrzennej.
- W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:
  - dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
  - stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
  - stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
  - stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
  - rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
  - warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
  - zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
  - potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności: analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne; prognozy demograficzne, w tym

uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego; możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy; bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- stanu prawnego gruntów;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

1.3 Podstawy formalno – prawne opracowania.

Uwarunkowania ustawowe sporządzania studium:
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233),
- Uchwała Nr XXV/145/12 Rady Gminy Somianka z dnia 31.08.2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Somianka, wraz ze zmianą wynikającą z uchwały Nr XXXV/209//17 z dnia 2 czerwca 2017 r.

1.4 Cel i zakres opracowania

- Celem opracowania Studium, zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a w oparciu o uwarunkowania wynikające z istniejącego zagospodarowania i możliwości rozwoju oraz wytyczne określone w „Strategii rozwoju gminy Somianka" jest określenie:
  - kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikających z audytu krajobrazowego, a także kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz terenów wyłączonych spod zabudowy, przy uwzględnieniu bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę;
  - obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
  - obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
  - kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
  - obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
  - obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

- obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszarów przestrzeni publicznej;
- obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszarów osuwania się mas ziemnych;
- obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujących na nich ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120);
- obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- obszarów zdegradowanych;
- granic terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
- obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie;
- rozmieszczenia obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu;
- rozmieszczenia lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.

Główne aspekty opracowania stanowią, zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dwie grupy zagadnień ujęte w grupy tematyczne.

Niniejsze opracowanie zawiera materiały o charakterze analitycznym i studialnym, przygotowane na etapie prac nad Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka, obejmujące rozpoznanie zewnętrznej i wewnętrznej sytuacji gminy oraz określenie problemów i sposobów ich rozwiązywania. Wskazuje główne tendencje i kierunki zmian niezbędne do prowadzenia właściwej polityki przestrzennej na obszarze gminy.
Problematykę uwarunkowań, zasad i kierunków rozwoju gminy przedstawiono na planszach tematycznych.

1.5 Materiały wyjściowe

1.5.1 Dotychczasowe materiały i opracowania planistyczne:

Do opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka posłużyły następujące materiały i opracowania:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, opublikowana w Monitorze Polskim z 2012 r. poz. 252 *(obowiązująca);*
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030, uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 158/13 z dnia 28.10.2013 r.;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, uchwała Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 180/2014 z dnia 07.07.2014 r., publikacja: Dziennik Urzędowy Województwa Mazowieckiego poz. 6868, z dnia 15.07.2014 r., poz. 5811;

- Zmiana *Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego*, zatwierdzona Uchwałą Nr V/15/98 Rady Gminy w Somiance z dnia 31.12.1998 r.; publikacja Dziennik Urzędowym Województwa Mazowieckiego z 1999 r. Nr 21, poz. 454 z dnia 23.04.1999 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Somianka" zatwierdzone Uchwałą Rady Gminy Somianka Nr III/20/2002 z dnia 31.12.2002 r.;
- Bank Danych Regionalnych GUS;
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Somianka, uchwała Rady Gminy Somianka Nr XVIII/108/16 z dnia 9 lutego 2016 r.; opracowanie Westmor Consulting, 2015 r.;
- Warunki przyrodnicze produkcji rolnej, województwo łomżyńskie – opracowanie Instytutu uprawy, nawożenia i gleboznawstwa w Puławach, Puławy 1980;
- Strategia Rozwoju Gminy Somianka na lata 2015 - 2025, opracowanie Westmor Consulting, 2015 r.;
- Strategia *Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko (BEiŚ)* perspektywa do 2020 r.; uchwała nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r.;
- *Strategia Rozwoju Kraju 2020;* uchwała nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.;
- *Polityka Energetyczna Polski do 2030 r.;* uchwała nr 202 Rady Ministrów z dnia 10 listopada 2009 r.;
- Aktualizacja Krajowego Programu Zwiększania Lesistości 2014; IBL, 2014 r.

1.5.2 Materiały niezbędne do analiz i wykonania rysunków „studium":

- Mapa topograficzna w skali 1 : 10000;
- Zdjęcia lotnicze, kolorowe w skali 1:26000;
- Mapa glebowo – rolnicza w skali 1:5000;

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENU

2.1 Położenie gminy.

W wyniku wprowadzenia nowego podziału administracyjnego kraju (Ustawa o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa z 24 lipca 1998 r. Dz. U. Nr 96, poz. 603 i Nr 104, poz. 656) z dniem 01.01.1999 r. gmina Somianka znalazła się w granicach administracyjnych województwa mazowieckiego. Gmina położona jest w północno-wschodniej części województwa, w powiecie wyszkowskim w skład którego wchodzi 6 jednostek samorządu terytorialnego, w tym:

- miasto i gmina Wyszków,
- gminy: Brańszczyk, Długosiodło, Rząśnik, Somianka, Zabrodzie.

Gmina Somianka sąsiaduje:

- od zachodu z gminą Serock (pow. legionowski);
- od północy z gminą Rząśnik i Zatory (pow. pułtuski);
- od wschodu z gminą Wyszków;
- od południa z gminą Dąbrówka (pow. wołomiński) i Zabrodzie.

WNIOSEK

Usytuowanie w ramach aglomeracji warszawskiej wpływa negatywnie na dynamikę rozwoju gminy.

Ryc. Nr 1. Lokalizacja gminy na tle powiatu, województwa i kraju

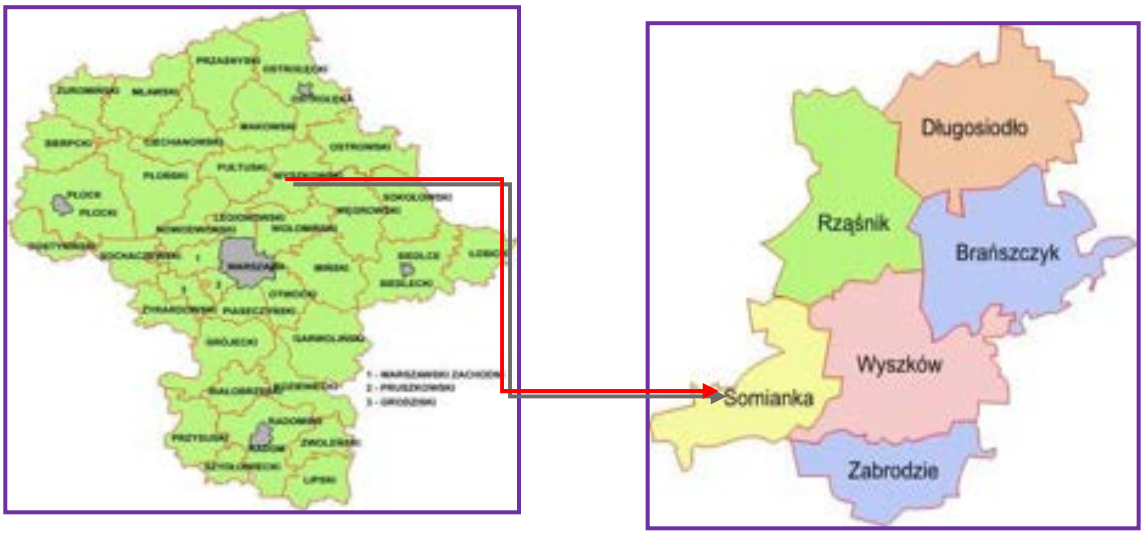

2.2 Charakterystyka ogólna gminy

Powierzchnia gminy w granicach administracyjnych wynosi 116,38 km^2.

Tab. Nr 1. Zestawienie wsi w gminie Somianka wraz z liczbą mieszkańców według stanu z dnia 31.12.2015 r.

LP.	SOŁECTWO	MIESZKAŃCY	LP.	SOŁECTWO	MIESZKAŃCY
1.	Barcice	183	16.	Popowo-Parcele	203
2.	Celinowo	95	17.	Skorki	236
3.	Huta Podgórna	41	18.	Somianka	467
4.	Jackowo Dolne	118	19.	Somianka-Parcele	225
5.	Jackowo Górne	160	20.	Stare Kozłowo	260
6.	Janki	112	21.	Stare Płudy	209
7.	Jasieniec	91	22.	Stare Wypychy	79
8.	Kręgi	353	23.	Stary Mystkówiec	287
9.	Michalin	114	24.	Suwin	153
10.	Nowe Kozłowo	144	25.	Ulasek	227
11.	Nowe Płudy	153	26.	Wielątki Rosochate	116
12.	Nowe Wypychy	149	27.	Wielęcin	170
13.	Ostrowy	195	28.	Wola Mystkowska	366
14.	Popowo Kościelne	154	29.	Wólka Somiankowska	280
15.	Popowo-Letnisko	31	30.	Zdziebórz	189

Somianka jest gminą typowo rolniczą, na obszarze której przeważają gleby klas średnich. Sieć osadnicza charakteryzuje się rozdrobnieniem i niską intensywnością. Gminę faktycznie zamieszkuje 5563 osoby (stan na 31.12.2014r. wg GUS), co daje średnią gęstość zaludnienia na poziomie 47 osób/km^2, przy średniej gęstości zaludnienia dla powiatu wyszkowskiego wynoszącego 84 osoby/km^2, województwa mazowieckiego 150 osób/km^2 i średniej krajowej wynoszącej 123 osoby//km^2 .

2.3 Dotychczasowe przeznaczenie wynikające z uwarunkowań planistycznych

2.3.1 Dokumenty planistyczne o charakterze ponadregionalnym

„Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Polska 2000 Plus”[1] obowiązująca do 26 kwietnia 2012 r. stanowiła podstawowy dokument o charakterze studialno - planistycznym, przedstawiający poglądy na temat polityki przestrzennej państwa.

Ryc. Nr 2. Diagram obowiązującej do 26 kwietnia 2012 r. koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju „Model równoważenia rozwoju”.

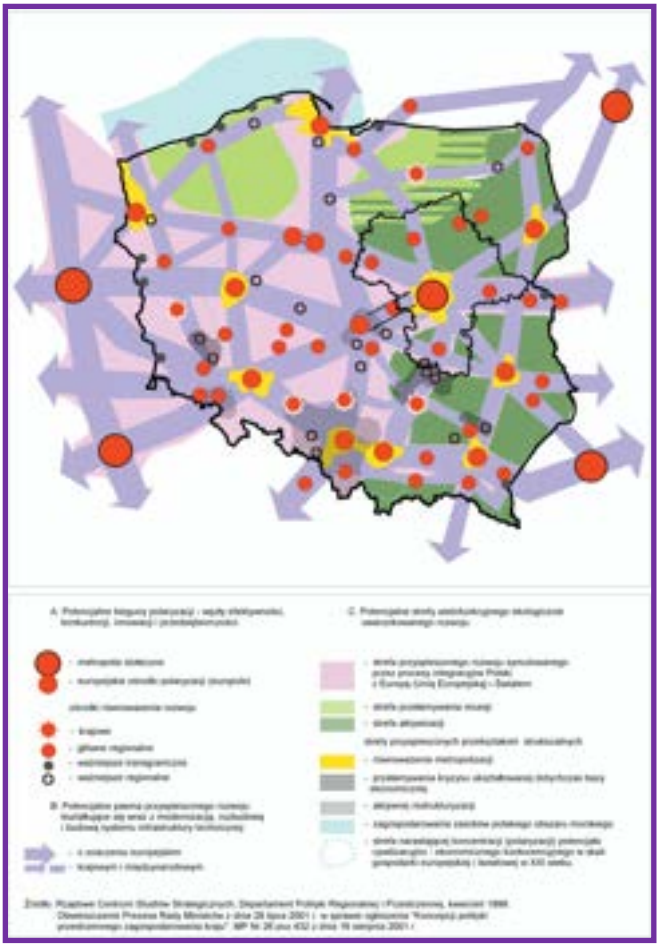

W ww. dokumencie znalazły się następujące uwarunkowania, które odnoszą się do badanego obszaru województwa mazowieckiego, m.in.:

- przypisanie miastom: Ciechanów, Ostrołęka, Płock, Radom, Siedlce funkcji ośrodków równoważenia rozwoju, których celem ma być kreowanie przeciwwagi w stosunku do ośrodka centralnego (Warszawy) poprzez:
  - delegowanie wykonywania części zadań o charakterze wojewódzkim w teren,
  - rozwój usług o znaczeniu ponadlokalnym,
  - tworzenie nowych miejsc pracy;

Dla obszaru gminy Somianka szczególne znaczenie mógłby mieć:

- wzrost roli lokalnego ośrodka równoważenia rozwoju w Ostrołęce,
- wskazanie na terenie województwa obszarów „przełamywania recesji”, na którym to obszarze położona jest gmina Somianka;
- zaliczenie gminy do potencjalnego

[1] Do dnia 26 kwietnia 2012r. obowiązującym krajowym dokumentem planistycznym była „Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” (KPPZK) opracowana przez nieistniejące już Rządowe Centrum Studiów Strategicznych. Koncepcja ukazała się drukiem w 2001 roku (Monitor Polski z 2001 r., Nr 26, poz. 432), lecz prace nad dokumentem rozpoczęły się jeszcze przed rokiem 1995. Wprawdzie horyzont czasowy KPPZK wynosi teoretycznie 25 lat, ale faktycznie przedstawiła ona stan planowania dla 1999 roku (publikacja w 2001 roku nastąpiła bez bieżącej aktualizacji). „Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” nie uwzględnia zatem wielu uwarunkowań zaistniałych później, takich choćby jak uzyskanie przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej. W latach 2004-2005 w Rządowym Centrum Studiów Strategicznych podjęto próbę aktualizacji KPPZK. Opracowana "Zaktualizowana koncepcję przestrzennego zagospodarowania kraju” (wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko do Zaktualizowanej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju"), została zaakceptowana przez Radę Ministrów 6 września 2005 r. i skierowana do Sejmu RP 19 października 2005 r. (druk sejmowy nr 4). Sejm nie podjął prac nad tym dokumentem i 9 października 2006 r. na wniosek Ministra Rozwoju Regionalnego, Rada Ministrów postanowiła o wycofaniu z Sejmu RP projektu „Zaktualizowanej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju”. Jednocześnie Rada Ministrów podjęła postanowienie o rozpoczęciu przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego prac nad nową koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju, zgodnie z zaproponowanym przez Ministra Rozwoju Regionalnego harmonogramem.

pasma przyspieszonego rozwoju kształtującego się wraz z modernizacją, rozbudową i budową infrastruktury technicznej.

Z dniem 27 kwietnia 2012 r. weszła w życie Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcie Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (M.P. z 2012 r. poz. 252).

Zgodnie z założeniami KPZK 2030 integrację przestrzenną na poziomie lokalnym na obszarach położonych poza zurbanizowanymi terenami funkcjonalnymi dużych i średnich miast zapewniają powiązania lokalne w obrębie obszarów wiejskich. Centrami tych obszarów będzie zbiór miast lokalnych, zapewniających na obszarze całego kraju jednolity standard dostępu do podstawowych usług i dóbr publicznych, w szczególności w zakresie kultury, edukacji (m.in. na poziomie gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym), transportu publicznego, usług teleinformatycznych (punkty z darmowym dostępem do internetu), usług niezbędnych dla obsługi działalności gospodarczej oraz administracyjnych, związanych z sądownictwem.

Ryc. Nr 3. Diagram obowiązującej od 27.04.2012r. koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju „Powiązania funkcjonale głównych ośrodków miejskich w 2010 i 2030 r.”

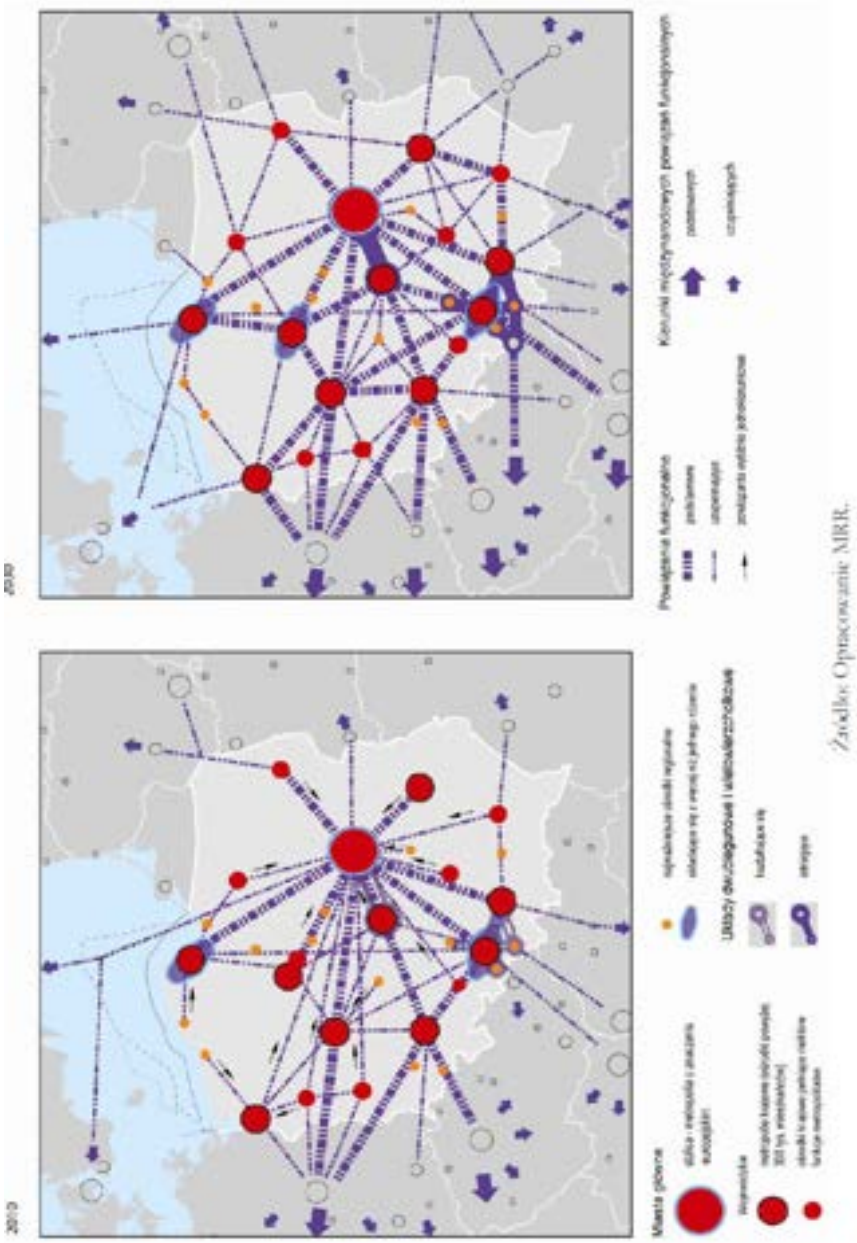

Ryc. Nr 4. Diagram obowiązującej od 27.04.2012r. koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju „Kierunki integracji polskiej przestrzeni w 2010 i 2030 r."

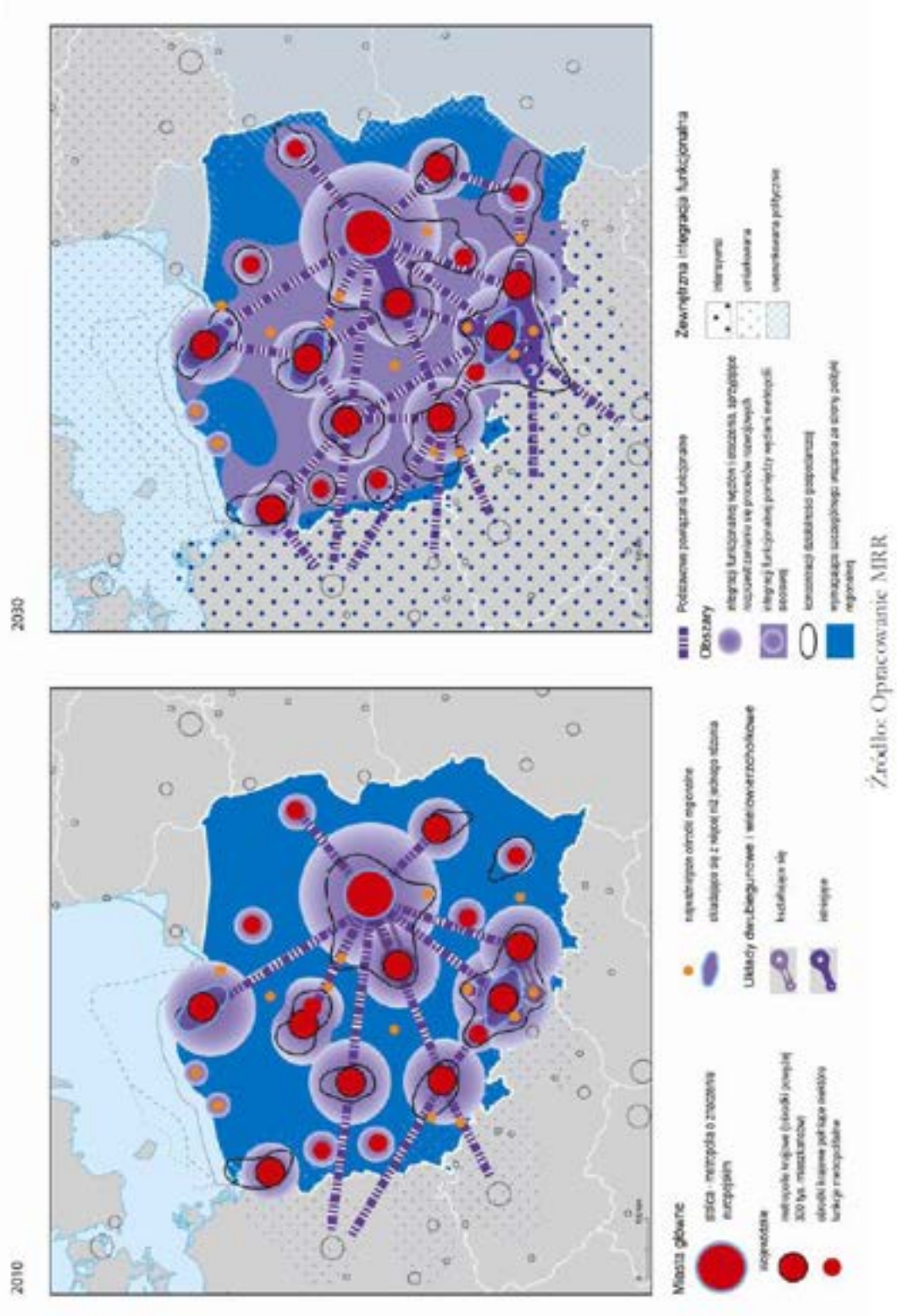

Ryc. Nr 5. Diagram obowiązującej od 27.04.2012r. koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju „Kierunki działań polityki przestrzennej na rzecz poprawy spójności wewnętrznej kraju".

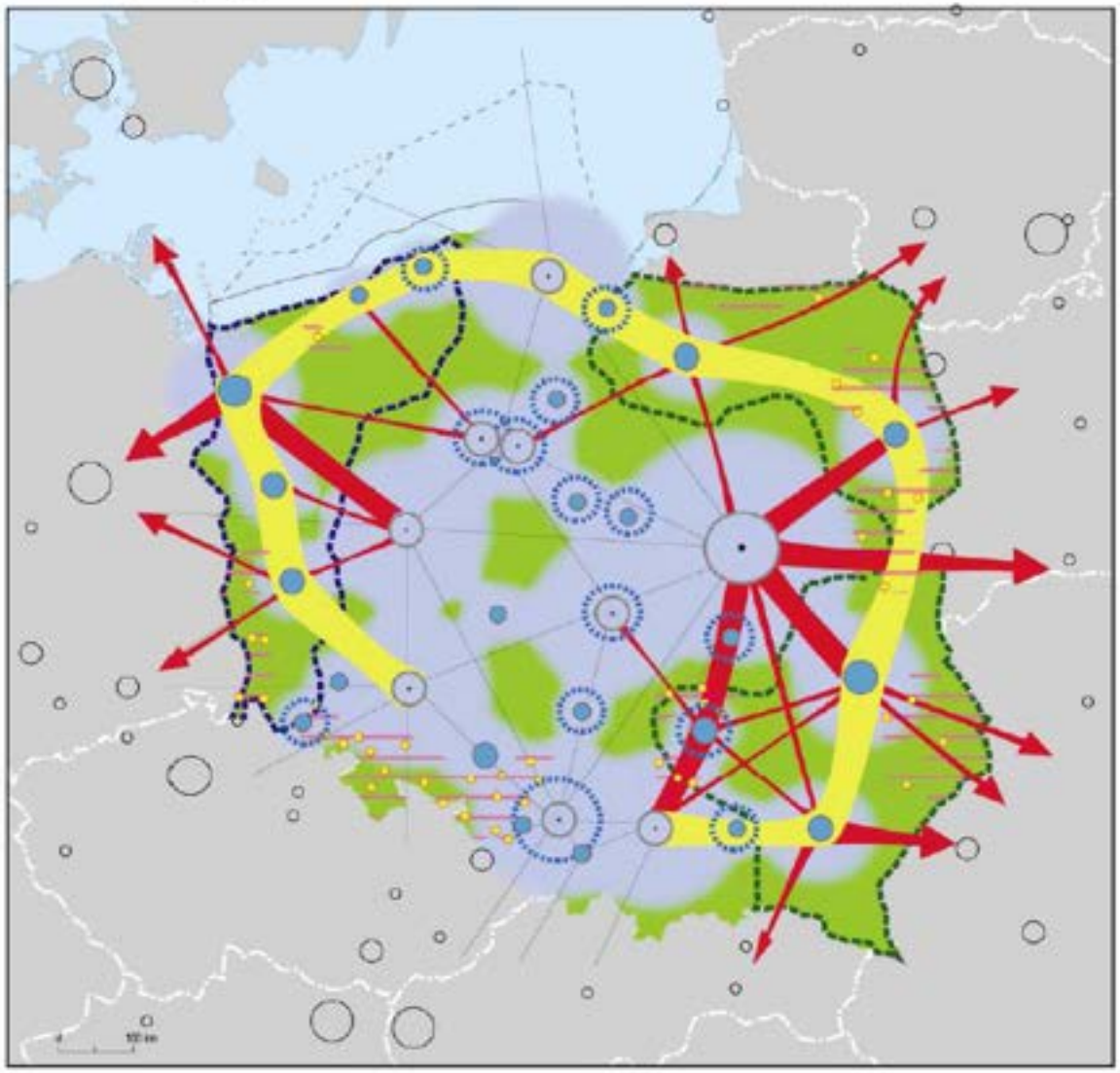

Źródło: Opracowanie MRR.

KPZK 2030 wyznaczyła następujące zasady i cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

- CEL 1: Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności;
- CEL 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;
- CEL 3: Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej;
- CEL 4: Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski;
- CEL 5: Zwiększanie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
- CEL 6: Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

WNIOSEK:

Prezentowane podstawowe założenia jakimi kierować powinno się państwo w polityce przestrzennej, pozwala zakładać, iż dla omawianej gminy największe znaczenie ma zrównoważony rozwój lokalnego ośrodka, zaspokajającego wyższe potrzeby mieszkańców gminy oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, rozumiany jako restrukturyzacja obszarów wiejskich w wyniku wzmacniania potencjału rozwojowego w wymiarze lokalnym (głównie gminnym) i rozszerzania ofert lokalnych rynków pracy z uwzględnieniem uwarunkowań lokalnych.

2.3.2 Dokumenty planistyczne o charakterze regionalnym:

Regionalnymi dokumentami strategicznymi, które zawierają wykładnię niezbędnych prorozwojowych założeń są: „Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2030" oraz „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego" (PZP WM). Dokumenty te stanowią kompleksową koncepcję działania na rzecz długotrwałego rozwoju regionu.

Zgodnie z PZP WM, miejscem głównych konfliktów przestrzennych są następujące obszary w ramach struktury organizacji przestrzennej województwa:

- Obszar Metropolitalny Warszawy ze względu na wielofunkcyjność – a jednocześnie monocentryczny charakter układu osadniczego z rozpraszaniem i rozlewaniem się zabudowy;
- Obszary atrakcyjne pod względem zasobów i walorów przyrodniczych, w tym również najcenniejsze, objęte ochroną prawną dopuszczającą zabudowę na tych obszarach;
- Obszary położone w dolinie Wisły, Narwi i Bugu ze względu na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe będące obszarami występowania zagrożenia powodziowego, na których dopuszczana jest zabudowa;
- Obszar Płocka ze względu na wielofunkcyjność miasta i występowanie zagrożeń związanych z Zakładami Dużego Ryzyka;
- Obszar Jeziora Zegrzyńskiego ze względu na jego funkcje rekreacyjne i potrzeby metropolii związane z tą funkcją.

PZP WM uwzględnia zapisy dotyczące obszarów funkcjonalnych zapisanych w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju i wyróżnia m.in.:

- miejskie obszary funkcjonalne;
- wiejskie obszary funkcjonalne: wymagające wsparcia procesów rozwojowych; uczestniczące w procesach rozwojowych;

- obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej: ochrony gleb dla celów produkcji rolnej; tereny zamknięte; narażone na niebezpieczeństwo powodzi;
- obszary kształtowania potencjału rozwojowego: cenne przyrodniczo; ochrony krajobrazów kulturowych; ochrony i kształtowania zasobów wodnych; strategicznych złóż kopalin;
- obszary funkcjonalne wymagające rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej: o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych; miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze; obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe; obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Ryc. Nr 6. Korelacja pomiędzy Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, Strategią rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2030 a polityką przestrzenną na poziomie gminy. Źródło: PZP WM

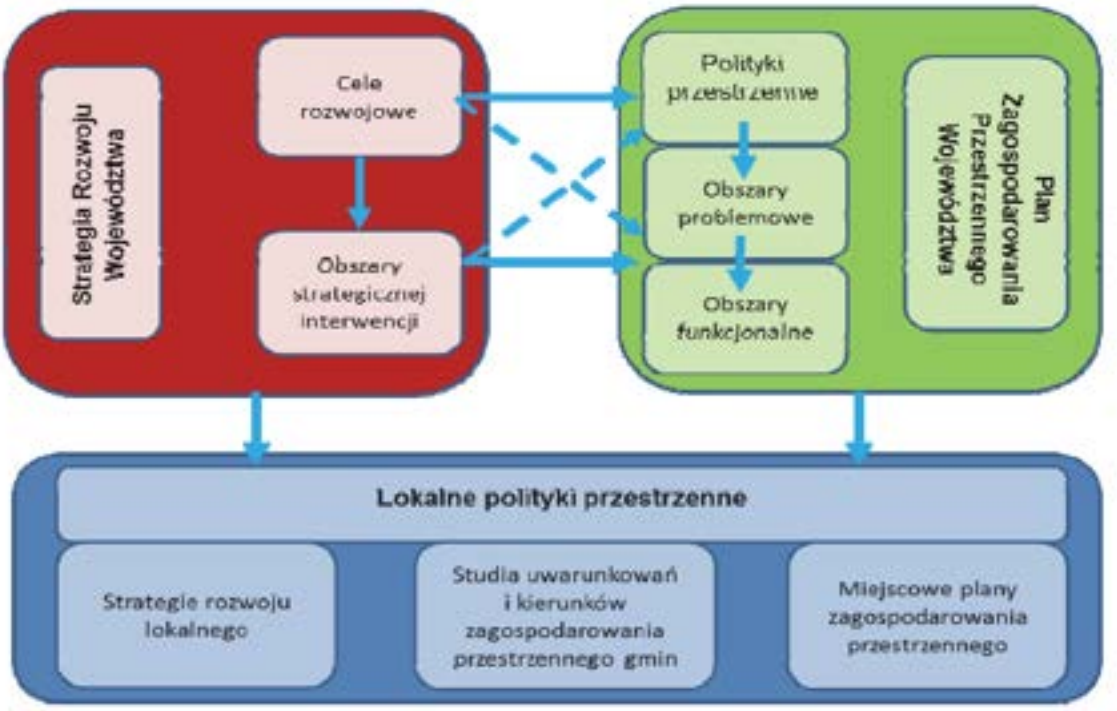

W PZP WM wskazano, że strukturalnymi obszarami problemowymi i funkcjonalnymi, wymagającymi strategicznej interwencji w województwie mazowieckim są: obszary o najniższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego i o najniższym dostępie do dóbr i usług, które charakteryzują się kumulacją negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych oraz niskimi zdolnościami wykorzystania endogenicznych czynników rozwoju. Ze względu na znaczny zasięg terytorialny oraz różnice dotyczące rodzaju i skali problemów społeczno-gospodarczych, wyodrębniono sześć obszarów problemowych, wśród nich obszar ostrołęcki obejmujący następujące powiaty: m. Ostrołęka, makowski, ostrołęcki, ostrowski, przasnyski, i wyszkowski, w skład którego wchodzi gmina Somianka. Obszar ten charakteryzuje się: bardzo niskim poziomem PKB na mieszkańca wynoszącym 76,1% średniej krajowej; wysokim bezrobociem, w tym wśród ludzi młodych; wysokim ujemnym saldem migracji, szczególnie w części zachodniej; bardzo słabą dostępnością do usług lokalnych.

Obszary szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych istotne dla gminy Somianka:

- Obszar Metropolitalny Warszawy (OMW); do podstawowych cech obszaru istotnych z punktu widzenia polityki przestrzennej regionu, należą m.in.:

- duży i stale rosnący potencjał gospodarczy, intelektualny, kapitałowy i instytucjonalny skoncentrowany głównie w Warszawie;
- pełnienie przez Warszawę funkcji międzynarodowych, krajowych i regionalnych;
- duże znaczenie turystyczno-wypoczynkowe Warszawy i terenów atrakcyjnych przyrodniczo wokół niej;
- presja zainwestowania na strefę podstołeczną na terenach nieuzbrojonych w infrastrukturę techniczną;
- rozprzestrzenianie się zabudowy o niskiej intensywności na terenach rolnych i leśnych;
- niska wydolność układu komunikacyjnego – brak rozwiązań obwodnicowych i zbyt mała liczba mostów, niewystarczająca ilość powiązań komunikacyjnych wewnątrz metropolii, niefunkcjonalny rozkład ruchu i niskie parametry techniczne dróg;
- nienadążanie systemów infrastruktury technicznej, zwłaszcza komunalnej, za postępującą urbanizacją;
- zagrożenia środowiska: pozaklasowe wody powierzchniowe, nie rozwiązana gospodarka ściekowa w strefie podstołecznej, zanieczyszczenie powietrza, przekroczenia norm akustycznych, brak kompleksowego rozwiązania problemu odpadów komunalnych.

- Dolina Środkowej Wisły; obszar występowania szczególnego zjawiska, związany przede wszystkim z zagrożeniem powodziowym i kolizją wykorzystania jego funkcji – tj. ochronę zasobów przyrodniczych – powodzią – zagospodarowaniem doliny Wisły i jej dopływów; w większości teren ten objęty jest systemem ochrony przyrody NATURA 2000; Oprócz regulacji rzek, budowie obwałowań i innych metod technicznych, szczególnie istotne jest odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych, które podlegają presji urbanistycznej z jednej strony – z drugiej rygorom ochrony środowiska w zakresie obszarów objętych ochroną prawną.

Polityka przestrzenna zawarta w PZP WM przyjęła podstawowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej, wskazując na 9 polityk przestrzennych. Z punktu widzenia rozwoju przestrzennego gminy Somianka do najważniejszych z nich zaliczyć możemy politykę:

- poprawy struktury przestrzennej i funkcjonalnej województwa, która ma na celu poprawę efektywności struktur przestrzennych, przeciwdziałanie rozlewaniu i rozpraszaniu zabudowy, a także kształtowanie zwartych jednostek osadniczych; powyższe realizowane będzie m.in. poprzez działania zmierzające do:
  - prowadzenia działań priorytetowych w zakresie uzupełnienia zabudowy, w której zagospodarowanie powinno być podporządkowane funkcjom związanym z zabudową mieszkaniową, usługową, przemysłową lub techniczną o wysokim stopniu intensywności i która powinna być zainwestowana w pierwszej kolejności
  - wyodrębniania w ramach lokalnych struktur przestrzennych stref rozwoju zabudowy, w której zagospodarowanie powinno być podporządkowane funkcjom związanym z zabudową mieszkaniową, usługową, przemysłową bądź techniczną o średnim stopniu intensywności i która powinna być zagospodarowana w drugiej kolejności, po wyczerpaniu rezerw w strefie uzupełnienia zabudowy;
  - wyodrębnienie strefy zachowania zabudowy, w której zakłada się adaptację istniejącego zagospodarowania, a nowe zagospodarowanie podporządkowuje celom ochrony środowiska przyrodniczego oraz ochrony przeciwpowodziowej; w strefie tej należy ograniczać dokonywanie zmiany przeznaczenia terenów rolnych i leśnych;
  - wyodrębnienia strefy wyłączenia spod zabudowy, w której ogranicza się do minimum rozbudowę już istniejącego zagospodarowania, a preferuje się formy użytkowania terenu podporządkowane funkcjom związanym z ochroną środowiska oraz ochroną przed powodzią (m.in. poldery); w strefie tej winny być wprowadzane zakazy wznoszenia nowych budynków, z wyjątkiem odbudowy po zniszczeniach wskutek zdarzeń losowych;

- w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należy wydzielać strefy:
  - wielofunkcyjnego rozwoju administracyjnego, usługowego i mieszkaniowego;
  - mieszkaniowe;
  - zaplecza przyrodniczego, klimatycznego i rekreacyjnego;
  - kształtowania zielonych pierścieni i korytarzy ekologicznych;
  - rozwoju przemysłowo-gospodarczego oraz obszarów koncentracji usług związanych z transportem;
- w celu zapewnienia bezpieczeństwa ludności i mienia dla obszarów, na których występują zagrożenia powodziowe, PZP WM ustala następujące zasady zagospodarowania:
  - uwzględnianie w dokumentach planistycznych map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
  - zachowanie i tworzenie systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych i kanałów ulgi, które umożliwią sterowanie przepływami wód;
  - zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych terenów zalewowych poprzez ich ekstensywne wykorzystanie rolnicze (m.in. wypas, koszenie łąk ograniczające zakrzewienie oraz ograniczenia w nawożeniu i zakaz stosowania środków ochrony roślin i wypalania traw);
  - prowadzenie robót utrzymaniowych i udrażniających, kształtujących przemieszczanie się wezbrań na obszarach międzywala;
  - ograniczanie zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej poza jednostkami osadniczymi;

- <u>poprawy dostępności i efektywności transportowej województwa</u>, która ma na celu zwiększanie dostępności transportowej województwa mazowieckiego, poprawę spójności wewnętrznej i konkurencyjności regionu, integrację różnych systemów transportowych w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju;
  - PZP WM ustala:
    - kształtowanie połączeń obwodnicowych m.in. poprzez „Dużą Obwodnicę Warszawy" (wokół aglomeracji warszawskiej) łączącą miasta: Sochaczew, Żyrardów, Grójec, Góra Kalwaria, Mińsk Mazowiecki, Łochów, Wyszków, Serock, Nowy Dwór Mazowiecki, Wyszogród, <u>opartą na ciągach dróg krajowych nr 50 i **62** z przyszłościowym ujednoliceniem klasy dróg do GP</u>;
    - połączenia w układzie wewnątrzregionalnym i ponadregionalnym: Wyszków – Pułtusk – Ciechanów – Mława z obejściami Ciechanowa i Pułtuska <u>oraz z wykorzystaniem dróg wojewódzkich nr **618** i 615</u>;
  - PZP WM postuluje:
    - zachowanie rezerw terenu pod projektowane drogi;
    - poprawę bezpieczeństwa ruchu na drogach przez m.in. modernizację niebezpiecznych skrzyżowań, wdrażanie zaktualizowanych projektów organizacji ruchu, uspokajanie ruchu w obszarach zurbanizowanych, oddzielenie ruchu pieszego od kołowego, budowę dróg rowerowych;

- <u>rozwoju systemów infrastruktury technicznej</u>, którego celem jest m.in. zapewnienie adekwatnego do potrzeb zaopatrzenia w wodę o odpowiedniej jakości bez zakłócania naturalnej równowagi w środowisku;
  - PZP WM ustala następujące działania:
    - wspieranie budowy i rozbudowy systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w małych miastach i na obszarach wiejskich, szczególnie w zwartych systemach osadniczych (stosowanie zasady „skojarzonego działania" w stosunku do zadań dotyczących wodociągowania i kanalizacji);
    - porządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji warszawskiej;

- <u>poprawy odporności na zagrożenia naturalne i wspierania wzrostu bezpieczeństwa publicznego</u>, którego celem jest zwiększenie odporności kluczowych układów struktury

przestrzennej związanych z ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi, zabezpieczenie przed działaniami szkodliwymi, a także wspieranie działań obronnych państwa;

- PZP WM wskazuje następujące kierunki działań w odniesieniu do stanu istniejącego:
  - budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych;
  - prowadzenie robót utrzymaniowych na rzekach;
  - tworzenie polderów zalewowych;
  - poprawa struktury gleb i utrzymaniu mokradeł;
  - remonty i budowa urządzeń wodnych.
- PZP WM wskazuje następujące kierunki w aspekcie prewencyjnym:
  - określenie obszarów zagrożenia powodzią i ich uwzględnianie w dokumentach planistycznych gmin;
  - uwzględnienie map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym, sporządzanych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej;
  - kształtowanie pokrycia terenu w sposób ograniczający odpływ powierzchniowy i sprzyjający retencji wód;
  - - ochronę naturalnych terenów podmokłych i stosowanie metod agrotechnicznych w rolnictwie;
  - dostosowanie sposobu zagospodarowania terenu do jego naturalnych cech, predyspozycji i walorów oraz odporności środowiska na antropopresję;

- <u>rozwoju i modernizacji obszarów wiejskich</u>, którego celem jest zrównoważone kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, jak również wspieranie rozwoju działalności gospodarczej oraz wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych obszarów wiejskich;
  - PZP WM wskazuje następujące kierunki działań:
    - przeciwdziałanie przeznaczaniu przez gminy gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem struktury użytków rolnych;
    - zachowywanie funkcji towarzyszących produkcji żywności, m.in.: utrzymywanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego, zachowywanie wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, utrzymywanie trwałych użytków zielonych dla ochrony bioróżnorodności;
    - wspieraniu tworzenia pozarolniczych miejsc pracy oraz przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.
- <u>kształtowania i ochrony zasobów i walorów przyrodniczych oraz poprawy standardów środowiska</u>, którego celem jest dążenie do równowagi pomiędzy poszczególnymi elementami zagospodarowania przestrzennego oraz kształtowanie trwałości procesów przyrodniczych, zaspokajających potrzeby społeczne z poszanowaniem zasady sprawiedliwości międzypokoleniowej;
  - PZP WM ustala następujące kierunki działań:
    - utrzymanie potencjału przyrodniczego obszarów i obiektów objętych ochroną prawną w tym: obszarów Natura 2000, użytków ekologicznych i pomników przyrody;
    - dążenie do minimalizacji negatywnych oddziaływań inwestycji, w tym transportowych, na obszary chronione cenne przyrodniczo poprzez zastosowanie najlepszych dostępnych technik i rozwiązań planistycznych;
    - ochronę dolin rzecznych, obszarów mokradłowych i kompleksów leśnych, dla potrzeb migracji zwierząt;
    - zwiększanie potencjału społecznego, w tym edukacyjno-turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo, w szczególności objętych ochroną prawną, z równoczesnym uwzględnieniem działań kompensujących wzrost presji ruchu turystycznego;

- zachowanie funkcji rolniczej na gruntach o wysokiej jakości i przydatności dla rolnictwa, w szczególności ograniczenie przeznaczenia gleb wysokich klas bonitacyjnych na cele nierolnicze;
- prawidłowe kształtowanie stosunków wodnych oraz ochrony ilościowej i jakościowej wód realizowane m.in. poprzez utrzymanie istniejących naturalnych zbiorników wodnych i terenów podmokłych, w szczególności starorzeczy, bagien i mokradeł, oczek wodnych oraz ograniczenie emisji ścieków komunalnych i spływów powierzchniowych zanieczyszczeń z terenów zurbanizowanych i rolnych, w celu zachowania wód dobrej jakości i zatrzymania procesu eutrofizacji zbiorników wodnych; ponadto zakłada się budowę i modernizację kanalizacji i oczyszczalni ścieków, zapewniającą odpowiedni stopień oczyszczania ścieków, a także ochronę głównych zbiorników wód podziemnych i stref ochronnych ujęć wód powierzchniowych i podziemnych;

Ryc. Nr 7. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego „Obszary funkcjonalne".

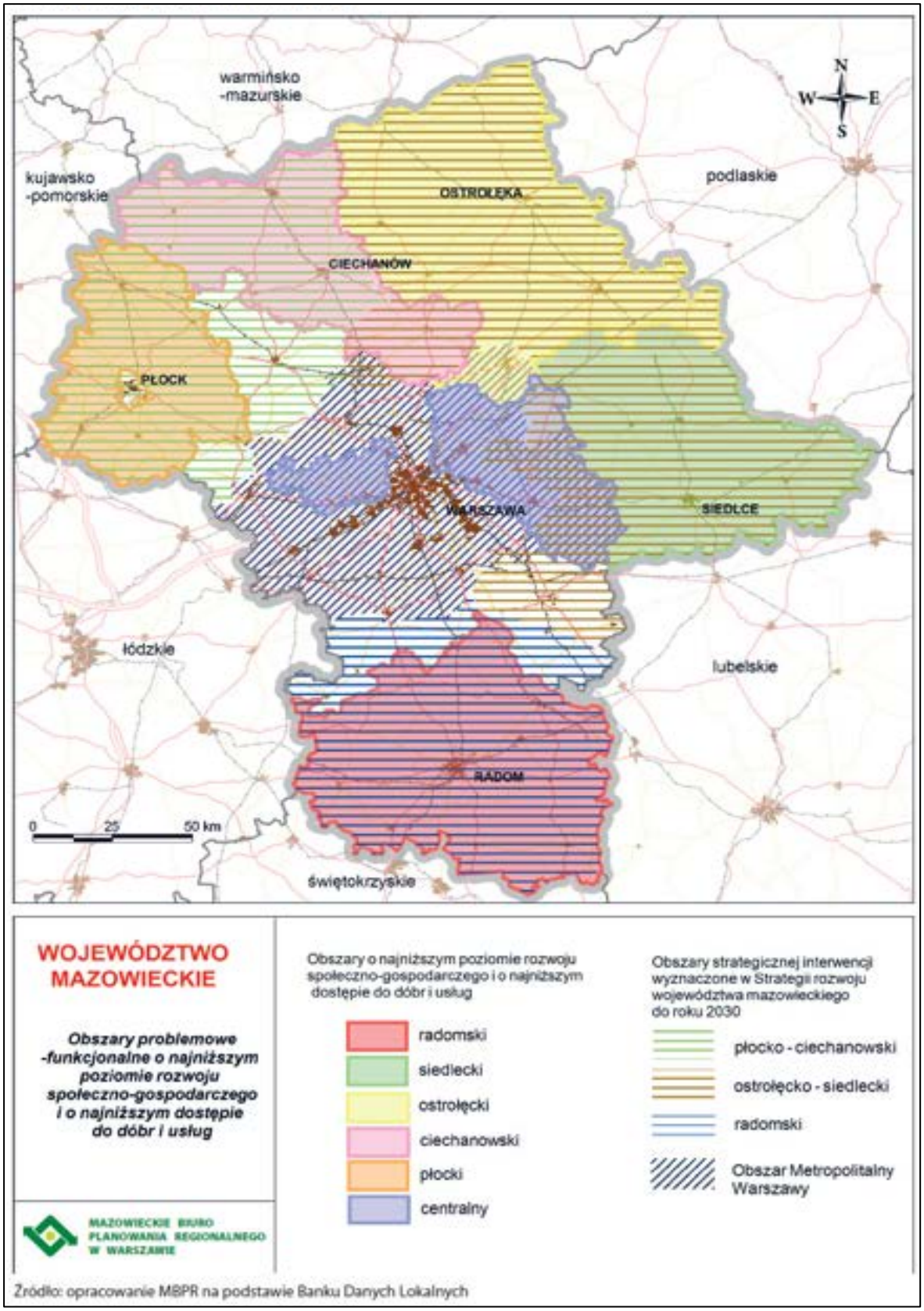

Ryc. Nr 8. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego „Kierunki rozwoju miejskiej sieci osadniczej".

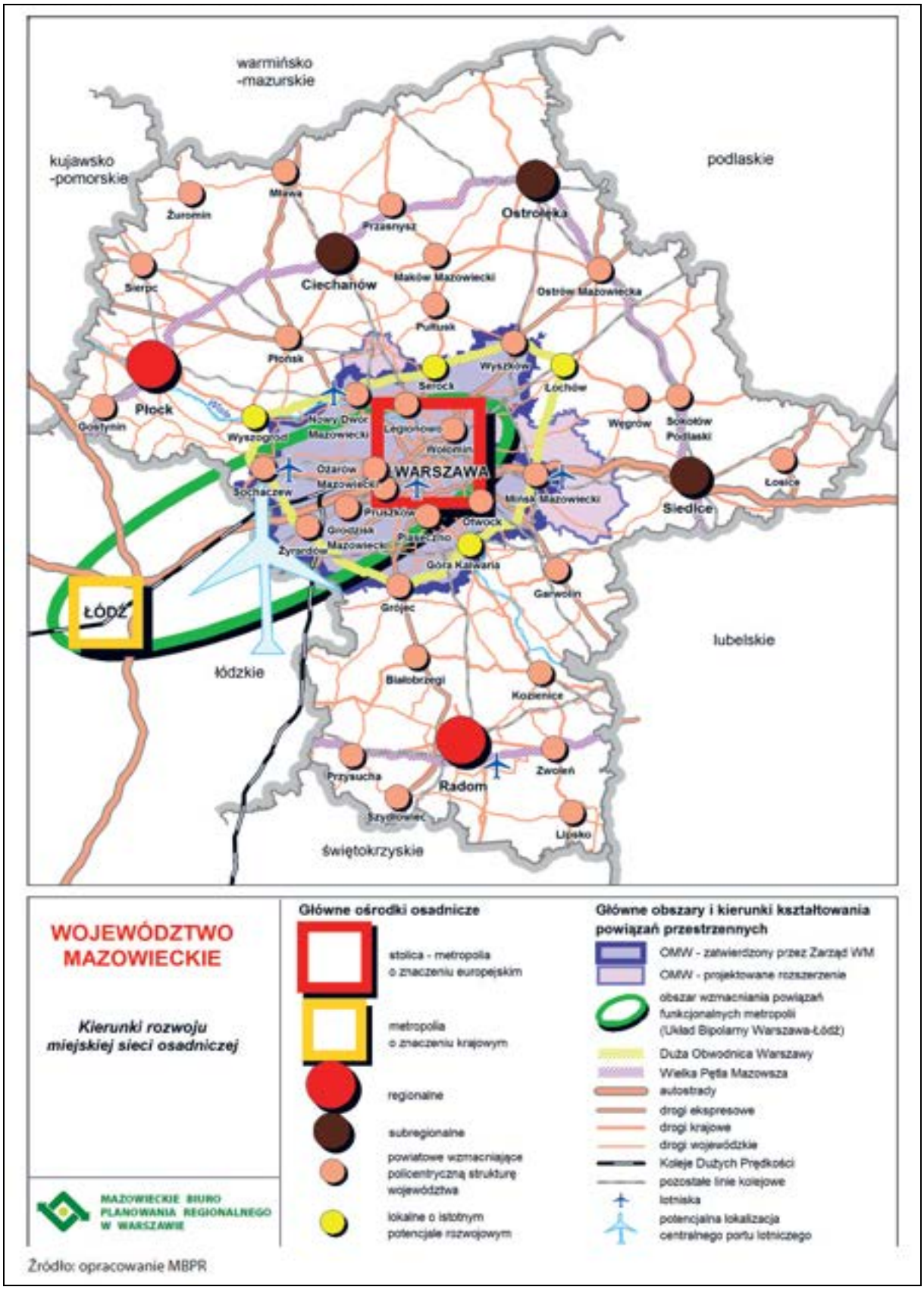

- wzrostu atrakcyjności turystycznej województwa, którego celem jest m.in. prawidłowy rozwój turystyki wypoczynkowej w obiektach noclegowych zbiorowego zakwaterowania, w gospodarstwach agroturystycznych i w domach letniskowych; PZP WM wskazuje gminę Somianka jako obszar predysponowany w tym kierunku, obok innych gmin nadbużańskich (Sarnaki, Brok, Łochów i Brańszczyk);
  - PZP WM ustala następujące kierunki działań:
    - budowę i modernizację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
    - zwiększenie ilości bazy noclegowej turystyki wiejskiej, w tym agroturystycznej o wysokim standardzie;
    - uporządkowanie istniejących terenów zabudowy letniskowej, szczególnie w zakresie infrastruktury drogowej i sanitarnej;
    - poprawę stanu środowiska naturalnego, w tym podniesienie stanu czystości rzek, jezior i innych zbiorników wodnych.

Z kolei w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego (SR WM) sformułowano wizję: *„MAZOWSZE TO REGION SPÓJNY TERYTORIALNIE, KONKURENCYJNY, INNOWACYJNY Z WYSOKIM WZROSTEM GOSPODARCZYM I BARDZO DOBRYMI WARUNKAMI ŻYCIA JEGO MIESZKAŃCÓW".*

Celem głównym jest *„ZMNIEJSZENIE DYSPROPORCJI ROZWOJU W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM, WZROST ZNACZENIA OBSZARU METROPOLITALNEGO WARSZAWY W EUROPIE".*

Za priorytetowy cel strategiczny przyjęto *Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym*. Jego osiągnięcie wymaga realizacji działań w następujących kierunkach:

- tworzenie warunków do generowania i absorpcji innowacji;
- rozwój produkcji: tworzenie warunków przyjaznych dla inwestorów i przedsiębiorców;
- wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw produkcyjnych;
- umiędzynarodowienie gospodarcze;
- tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym.

Oprócz celu priorytetowego w dokumencie przyjęto trzy cele strategiczne:

- *Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii*, realizowany m.in. poprzez:
  - wykorzystanie i wzmacnianie specjalizacji regionalnych;
  - wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich;
  - zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.
- *Poprawę dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego*, realizowany m.in. poprzez:
  - zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu;
  - spójność wewnątrzregionalną, rozumianą jako koncentracja na najbardziej zapóźnionych podregionach;
  - rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców;
  - zapobieganiu nadmiernej suburbanizacji i kreowania ładu przestrzennego;
  - udrożnienieniu systemu tranzytowego;
- *Poprawę jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki,* realizowany m.in. poprzez:
  - rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
  - aktywizację rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;
  - wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
  - wyrównywanie szans edukacyjnych.

Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne. Pierwszy z nich pn. *Zapewnienie gospodarce zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska,* realizowany będzie poprzez działania m.in. w następujących kierunkach:

- zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska;
- przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;
- poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;

Drugi celu ramowy pn. *Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia,* realizowany będzie poprzez działania m.in. w następujących kierunkach:

- wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu;
- upowszechnienia kultury i twórczości;
- wykorzystania dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.

Gmina Somianka zaliczona została do się w Obszaru Metropolitalnego Warszawy (OMW). Do najważniejszych kierunków działań skierowanych do OMW zaliczono m.in.:

- uporządkowanie gospodarki przestrzennej i przywrócenie ładu przestrzennego w OMW;
- równoważenie rozwoju OMW w sferze środowiska i energetyki, w tym: utworzenie systemu gospodarki odpadami, wspieranie gospodarki niskoemisyjnej z uwzględnieniem termomodernizacji oraz OZE, przeciwdziałania zagrożeniom naturalnym i poprawa retencji wodnej;

WNIOSEK:

Zasadnicze znaczenie z punktu widzenia interesów gminy posiada w ww. dokumentach postulat zmniejszenia dysproporcji w poziomie rozwoju gospodarczego i warunków życia ludności na obszarach rolniczych województwa w porównaniu z obszarami poza rolniczymi, poprzez promowanie inwestycji infrastrukturalnych, racjonalne korzystanie z kopalin, rozwój obszarów wiejskich w szczególności w segmencie rolnictwa ekologicznego, rozwój turystki, w tym także w oparciu o gospodarstwa agroturystyczne.

2.3.3 Dokumenty planistyczne o charakterze gminnym:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka zatwierdzone Uchwałą Rady Gminy Somianka Nr III/20/2002 z dnia 31.12.2002r. określa ogólną politykę przestrzenną gminy.
- Zgodnie z dotychczas obowiązującym studium, około 2300 ha gruntów zostało wskazanych do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- Ze względu na zachowanie ciągłości planistycznej zapisy ww. studium zostały poddane wnikliwej analizie i w części znajdą swoje odzwierciedlenie przy ustaleniu kierunków rozwoju przestrzennego.
- Po uchwaleniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka, niezbędne okazać się może opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy, zwłaszcza dla obszarów wskazanych w studium, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.
- Od 1 stycznia 2004r. prowadzenie polityki inwestycyjnej na obszarze gminy sprowadza się do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (w myśl ww. ustawy).

- Na obszarze gminy obowiązuje 1 miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego sporządzony w trybie ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, obejmujący swym zakresem jedynie ok. 600 ha, tj. ok. 5,1 % powierzchni gminy Somianka. Lokalizacja obszaru objętego obowiązującym planem miejscowym została wskazana na rysunku przedstawiającym uwarunkowania rozwoju.

Biorąc pod uwagę fakt, iż większość obszaru gminy Somianka nie jest objęta ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego to zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przy czym:

- lokalizację inwestycji celu publicznego ustala się w drodze decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- sposób zagospodarowania terenu i warunki zabudowy dla innych inwestycji ustala się w drodze decyzji o warunkach zabudowy.

Ryc. Nr 9 Struktura decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w latach 2009 - 2015

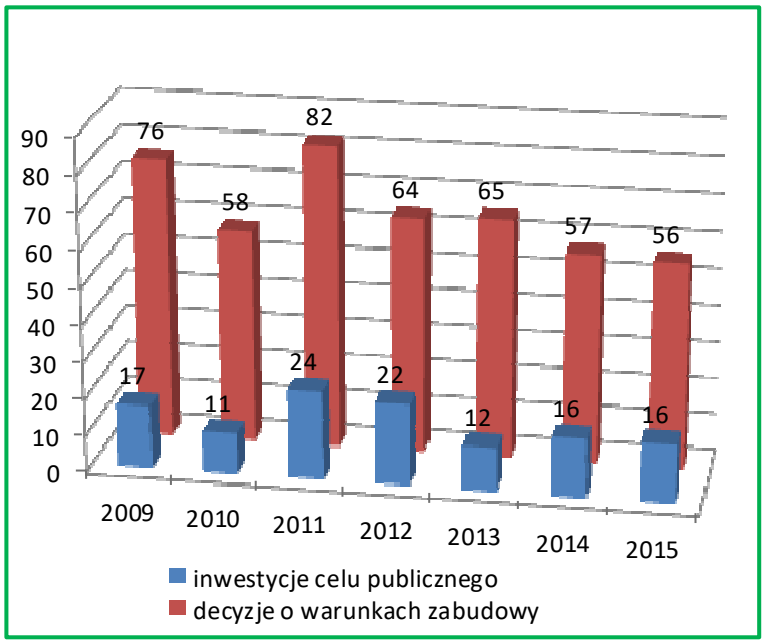

Także wcześniej obowiązująca ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym[2] określała, iż w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, określenie przeznaczenia i ustalenie warunków zagospodarowania terenu następuje w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wydanej na podstawie obowiązujących ustaw (art. 2 ust. 2 ww. ustawy), z wyjątkiem terenów dla których obowiązkowe jest sporządzenie planu miejscowego.

W latach 2009 – 2015 łącznie wydano 576 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w tym 118 decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz 458 decyzji o warunkach zabudowy, w tym 202 dotyczące zabudowy mieszkaniowej.

Rozkład czasowy wydanych decyzji przedstawia się następująco:

- rok 2009: łączna liczba decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu: 93, w tym:
  - liczba decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego: 17;
  - liczba decyzji o warunkach zabudowy 76, w tym wydane ostateczne decyzje o ustaleniu warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej: 26;
- rok 2012: łączna liczba decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu: 86, w tym:
  - liczba decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego: 22;
  - liczba decyzji o warunkach zabudowy 64, w tym wydane ostateczne decyzje o ustaleniu warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej: 37;

[2] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139 z późn. zm.);

- rok 2015: łączna liczba decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu: 72, w tym:
  - liczba decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego: 16;
  - liczba decyzji o warunkach zabudowy 56, w tym wydane ostateczne decyzje o ustaleniu warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej: 26;
- średnia za lata 2009 - 2015: średnia liczba decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu: 82, w tym:
  - liczba decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego: 17;
  - liczba decyzji o warunkach zabudowy 66, w tym wydane ostateczne decyzje o ustaleniu warunków zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej: 29.

Ryc. Nr 10. Struktura decyzji o warunkach zabudowy w latach 2009 - 2015

Z kolei jedyny obowiązujący akt prawa miejscowego z zakresu planowania przestrzennego to obowiązująca od dnia 8 maja 1999 r. zmiana *Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego*, zatwierdzona Uchwałą Nr V/15/98 Rady Gminy w Somiance z dnia 31 grudnia 1998 r.[3] Zmianą planu ogólnego objęto tereny położone we wsiach: Barcice, Celinowo, Huta Podgórna – Popowo "A", Jackowo Dolne, Jackowo Górne, Janki, Jasieniec, Kozłowo Nowe, Kozłowo Stare, Kręgi Stare, Michalin, Mystkowiec Stary, Ostrowy, Płudy Nowe, Płudy Stare, Popowo Kościelne, Popowo Parcele, Skorki, Somianka, Somianka Parcele, Suwin, Ulasek, Wielądki Rosochate, Wielęcin, Wola Mystkowska, Wólka Somiankowska, Wypychy Nowe, Wypychy Stare, Zdziebórz, m.in. z przeznaczeniem pod zabudowę:

- mieszkaniową (tereny oznaczone symbolem M);
- zagrodową (tereny oznaczone symbolem MR);
- mieszkaniową i zagrodową (tereny oznaczone symbolem M/MR);
- zagrodową i mieszkaniową (tereny oznaczone symbolem MR/M);
- mieszkaniową i letniskową (tereny oznaczone symbolem M/ML);
- letniskową (tereny oznaczone symbolem ML);
- mieszkaniową i usługową (tereny oznaczone symbolem M/U);
- mieszkaniową, usługową i usługowo-produkcyjną (tereny oznaczone symbolem M/U/UP);

[3] Akt publikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego, w dniu 23 kwietnia 1999 r., Nr 21 poz. 454.

- produkcyjną (tereny oznaczone symbolem P);
- zagrodową i usługową związaną z produkcją rolniczą (tereny oznaczone symbolem M/UPR);
- związaną z obsługą ruchu komunikacyjnego i turystycznego (tereny oznaczone symbolem Ks),

a także z przeznaczeniem pod tereny: dróg gminnych (KG), produkcji rolniczej (PR), rolne (R), rolne z dopuszczeniem realizacji kolektora sanitarnego (R/ks), lasów (Ls), ujęć wód podziemnych (WZ), oczyszczalni ścieków (NO), szkół (UO), wód otwartych (WO), a także tereny stanowisk archeologicznych (S.A).

Tab. Nr 2. Zestawienie obszarów objętych obowiązującym planem miejscowym.

WIEŚ	OBSZAR OBOWIĄZYWANIA PLANU MIEJSCOWEGO	TEREN
Barcice	części działek od nr 605/1 do nr 629/1	M1
	działki nrnr 472, 476, 480, 484, 488, 492, 496, 500, 504, 506 oraz części działek nrnr 491, 495, 499, 503, 507, 511, 515, 518, 521, 524, 528, 531, 537, 534, 539, 540, 543, 546	M2
	działki nrnr 732/1, 734/1, 736/1 i od nr 739/1 do nr 775/1	M/ML1
Celinowo	część działek nrnr 28, 29, 33, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 51/1, 51/2 oraz działki nrnr 55, 56, 51/3	M/MR1
Huta Podgórna – Popowo A	działki od nr 1145 do nr 1151, od nr 1155 do nr 1161, od nr 1166 do nr 1174, od nr 1180 do nr1188, od nr 1191 do nr 1208, oraz działki nrnr 1134, 1209/1, 1210/1, 1213/1, 1215/1, 1217/1, 1218/1	ML1
	działki od nr 607 do 611, od nr 614 do nr 660, oraz działki nrnr 263, 268, 269, 274, 275, 279/2, 280, 281, 285/2, 286, 287, 292, 298, 304, 309/2, 400/2, 596, 597, 661/2, 662/2, 663/2 oraz część działek nrnr 262, 303	ML2
	część działki nr 2119 i działki nrnr 2128/1 i 2134	ML3
	działki nrnr 2170, 2173, 2203/1, 2204/1	ML4
	działki nrnr 2227, 2228 i część działek nrnr 2224 i 2225/1	ML5
	działki nrnr 2294, 2295, 2296, 2297,	ML6
	działki nrnr 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215	ML7
	działki 2280, 2281, 2282, 2283,	ML8
	działki nrnr 20, 24, 82, 122, 125, 129, 149, 150, 157, 161, 162, 164, 165, 166, 169, 170, 173, 174, 177, 178, 258, 299, 310, 334, 335, 339, 341, 341a, 344, 346a, 348, 351, 352, 353, 366, 373, 374, 380, 381, 388, 468, 474, 553, 573, 708, 709, 709a, 712, 712a, 716, 716a, 731, 738a, 737a, 742a, 745a, 746a, 741a, 725, 788, 795, 796, 876, 885, 956, 958, 960, 961, 966, 967, 1301, 2409, 2410, 2411 (dawne numery 312 i 313)	ML9
	działki nrnr 8, 9, 155, 210, 211, 245, 356/2. 358, 542/1, 552, 777, 820, 823/2, 923, 2404, 2405, 2406 (dawne numery 952, 954 i 957), 2314	M1
	działki od nr 2258 do nr 2263	M/ML1
Jackowo Dolne	część działek nrnr 2/1, 4/1, 6/1, 8/1, 10/1, 12/1, 41/1, 16/1, 18/1, 25/1, 27/1, 30/1, 31, oraz działkę nr 30/2	M1
	część działek od nr 41/1 do nr 53	M2
	część działek nrnr 60/1, 60/2, 62, 65, 66 i działkę nr 61	M3
	część działek 97/1, 97/2, 103, 107, 108 i 109 oraz działki 105 i 106	M4
	działki nrnr 132/3, 132/1, 132/2, 131/1, 131/2, 131/3, 129, 128, 127, 126, 125, 123, 122, 121	M5
	część działek nrnr 33/1, 35/1, 37/1, 39/1 na głębokość do rowu	M1
Jackowo Górne	część działek od nr 218 do nr 228 oraz część działek nrnr 11, 229/1	M1
	część działek nrnr 40, 41, 44	M2
	część działek nrnr 294, 295, 297, 299/1	M3
	część działki nr 244/1 i część działek nrnr 154 i 233	M4
	część działki nr 10/2	M/U1
	część działki nr 212	M/U2
	działka nr 327	WZ1
	działkę nr 184	WO1
Janki	działka nr 112/1	M1

	działka nr 124/1	M2
	część działek nr 160/1, 167/1, 169/1, 173/1, 175/1,177/1, 179/1, 183/1, 185/1, 187/1, 189/1 oraz działki od nr 162/2 do nr 162/9, nrnr 165/2, 165/3, 171/3, 180, 181	M3
	część działek nr 191/1, 193/1, oraz od nr 195/1 do nr 200/1,	M4
	działki nr 149/1, 149/2, 149/3, 149/5, 149/6. 149/8, 149/11, 149/10, 149/13	M/ML1
	działki nr 157/1, 154/3, 154/4, 154/5, 154/15 oraz część działki nr 154/13	M/ML2
	działki nrnr 163/10, 163/8, 163/9, 163/2, 163/3, 163/4, 163/5, 163/6, 221, 222, 223, 224, 225/1, 225/2, 226, 227	M/ML3
	część działek nr 220/1	M/ML4
	część działek nr 201/2, 201/3, 201/8, 201/13, 201/12, 201/11, 201/10, 201/7, 201/6, 201/5, 202/1	M/ML5
Jasieniec	część działki nr 223	M1
	część działek od nr 130 do nr 143	M2
	działki od nr 270 do nr 285, nr 292 i od nr 298 do nr 301	ML1
	część działki nr 220	Ls
Kręgi Stare	działki nr 471/10	MR1
	część działek nrnr 471/5 i 471/6	MR2
	część działki nr 1022	MR/M1
	część działek nrnr 1015/1, 1015/2, 1015/3, 1015/4 i 1016	MR/M2
	część działki nr 1007/4	M3
	część działki nr 250	M4
	część działek 351/3. 352, 354/1, 355, 356, 357, 359/1, 361/1, 363, 364, 365/1, 367, 368, 369, 908	M5
	część działki nrnr 412, 414/3, 414/4	M6
	część działki nrnr 852/2, 1253, 1254, 849/3, 850/1,	M7
	działki nrnr 419, 421, 422, 423, 424, 425, 427/1, od nr 429 do nr 435, 436/1, 436/2, od nr 437 do nr 445, 446/1, od nr 448 do nr 451; 452/1, 454, 455, 456/1, 457, 458, 459, 460, 461, 462 oraz część działek nr 376/1 i 382/1	M/MR1
	działki nrnr 46 i 110	Ls
Michalin	część działek nrnr 92/4, 92/2, 93/1, 93/2, 94, 97/2, 98, 99, 100, 101, 102/1, 102/2, 103, 105, 107/2 oraz działki nrnr 89, 90, 91/1, 96, 97/1, 104/1, 336	M/MR1
	część działki nrnr 174/2, 174/1, 177, 180, 182, 184, 186, 188, 190	M/MR2
Nowe Kozłowo	działkę nr 3/1	M1
	część działek nrnr 22, 27, 32, 40, 50, 57, 62, 67, 77, 82, 87, 90, 99, 101, 104, 107, 110, 113 i działkę nr 97	M/MR1
	część działek nrnr 9, 13, 17, 23, 28, 33, 41, 46, 51, 58, 63, 68, 72, 78, 83, 88, 91, 98, 100,102, 105, 108, 111, 114	M/MR2
Nowe Płudy	część działki nr 107 i część działki nr 126/1	M1
	część działek nrnr 43, 44/2, 47/1, 47/2, 48, 49, 50 oraz działkę nr 44/1	M/MR1
	część działek nrnr 162, 163, 164	M/MR2
	część działek nrnr 186, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197	M/MR3
Nowe Wypychy	działki nrnr 199, 220, 221, 222, 225, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 239, 240, 241/2, 242, 243, 244, 245, 249	M1
	działki nrnr 117, 119, 121, 123, 125, 127, 129, 131 oraz działka nr 115	M2
	działki nr 104 oraz część działek nr 103, 102, 101	M3
	część działek od nr 95 do nr 98	M4
	część działek nrnr 6, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 42, 43 i działka nr 45	M/MR1
	część działek od nr 137 do nr 146	M/MR2
	działkę nr 44/2	WZ1
Ostrowy	część działek nrnr 1, 2, 3, 4, 6, 9, 12, 13, 16/2, 20, 23, 26, 29, 33, 38, 42, oraz działki nrnr 34, 39, 43	M/MR1
	ziałki nrnr 327, 329, 331, 333, 335, 337, 339, 341, 343, 347, 349, 351, 353, 355/1, 355/2, 357, 359, 464 położone pomiędzy drogą i rowem oraz część działek nrnr 361, 362, 363, 364, 365	M/MR2
	część działek od nr 424 do nr 431, nr 432/2, nr 433/2, od nr 434 do nr 444 oraz działki nrnr 432/1 i 433/1	M/MR3
	działki nrnr 381, 383 i 388	M1
Popowo	działki od nr 94 do nr 101 oraz działki nrnr 102/1, 102/2, 103/1, 103/3, 103/4, 104	M1

Kościelne	część działek nrnr 8, 44, 513 i od nr 105 do nr 115 oraz działki nrnr 539, 540, 541	M2
	część działek od nr 426 do nr 431, 432/2. 433/2, 434/2, 435/2, od 436 do nr 455 oraz działki nrnr 432/1, 433/1, 434/1, 435/1	M3
	działki nrnr 458/1, 458/2, 458/4, 461/1, 461/2, 475/2	M4
	działki nrnr 462/1, 462/2, 462/3, 462/4, 464, 466/2, 466/3, 466/4, 468/2, 468/1, 469, 470, 471, 472, 473, 474/1, 474/6, 474/7, 476, 478, 480, 482, 484/1, 484/2, 486, 488	M/MR1
Popowo-Parcele	działki nrnr 170/28, 170/29, 170/30.170/31, 170/32, 170/33, 170/34,170/35, 170/37, 178, 179/1, 179/2, 180/1, 180/2, 180/3, 180/4, 181/2, 181/3, 181/4, 181/5, 181/6, 181/7, 182/1, 183/2, 183/3, 183/4, 183/5, 183/6, 184/1, 185/1, 186/1, 187/4, 187/3, 188/2, 188/1	ML1
	działki nrnr 126/1, 165/2, 166/3, 142/3, 142/1, `142/2, 143, 144/1, 144/2, 144/3, 144/4, 144/5, 145/2, 145/3, 145/5, 145/8, 145/9, 145/6, 145/10, 145/11	ML2
	działki od nr 106 do nr 117 oraz nrnr 118/1, 118/2,118/3, 119, 120, 121, 122/15, 122/16, 122/17, 122/18, 122/21, 122/23, 123/18, 123/21, 123/22, 123/23, część działki nr 123/9	ML3
	działki od nr 20/16, do nr 20/26, działki nrnr 21/1, 21/2, 21/3, 22, od nr 27 do nr 30, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 754, 756, 757, 758, 759, 760 część działek od nr 31 do nr 38, część działek nrnr 39/1, 40/1, 52/3, 52/1, podzielone działki nrnr 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 51, 52 oraz działkę nr 48 i część działki nr 50	ML4
	Obszar, o którym mowa w ust. 1 położony jest pomiędzy drogą wojewódzką nr 28548, istniejącą zabudową mieszkaniową MSW i skarpą oddzielającą starorzecze Bugu,	M/ML1
	działki nrnr 50, 51/1 i 52/5	M/ML2
	działki nrnr 67, 68/1, 68/2, 69	M1
Skorki	część działek nrnr 21/1, 23, 24, 26, 28, 30/2, 32, 34, 36, 39, 171 oraz działki nrnr 30/1 i 41	M/MR1
	działkę nr 21/2	WZ
Somianka	część działek nrnr 428/2, 429 oraz działkę nr 425, działki nrnr 431, 432, 435/1 oraz część działki nr 434, działki nrnr 437, 439, 442 oraz część działek nrnr 436, 441, 443, 444, 445	M/MR1
	część działek nrnr 357, 358, 359/1, 360, 361, 362, 363/2, 364 oraz działkę nr 359/2	M/MR2
	część działek nrnr 366/1, 366/5, 366/6, 366/3, 368, 369	M/MR3
	część działek nrnr 369, 370, 371/1, 371/2, 372, 373, 374, 375, 379, 531	M/U1
	część działek nrnr 374 i 375	M/U2
	część działek nrnr 272/1, 272/3, 272/4, 284/3, 284/1, 284/2, 285/1, 287, 288, 289, 326/1, 334, 335, 359/1	M/U3
	działki nrnr 159, 475 i 477	M/U4
	część działek od nr 377 do nr 385, nrnr 386/2, 387, 388, 389 oraz działki nrnr 386/1, 390, 391, 392, 393, 394/1, 394/2, 396/2	M/U/UP1
	działkę nr 355/2	UO
Somianka-Parcele	część działek nrnr 63/1, 63/2, 68/2, 69, 70/1, 71, 72, 74, 75/2, 76, 77, 78/2, 79/1 i 80/1	M/U/UP1
	działka nr 138/2	P
	część działek nrnr 80/1 i 79/1	M/U1
	część działek nrnr 80/3, 80/2 i 79/1	M/U2
	działkę nr 55 i część działki nr 56	M/U3
	część działki nr 63/3	M/U4
	część działek nr 56 i 54	M/U5
	część działek od nr 25 do nr 32, nr 35, nr 38 oraz działki nrnr 214, 34, 37, 41/1 i 41/2	M/MR1
	część działek od nrnr 18, 19, 20, 21, 23, 24	M/MR2
	działki od nr 191/2 do nr 191/5	ML1
	działkę nr 186	ML2
	działki nrnr 18/1, 158/3 i 159	NO
	część działki nrnr 158/4	R/ks
	część działek nrnr 63/3, 68/2, 69, 70/1, 71, 72, 74, 75/2, 76, 77, 78/2, 79/1 i 80/1	KG1
Stare Kozłowo	część działek od nr 213 do nr 215, nrnr 217, 218 i od nr 222 do nr 230, nrnr 243, 244, 247, 254, 255 oraz działkę nr 226	M/MR1
	część działek 33, 34, 35, 52, 53, 54	M/MR2
	część działek nrnr 98, 99, 100, 104, 106, 108	M/MR3
	działkę nr 211/2	WZ1
Stare Płudy	część działek nrnr 255/1 i 255/2	M1
	część działek nrnr 143, 144, 145, 146, 147/2, 148, 150, 151, 153, 155, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 163/1, 164/1 oraz działki nrnr 147/1, 154, 165/1, 165/2	M/MR1
	część działek nrnr 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215 oraz działek nrnr 169, 170, 171, 176	M/MR2

	część działek od nr 327 do nr 335, od nr 337 do nr 344, 346, 347 oraz działki nrnr 326, 336, 345	M/MR3
	część działek nrnr 368, 369, 370, 371, 372	M/MR4
Stare Wypychy	część działek nrnr 100, 101, 102, 104/6	M/MR1
	część działek nrnr 2, 4, 6, 8, 20, 24, 23, 38, 40, 42	M/MR2
	część działek nrnr 104/2, 105, 106, 107	M/MR3
	działki nrnr 104/4 i 104/5	WZ1
Stary Mystkowiec	część działek od nr 1 do nr 4, 5/1, 5/2, od nr 6 do nr 20	M/MR1
	części działek od nr 244 do nr 249	M/MR2
	działki nr 22, 23, 24, 25/1, 25/2	M1
	działka nr 86/2	WZ1
Suwin	część działek od nr 69 do nr 71 i nr 73	MR/M1
	część działek nrnr 59, 60, 61, 62, 63, 64, 66, 67 oraz działki nrnr 65 i 68/1	MR/M2
	część działek od nr 137 do nr 149 i część działki nr 43	MR/M3
	część działek nrnr 358, 361, 362, 363/1, 364, 365/1, 365/2, 366, 367/6, 367/5, 367/1, 368, 369, 371, 372	MR/M4
	część działek nrnr 326, 327, 328, 331/1, 331/2, 333, 334, 335, 336, 337	MR/M5
	część działek nrnr 320, 321, 323, 324	MR/M6
Ulasek	działki nrnr 204, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 358, 223, 228, 232, 234, 235, 336, 337 oraz działki nrnr 250 i 251	M/MR1
	działki nrnr 278, 281/1, 281/2, 283, 285, 287, 291/2, 296, 297	M/MR2
Wielątki Rosochate	działka nr 51	M/U1
	działki nrnr 57/1, 57/2, 58	M/U2
	część działek nrnr 37, 38, 40, 41, 42, 43, 47, 48, 53, 54, 55/1, od nr 80 do nr 88	M/MR1
	część działek nrnr 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100	M/MR2
	część działek nrnr 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68 oraz działka nr 64	M/MR3
	działka nr 55/2	WZ1
	działkę nr 46	WO1
Wielęcin	część działek nrnr 273, 275, 276, 278, 279, 280, 233, 282, 284 działki nrnr 281, 312, część działek nrnr 286, 708, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296 część działek nrnr 298/1, 299/1, 300/1, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309/2, 310, 311 oraz działki nrnr 301 i 309/1	M/MR1
	działki nr 470, działki od nr 473 do nr 481 oraz część działki nr 456	M/MR2
	część działek nrnr 338, 339, 340, 341, 345 oraz działki nrnr 344, 346, 347, 348, 349 i 350	M/MR3
	część działek nrnr 336 i 337	M/U1
	część działek nrnr 516 i 520	M/U2
	część działek nr 656 i 661	M1
	działka nr 10	ML1
	działki od nr 330/1 do nr 330/8	ML2
	część działki nr 355	ML3
	działki od nr 755 do nr 817 oraz działkę nr 621	ML4
	część działki od nr 516	Ks
	działkę nr 659/3	PR1
Wola Mystkowska	część działek nrnr 40, 43, 48/1, 48/2	M/U1
	część działek od nr 186 do nr 190	M/U2
	część działek od nr 411 do nr 420	M/U3
	część działek od nr 155 do nr 159 i od nr 161 do 164	M/U4
	działki 114/3, 114/5, 114/6	M/U5
	działki nr 25 i 26	M/U6
	część działek nrnr 51, 52, 56, 58, 61, 62, 63, 64, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 77, 78, 79/1, 80 oraz działki nrnr 57, 79/2	M/MR1
	część działek nrnr 192, 196/1, 197/1, 199/1, 200, 201, 202, 203, 204/1, 205/1, 206, 208, 209, 210, 211, 212, 215	M/MR2
	część działek nrnr 85, 87, 90, 91/1, 92, 93, 96, 98, 100, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 111, 113, 115	M/MR3
	część działek nrnr 218, 219, 220, 221, 223, 224, 226, 227, 230, 232, 249 oraz działki nrnr 229, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247	M/MR4
	działka nr 406/1	M1
	część działki nr 19	M/UPR

Wólka Somiankowska	część działek nrnr 244/2, 245/2, 246/2, 247/2, 248/2, 249/2	M/U1
	działka nr 327	M/U2
	działka nr 472	M3
	działki nrnr 268/2, 268/1, 269, 270, 271/1, 273, 274/1, 277/1, 278, 279, 280, 281, 283	M/MR1
	działkę nr 130/2	WZ1
	część działki nr 663/1	Ls1
Zdziebórz	część działek nrnr 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213 oraz działki nrnr 214, 215, 216, 217, 218, 219 i 220,	MR/M1
	część działek nrnr 166, 167, 168, 171, 172, 177, 178, 180 oraz działki nrnr 164 i 165	MR/M2
	część działek nrnr 151, 152, 157/1, 157/2, 158, 161	MR/M3
	część działek nrnr 267, 269, 270, 271, 272, 274, 275, 276, 278, 279	MR/M4
	część działek nrnr 222, 223, 224, 225, 227, 248, 249/2, 253, 257, 258 oraz działka mnr 252/1	MR/M5

WNIOSKI:
Z analizy obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika, że ustalone w nim przeznaczenie terenów w znacznym stopniu pokrywa się z obecnym sposobem ich wykorzystywania oraz występującymi tendencjami w zakresie nowych inwestycji, choć ustalenia przedmiotowego planu miejscowego w sposób znaczący odbiegają od obecnych standardów dla takich aktów prawa miejscowego.

W okresie późniejszym podstawą do realizacji inwestycji było ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania przestrzennego w drodze decyzji administracyjnej (warunków zabudowy, bądź inwestycji celu publicznego).

Analiza struktury funkcjonalnej oraz przestrzennej wydanych decyzji wskazuje, iż dotyczą one głównie realizacji budynków mieszkalnych oraz letniskowych.

2.3.4. Dotychczasowe zagospodarowanie

Zainwestowaną część gminy stanowią tereny o stosunkowo jednorodnym sposobie zagospodarowania. Większość wsi posiada zabudowę, koncentrującą się wzdłuż dróg. Dominuje funkcja mieszkaniowa w formie zabudowy zagrodowej, bądź jednorodzinnej wolnostojącej, a także zabudowa letniskowa (budynki rekreacji indywidualnej, tzw. drugie domy). Siedliska tworzą przeważnie zespoły dwóch, trzech lub czterech budynków (budynek mieszkalny + zabudowa gospodarczo-inwentarska).

Na terenie gminy zlokalizowane są nieliczne warsztaty i obiekty drobnej wytwórczości. Stan ten nie rodzi konfliktów przestrzennych. Pośród terenów zainwestowanych zdominowanych przez funkcję mieszkaniową występują niewielkie tereny wydzielonych obiektów o innych funkcjach. Najistotniejsze ze względu na prawidłowe funkcjonowanie gminy i zaspokajanie potrzeb mieszkańców to:

- Gminny Ośrodek Kultury w Somiance;
- Urząd Pocztowy w Somiance;
- Ośrodek Zdrowia w Somiance i Woli Mystkowskiej;
- Posterunek Policji;
- Bank Spółdzielczy w Somiance
- placówki oświatowe, w tym: Zespół Szkół Publicznych w Somiance; Zespół Szkół Publicznych w Woli Mystkowskiej; Publiczna Szkoła Podstawowa w Jackowie Górnym Publiczna Szkoła Podstawowa im. por. pil. Stefana Okrzei w Kręgach Publiczna Szkoła Podstawowa w Ulasku, Niepubliczne przedszkole „Słoneczko” w Somiance oraz jego filia w Nowych Wypychach;
- placówki handlowo-usługowe sytuowane w poszczególnych wsiach.

Na terenie gminy nie występują wyraźne obszary koncentracji zabudowy mieszkaniowej, czy usługowej. Większe skupiska zainwestowanych terenów wyróżnić można jedynie w miejscowościach: Somianka, Kręgi, Wola Mystkowska, Wólka Somiankowska i Zdziebórz.

Rozkład przestrzenny istniejącej zabudowy skorelowany jest z ustaleniami kierunków rozwoju przestrzennego określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka z roku 2002.

WNIOSKI:
Uważa się za najbardziej korzystne koncentrowanie potencjalnej nowej zabudowy na obszarach już zainwestowanych, bądź w bliskim ich sąsiedztwie.

Dla obszarów tych powinny być opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Tereny, które w pierwszej kolejności należy objąć nowymi planami zostały opisane i zaprezentowane graficznie w „Kierunkach zagospodarowania przestrzennego".

Stopniowy rozwój społeczno-gospodarczy gminy generować będzie nowe inwestycje na jej obszarze. W tym celu niezbędne staje się wskazanie terenów pod przyszłe inwestycje gminne, czy potencjalne działania inwestorów prywatnych, kreujących lokalną przedsiębiorczość. W tym celu niezbędne okazać się może sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który wskaże tereny inwestycyjne oraz określi możliwości inwestycyjne z uwzględnieniem zasad ładu przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju.

2.3.5 Wnioski i postulaty do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Tab. Nr 3. Wykaz wniosków i postulatów do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Nazwa sołectwa	Ilość
Celinowo	3
Huta Podgórna	11
Jackowo Dolne	4
Jackowo Górne	3
Janki	7
Jasieniec	1
Kręgi	6
Michalin	2
Nowe Kozłowo	1
Nowe Płudy	2
Nowe Wypychy	1
Stare Wypychy	2
Popowo Kościelne	4
Popowo-Parcele	15
Somianka	19
Somianka-Parcele	8
Stare Płudy	1
Ulasek	5
Wielątki Rosochate	1
Wielęcin	10
Wola Mystkowska	5
Wólka Somiankowska	1
Zdziebórz	1

Jednym z podstawowych czynników wpływających na kształtowanie przestrzeni gminy są wnioski i postulaty właścicieli posesji dążących do realizacji swych zamierzeń inwestycyjnych.
W trakcie wyznaczonego terminu łącznie wpłynęło 113 wniosków (w rozbiciu na poszczególne miejscowości). Ponadto analizie poddano również wnioski złożone przed formalnym ogłoszeniem o możliwości ich składania, jak i w okresie późniejszym.

2.4 Powiązania zewnętrzne wpływające na przestrzeń gminną.

Stopień powiązań zewnętrznych danej jednostki terytorialnej ma decydujące znaczenie w jej rozwoju społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym. W skali kraju oznacza to relacje międzyregionalne, wynikające z powiązań administracyjnych, ekonomicznych, komunikacyjnych czy kulturowych. Dla ośrodków gminnych o wiejskim charakterze bardziej znaczącą rolę odgrywają powiązania administracyjne w skali regionu – powiązania z aglomeracją warszawską i z powiatem.

Mazowsze jest regionem bardzo zróżnicowanym pod względem przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Województwo jest największym skupiskiem ludności wiejskiej w skali kraju. Większość obszarów o charakterze rolniczym zagrożona jest degradacją, spadkiem produkcji rolnej, utrudnionym dostępem do oświaty, służby zdrowia. Czynnikiem pogarszającym sytuację tych obszarów jest rozproszenie wiejskiej sieci osadniczej, ograniczające świadczenie usług publicznych, podnoszące koszty budowy i funkcjonowania infrastruktury technicznej.

Gmina Somianka do 31.12.1998 r. położona była w dawnym województwie ostrołęckim. Przez lata funkcjonowania poprzedniego podziału terytorialnego gmina powiązana była administracyjnie z ośrodkiem centralnym w Ostrołęce.

W wyniku nowego podziału administracyjnego kraju, obowiązującego od stycznia 1999 r., czyli ustanowieniem przynależności gminy do powiatu wyszkowskiego, przecięto poprzednie powiązania administracyjne na rzecz nowych relacji gmina – powiat. Wyszków jako siedziba rejonowych władz i instytucji (sądu, prokuratury, urzędów finansowych) oraz jako miasto z obiektami usługowymi oraz zakładami pracy powinno pełnić ważną rolę w funkcjonowaniu gminy. Drugim równoważnym ośrodkiem jest Warszawa, położona w bliskiej odległości i dobrze powiązana komunikacyjne.

Istotnym czynnikiem wpływającym na uwarunkowania zewnętrzne gminy jest członkostwo Polski w strukturach Unii Europejskiej. Członkostwo we Wspólnocie determinuje zmiany w polityce regionalnej państwa, bezpośrednio wpływając na rejony rolnicze kraju. Do fundamentalnych elementów programu przeobrażania polskich obszarów wiejskich należą:

- dążenie do zmiany charakteru prowadzenia działalności rolnej poprzez:
  - promowanie rozwoju specjalistycznych gospodarstw rolnych,
  - wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- rozwój obszarów wiejskich poprzez tworzenie pozarolniczych miejsc pracy,
- wspieranie rozwoju infrastruktury na obszarach wiejskich.

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez pojęcie ładu przestrzennego należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne.

Zapewnienie ładu przestrzennego terytorialnego systemu społecznego jest podstawowym celem prowadzonej gospodarki przestrzennej. Dla tworzenia oraz zapewnienia ładu przestrzennego istotne znaczenie posiada określenie modelu organizacji przestrzennej sytemu, gwarantującej odpowiedni poziom racjonalności społecznej jego struktury i funkcjonowania. Takim modelem jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego rozumiany jako zbiór decyzji, projektów decyzji, przewidujących i zakładających określony rodzaj oraz poziom organizacji przestrzennej systemu.

Podstawowym kryterium oceny systemu – jego organizacji, struktury, funkcjonowania i poziomu rozwoju jest zasada racjonalności społecznej. Racjonalność tę można uzyskać w procesie kształtowania własności terenu w oparciu o następujące kryteria:

- odnoszące się do wielowymiarowego charakteru terytorialnego systemu społecznego na którego składają się **podsystemy** m.in. gospodarcze, polityczne, kulturowe oraz **elementów** m.in. przyrodniczych, społecznych, ekonomicznych, kulturowych, technicznych, technologicznych itp.,
- posiadające charakter funkcjonalny,
- nawiązujące do systemów wartości uznawanych przez dane społeczności oraz do celów i dążeń poszczególnych osób, mieszkańców Gminy.

Ryc. Nr 11. Uwarunkowania ładu przestrzennego

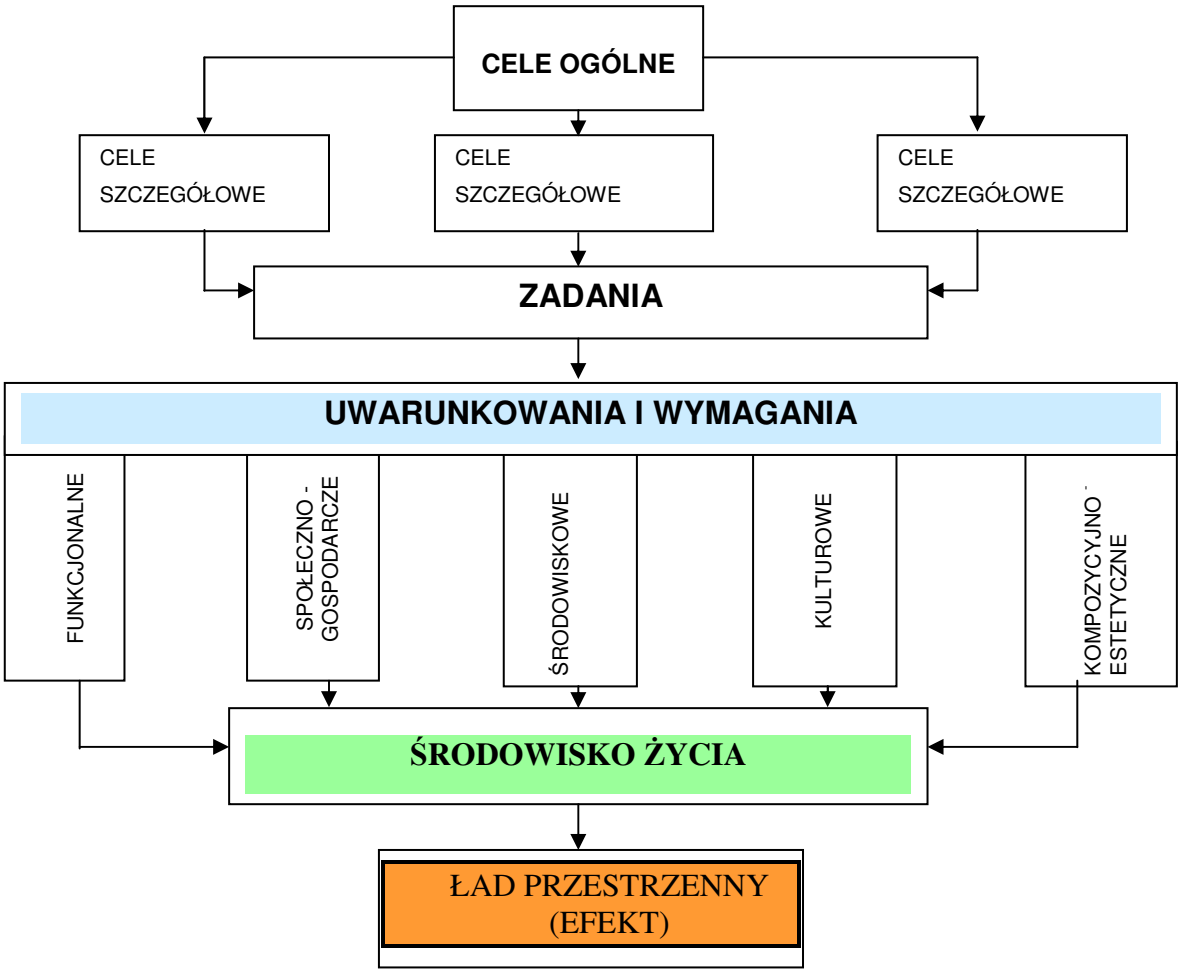

Poszczególne jednostki osadnicze na terenie gminy Somianka charakteryzuje średnie zróżnicowanie zarówno w skali zainwestowania, jak i form układów przestrzennych. Aktualne zagospodarowanie z reguły nie odbiega pod względem funkcjonalnym od funkcji wskazanych w dotychczasowych obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z roku 2002, jak i z ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Niemniej jednak wymaga ono uszczegółowienia i ponownego przeanalizowania zgodnie z obecnymi potrzebami rozwojowymi gminy. Podstawowe zróżnicowanie przestrzenne jednostek osadniczych wynika głównie z:

- uwarunkowań historycznych,
- uwarunkowań administracyjnych (lokalizacja siedziby władz samorządowych w miejscowości Somianka),

- uwarunkowań przyrodniczych (obszary NATURA 2000, tereny leśne, ekosystemy wodne i łąkowe),
- przebiegu głównych ciągów komunikacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym,
- bliskiego sąsiedztwa terenów miasta i gminy Wyszków;
- pozostawania w strefie oddziaływania aglomeracji warszawskiej.

WNIOSEK:

W celu zapewnienia ładu przestrzennego na terenie gminy Somianka, należy, w oparciu o istniejącą strukturę funkcjonalno – przestrzenną wyznaczyć tereny przeznaczone pod zabudowę, które swoim charakterem nawiązywać będą do istniejącej zabudowy i z nią harmonizować. Za celowe uznaje się również wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych, w tym dopuszczających realizację inwestycji o charakterze, usługowym, magazynowo – składowym i produkcyjnym w ramach obszarów dobrze skomunikowanych (sąsiedztwo drogi krajowej), a także dalszy rozwój zabudowy rekreacyjnej. Nowe tereny inwestycyjne nie powinny kolidować z istnieją zabudową, w tym w szczególności z zabudową mieszkaniową.

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

4.1 Gmina Somianka na tle ponadlokalnych układów przyrodniczych

Koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA została opracowana w roku 1995 i 1996 przez zespół autorów pod kierunkiem dr Anny Liro, jako projekt badawczy National Nature Plan (NNP) w ramach Programu Europejskiego Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). Zgodnie z definicją przyjętą przez autorów *„krajowa sieć ekologiczna ECONET – POLSKA jest wieloprzestrzennym systemem obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych regionów przyrodniczych kraju, wzajemnie ze sobą powiązanych korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie tego systemu”.*

Ryc. Nr 12. Krajowa sieć ekologiczna ECONET - POLSKA

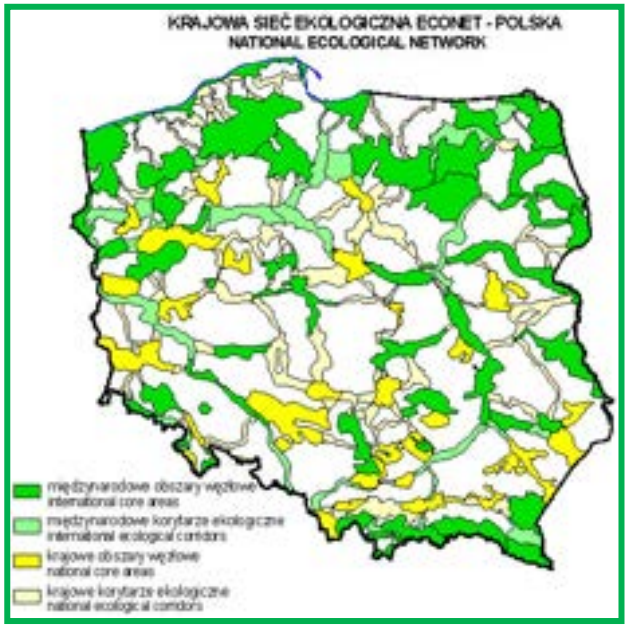

Sieć ECONET-POLSKA składa się z obszarów węzłowych i łączących je korytarzy ekologicznych wyznaczonych na podstawie następujących kryteriów:

- *naturalność,*
- *różnorodność,*
- *reprezentatywność,*
- *rzadkość,*
- *wielkość.*

Teren gminy Somianka położony jest w ramach międzynarodowych obszarów węzłowych sieci ekologicznej Econet – Polska (dolina rzeki Bug) oraz w sąsiedztwie międzynarodowego korytarza ekologicznego (dolina Narwi).

W chwili obecnej priorytetowym zadaniem polityki ekologicznej kraju jest jednak Europejska Sieć Ekologiczna NATURA 2000 zgodnie z przyjętymi Dyrektywami:

- **Ptasią** w sprawie ***ochrony dzikich ptaków*** (79/409/EWG) nakazującą ochronę wszystkich gatunków ptaków naturalnie występujących w stanie dzikim na terytorium europejskim państw członkowskich, która ustala zasady ochrony, gospodarowania i regulowania liczebności tych gatunków, podając jednocześnie zasady dopuszczalnego ich wykorzystania. Dyrektywa nakłada obowiązek ochrony siedlisk gatunków poprzez wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony (OSO),
- **Siedliskową** w sprawie ***ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory*** (92/43/EWG). Dyrektywa ta zobowiązuje do wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony (SOO) dla poszczególnych typów siedlisk oraz gatunków zwierząt i roślin, ponadto zobowiązuje do objęcia ochroną ścisłą niektóre gatunki zwierząt i roślin, oraz wskazuje gatunki, które mogą podlegać gospodarczemu wykorzystaniu.

Ryc. Nr 13. Istniejące obszary NATURA 2000. http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/

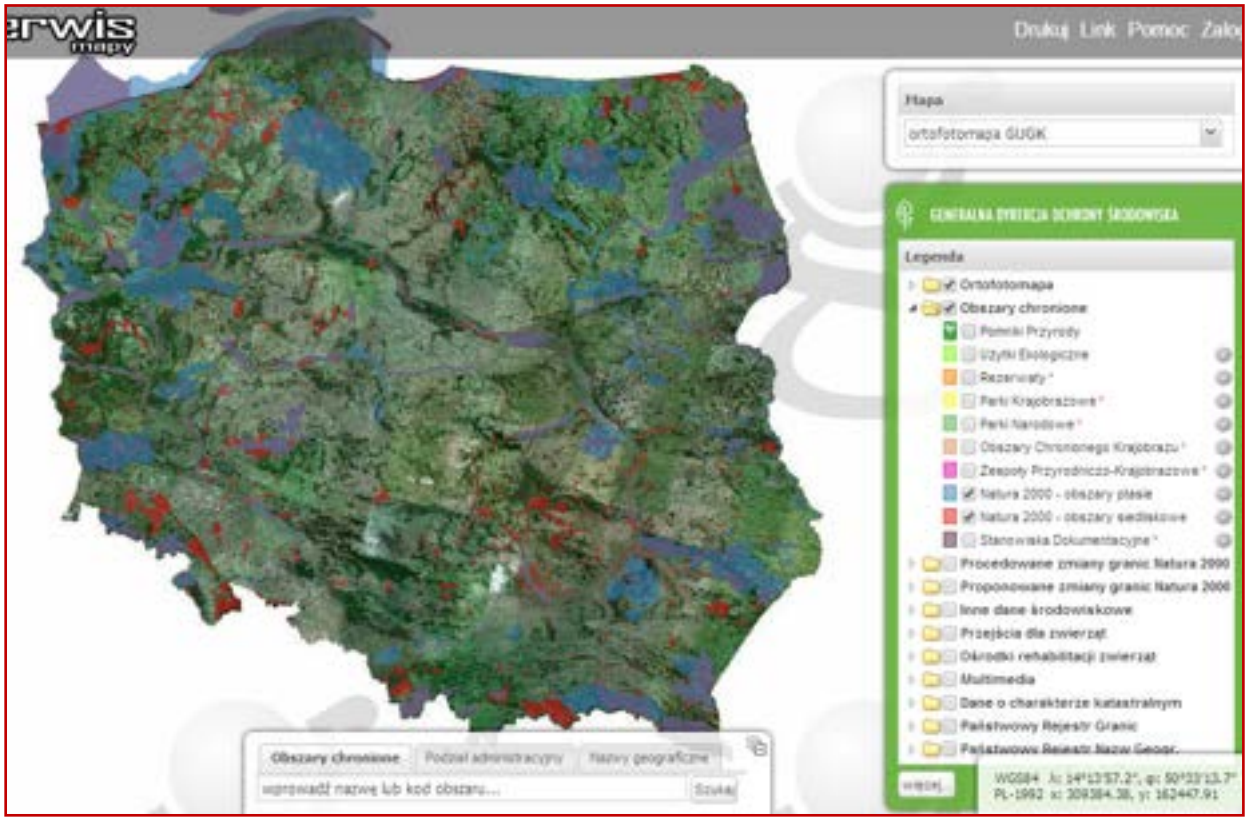

Na terenie gminy Somianka występują obszary objęte programem NATURA 2000, do których zaliczamy:

- **obszar OSO NATURA 2000 PLB140007 Puszcza Biała;** usytuowanie: północno – zachodnia część gminy, obszar wsi Huta Podgórna, na północ od drogi Wierzbica – Wyszków;
- **obszar OSO NATURA 2000 PLB140001 Dolina Dolnego Bugu**; usytuowanie: południowa część gminy, obszar wsi Popowo Parcele, Popowo Kościelne, Jackowo Dolne Somianka, Michalin (w kierunku południowym od drogi wiejskiej),
- **obszar SOO NATURA 2000 PLH140011 Ostoja Ndbużańska**; usytuowanie: południowa część gminy, obszar wsi Popowo Parcele, Popowo Kościelne, Jackowo Dolne, Somianka, Michalin (w kierunku południowym od drogi wiejskiej).

4.2. Stan środowiska

4.2.1. Geologia

Obszar Gminy Somianka położony jest na prekambryjskiej platformie wschodnioeuropejskiej, w ramach struktury Niecki Płocko – Warszawskiej, przy granicy z Wyniesieniem Mazursko Suwalaskim. W obrębie gminy na obszarze wysoczyzny polodowcowej występują na budowie geologicznej zwałowe gliny piaszczyste i piaski gliniaste z otoczakami zalegające na powierzchni lub pod utworami piaszczystymi pochodzenia wodnolodowcowego i lodowcowego (rejon wsi: Wola Mystkowska, Wielątki Rosochate, Mystkowiec Stary, Wypychy Nowe i Stare, Zdziebórz, Suwin, Ulasek, Jackowo Górne, Celinowo, Płudy Stare, Somianka, Kręgi, Wielęcin). Serię piaszczystą tworzą pisaki drobne, rzadziej średnie, w stropie z otoczakami, lokalnie przewarstwione żwirami (rejon wsi: Ostrowy, Wólka Somiankowska, Somianka Zaszosie, Płudy Nowe, Huta Podgórna, Kozłowo Nowe i Stare). Obie kategorie osadów należą do gruntów nośnych, przydatnych dla potrzeb budownictwa.

Ryc. Nr 14. Gmina Boguty – Pianki. Mapa geologiczna. Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych PIG PIB

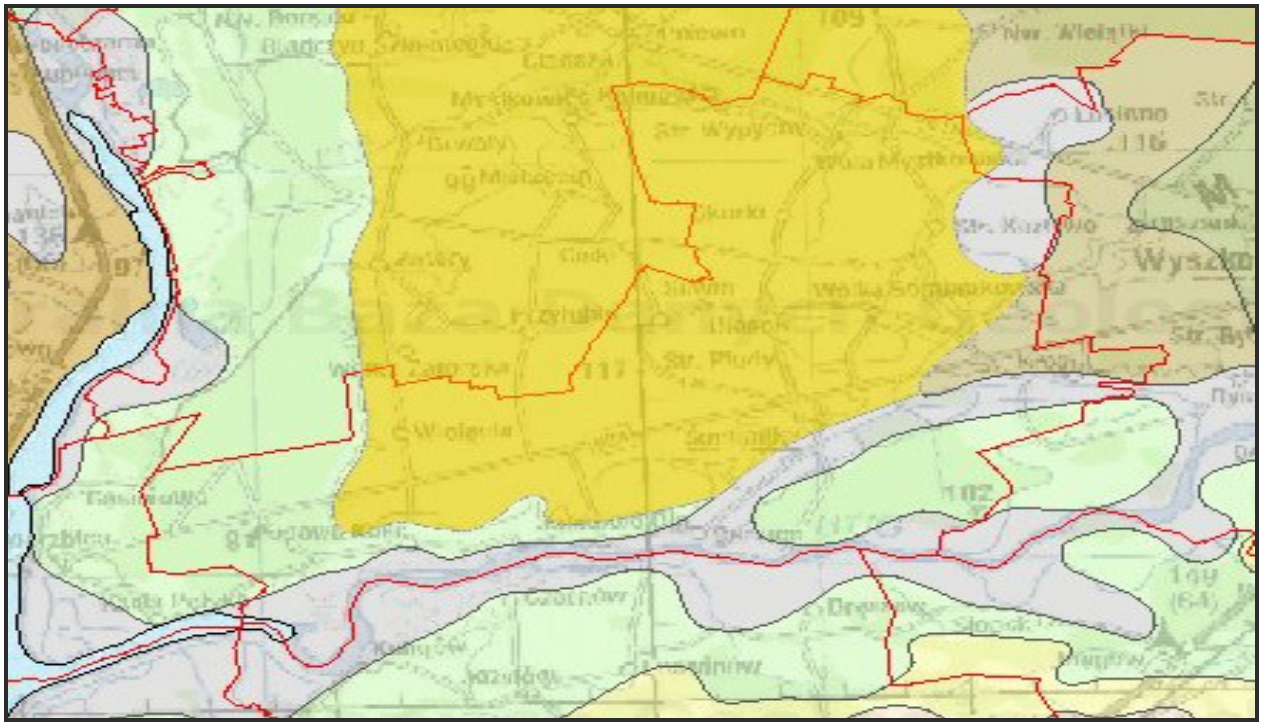

Gliny zwałowe, ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe (zlodowacenia środkowopolskie)

Piaski, żwiry i mułki rzeczne (czwartorzęd)

Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły (holocen)

Piaski i żwiry sandrowe (zlodowacenia środkowopolskie)

W dolinkach erozyjno – denudacyjnych występują holoceńskie utwory rzeczno – deluwialne wykształcone w postaci piasków gliniastych, piasków drobnych i pylastych z domieszką ograniczonego humusu o zmiennej miąższości. Grunty te są mało przydatne dla budownictwa. Terasy nadzalewowe Narwi i Bugu budują rzeczne piaski i żwiry drobne, średnie i grube na przemian o dużych miąższościach (rejon wsi: Popowo Kościelne, Janki,

Jackowo Dolne, Jasieniec). Są to grunty korzystne dla budownictwa. W znacznej części terasy nadbudowane są wałami wydmowymi z piaskami drobnymi, zapylonymi i pylastymi luźnymi. Są to grunty o ograniczonej nośności (rejon wsi: Popowo Parcele, Somianka Parcele, Huta Podgórna). Terasę zalewową rzeki Bug tworzą utwory rzeczno – bagienne (rejon wsi: Barcice, Janki, Jackowo Dolne, Popowo Kościelne, Popowo Parcele) a także bagienne (rejon wsi Somianka, Michalin, Kręgi). Składają się one z namułów piaszczystych, piasków drobnych z wkładkami mułków oraz z torfów o różnym stopniu rozkładu i zmiennej miąższości. Grunty te nie nadają się do bezpośredniego posadowienia zabudowy. *Szczegółowa analiza geologiczna została przedstawiona na Rysunku*

W okresie zlodowacenia północnopolskiego w dolinie Bugu powstały piaski rzeczne tarasów nadzalewowych, a na powierzchni tarasów i ukształtowały się wydmy. Obecnie, tj. w holocenie, w dolinie Bugu wykształciły się dwa tarasy zalewowe. W dolinach mniejszych rzek, w miejscach słabego przepływu, powstały namuły i torfy.
Szczegółowa analiza mapy geologicznej Polski w skali 1:50000 wskazuje, że na terenie Gminy Somianka:

- gliny zwałowe, w tym także ich zwietrzeliny oraz piaski i żwiry lodowcowe, zlodowacenia środkowopolskiego dominują w części północnej (wsie Wilęcin – Celinowo – Stary Mystkowiec – Stare i Nowe Wypychy – Wola Mystkowska - Skorki), centralnej (Wola Somiankowska – Zdziebórz – Ulasek – Stare i Noe Płudy – Suwin), a ponadto północna część wsi Somianka – Somianka Zaszosie – Jackowo Górne – Janki – Popowo Kościelne;
- piaski, żwiry i mułki rzeczne (czwartorzęd), dominują w północno – zachodniej części Gminy Somianka (Huta Podgórna), a także w części południowo – wschodniej (teren Lasu Somiankowskiego oraz wsi Michalin);
- piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły (holocen), dominują w części południowej w Dolinie Dolnego Bugu oraz w północno – wschodniej części Gminy Somianka tj. we wschodniej części wsi: Nowe i Stare Kozłowo oraz wsi Ostrowy;
- piaski i żwiry sandrowe, zachodnia część Gminy Somianka.

4.2.2. Geomorfologia

Według regionalizacji fizycznogeograficznej (Kondracki, 1998) teren Gminy Somianka znajduje się w części wschodniej obszaru Pozaalpejskiej Europy Środkowej, w ramach prowincji Niziny Środkowoeuropejskie, Podprowincja Niziny Środkowopolskie.
Rzeźba terenu w obrębie gminy jest konsekwencją budowy geologicznej najmłodszych utworów, ukształtowanych w wyniku działalności akumulacyjnej lądolodu zlodowacenia środkowopolskiego oraz działalności fluwioglacjalnej wód polodowcowych. Na podstawie wierceń geologicznych w podłożu stwierdzono występowanie osadów związanych genetycznie z ostatnią epoką lodowcową. Reprezentują je: szara glina zwałowa oraz wodno –

Ryc. Nr 15. Położenie Gminy Somianka na tle Mezoregionów fizyczno – geograficznych wg. Jerzego Kondrackiego (1994)

lodowcowe piaski i żwiry. Występują tu również osady pochodzenia rzecznego, piaski wydmowe, a w dolinie Bugu – namuły bagienne i torfy.

Gmina Somianka według podziału na jednostki fizyczno – geograficzne Jerzego Kondrackiego należy do:

- Obszaru fizyczno-geograficznego: Pozaalpejska Europa Środkowa (3);
- Podobszaru i prowincji: Niż Środkowoeuropejski (31);
- Podprowincji: Niziny Środkowopolskie (318).

Część północna gminy zaliczona została do:

- Makroregionu: Nizina Północnomazowiecka (318.6);
- Mezoregionu: Międzyrzecze Łomżyńskie (318.67);

z kolei część południowa należy do:

- Makroregionu: Nizina Środkowomazowiecka (318.7);
- Mezoregionu: Dolina Dolnego Bugu (318.74),

zaś część zachodnia, przy granicy z Gminą Serock należy do:

- Makroregionu: Nizina Środkowomazowiecka (318.7);
- Mezoregion: Kotlina Warszawska (318.73);

zaś część zachodnia przy granicy z Gminami: Serock i Zatory stanowi:

- Makroregion Nizina Północnomazowiecka (318.6);
- Mezoregion Dolina Dolnej Narwii (318.66).

Międzyrzecze Łomżyńskie (318.67) jest wysoczyzną morenową położoną pomiędzy dolinami Dolnej Narwi i Dolnego Bugu. Za wschodnią granicę przyjęto kemowo – morenowy wał o osi północ-południe, zwany Czerwonym Borem, a właściwie schodnie podnóże tego wału, stanowiące granicę Niziny Północnopodlaskiej. Wysoczyzna Międzyrzecza Łomżyńskiego jest wzniesiona przeciętnie 100 – 120 m n.p.m., natomiast kulminacja Czerwonego Boru, osiąga wysokość 225 m n.p.m. W obrębie Gminy Somianka Międzyrzecze Łomżyńskie tworzy plejstoceńska wysoczyzna morenowa wyniesiona 90 – 115 m n.p.m. Obszar reprezentuje typ rzeźby polodowcowej z okresu zlodowacenia środkowopolskiego z dominacją powierzchni o nachyleniach poniżej 5%. Na obecny obraz wpływ wywarły późniejsze procesy erozyjne, a w szczególności wody wypływające spod lodowca, które ścięły i zdenudowały starsze formy akumulacji lodowcowej. Są to płaskie i wydłużone pagórki morenowe porozcinane licznymi dolinkami i obniżeniami denudacyjnymi. W południowej części na linii Janki – Jackowo Górno – Płudy – Skorki Parcele – Kozłowo Stare, wysoczyzna przechodzi w poziom erozyjny wyniesiony średnio 105 – 110 m n.p.m. a ten z kolei w okolicach Somianki, Wólki Somiankowskiej, Michalina i wsi Krąg rozcięty jest poziomem erozyjno – denudacyjnym o wysokości 90 – 100 m n.p.m. Międzyrzecze opada w kierunku doliny Narwi i Bugu stromą krawędzią o wysokości względnej 5 – 20 m i spadkach 5 – 15%. Krawędź ta na terenie gminy jest ciągła począwszy od wsi Kręgi aż po rejon wsi Popowo Kościelne i Wielęcin, gdzie pod krawędzią występują stożki napływowe.

Dolina Dolnej Narwi (318.66) jest swoistym regionem w obrębie Niziny Północnomazowieckiej, przechodzącym ku północo-wschodowi w Kotlinę Biebrzańską. Narew od ujścia Biebrzy do połączenia z Bugiem w obrębie Jeziora Zegrzyńskiego ma około 210 km długości, przy czym szerokość jej doliny zmienia się od 1,5 km do około 7 km, zajmując powierzchnię około 900 km^2. Dolina składa się z kilku różnych odcinków: opuszczając Kotlinę Biebrzańską powyżej Łomży Narew skręca ku północo-wschodowi w wąską dolinę o stromych zboczach i dnie zajętym prawie w całości przez łąkowy, podmokły taras zalewowy, po którym rzeka wije się meandrami. Przedmiotowe zwężenie otoczone wysoczyzną Koleńską oraz Międzyrzeczem Łomżyńskim ma około 20 km długości. W okolicy Gminy Somianka dolina ma około 3 km szerokości i towarzyszą jej piaszczyste tarasy, przy czym jednoznacznie wyróżnić tu możemy szeroką terasę nadzalewową akumulacyjną wyniesioną na wysokość 82 – 85 m n.p.m. i około 2 – 2,5 m ponad średni poziom wody w rzece. Terasa ma charakter powierzchni płaskiej ze spadkami do 5% z licznymi parabolami oraz wałami wydmowymi.

Dolina Dolnego Bugu (318.74) jest sześdziesięciokilometrowym odcinkiem doliny Bugu pomiędzy Małkinią a Jeziorem Zegrzyńskim w Kotlinie Warszawskiej. Dolina ma kilka kilometrów szerokości i obejmuje łąkowy taras zalewowy z licznymi starorzeczami oraz piaszczysty taras wydmowy, przeważnie zalesiony. W obrębie Gminy Somianka szerokość Doliny Dolnego Bugu jest zróżnicowana: od kilkuset w rejonie Barcic i Somianki do kilku kilometrów w okolicy Popowa. W granicach doliny wyróżnić możemy dwa poziomy akumulacyjne rzeki Bug: terasa nadzalewowa wyniesiona jest na wysokość 82 – 85 m n.p.m. i występuje na południu w pasie od wsi Somianka, Barcice, Jackowo Dolne, Popowo Kościelne. Tworzy zazwyczaj płaską powierzchnię nadbudowaną często wałami wydmowymi i polami piasków przewianych o wysokościach dochodzących do kilkunastu metrów. Z kolei holoceńska teresa zalewowa rzeki Bug jest bardzo płaska o spadkach do 2% i wyniesiona o 1,5 – 2 m ponad średnie stany wody w rzece. W okolicach Popowa i Jackowa wypełniona jest starorzeczami rzeki i oddziela się wyraźną krawędzią erozyjną od terasy nadzalewowej. W rejonie Somianki przyjmuje charakter obniżenia o podmokłym i zabagnionym dnie.

Najmniejszym powierzchniowo mezoregionem jest **Kotlina Warszawska (318.73)**, występująca na pograniczu z Gminą Serock, na wschód od wsi Kania Polska. Kotlina Warszawska stanowi najniższą część Niziny Środkowomazowieckiej, którą stanowi rozszerzenie doliny rzeki Wisły w okolicy ujścia do niej rzeki Narwi, która wzdłuż biegu Wisły przechodzi w Kotlinę Płocką (na zachodzie), łącząc się z Doliną Środkowej Wisły (południowy wschód), Doliną Dolnego Bugu i Doliną Dolnej Narwi (północny wschód). Mezoregion ten charakteryzuje się dwoma poziomami terasowymi: poziom zalewowym, zajętym głównie przez łąki i pastwiska, oraz poziomem piaszczystym, wyższym i pokrytym wydmami, często zalesionymi przez człowieka.
Średnia wysokość gminy wynosi 85-105 m n.p.m. Najwyższy punkt terenu znajduje się w centralnej części gminy, w okolicy wsi Stare Płudy na wysokości 118,4 m n.p.m. Z kolei najniżej położony punkt terenu zlokalizowany jest w południowo – wschodniej części Gminy Somianka, w dolinie rzeki Bug, na terenie zabudowy letniskowej we wsi Popowo Parcele (wysokość 78,7 m n.p.m.).

Zróżnicowanie wysokości terenu w obrębie Gminy jest średnie, wynosząc 39,7 m, przy czym z uwagi na występowanie dolin rzecznych, rzeźbę terenu, jak na warunki województwa mazowieckiego, uznać należy za zróżnicowaną. Form pochodzenia antropogenicznego jest niewiele. Są to głownie nasypy i wykopy wzdłuż dróg oraz wykopy związane z wydobyciem kruszywa naturalnego na potrzeby lokalne.
Rzeźba terenu poza strefami krawędziowymi oraz formami dolinowymi nie wpływa ograniczająco na rozwój osadnictwa. Spadki terenu nie przekraczają na ogół 5% a tylko lokalnie dochodzą do 10%.

4.2.3. Wody powierzchniowe

Cały teren Gminy Somianka położony jest w obszarze zlewni rzeki Bug i Narew. Przez teren gminy w kierunku NE - SW przebiega dział wodny III rzędu pomiędzy Narwią i Bugiem (po najwyższych partiach wysoczyzn).
Obszar dorzecza Narwi stanowią tereny położone w północno – zachodniej i zachodniej części Gminy Somianka, zasilane przez ciek wody przebiegający przez Wolę Mystowską, Wielątki Rosochate, Wypychy Nowe i Mystkowiec Stary.
Z kolei obszar dorzecza Bugu tworzą pozostałe tereny gminy. Tereny te odwadniają prawobrzeżne dopływy Bugu poprzez kilka cieków wodnych włączonych w jeden system kanałów melioracyjnych. Cieki te wypełniają dna dolinek erozyjno – denudacyjnych. Z uwagi na fakt, że koryto rzeki Bug jest nieuregulowane, rzeka meandruje. Ponadto występują liczne starorzecza. W obrębie teras sieć hydrograficzna jest dobrze rozwinięta w odróżnieniu od części wysoczyznowej.

4.2.4. Wody podziemne

Według klasyfikacji zwykłych wód podziemnych Polski teren Gminy Somianka, należy do regionu mazowieckiego (fragment makroregionu północno-wschodniego).

Ryc. Nr 16. Gmina Somianka. Mapa głównych zbiorników wód podziemnych. Źródło PSH.

Z uwagi na odmienne warunki hydrogeologiczne wyróżnić można dwa zasadnicze obszary. Pierwszy z nich stanowi obszar dolin będący strefą koncentracji wód podziemnych. Wody gruntowe tworzą jeden poziom o zwierciadle swobodnym w utworach łatwo przepuszczalnych (piaski, namuły, torfy). Wahania zwierciadła wód uzależnione są w dużym stopniu od stanów wód rzecznych. Najpłycej, bo poniżej 1 m, wody gruntowe występują w obrębie terasy zalewowej oraz den dolinek erozyjno – denudacyjnych. Tereny te są niekorzystne pod względem lokalizacji budynków.

Nieco głębiej bo od 1 do 3 m p.p.t. wody gruntowe zalegają w granicach terasy nadzalewowej oraz zboczy dolinek. Tylko w partiach dolinowych nadbudowanych polami pisaków przewianych i wałów wydmowych spotyka się wody gruntowe na głębokości poniżej 2 m (występowanie we wsiach: Jasieniec, popowo Parcele, Somianka Parcele, Huta Podgórna), które umożliwiają realizację budownictwa w gruntach niezawodnionych.
Drugim typem obszaru jest obszar wysoczyzny polodowcowej, w obrębie której poziom zwierciadła wód gruntowych występuje znacznie poniżej 2 m, ale może ulegać zakłóceniom w postaci tzw. wierzchówek, tj. na skutek występowania utworów trudno przepuszczalnych (gliny, piaski gliniaste). Zaburzenia te dotyczącą większości obszaru wysoczyznowego, z wyłączeniem okolic Huty Podgórnej oraz Popowa Parceli.
Teren Gminy Somianka znajduje się w obrębie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

- *„Dolina Środkowej Wisły, Warszawa - Puławy”* - GZWP nr 222, wiek utworów: utwory dolinne czwartorzędu, szacunkowe zasoby dyspozycyjne 617 tys. m^3/dobę, średnia głębokość ujęć 60 m);
- *„Subniecka Warszawska”* - GZWP nr 215,2151 wiek utworów: trzeciorzęd, szacunkowe zasoby dyspozycyjne 250 tys. m^3/dobę, średnia głębokość ujęć 160 m.

Ponadto w obszarze gminy Somianka występują udokumentowane wody podziemne w granicach projektowanych obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych zgodnie z dokumentacją określającą warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych Nr 221 Dolina Kopalna Wyszków, opracowaną przez Przedsiębiorstwo Geologiczne POLGEOL S.A. przyjętą w drodze decyzji Ministra Środowiska Nr DGKhg-4731-72/7025/14949/13/MJe z 10 kwietnia 2014 r.

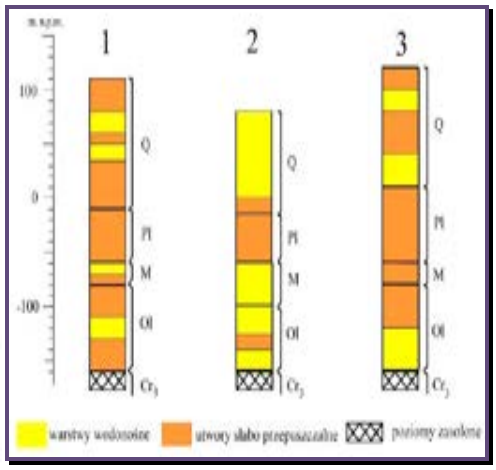

Ryc. Nr 17. i 18. Gmina Somianka. Mapa jednolitych części wód podziemnych JZWPd 52 oraz profile przedstawiające warstwę wodonośną. Źródło PIG Państwowa Służba Hydrologiczna (PIH).

Na podstawie mapy jednolitych części wód podziemnych na terytorium Polski wydzielonych zostało 172 części oraz 3 subczęści. Zgodnie z ww. podziałem teren gminy Somianka zaliczony został do **52** i **54 JCWPd**.

Krótka charakterystyka **52 JCWPd**, występujących w części północnej oraz zachodniej gminy w ramach miejscowości: Wielęcin, Huta Podgórna, Popowo Parcele, Janki, Stare i Nowe Wypychy, przedstawia się w następujący sposób:

- łączna powierzchnia: 2251,53 km^2;
- Region: Środkowej Wisły;
- Województwo: mazowieckie;
- Powiaty: pułtuski, wyszkowski, wołomiński, miński, m.st. Warszawa, legionowski, nowodworski;
- Arkusze MhP w skali 1:50 000: 410, 411, 412, 413, 449, 450, 451, 486, 487, 488, 489, 490, 523, 524, 525, 526, 527;
- Arkusze MhP w skali 1:200 000: 29, 30, 39, 40;
- Region hydrogeologiczny wg Atlasu hydrogeologicznego Polski 1995 r.: mazowiecki;
- Głębokość występowania wód słodkich ok. 300 m.

SYMBOL całej JCWPd uwzględniający wszystkie profile: Q(1-2), (M), Ol(1-2) – CrZ.
Opis symbolu: w czwartorzędzie występuje jeden lub dwa poziomy wodonośne nie będące w łączności hydraulicznej z poziomem mioceńskim. Pojedynczy poziom mioceński występuje na części obszaru JCWPd i z reguły nie posiada łączności z poziomem oligoceńskim. W utworach oligocenu występuje jeden lub dwa poziomy wodonośne przy czym dolny poziom ma kontakt hydrauliczny z zasolonymi wodami występującymi w kredzie.
Q, - wody porowe w utworach piaszczystych;
M, - wody porowe w utworach piaszczystych;
Ol – wody porowe w utworach piaszczystych;
Cr - wody szczelinowe w utworach węglanowych;
Cecha szczególna JCWPd (ilościowa, chemiczna): występowanie bardzo zasobnego GZWP 222 (Dolina Środkowej Wisły);
GZWP występujące w obrębie JCWPd (symbol i numer) : 215Tr, 215ATr, 214Qmk, 222Qd, 221Qk.

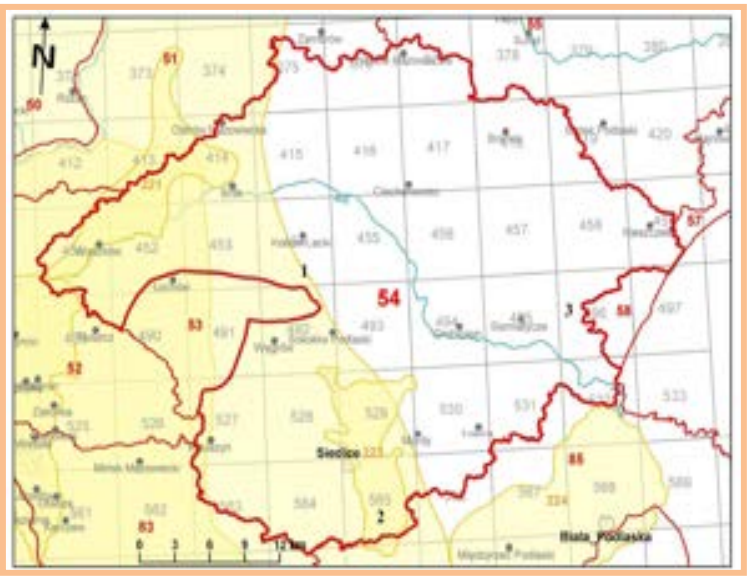

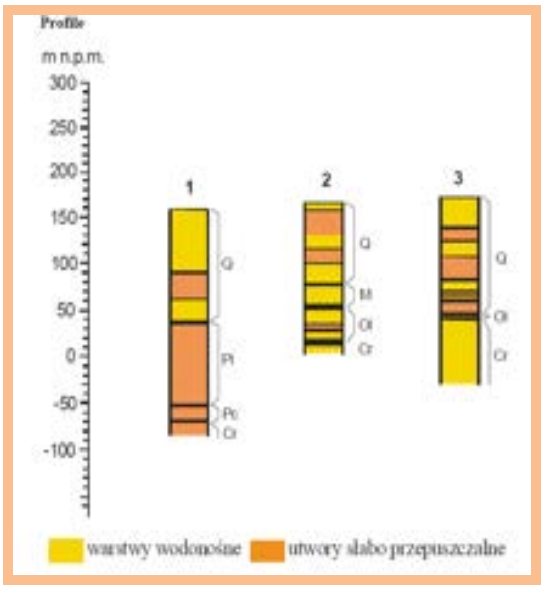

Ryc. Nr 19. i 20. Gmina Somianka. Mapa jednolitych części wód podziemnych JZWPd 54 oraz profile przedstawiające warstwę wodonośną. Źródło PIG Państwowa Służba Hydrologiczna (PIH).

Krótka charakterystyka **54 JCWPd**, występujących w pozostałej części gminy, tj w części wschodniej, centralnej oraz południowej, przedstawia się w następujący sposób:

- łączna powierzchnia: 8699,42 km^2;
- Region: Środkowej Wisły;
- Województwo: mazowieckie, podlaskie i lubelskie;
- Powiaty: wołomiński, wyszkowski, węgrowski, ostrowski, zambrowski, wysokomazowiecki, białostocki, bielski, hajnówka, siemiatycki, sokołowski, łosicki, bialskopodlaski, siedlecki, Siedlce-miasto, łukowski, miński;
- Arkusze MhP w skali 1:50 000: 374, 375, 376, 377, 378, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 563, 564, 565, 566;
- Arkusze MhP w skali 1:200 000: 30, 31, 32, 40, 41, 42;
- Region hydrogeologiczny wg Atlasu hydrogeologicznego Polski 1995 r.: mazowiecki i lubelsko-podlaski;
- Głębokość występowania wód słodkich: ok. 1000 m;

SYMBOL całej JCWPd uwzględniający wszystkie profile: Q(1-3),(M),(Ol),(Cr).

Opis symbolu: na obszarze całej jednostki występuje jeden bądź dwa a lokalnie nawet trzy poziomy wodonośne czwartorzędowe. Ponadto wykształcone są poziomy wodonośne o występowaniu lokalnym: mioceński, oligoceński i kredowy. Generalnie wszystkie wymienione poziomy nie są ze sobą w bezpośredniej więzi hydraulicznej.

Q, - wody porowe w utworach piaszczystych;
M, - wody porowe w utworach piaszczystych;
Ol, - wody porowe w utworach piaszczystych;
Cr- wody szczelinowe w utworach węglanowych C

Cecha szczególna JCWPd (ilościowa, chemiczna): brak GZWP występujące w obrębie JCWPd (symbol i numer) 215Tr, 215ATr, 221Qk, 222Qd, 223Qm, 224Tr.

WNIOSKI:

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zaleca się określenie strefy ochrony pośredniej źródła wód podziemnych, która obejmuje obszar zasilania ujęcia, wyznaczona 25 letnim czasem wymiany wody w warstwie wodonośnej, wraz z określeniem robot oraz czynności, których nie wolno wykonywać na terenach ochrony pośredniej. Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych wyznacza się na podstawie ustaleń zawartych w dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wody. Granice terenu ochrony pośredniej ujęcia

wody należy oznaczyć przez umieszczenie, w punktach przecięcia się granic ze szlakami komunikacyjnymi oraz w innych charakterystycznych punktach terenu, tablic zawierających informacje o ustanowieniu strefy.

Przy zagospodarowywaniu terenów należy również uwzględnić wymagania w zakresie odległości sanitarnych cmentarzy od zabudowy, w szczególności zaś zabudowy mieszkaniowej oraz od cieków wodnych, które zostały określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Komunalnej z 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 2015 r. poz. 2126 z późn. zm.), tj.

- całkowity zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w odległości mniejszej niż 50 m od cmentarza,
- zakaz lokalizacji ujęć wody (również indywidualnych) w odległości mniejszej niż 150 m od cmentarza,
- zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej na obszarze 150 m od cmentarza w przypadku braku sieci wodociągowej,
- zakaz wykorzystywania wody do celów gospodarczych w odległości mniejszej niż 500 m od cmentarza.

4.2.5. Klimat

Według podziału na regiony klimatyczne Polski Gmina Somianka stanowi część regionu mazowiecko-podlaskiego.

Średnia temperatura powietrza waha się od –3,0°C w zimie do 17,3°C latem. Okres wegetacyjny oscyluje około 210 dni (od 5 kwietnia do 29 października). Wiatry mają przeważający kierunek zachodni, latem wzrasta udział wiatrów północno – zachodnich, zimą – południowo – zachodnich. W przejściowych porach roku pojawiają się wiatry z sektora wschodniego, a jesienią – południowo – zachodniego. Tereny ciągnące się wzdłuż doliny Bugu charakteryzują się większą liczbą dni pogodnych w porównaniu z innymi częściami. Opady atmosferyczne wynoszą około 540 – 650 mm na rok z przewagą w lipcu (80 – 90 mm). Pokrywa śnieżna zalega przez dwa miesiące a opady stałe występują głównie w grudniu i styczniu.

Wielkość i częstość występowania opadów atmosferycznych ma istotny wpływ nie tylko na zasoby wód powierzchniowych i stosunki wodne w glebie, ale również na wilgotność powietrza i wymywanie zanieczyszczeń pyłowo – gazowych z atmosfery. Warunki klimatyczne, w szczególności na silnie zalesionych jego terenach zaliczane są do gorszych w skali kraju. Mało korzystne są warunki nasłonecznienia, jak również stosunkowo często występują mgły poranne. Wilgotność powietrza jest znaczna, a przewietrzanie terenu niewystarczające. Na obszarach pradolinnych i w dolinach rzek występują stany inwersyjne temperatury powietrza na poziomie poniżej 200 m n.p.t. To niekorzystne zjawisko utrudnia rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń powietrza z niskich źródeł. Dla wszystkich emitorów wyrzucających zanieczyszczenia powyżej warstwy inwersyjnej jest to korzystna sytuacja, gdyż warstwa hamująca nie pozwala na opadanie zanieczyszczeń w pobliżu emitorów. Jednocześnie w warstwie przyziemnej występuje ograniczona dyfuzja pionowa powodująca hamowanie procesów unoszenia mas powietrza, ich mieszanie i przewietrzanie terenu. Zjawisku temu towarzyszy zwykle wzmożenie uciążliwości emitowanych zanieczyszczeń w przyziemnej warstwie atmosfery. Zjawiska takie są typowe dla okolic Wyszkowa.

Podsumowując wskazać należy, że warunki klimatu lokalnego kształtowane są przez takie elementy środowiska jak: rodzaj podłoża, obecność wód powierzchniowych i głębokość zalegania wód gruntowych, ekspozycja stoków i zboczy, wyniesienie ponad otaczający teren, sąsiedztwo kompleksów leśnych, źródeł zanieczyszczeń itp.

Najkorzystniejsze warunki klimatyczne posiadają obszary wysoczyznowe z piaszczysto – żwirowym podłożem charakteryzujące się dobrą termiką, położone z dala od wód (dobre

stosunki wilgotnościowe), na południowych stokach (korzystne warunki solarne), wyniesione w stosunku do okolicy (dobre, lecz nie nadmierne przewietrzanie) oraz usytuowanie w sąsiedztwie terenów leśnych (z uwagi na olejki eteryczne).

Dość poprawne warunki klimatu lokalnego występują na terasach nadzalewowych. Bliskość wód powierzchniowych i płytko zalegająca woda gruntowa pogarszają stosunki termiczno – wilgotnościowe. Pozostają one jednak pod bardzo korzystnym wpływem dużych kompleksów leśnych porastających siedliska borowe (osłona przeciwwietrzna, cisza, występowanie olejków eterycznych),

Z kolei dna dolin rzecznych wraz z terasami zalewowymi oraz dolinki boczne stanowią miejsca spływu chłodnych i wilgotnych mas powietrza z terenów wyżej położonych. Z tych też względów odznaczają się niekorzystnymi warunkami topoklimatycznymi dla organizmu człowieka. Tereny te winny zostać wyeliminowane z zabudowy, w tym w szczególności z zabudowy mieszkaniowej.

4.2.6. Gleby

Warunki glebowe oraz szata roślina Gminy Somianka pozostają w ścisłym związku z budową geologiczną tego obszaru oraz rzeźbą terenu.

W granicach wysoczyzny polodowcowej pokrywę glebową stanowią gleby: brunatne, bielicowe i pseudobielicowe, wytworzone na pisakach wodnolodowcowych i glinach zwałowych. W dolinach występują z kolei gleby torfowe oraz mady.

Ryc. Nr 21. Bonitacja gleb na terenie gminy Somianka

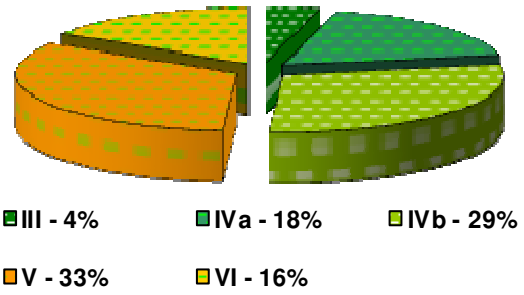

Pod względem przydatności rolniczej dominują gleby 6 i 7 kompleksu żytnio – ziemniaczanego słabego i żytnio – łubinowego w V i VI klasie bonitacyjnej oraz 3 i 4 kompleksu żytniego bardzo dobrego. W okolicach wsi Mystkowiec Stary, Zdziebórz, Kręgi, Michalin, Jackowo Górne, Wielęcin, Janki, Suwin i Wólka Somiankowska stwierdzono występowanie 2 kompleksu pszennego dobrego w IIIa – IIIb klasie bonitacyjnej.

W dolinach rzek i zagłębień terenowych występują gleby hydrom orficzne zajęte pod łąki i pastwiska. Są to głównie czarne ziemie zdegradowane, gleby murszowo-mineralne, murszowa te, mady lekkie oraz gleby torfowe. Najwartościowsze użytki zielone zaliczane do klas III i IV należą do 2 kompleksu przydatności i położone są na południe od wsi Kręgi, Michalin, Somianka, Somianka Parcele i Jasieniec (tereny zmeliorowanych łąk w dolinie Bugu). Pozostałe użytki zielone należą do V i VI klasy oraz 3 kompleksu przydatności rolniczej.

Podsumowując. Teren Gminy Somianki zdominowały gleby zaliczane do IV i V klasy bonitacyjnej. Najlepsze gleby III klasy bonitacyjnej spotkać możemy w centralnej części gminy. Dominują tu głównie gleby brunatne, bielicowe i pseudobielicowe wykształcone na skałach macierzystych pochodzących z procesów wodnolodowcowych (piaskach wodnolodowcowych i glinach zwałowych). W dolinach rzecznych występują gleby torfowe, gleby murszowe, czarne ziemie zdegradowane oraz mady. W strefach krawędziowych wysoczyzny pojawiają się gleby bielicowe i brunatne, które wymagają ochrony przed erozją poprzez zadarnienia lub zalesienia.

WNIOSKI:
Grunty rolne występujące na terenie gminy (klasy III) chronione są w myśl ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. W praktyce oznacza to ograniczenie przeznaczenia gruntów tych na cele nierolnicze.

Ponadto za pożądane działania należy uznać:

- zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych,
- rekultywację zdegradowanych i zdewastowanych gruntów i przywrócenie rolniczego ich wykorzystania, dla drobnych eksploatacji indywidualnych, dopuszczonych przez Prawo geologiczne i górnicze;
- konieczność ochrony przed erozją obszarów gleb położonych na stokach o nachyleniu powyżej 5%, z zaleceniem wprowadzenia użytków trwałych (sadów, plantacji krzewów itp.).

4.2.7. Szata roślinna

Pokrywa roślinna będąca wynikiem określonego sposobu zagospodarowania jest wyznacznikiem wewnętrznej struktury krajobrazu. Wskaźniki roślinne są powszechnie wykorzystywane do oceny kompleksów geograficznych lub ich poszczególnych komponentów. Indykacyjne właściwości roślin polegają na ścisłym powiązaniu z lokalnymi warunkami glebowymi, geomorfologicznymi, mikroklimatycznymi, hydrologicznymi i geologicznymi, zaś sama zmiana któregoś z tych czynników powoduje charakterystyczne zmiany zachodzące w roślinności.

Potencjalną roślinność tego obszaru stanowiły lasy, które w wyniku działalności człowieka, w szczególności takich form, jak rolnictwo i osadnictwo całkowicie zostały wyparte.

Roślinność potencjalna jest to określony na podstawie badań fitosocjologicznych optymalny, będący wyrazem zdolności produkcyjnej danego siedliska, obraz szaty roślinnej jaka występowałaby na danym terenie po zaprzestaniu wszelkiej działalności człowieka – w warunkach klimatycznych Polski są to różnego typu zbiorowiska leśne. Pod warunkiem, że nie zaszły w tym siedlisku zbyt daleko idące zmiany. Zespół roślinny jest podstawową a zarazem najważniejszą jednostką w systemie klasyfikacji zbiorowisk roślinnych.

W ogólnej powierzchni Gminy Somianka, przeważającym typem roślinności potencjalnej jest obszar odpowiadający roślinności potencjalnej[4]:

- typu grądu środkowoeuropejskiego (subkontynentalnego) *Tilio - Carpinetum*, głównie w części północnej Gminy;
- świetliste dąbrowy *Potentillo albae – Quercetum typicum*, głównie w części północo – zachodniej;
- bory sosnowe i mieszane *Querco – Pinetum* i *Leucobryo - Pinetum*, w części centralnej;
- lasy łęgowe *Fraxino - Alnetum*, w części południowej.

Mianem grądów, *Tilio – Carpinetum*, określa się najogólniej wielogatunkowe lasy liściaste zajmujące siedliska średniożyzne i żyzne. Są to bardzo cenne lasy dębowo - grabowe z udziałem lipy i klonu o dwóch wyraźnych warstwach z bardzo bujnym podszytem i runem. W praktyce zbiorowiska grądowe zostały zniszczone, zarówno poprzez wylesianie siedlisk przez nie zajmowanych na potrzeby rolnictwa, jak i poprzez sztuczną przebudowę drzewostanów nasadzeniami drzew szpilkowych (przede wszystkim sosny). Cechą diagnostyczną jest występowanie grupy gatunków kontynentalnych, tzw. **sarmackich**, do których zalicza się: przytulię Schultesa (*Galium schultesii*), zdrojówkę rutewkowatą (*Isopyrum thalictroides*), trzmielinę brodawkowatą (*Euonymus verrucosus*), jaskier kaszubski (*Ranunculus cassubicus*), turzycę orzęsioną (*Carex pilosa*), przytulię wiosenną (*Galium vernum = Cruciata glabra*).

[4] na podstawie Jan Marek Matuszkiewicz *Potential natural vegetation of Poland* (*Potencjalna roślinność naturalna Polski*) IGiPZ PAN, Warszawa, 2008 _ mapa w skali 1:300000;

Ryc. Nr 22. Roślinność potencjalna. IGiPZ PAN, J.M. Matuszkiewicz

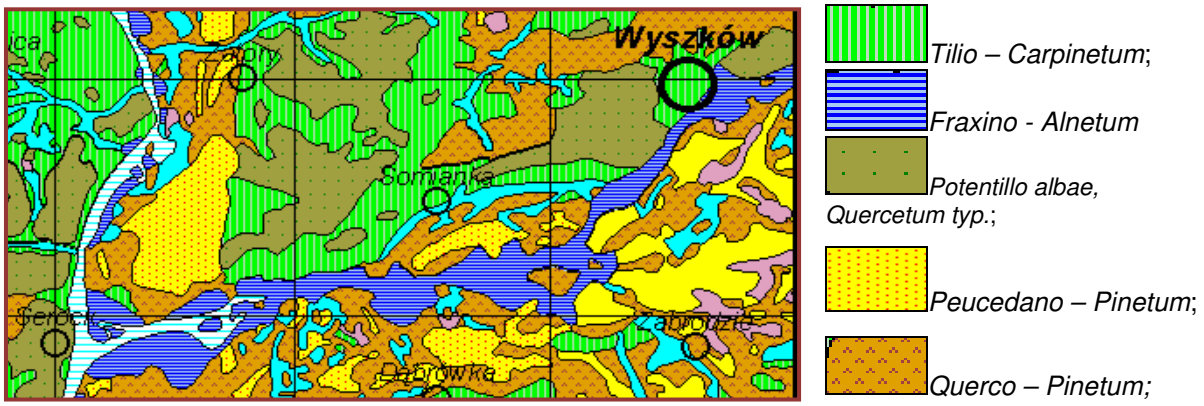

Charakterystyka **boru mieszanego wilgotnego *Querco – Pinetum*.** W drzewostanie współpanują sosna i obydwa dęby, z przewagą dębu szypułkowego. W domieszce występują: brzoza brodawkowata, osika, rzadziej świerk i modrzew.

Warstwa krzewów obficie rozwinięta, złożona głównie z leszczyny (*Corylus avellana*), kruszyny (*Frangula alnus*), jarzębiny (*Sorbus aucuparia*), jałowca (Juniperus communis) i z podrostów gatunków drzewiastych.

Orlica pospolita (*Pteridium aquilinurri*) często tworzy górną warstwę runa, w którym przeważają elementy borowe, jak: borówka czarna (*Vaccinium myrtillus*) i brusznica (*V. vitis-idaea*), nawłoć pospolita (*Solidago virga aurea*), siódmaczek leśny (*Trientalis europaea*), wrzos pospolity (*Calluna vulgaris*), pszeniec zwyczajny (*Melampyrum pratense*) i trawy — kostrzewa owcza (*Festuca ovina*), trzcinnik leśny (*Calamagrostis arundinacea*), śmiałek pogięty (*Deschampsia flexuosa*). Z mchów występują takie gatunki, jak: rokietnik pospolity (*Entodon schreberi*), widłoząb miotłowy (*Dicranum scoparium*), widłoząb falisty (*D. rugosum = D. undulatum*), gajnik lśniący (*Hylocomium splendens*) i płonnik strojny (*Polytrichum attenuatum*).

Do *Querco-Pinetum* przechodzi grupa gatunków z klasy *Querco-Fagetea*, o szerszej amplitudzie ekologicznej, jak: fiołek leśny (*Viola reichenbachiana*), prosownica rozpierzchła (*Milium effusum*), turzyca palczasta (*Carex digitata*), perłówka zwisła (*Melica nutans*), zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*). Często spotyka się konwalię majową (*Convallaria majalis*), majownik dwulistny (*Majanthemum bifolium*), szczawik zajęczy (*Oxalis acetosella*) malinę kamionkę (*Rubus saxatilis*), poziomkę pospolitą (*Fragaria vesca*), przetacznik leśny (*Veronica officinalis*), jastrzębiec Lachenala (*Hieracium lachenalii*).

Zespół ten, chociaż nie ma własnych gatunków charakterystycznych, wyróżnia się od innych swoistym składem florystycznym. Występuje na niżu w środkowej i wschodniej Polsce na słabo zbielicowanych, mezotroficznych glebach gliniasto-piaszczystych.

Charakterystyka kontynentalnego boru sosnowego świeżego, **subkontynentalnego boru sosnowego świeżego,** *Peucedano-Pinetum*.

Drzewostan zespołu tworzy sosna zwyczajna z domieszką brzozy brodawkowatej i dębu bezszypułkowego. W W podszycie dominują jałowce, kruszyna i jarzębina, w runie – borówka czarna, borówka brusznica oraz kostrzewa owcza. Bujna jest także warstwa mszysta utworzona między innymi przez rokiet i płonnik w miejscach bardziej wilgotnych. Miejsca suchsze i prześwietlone opanowują porosty.

Świetliste dąbrowy, reprezentowane przez zespół typowy *Potentillo albae – Quercetum typicum*, to ciepłolubne lasy mieszane z dominacją w drzewostanie dębów szypułkowego *Quercus robur* i bezszypułkowego *Q. petraea*. W domieszce występują: brzoza brodawkowata B*etula pendula*, sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, rzadziej topola

osika *Populus tremula*, lipa drobnolistna *Tilia cordata* i grab zwyczajny *Carpinus betulus*. Runo jest bujne i bogate w gatunki, rosną w nim zarówno rośliny typowe dla lasów mieszanych jak i innych zbiorowisk – łąk, kserotermicznych muraw oraz okrajków.

Z kolei łęg jesionowo – olszowy *Fraxino – Alnetum*,[5] występuje w całej nizinnej i wyżynnej części Polski na siedliskach wilgotnych, na terenach płaskich w dolinach wolno płynących cieków, a także na obszarach źródliskowych. Decydującym czynnikiem siedliskowym jest powolny ruch wód gruntowych, przy braku zarówno znaczniejszych zalewów powierzchniowych, jak i dłuższych okresów stagnacji wody. Drzewostan buduje olsza czarna i jesion, w niektórych regionach także świerk. Warstwa krzewów jest często obficie wykształcona i tworzą ją: jesion, czeremcha, leszczyna, trzmielina pospolita, jarzębina, kruszyna, porzeczka dzika. W bujnej warstwie zielnej występują: podagrycznik pospolity, pokrzywa zwyczajna, bodziszek cuchnący, niecierpek pospolity, kuklik zwisły, kuklik pospolity, jasnota plamista, zawilec gajowy, wietlica samicza, knieć błotna, rzeżucha gorzka, turzyca długokłosa, turzyca odległokłosa, śledziennica skrętolistna, czartawa drobna (gatunek charakterystyczny), czartawa pospolita, ostrożeń warzywny, pępawa błotna, śmiałek darniowy, nerecznica krótkoostna, skrzyp leśny, kostrzewa olbrzymia, wiązówka błotna, gajowiec żółty, przytulia czepna, przytulia błotna, kosaciec żółty, karbieniec pospolity, tojeść pospolita, konwalijka dwulistna, szczyr trwały, prosownica rozpierzchła, niezapominajka błotna, szczawik zajęczy, czworolist pospolity, wiechlina zwyczajna, jaskier rozłogowy, tarczyca pospolita, psianka słodkogórz, czyściec leśny i gwiazdnica gajowa. Warstwa przyziemna na ogół dość słabo wykształcona z takimi gatunkami jak: merzyk fałdowany, dzióbkowiec Swartza, krótkosz szorstki.

Lasy zajmują około 15% powierzchni gminy i występują głównie w południowo – zachodniej oraz południowej części Gminy Somianka, porastając piaszczyste tereny doliny Narwi i Bugu. Największe kompleksy leśne występują w okolicy wsi: Popowo Parcele, Popowo A, Huta Podgórna. Dominującym siedliskiem jest bór świeży z młodym drzewostanem sosnowym z domieszką brzozy i dębu. W podszycie występują jałowiec oraz jarząb (spor.). Z kolei runo tworzą: borówka czernica, gajnik lśniący, rokiet wrzos i borówka brusznica.

W części południowej w rejonie Kępy Barcickiej występuje kompleks leśny, który wchodzi w skład ciągnącej się dalej ku wschodowi Puszczy Białej. Kompleks ten charakteryzuje się przewagą boru sosnowego z domieszką dębu oraz odosobnionych stanowisk świerku i modrzewia polskiego. Lasy te pełnią ważną funkcję glebo i wodochronną.

Tereny leśne południowo – zachodniej części gminy (Popowo A) są położone na ubogich i piaszczystych gruntach, w większości pochodzą z samo wysiewów (naturalna sukcesja roślinna). Większość terenów należy do prywatnych właścicieli. Obszar ten, w celu poprawy swojej atrakcyjności, posiada pełne predyspozycje do pełnienia funkcji rekreacyjnych, w tym także związanych z możliwości realizacji zabudowy letniskowej.

Administracyjnie lasy z terenu Gminy Somianka należą do Nadleśnictwa Wyszków oraz Nadleśnictwa Pułtusk podlegających Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie.

Dominujący składnik krajobrazu gminy stanowią pola uprawne z roślinnością śródpolną.

Na terenie Gminy Somianka zachowały się:
- pozostałości parków podworskich, w tym we wsi: Somianka, Skorki, Mystkówiec Stary, Popowo-Parcele, i Woli Mystkowskiej;
- układy zieleni w ramach istniejących cmentarzy;
- zadrzewiania przydrożne, w formie alei, w tym we wsi: Kręgi Stare, Somianka i Płudy Stare.

Z kolei w dolinie rzeki Bug występują użytki zielone oraz zieleń łęgowa.

[5] Na podstawie *Matuszkiewicz J.M. 2007. Zespoły leśne Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.*

4.2.8. Wnioski

Specyfika położenia gminy Somianka oraz stan i jakość poszczególnych elementów środowiska determinuje sposób a wraz z nim warunki prawidłowego gospodarowania przestrzenią. Warunki te w przypadku gminy Somianka winny, przede wszystkim, opierać się na zasadzie zrównoważonego rozwoju, przyjmującego za swą podstawę rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, gwarantujących możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb współczesnego oraz przyszłych pokoleń. Ekologizacja inwestycji, w tym promowanie inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej (w tym energetyki wiatrowej w zakresie mikroinstalacji, pochodzącej ze słońca) oraz poszukiwanie innych alternatywnych źródeł energii to jeden możliwych kierunków zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

Zachowanie równowagi przyrodniczej winno odnosić się do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego szczegółowych zasad ochrony środowiska w tym m.in. poprzez ograniczenie powierzchni zabudowy, uwzględnienie wymagań ochrony zieleni, zadrzewień i zakrzaczeń, wprowadzenie ograniczeń w lokalizacji zabudowy kubaturowej poprzez określenie nieprzekraczalnych linii zabudowy (w szczególności na obszarach najcenniejszych przyrodniczo) oraz szczegółowych zapisów dotyczących ochrony sytemu wodno – gruntowego. Korelacja tych elementów odnosząca się w sposób bezpośredni do poszczególnych geokomponentów zagwarantuje zachowanie równowagi przyrodniczej, a tym samym ochroni jeden z atutów gminy tj. jej cenne, niezniszczone środowisko przyrodnicze.

4.3. Przyrodnicze układy i obiekty chronione

4.3.1. Obiekty chronione

Ustawa o ochronie przyrody ustanowiła następujące formy ochrony przyrody: parki narodowe; rezerwaty przyrody; parki krajobrazowe; obszary chronionego krajobrazu; obszary Natura 2000; stanowiska dokumentacyjne; użytki ekologiczne; zespoły przyrodniczo-krajobrazowe; pomniki przyrody; ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie Gminy Somianka występują: obszary Natura 2000, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody.

Występujące obszary NATURA 2000 to:

- **Obszar OSO NATURA 2000 PLB140007 Puszcza Biała;** usytuowanie: północno – zachodnia część gminy, obszar wsi Huta Podgórna, na północ od drogi Wierzbica – Wyszków;
- **Obszar OSO NATURA 2000 PLB140001 Dolina Dolnego Bugu**; usytuowanie: południowa część gminy, obszar wsi Popowo Parcele, Popowo Kościelne, Jackowo Dolne Somianka, Michalin (w kierunku południowym od drogi wiejskiej),
- **Obszar SOO NATURA 2000 PLH140011 Ostoja Ndbużańska**; usytuowanie: południowa część gminy, obszar wsi Popowo Parcele, Popowo Kościelne, Jackowo Dolne Somianka, Michalin (w kierunku południowym od drogi wiejskiej).

Występujące pomniki przyrody to:

- dąb szypułkowy „Dąb Sławek”, obwód 510 cm, Popowo Parcele, działka nr ew. 54; podstawa prawna: Uchwała Rady Gminy Somianka Nr XIV/80/11 z dnia 31 października 2011 r.; publ. Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 219, poz. 6652 z dnia 30 listopada 2011 r.;
- drzewo kasztanowiec zwyczajny *Aesculus hippocastanum;* obwód 230 cm, wys. 15 m; lokalizacja: Somianka, Park podworski; podstawa prawna: rozporządzenie Nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników

przyrody położonych na terenie powiatu wyszkowskiego; publ. Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 124, poz. 3638 z dnia 31 lipca 2009 r.;

- drzewo klon zwyczajny *Acer platanoides;* obwód 240 cm, wys. 22 m; lokalizacja: Somianka, Park podworski; podstawa prawna: rozporządzenie Nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu wyszkowskiego; publ. Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 124, poz. 3638 z dnia 31 lipca 2009 r.;
- drzewo kasztanowiec zwyczajny *Aesculus hippocastanum;* obwód 255 cm, wys. 17 m; lokalizacja: Somianka, Park podworski; podstawa prawna: rozporządzenie Nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu wyszkowskiego; publ. Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 124, poz. 3638 z dnia 31 lipca 2009 r.;
- drzewo lipa drobnolistna *Tilia cordata;* obwód 250 cm, wys. 25 m; lokalizacja: Somianka, Park podworski; podstawa prawna: rozporządzenie Nr 23 Wojewody Mazowieckiego z dnia 31 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu wyszkowskiego; publ. Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 124, poz. 3638 z dnia 31 lipca 2009 r.;

Na obszarze gminy Somianka występują również użytki ekologiczne powołane na mocy rozporządzenia Nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 lipca 2005 r.(publ. Dz. Urz. Woj. Maz. z 2005 r. Nr 175, poz. 5572), zmienionego rozporządzeniem Nr 35 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13 lipca 2007 r. w sprawie użytków ekologicznych (publ. Dz. Urz. Woj. Maz. z 2007 r. Nr 138, poz. 3651). Są to:

- użytek ekologiczny nr 222, pow. 0,64 ha, oddział leśny 211i; dz. nr ew. 703; własność Skarb Państwa; tereny bagienne, porośnięte iwą, brzozą i olszą;
- użytek ekologiczny nr 223, pow. 0,99 ha, oddział leśny 203f; dz. nr ew. 700; własność Skarb Państwa; tereny bagienne, porośnięte iwą, brzozą i olszą;
- użytek ekologiczny nr 224, pow. 0,76 ha, oddział leśny 223i; dz. nr ew. 732; własność Skarb Państwa; tereny bagienne, porośnięte iwą, brzozą i olszą;
- użytek ekologiczny nr 225, pow. 0,31 ha, oddział leśny 229b; dz. nr ew. 739; własność Skarb Państwa; tereny bagienne, porośnięte iwą, brzozą i olszą;
- użytek ekologiczny nr 226, pow. 1,34 ha, oddział leśny 228f; dz. nr ew. 738; własność Skarb Państwa; tereny bagienne, porośnięte iwą, brzozą i olszą;
- użytek ekologiczny nr 227, pow. 0,28 ha, oddział leśny 232d; dz. nr ew. 742; własność Skarb Państwa; tereny bagienne, porośnięte iwą, brzozą i olszą;
- użytek ekologiczny nr 228, pow. 0,32 ha, oddział leśny 229i; dz. nr ew. 739; własność Skarb Państwa; tereny bagienne, porośnięte sitowiem, łozą i olszą.

Bezpośrednio przy zachodniej granicy Gminy Somianka z Gminą Serock przebiega granica Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (WOChK).

Na badanym terenie oraz w najbliższym jego sąsiedztwie nie planuje się ustanowienia nowych form ochrony przyrody oraz form ochrony krajobrazu.

WNIOSKI

Na terenie gminy występują obszary objęte systemami przyrodniczymi chronionymi prawem. W tej sytuacji niezbędne jest respektowanie wszelkich przepisów, w sprawie ustanowienia ww. form ochrony przyrody, w tym w szczególności:

- art. 33 i 34 ustawy o ochronie przyrody oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71), w odniesieniu do Obszaru NATURA 2000;
- art. 42 w związku z art. 45 ustawy o ochronie przyrody, w odniesieniu do użytków ekologicznych;

- art. 44 w związku z art. 45 ustawy o ochronie przyrody, w odniesieniu do pomników przyrody;

Ponadto wartości przyrodniczo-krajobrazowe obszaru gminy, traktowane łącznie jako spójny system przyrodniczy, determinują potencjalne możliwości rozwoju i uwzględnione muszą zostać przy określaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

4.3.2. Przyrodnicze układy

Na podstawowy system przyrodniczy składają się z 3 podsystemy:

- *hydrograficzny*, który decyduje o obiegu wody na określonym obszarze i zapewnia zasoby tego podstawowego czynnika przyrodniczego wyznaczając drogi przemieszczania się: materii, energii i puli genowej dla określonych gatunków lub osobników,
- *atmosferyczny*, w skali lokalnej zapewniającego wymianę tj. cyrkulację powietrza, decydując o możliwościach funkcjonowania i regeneracji obszarów,
- *przyrodniczy*, w którym decydują się podstawowe dla konkretnego obszaru walory ekologiczne: zasoby, naturalność, odporność na przekształcenia antropogeniczne.

Struktura przestrzenna krajobrazu Gminy Somianka będąc jednym z dominujących czynników wpływających na wartość przyrodniczą determinuje możliwości delimitacji i ochrony elementów ekologicznego systemu przestrzennego. Rodzaj ekosystemów budujących krajobraz, ich wielkość, sposób rozmieszczenia, zróżnicowanie geomorfologiczne, geologiczne, glebowe i hydrologiczne podłoża, sąsiedztwo oraz charakter granic decydują w znacznym stopniu o trwałości całego układu przyrodniczego, jego funkcjonowaniu w zakresie migracji osobników i populacji, przepływów energii, informacji i obiegów materii. Wyróżniamy 2 rodzaje struktury przestrzennej krajobrazu:

- *pionowa tj. wertykalna* – w którym dominującym czynnikiem jest zróżnicowanie form geomorfologicznych oraz ich wysokość,
- *pozioma tj. horyzontalna* – w której dominującym czynnikiem jest rozmieszczenie przestrzenne różnych form pokrycia terenu.

Pionowa struktura przestrzenna krajobrazu może zostać przedstawiona za pomocą modelu troficznego zróżnicowania krajobrazu, gdzie podstawowym elementem struktury są zlewnie, z których wyróżnia się jednostki z uwzględnieniem rodzaju zasilania oraz funkcji w troficznym funkcjonowaniu krajobrazu (Kozłowski 1994). Wyróżnia się 3 rodzaje jednostek:

- *autonomiczne* - obejmujące tereny zasilane przez energię słoneczną i opady atmosferyczne, zlokalizowane najczęściej na obszarach wododziałowych,
- *tranzytowe* - obejmujące tereny zasilane przez energię słoneczną i opady atmosferyczne oraz z terenów jednostek autonomicznych, stanowiąc trasy spływu wód wraz rozpuszczonymi w nich substancjami, zlokalizowane zazwyczaj na stokach,
- *akumulacyjne* - obejmujące tereny zasilane głównie z jednostek autonomicznych i tranzytowych, zlokalizowane najczęściej w dolinach rzek.

Znaczenie każdego typu jednostki krajobrazowej polega na odmiennych przebiegach procesów depozycji i przemieszczania się materii, w tym także zanieczyszczeń, oraz na różnym potencjale produkcji pierwotnej uwarunkowanej koncentracją składników pokarmowych.

Krajobrazy eluwialne, ***autonomiczne*** związane są z powierzchniami lokalnych wododziałów z głębokim, tj. poniżej 2 m, zaleganiem zwierciadła wód gruntowych. Mobilizacja oraz transport substancji chemicznych w obrębie strefy wietrzeniowo – glebowej dokonuje się przy udziale opadów atmosferycznych, z kolei przemywny typ ustroju wodnego powoduje ciągłe usuwanie poza strefę wietrzeniową składników łatwo-przepuszczalnych.

W przypadku krajobrazów superakwalnych o cechach fizyko-chemicznych decydują wody gruntowe pochodzące z opadu oraz z dopływu bocznego, które utrzymują się w profilu

glebowym. Zarówno krajobrazy superakwalne tj. nadwodne, jak i krajobrazy subakwalne tj. podwodne, związane z wodami stojącymi, pełnią rolę ***jednostek akumulacyjnych***.

W ***jednostkach tranzytowych*** dokonuje się przeprowadzanie substancji w wodnym strumieniu migracyjnym od krajobrazów eluwialnych w kierunku superakwalnych i akwalnych.

Dla potrzeb Studium wykonano wstępne badania struktury przestrzennej krajobrazu w oparciu o zidentyfikowane przyrodnicze jednostki przestrzenne, tj. fragmenty terenu o wyraźnie wyodrębniającej się strukturze przestrzennej i funkcjonalnej budujących ją ekosystemów, charakteryzujące się określoną, odrębną fizjonomią i odmiennymi zasadami zagospodarowania przestrzennego. Przyjęto następujące kryteria wyodrębnienia jednostek:

- kryterium główne - sposób użytkowania wyrażający się dominującym typem występującej roślinności,
- kryterium uzupełniające - uwarunkowania geologiczno-geomorfologiczne.

Dominujący sposób użytkowania jest czynnikiem najsilniej wpływającym na występowanie rzeczywistego typu roślinności, decydując o:

- zasadach funkcjonowania całego układu ekologicznego w zakresie przepływu energii, obiegu materii i przepływu informacji genetycznej (migracji gatunków),
- występowaniu gatunków chronionych lub rzadkich oraz unikatowych zbiorowisk roślinnych,
- występowaniu cennych gatunków fauny, poprzez tworzenie dla nich trzech najważniejszych elementów niszy - bazy pokarmowej, możliwości schronienia i możliwości rozrodu,
- stabilności układu ekologicznego,
- fizjonomii (wyglądzie) krajobrazu,
- sposobach gospodarowania.

Analiza przyrodniczych jednostek przestrzennych ograniczona została obszarowo jedynie do terenów znajdujących się w granicach administracyjnych Gminy Somianka, jednakże z uwzględnieniem ciągłości oraz zjawisk zachodzących również na terenach przyległych.

Na obszarze gminy Somianka można wskazać obszary, które ze względu na pełnione funkcje przyrodnicze (hydrologiczne, biologiczne, klimatyczne) decydują o względnie naturalnym funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego. Obszary te połączone w system przestrzenny stabilizują i zasilają przyrodę na terenach zurbanizowanych, przez to decydują o jej przetrwaniu i kondycji. Kierunki gospodarki przestrzennej w racjonalnym kształtowaniu struktury ekologicznej Gminy powinny dążyć do uzupełniających się wzajemnie celów: zapewnienia warunków do prawidłowego, naturalnego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, ochrony biernej (prawnej) i czynnej najwartościowszych walorów środowiska przyrodniczego, unikania i przeciwdziałania zagrożeniom środowiska przyrodniczego ze strony podejmowanych działań gospodarczych.
Na podstawie analizy wyróżniono:

- obszary węzłowe - wyróżniające się z otoczenia skupiska osobników, gatunków, biomasy, pełniące rolę głównych centrów zasilania dla całego układu przestrzennego,
- obszary korytarzy ekologicznych - wydłużone struktury przestrzenne zapewniające warunki do migracji różnych gatunków, np. zadrzewienia, cieki wodne, krawędzie itp.

Do podstawowych układów przyrodniczych Gminy Somianka położonych zaliczono:

- ***ekosystemy leśne i zadrzewione***
  - zwarty kompleks leśny Puszczy Białej wraz z terenami leśnymi Popowo – Letnisko oraz terenów pomiędzy drogą krajową nr 62 a północną częścią wsi Popowo – Drugie,
  - kompleks leśny Lasów Somiankowskich (usytuowanie na południe od wsi Somianka, na wchód od wsi Jasieniec, na zachód od wsi Gulczewo – gmina Wyszków oraz na północ od rzeki Bug),

- kompleks leśny wchodzący w skład Puszczy Białej w okolicach wsi Wielątki Rosochate (północna część gminy),
- mniejsze kompleksy: pomiędzy Wólką Somiankowską i Piaskami; w okolicy wsi Jasieniec Górny;
- kompleks zadrzewień *Pod Lasem; Manyziak* (pomiędzy Suwinem a Zaciszem);

○ ***ekosystemy łąkowe***
- łąki położone w dolinie rzeki Bug,
- lokalnie łąki i pastwiska związane z kanałami i rowami melioracyjnymi,
- śródleśne łąki,

○ ***ekosystemy wodne i wodno - błotne***
- starorzecza rzeki Bug,
- lokalne zagłębienia bezodpływowe,
- lokalne zagłębienia bezodpływowe po wyrobiskach (głównie żwirowych),
- cieki oraz rowy melioracyjne,
- kanały i rowy melioracyjne.

4.4. Użytkowanie gruntów

Gmina Somianka jest gminą o charakterze rolniczym.

Powierzchnia badanej jednostki terytorialnej wynosi 11769ha, co stanowi ponad 13,4% powierzchni powiatu wyszkowskiego. Dominują użytki rolne, stanowiące 76,3% powierzchni gminy, w przeważającej mierze wykorzystywane jako grunty orne (60,4% obszaru gminy). Powyższy dominujący rolniczy sposób użytkowania widoczny jest na tle powierzchni użytków rolnych powiatu wyszkowskiego, które kształtują się na poziomie 59,1% (z czego zaledwie 38,1% stanowią grunty orne), województwa mazowieckiego gdzie użytki rolne stanowią 67,6%, (47,5% gruntów ornych), oraz na tle obszaru Polski gdzie użytki rolne zajmują 59,9% powierzchni kraju (odpowiednio 44,2% to grunty orne). Powyższy sposób użytkowania przesądza o rolniczym użytkowaniu gruntów.

Ryc. Nr 23. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Somianka

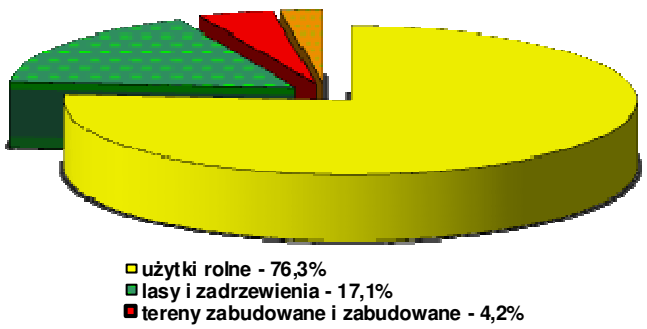

Znaczącą pozycję w strukturze użytkowania gruntów na terenie gminy zajmują lasy, grunty zadrzewione i zakrzaczone stanowiące 17,1% jej obszaru. Wskaźnik ten lokuje jednak gminę poniżej średniej powiatowej, wynoszącej 33,7%, wojewódzkiej (24,5%) oraz krajowej (lesistość na poziomie 30,9%). Ponadto grunty leśne na obszarze badanej jednostki terytorialnej w zdecydowanej większości stanowią własność Skarbu Państwa - co odgrywa istotną rolę w sposobie prowadzenia gospodarki leśnej.

Ryc. Nr 24. Tereny zabudowane, w tym na gruntach rolnych dla gminy Somianka na tle powiatu, województwa i kraju [%]

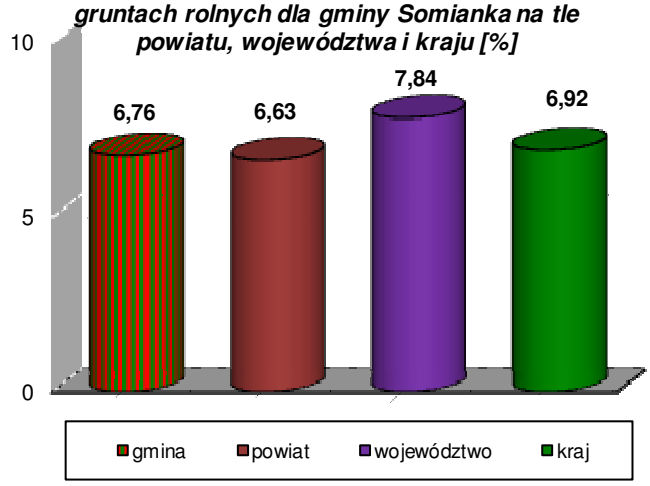

Tereny zabudowane i zurbanizowane stanowią 4,2% powierzchni gminy, a więc poniżej średniej dla powiatu wyszkowskiego (4,5%), województwa (5,6%) oraz kraju (5,2%).

Z kolei grunty rolne zabudowane stanowią aż 2,6% powierzchni gminy, wobec 2,2% dla terenu powiatu wyszkowskiego, 2,3% województwa mazowieckiego oraz wobec 1,7% na terenie kraju.

Tab. Nr 4. Użytkowanie gruntów na terenie gminy Somianka (faktyczne gospodarowanie gruntem wg danych GUGiK)

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia [ha]
Użytki rolne: - grunty orne - sady - łąki trwałe - pastwiska trwałe - grunty pod rowami - grunty rolne zabudowane	8980 - 7105 - 132 - 432 - 950 - 56 - 305
Lasy i grunty zadrzewione - lasy	2011 - 1981
Grunty pod wodami	176
Grunty zabudowane i zurbanizowane: - tereny mieszkaniowe - tereny przemysłowe - tereny inne zabudowane - tereny rekreacji i wypoczynku - tereny komunikacyjne i drogi - użytki kopalne	491 - 111 - 1 - 27 - 63 - 288 - 1
Użytki ekologiczne	5
Nieużytki	94
Tereny różne	12
Powierzchnia ogólna	**11769**

WNIOSKI:
Uważa się za celowe:

- zachowanie zwartych kompleksów rolnych, zwłaszcza na glebach wyższych klas (III klasa bonitacyjna);
- zachowanie zwartych kompleksów leśnych, stanowiących istotny element lokalnego ekosystemu, posiadających duże walory przyrodniczo-krajobrazowe, podnoszących tym samym atrakcyjność turystyczną gminy,
- wprowadzenie zintegrowanego programu zalesień dla obszarów cechujących się glebami niższych klas, bądź alternatywnymi sposobami zagospodarowania;
- dalszy rozwój zabudowy mieszkaniowej w granicach wykształconych zwartych struktur funkcjonalno – przestrzennych, zaś zabudowy usługowej (składowej i magazynowej) w sąsiedztwie drogi krajowej i dogi wojewódzkiej;
- dalszy, zrównoważony, rozwój zabudowy letniskowej o wysokich parametrach ekologicznych.

Ryc. Nr 25. Struktura terenów zurbanizowanych i zabudowanych na terenie gminy Somianka, na tle powiatu, województwa i kraju [%]

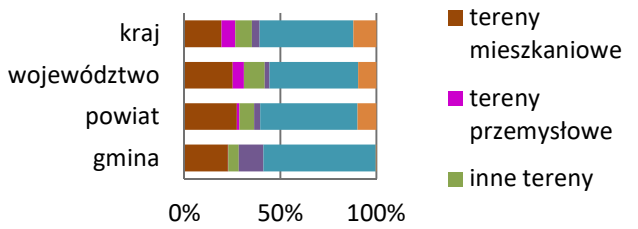

4.5. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Rolnicza przestrzeń produkcyjna, nie posiada swojej „*legalnej definicji*", z reguły dla potrzeb planowania przestrzennego jest ona definiowana jako część terenów rolnych bezpośrednio związana z procesami produkcji rolniczej. Tereny rolne to obszary, na których rolnictwo stanowi podstawową sferę działalności produkcyjnej człowieka.

Ryc. Nr 26. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego [ha]

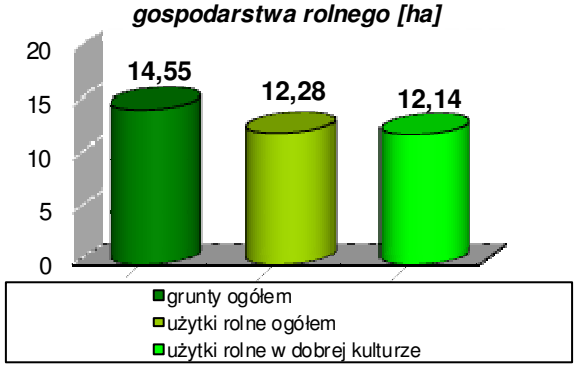

W chwili obecnej wdrażanie nowoczesnych systemów informacji w rolnictwie rozwija się w kierunku skutecznego zarządzania obszarami wiejskimi i terenami rolniczymi. Podstawową funkcją tych systemów jest dostarczanie narzędzi niezbędnych do opracowania strategii rozwoju dla terenów rolniczych na krajowym i regionalnym poziomie, również z uwzględnieniem aspektów planowania przestrzennego.

Głównymi funkcjami tego systemu jest wyznaczanie obszarów priorytetowych dla realizacji programów rolnośrodowiskowych[6], wykorzystujących kryteria przyrodnicze i socjoekonomiczne, prowadzenie monitoringu zjawisk przyrodniczych, prognozowanie erozji itp.

[6] Programy rolno-środowiskowe są obowiązkowe dla wszystkich krajów członkowskich i pełnią kluczową rolę w realizacji planów ochrony przyrody. Mają one za zadanie pomóc we wdrażaniu europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000, której wprowadzenie wymuszają na państwach Wspólnoty Dyrektywa Siedliskowa (92/43/WE) i Dyrektywa Ptasia (79/409/WE) Unii Europejskiej;

Tab. Nr 5. Grunty orne wg klasyfikacji bonitacyjnej na terenie gminy Somianka

Klasa bonitacji	Powierzchnia w ha
kl. I	-
kl. II	-
kl. IIIa	5,0
kl. IIIb	287,5
kl. IVa	1328,5
kl. IVb	2023,8
kl. V	2346,2
kl. VI	1145,0
kl. VIz	95,9
Suma powierzchni	**7231,9**

Po wejściu Polskie do UE na obszarach wiejskich realizowane są programy dopłat bezpośrednich oraz programy rolno-środowiskowe, w ramach których gospodarstwo rolne uzyskuje dopłaty do powierzchni upraw lub z tytułu wdrażania zasad dobrej praktyki rolniczej, jako działania na rzecz ochrony środowiska.

Zarządzanie przestrzenią rolniczą jest pojęciem szerokim, obejmującym zarówno sam proces podejmowania decyzji, jak i analizę złożonych uwarunkowań i przesłanek będących ich uzasadnieniem.

Pojęcie rolniczej przestrzeni produkcyjnej podlega w ostatnich latach znaczącej ewolucji.[7] Działania gospodarcze w znacznej mierze wynikają z warunków przyrodniczych, przy czym największy wpływ na zróżnicowanie krajobrazu mają warunki siedliskowe, w tym żyzność gleby, warunki wodno-klimatyczne i ukształtowanie rzeźby terenu. Oprócz podstawowych działań związanych z produkcją rolniczą, w przestrzeni uwidaczniają się również działania związane funkcją socjalną i ogólnogospodarczą tych terenów. Dotyczą one tworzenia i rozbudowy terenów budowlanych, przemysłowych i związanych z prowadzeniem różnego typu działalności gospodarczej, tworzenia infrastruktury technicznej, w tym rozbudowy i modernizacji sieci drogowej. W procesie transformacji rolnictwa coraz większego znaczenia nabiera działalność alternatywna, ukierunkowana na funkcje turystyczne i wypoczynkowe obszarów wiejskich.

Działania na rzecz rolniczej przestrzeni produkcyjnej i kształtowania krajobrazu realizowane są również poprzez planowanie przestrzenne i dlatego proces podejmowania decyzji o funkcji danego obszaru powinien być oparty o aktualne dane przestrzenne charakteryzujące jakość siedliska, sposób użytkowania, procesy zanieczyszczenia i degradacji środowiska oraz dane o charakterze socjoekonomicznym.

Większość tego typu informacji zawarta będzie w regionalnych (poziom województwa) i lokalnych (poziom gminy i powiatu) systemach informacji o rolniczej przestrzeni produkcyjnej w postaci:

- map obrazowych (ortofotomapa);
- map pokrycia i użytkowania ziemi;
- map glebowo-rolniczych;
- map ewidencji gruntów;
- rzeźby terenu z uwidocznieniem form mikrorzeźby;
- erozji wodnej, wąwozowej i wietrznej;
- przestrzenne informacje o innych formach degradacji gleby.

Ryc. Nr 27. Struktura zasiewów

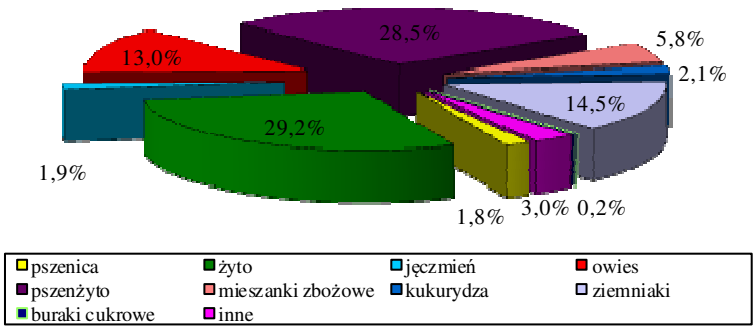

Te warstwy tematyczne stanowią trzon systemu informacyjnego na poziomie regionalnym i lokalnym są również przydatne w ocenie krajobrazu rolniczego, w analizach ekofizjograficznych oraz planowaniu przestrzennym.

[7] Stuczyński T. Jadczyszyn J., Gawrysiak L., Budzyńska K., Kukla H. Charakterystyka dostępnych baz danych przydatnych w analizie krajobrazu rolniczego", w: Człowiek i Środowisko 27 (1-2) 2003 s. 131-144.

Na terenie gminy Somianka łączna liczba gospodarstw rolnych wynosi 984.

Przydatność rolnicza gleb:
Gmina posiada korzystne warunki przyrodnicze do produkcji rolnej. Pod względem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej wg oceny Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa gmina uzyskuje punktację wynoszącą 55,1 pkt podczas gdy średnia dla powiatu wyszkowskiego wynosi zaledwie 48,9, przy średniej dla województwa wynoszącą 58,9 pkt. Podstawową uprawę stanowią zboża, którymi obsiewa się ponad 2/3 areału przeznaczonego pod zasiewy. Ponadto z dominujących grup upraw wymienić należy ziemniaki (14,5%).

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Somianka, przeciętna wielkość gospodarstwa wynosi 7 ha.

Tab. Nr 6. Struktura agrarna gospodarstw rolnych na terenie gminy Somianka. Spis rolny 2002 i 2010

Wielkość gospodarstwa rolnego w ha	Liczba gospodarstw w latach	
	2002	2010
do 1 (włącznie)	74	103
pow. 1	939	881
1 – 5	332	290
1 – 10	630	590
1 – 15	843	770
5 – 10	298	300
5 – 15	511	480
10 – 15	213	180
5 i więcej	606	591
10 i więcej	308	291
15 i więcej	95	111
Ilość gospodarstw rolnych	**1013**	**984**

Tab. Nr 7. Gospodarstwa rolne i ich powierzchnia według rodzajów użytkowania gruntów. Spis rolny 2010

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia	
	%	Ha
Użytki rolne ogółem	100	7 881,53
Użytki rolne w dobrej kulturze	96,3	7 591,90
Pod zasiewami	76,6	5 811,58
Grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	0,5	39,84
Uprawy trwałe - Sady ogółem	0,5	39,93
Ogrody przydomowe	0,01	2,16
Łąki trwałe	18,9	1 434,84
Pastwiska trwałe	3,4	261,21
Pozostałe użytki rolne	3,8	289,63
Lasy i grunty leśne		302,46
Pozostałe grunty		330,43
Grunty ogółem	**100**	**5811,58**

Analiza map glebowo – rolniczych wykazuje, iż teren gminy Somianka to obszar występowania głównie gleb: brunatnych, bielicowych i pseudobielicowych, wytworzonych na pisakach wodnolodowcowych i glinach zwałowych. Z kolei w dolinach występują gleby torfowe oraz mady.

Pod względem przydatności rolniczej dominują gleby 6 i 7 kompleksu żytnio – ziemniaczanego słabego i żytnio – łubinowego w V i VI klasie bonitacyjnej oraz 3 i 4 kompleksu żytniego bardzo dobrego. W okolicach wsi Mystkowiec Stary, Zdziebórz, Kręgi, Michalin, Jackowo Górne, Wielęcin, Janki, Suwin i Wólka Somiankowska stwierdzono występowanie 2 kompleksu pszennego dobrego w IIIa – IIIb klasie bonitacyjnej.

Ryc. Nr 28. Bonitacja gleb na terenie Gminy Somianka

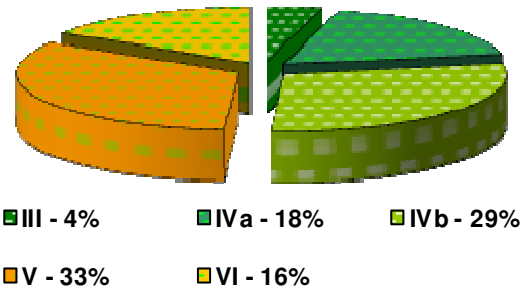

W dolinach rzek i zagłębień terenowych występują gleby hydromorficzne zajęte pod łąki i pastwiska. Są to głównie czarne ziemie zdegradowane, gleby murszowo-mineralne, murszowa te, mady lekkie oraz gleby torfowe. Najwartościowsze użytki zielone zaliczane do klas III i IV należą do 2 kompleksu przydatności i położone są na południe od wsi Kręgi, Michalin, Somianka, Somianka Parcele i Jasieniec (tereny zmeliorowanych łąk w dolinie Bugu). Pozostałe użytki zielone należą do V i VI klasy oraz 3 kompleksu przydatności rolniczej.

WNIOSKI:

Teren gminy Somianka zdominowały gleby zaliczane do IV i V klasy bonitacyjnej. Najlepsze gleby III klasy bonitacyjnej spotkać możemy w centralnej części gminy. Dominują tu głównie gleby brunatne, bielicowe i pseudobielicowe wykształcone na skałach macierzystych pochodzących z procesów wodnolodowcowych (piaskach wodnolodowcowych i glinach zwałowych). W dolinach rzecznych występują gleby torfowe, gleby murszowe, czarne ziemie zdegradowane oraz mady. W strefach krawędziowych wysoczyzny pojawiają się gleby bielicowe i brunatne, które wymagają ochrony przed erozją poprzez zadarnienia lub zalesienia.

Dobre gleby są jedną z przesłanek dla dalszych wskazań do rozwoju rolnictwa na terenie gminy. Pozostałe bez żadnych ograniczeń mogą podlegać przekształceniom funkcjonalno – przestrzennym.

4.6. Leśna przestrzeń produkcyjna

W celu określenia przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu wraz z uwzględnieniem lasów ochronnych sporządza się:

- **plan urządzenia lasu** – dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa - na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy o lasach,
- **uproszczony plan urządzania lasów** – dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa – na podstawie ar. 19 ust. 2 z zastrzeżeniem ust. 3 i 4 ustawy o lasach.

Ryc. Nr 29. Lesistość gminy Somianka na tle powiatu, województwa i kraju w 2014r. [%]

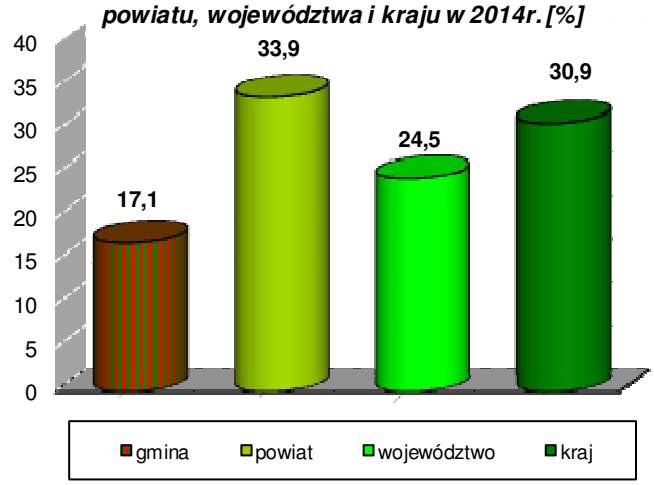

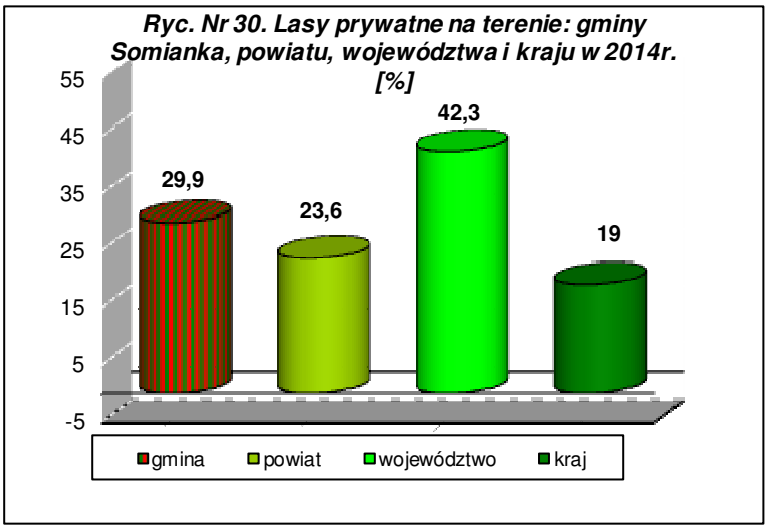

Przestrzenne rozmieszczenie lasów zostało przedstawione na mapie przedstawiającej uwarunkowania rozwoju.

Wskazania do ochrony ekosystemów leśnych wskazano w kierunkach rozwoju.

W strukturze użytkowania gruntów lasy zajmują 17,1% jej obszaru. W przeważającej części są to lasy będące własnością Skarbu Państwa. Lasy prywatne zajmują 600 ha, przy czym stanowią one przede wszystkim własność osób fizycznych. Wskaźnik ten lokuje gminę powyżej średniej powiatowej i krajowej, jednak wskaźnik ten znacząco odbiega od średniej dla województwa mazowieckiego. Lesistość gminy Somianka przedstawia Ryc. Nr 29.

Administracyjnie lasy z terenu gminy Somianka należą do Nadleśnictwa Wyszków podlegającej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie.

Nazwa	*Tab. Nr 8. Pozyskanie drewna ogółem - grubizna [m^3]*														
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Powiat wyszkowski	2 453	2 819	2 293	3 046	3 277	2 252	2 171	2 326	2 784	1 943	3 242	2 930	2 504	2 773	-
Somianka	87	89	104	231	84	161	36	56	134	33	38	110	160	30	-

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

5.1 Historia ziem gminy Somianka

Pierwsza wzmianka o miejscowości Somianka pojawiła się już w 1185 r. kiedy to wojewoda Żyro nadał Norbertankom Płockim między innymi Somiankę i Barcice. Gmina zawdzięcza swą nazwę najprawdopodobniej sumom jakie kiedyś żyły w przepływających przez jej teren rzece Bug. W mowie staropolskiej rybę tę nazywano „som".

Dzięki tej starej metryce teren gminy obfituje w różnego rodzaju pozostałości z przeszłości. Na terenie Gminy Somianka w czasie badań terenowych zinwentaryzowano 53 zabytki nieruchome w postaci: budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej, kościołów, założeń parkowych oraz cmentarzy. Największe ich skupiska znajdują się w miejscowościach: Barcice i Popowo Kościelne, pozostałe rozrzucone są na terenie gminy. Stanowią one materialne świadectwo historii gminy i posiadają nierzadko wybitne wartości artystyczne.

Wieś Barcice

Barcice należą do bardzo starych miejscowości. Pierwsze pisane dane pochodzą już z 1185 r. Obecny w Barcicach kościół (zabytek klasy zero) pochodzi z 1758 r., wybudowano go staraniem Mateusza Kamieńskiego proboszcza konwentu norbertanek. Był restaurowany w 1810 i gruntownie remontowany w latach 1850 – 1868. Kościół jest drewniany trójnawowy, o konstrukcji zrębowej. W jego wnętrzu znajdują się trzy ołtarze – dwa boczne prawdopodobnie z 1718 r. oraz ołtarz główny – obraz Najświętszej Marii Panny z Dzieciątkiem Jezus.
Obok kościoła znajduje się dzwonnica pochodząca z 1768 r., drewniana o konstrukcji słupowej. Przed kościołem jest kapliczka pochodząca z XVIII wieku.

W Barcicach znajduje się również zabytkowy cmentarz parafialny, na którym znajduje się mnóstwo starych nagrobków, w tym księży którzy zarządzali parafią. Jest tu również wspólna mogiła mieszkańców rozstrzelanych przez hitlerowców za pomoc udzieloną partyzantom we wrześniu 1944 r.

Wieś Janki

Janki zostały założone w XV wieku. Pierwsze pisane wzmianki pochodzą z 1452 r. Zabytkiem w Jankach jest pozostałość zespołu dworskiego. Zachowała się oficyna z XIX wieku oraz park dworski z tego samego okresu, a także „Dom Młynarza" – drewniany budynek z 1920 r.

Wieś Kręgi

Początki tej wsi mogą być bardzo odległe. Może o tym świadczyć chociażby nazwa, którą językoznawcy wywodzą od słowa krąg, czyli koło, okrąg, pierścień. Być może nazwa nawiązuje do kamiennych kręgów związanych z kultami pogańskimi. Świadczyłoby to o powstaniu tej miejscowości już na początku państwa polskiego. Nazwa wsi po raz pierwszy pojawia się aktach mazowieckich i kujawskich z 1185 r.

Po 1841 r. wzniesiono tu pałac dla rodziny Leskich. Jest to budowla późno klasycystyczna. Pałac jest murowany z cegły otynkowany, boniowany na narożach, piętrowy podpiwniczony. Zbudowany na wydłużonym planie, nieregularny z ryzalitami. Po środku elewacji frontowej ujęty pilastrami jońskimi. Od zachodu jest późniejsza dobudówka parterowa. Od frontu nad wejściem znajduje się balkon z drzwiami zamkniętymi trójlistnie. Układ wnętrza dwutraktowy, przekształcony w części zachodniej, z korytarzem pośrodku. Dach czterospadowy.

Wieś Popowo Kościelne

Nazwa wsi pochodzi od słowa pop, czyli prawosławny ksiądz. Popowo należy do bardzo starych osiedli, wspomniane jest w dokumencie z 1378 r., w którym wymienia się tą wieś jako dającą dziesięciny na rzecz kościoła w Wyszkowie.

Obecny kościół pochodzi lat 1900 – 1904. Zbudowano go wg projektu Józefa Dziekońskiego. Kościół jest w stylu neogotyckim murowany z wieżą z boku fasady. Wewnątrz znajdują się dwa ołtarze z ok. 1740 r. W neogotyckim ołtarzu głównym znajduje się kopia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Obraz pochodzi z dawnej kaplicy. Są tu również obrazy boczne barokowe z XVII i XVIII w.

Do zabytków należy też miejscowa plebania z około 1838 r. oraz cmentarz, na którym znajduje się kaplica grobowa rodziny Skarżyńskich, pochodząca z 1848 r. Jest murowana z cegły na palcie prostokąta. Dach dwuspadowy kryty blachą.

Wieś Popowo-Parcele

Pierwotnie w miejscu tej wsi istniały zabudowania folwarczne dworu popowskiego. Współczesna wieś powstała dopiero po 1945 r., po parcelacji tego majątku, stąd też nazwa.

Do zabytków należy też murowany, neogotycki pałac z XVIII wieku otoczony parkiem krajobrazowym. Pałac był przebudowany w drugiej połowie XIX wieku, w czasie wojny zniszczony, po wojnie odbudowany.

Wieś Skorki

W grudniu 1423 r. w aktach ziemi zakroczymskiej wpisano pierwszą pisana informacja na temat istnienia tej wsi. Nazwa pochodzi od dawnego imienia „Skorek".

Zabytkiem na terenie miejscowości jest najpiękniejszy ze wszystkich w gminie park dworski pochodzący z pierwszej połowy XIX w. Rosną tu stare dęby, lipy i świerki. Widać pozostałości alejek. Niestety do dziś nie zachował się dwór, który przed II wojną światową należał do rodziny Rakowieckich. W środku parku znajduje się obelisk upamiętniający śmierć córki właściciela z 1918 r.

Wieś Somianka

Według badacza nazw miejscowych północnego Mazowsza K. Zierhoffera nazwa Somianka po raz pierwszy pojawiła się w aktach diecezji płockiej w 1503 r.

Zabytkiem miejscowości jest dwór wzniesiony tutaj w połowie XIX wieku przez Puszetów, według projektu Adama Idźkowskiego. Dwór ma cechy późnego klasycyzmu. Jest murowany z cegły otynkowany. Parterowy z części wschodnią piętrową. Zbudowano go na planie prostokąta, z ryzalitami pośrodku części parterowej. Po obu stronach ryzalitu frontowego po dwa szerokie okna prostokątne. Elewacja części piętrowej częściowo boniowane z prostokątnymi płycinami. Układ wnętrza dwutraktowy przekształcony. Dach dwuspadowy. Wokół pozostałość parku krajobrazowego.
Nieopodal pałacu znajduje się dom w stylu dworkowym wybudowany dla zarządy majątku. Stanowi on przykład typowej dobrze zachowanej oficyny dworskiej. Zachowany tradycyjny rozkład pomieszczeń oraz kształt architektoniczny obiektu decyduje o jego walorach kulturowych i historycznych.

Wieś Stary Mystkówiec
Po raz pierwszy wspomina się tę osadę w 1424 r.
W miejscowości zachowało się założenie dworsko – folwarczno – parkowe, w skład którego wchodzą drewniane budynku dworskie wybudowane w końcu XIX w. i na początku XX w. Nieopodal zlokalizowany jest spichlerz zbudowany z kamienia ciosanego wybudowany w latach 1925 – 1930. Całość otoczona założeniem parkowym.

Wieś Suwin
Pierwsza wzmianka o miejscowości pojawia się w 1428 r. Nazwa pochodzi od słowa sowa, ponieważ pierwotna nazwa wsi brzmiała *Sowin.*
Zabytkiem w miejscowości jest wiatrak koźlak, pochodzący z 1880 roku, przeniesiony z Wielątek w 1930 r.

5.2 Ochrona zabytków

Kwestie dotyczące ochrony zabytków regulują przepisy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z nią (art. 7 ustawy) formami ochrony zabytków są:

- wpis do rejestru zabytków;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

5.2.1. Rejestr zabytków

Wpisem do rejestru zabytków (prowadzonym przez wojewódzkiego konserwatora zabytków), na terenie gminy Somianka objęte są następujące zabytki:

- Barcice – drewniany kościół filialny, dzwonnica nr rej. A- 425 z dnia 12.04.1962r. z wyposażeniem;
- Barcice – otoczenie kościoła i dzwonnicy wraz z cmentarzem przykościelnym i kamiennym ogrodzeniem nr rej. A-1013;
- Barcice – cmentarz parafialny nr rej. A- 549 z dnia 13.01.1986r;
- Kręgi – park zabytkowy – nr rej. A-420 z dnia 10.12.1978r.;
- Popowo Kościelne – kościół parafialny nr rej. A- 476 z dnia 7.07.1981r.;
- Popowo Kościelne – plebania – nr rej. A- 619 z dnia 4.11.1997r.;
- Popowo Kościelne – cmentarz parafialny nr rej. A- 553 z dnia 30.01.1986r.;
- Popowo Kościelne – cmentarz żydowski –nr rej. A- 575 z dnia 27.01.1986r.;
- Popowo Parcele - zespół dworski – nr rej. A- 391 z dnia 18.11.1959r.;
- Popowo Parcele – park zabytkowy nr rej. A-391 z dnia 10.12.1978r.;
- Kręgi – pałac – nr rej. A- 420 z dnia 5.04.1962r.;

- Suwin – wiatrak – nr rej. A- 460 z dnia 12.12. 1981r.;
- Somianka-Parcele – dwór – nr rej. – A- 609 z dnia 15.06.1993r.;
- Somianka-Parcele – otoczenie dla dworu nr rej. A-823, z dnia 30.09.2008r.;
- Somianka-Parcele – oficyna dworska – nr rej. A- 610, z dnia 15.06.1993r.;
- Skorki – park zabytkowy nr rej. A- 515 z dnia 27.01.1984r.;
- Mystkowiec – park zabytkowy – nr rej. A- 578 z dnia 8.07.1986r.;
- Janki – park zabytkowy – nr rej. A- 579 z dnia 8.07.1986r.

5.2.2. Zabytki archeologiczne

Zabytkiem archeologicznym jest zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem.[8]
Zabytki archeologiczne będące, w szczególności: pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyskami, kurhanami, reliktami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej podlegają ochronie i opiece bez względu na stan zachowania.[9]
Na obszarze gminy Somianka znajdują się 84 stanowiska archeologiczne. Wykaz wszystkich stanowisk archeologicznych przedstawia poniższa tabela.

Tab. Nr 9. Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Somianka

LP	MIEJSCOWOŚĆ	OBSZAR AZP	FUNKCJA	KULTURA	CHRONOLOGIA	NR
1.	Ostrowy	49-69/1	obozowisko		paleolit	So/A-1
2.	Somianka Zaszosie	49-69/2	osada		XIV, XV, XVI	So/A-2
3.	Ulasek	49-69/3	ślad osadnictwa		epoka kamienia, neolit	So/A-3
4.	Płudy	49-69/4	ślad osadnictwa		osada mezolit XIII, XIV, XV	So/A-4
5.	Somianka Zaszosie	49-69/5	osada ślad osadnictwa		starożytna wczesne średniow.	So/A-5
6.	Somianka Zaszosie	49-69/6	ślad osadnictwa		osada starożytna XII, XIII	So/A-6
7.	Wola Somiankowska	49-69/7	osada		nowożytna	So/A-7
8.	Ulasek	49-69/8	ślad osadnictwa		okres wpływów rzymskich	So/A-8
9.	Ulasek	49-69/9	osada		ślad osadnictwa neolit	So/A-9
10.	Ulasek	49-69/10	osada		wczesne średniow.	So/A-10
11.	Skorki	49-69/11	ślad osadnictwa		starożytna	So/A-11
12.	Skorki	49-69/12	osada		nowożytna	So/A-12
13.	Wólka Somiankowska	49-69/13	ślad osadnictwa		osada epoka brązu okres lateński	So/A-13
14.	Wólka Somiankowska	49-69/14	ślad osadnictwa osada		epoka brązu okres lateński	So/A-14
15.	Wólka Somiankowska	49-69/15	ślad osadnictwa		starożytny; okres wpływów rzymskich	So/A-15

[8] Zgodnie z art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
[9] Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

16.	Skorki	49-69/16	osada		XIII XIV, XV, XVI	So/A-16
17.	Ulasek	49-69/17	ślad osadnictwa		okres wpływów rzymskich	So/A-17
18.	Ulasek	49-69/18	osada		okres wpływów rzymskich	So/A-18
19.	Wólka Somiankowska	49-69/19	ślad osadnictwa		mezolit	So/A-19
20.	Kręgi Nowe	49-69/20	osada		XIV, XV, XVI	So/A-20
21.	Ostrowy	49-69/21	ślad osadnictwa osada		starożytny XIV, XV, XVI	So/A-21
22.	Ostrowy	49-69/22	ślad osadnictwa		epoka kamienia	So/A-22
23.	Ostrowy	49-69/23	cmentarzysko ślad osadnictwa		okres wpływów rzymskich XIV	So/A-23
24.	Kozłowo Stare	49-69/24	ślad osadnictwa		epoka brązu	So/A-24
25.	Kozłowo Stare	49-69/25	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa;		epoka brązu XV, XVI	So/A-25
26.	Kozłowo Stare	49-69/26			osada nowożytna	So/A-26
27.	Kozłowo Stare	49-69/27	osada; ślad osadnictwa		okres lateński, o. wpł. rzymskich; XIII	So/A-27
28.	Ostrowy	49-69/28	osada		XIII , XIV, XV	So/A-28
29.	Kozłowo Stare	49-69/29	osada; osada;	ceramiki grzebykowo - dołkowej	mezolit/neolit; neolit	So/A-29
30.	Kozłowo Stare	49-69/30	osada; osada; osada;		mezolit/neolit; k.ceram. grzebykowo –dołkowej; o. wpł. rzymskich	So/A-30
31.	Kręgi Stare	49-69/31	cmentarzysko; osada;		o. wpł. rzymskich; XIII , XIV	So/A-31
32.	Kręgi Stare	49-69/32	osada; osada;		XIII XIV; XV	So/A-32
33.	Kręgi	49-69/33	ślad osadnictwa; osada;		Starożytny; XIV, XV	So/A-33
34.	Kręgi	49-69/34	ślad osadnictwa; osada; ślad osadnictwa;		mezolit; wczesne średniow.; XIV	So/A-34
35.	Zdziebórz Duży	49-69/35	osada;		mezolit	So/A-35
36.	Ostrowy	49-69/36	osada;		mezolit;	So/A-36
37.	Ostrowy	49-69/37	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa;		mezolit; o. wpł. rzymskich	So/A-37
38.	Kozłowo Stare	49-69/38	ślad osadnictwa;		starożytny;	So/A-38
39.	Ostrowy	49-69/39	ślad osadnictwa;		starożytny;	So/A-39
40.	Popowo Parcele	50-67/47	ślad osadnictwa	łużycka	epoka brązu	So/A-40
41.	Popowo Parcele	50-67/48	ślad osadnictwa; osada;	łużycka	wczesny brąz; epoka brązu/hal;	So/A-41
42.	Popowo Parcele	50-67/49	osada; cmentarz;	łużycka	epoka brązu; hal/lat;	So/A-42
43.	Popowo Parcele	50-67/50	ślady osadnictwa; ślady osadnictwa; osada;	łużycka	ep. kamienia, wcz.brąz; starożytność;	So/A-43

					XIII , XIV;	
44.	Popowo wczesna	50-68/1	cmentarzysko;		ep. Żelaza;	So/A-44
45.	Popowo Parcele	50-68/2	osada; cmentarzysko;	łużycka; grob. kleszowych	epoka brązu ; wczesna ep. żelaza;	So/A-45
46.	Popowo -"Piaski"	50-68/3	osada;		ep. brązu wczesna ep. żelaza	So/A-46
47.	Popowo Parcele	50-68/4	osada; ślad osadnictwa;		wczes.średniowiecze ; okr. nowożytny;	So/A-47
48.	Popowo Kościelne	50-68/5	ślad osadnictwa;		wczes.średniowiecze ;	So/A-48
49.	Huta Podgórna	50-68/6	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa;		Starożytny; XV, XVI;	So/A-49
50.	Huta Podgórna	50-68/7	ślad osadnictwa	łużycka		So/A-50
51.	Huta Podgórna	50-68/8	osada; osada;		mezolit; XII –XIII;	So/A-51
52.	Janki a II -III	50-68/9	ślad osadnictwa;		okr. epoki brązu;	So/A -52
53.	Janki	50-68/10	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa; osada;	łużycka	epoka brązu; XII –XIV; okres rzymski;	So/A-53
54.	Janki	50-68/11	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa; osada;	łużycka	epoka brązu; XII –XIV; okres rzymski;	So/A-54
55.	Jackowo Dolne	50-68/12	ślad osadnictwa; osada;		późny laten; XIII -XIV	So/A-55
56.	Jackowo Dolne	50-68/13	ślad osadnictwa;		okres rzymski	So/A-56
57.	Jackowo Dolne	50-68/14	ślad osadnictwa;		średniowiecze;	So/A-57
58.	Barcice k. starożytna	50-68/15	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa; ślad osadnictwa; osada;	łużycka	epoka brązu; okres rzymski; XIII -XIV	So/A-58
59.	Barcice	50-68/16	ślad osadnictwa;		wczes. średniowiecze;	So/A-59
60.	Barcice	50-68/17	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa;	starożytna	Mezolit;	So/A-60
61.	Barcice	50-68/18	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa; osada;	starożytna	wczes.średniowiecze ; okres rzymski;	So/A-61
62.	Jackowo Dolne	50-68/19	osada;		XV –XVIII;	So/A-62
63.	Jackowo Dolne	50-68/20	osada; ślad osadnictwa;		okres rzymski; XII –XIII;	So/A-63
64.	Janki	50-68/21	ślad osadnictwa; osada;		okres rzymski; XII –XIII;	So/A-64
65.	Jackowo Dolne	50-68/22	osada; osada;		epoka brązu; XII –XIII;	So/A-65
66.	Jackowo Dolne	50-68/23	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa;	łużycka;	epoka brązu; XIII –XIV;	So/A-66
67.	Jackowo Dolne	50-68/24	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa; ślad osadnictwa;	pomorska;	o. halsztacki/lateński; wcz. średniowiecze; o. nowożytny;	So/A-67
68.	Jackowo Dolne	50-68/25	ślad osadnictwa; osada;		wcz. średniowiecze; XIV –XV;	So/A-68
69.	Jackowo Dolne	50-68/26	osada;		XIII/XIV –XVII;	So/A-69

70.	Jackowo Dolne	50-68/27	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa;	ceram. sznurowej	póź.neolit/wczes.; brąz epoka brązu;	So/A-70
71.	Somianka	50-69/2	ślad osadnictwa;		paleolit	So/A-71
72.	Michalin	50-69/8	osada; osada; ślad osadnictwa; ślad osadnictwa;	pucharów lejko.; trzciniecka; łużycka;	neolit; epoka brązu; epoka brązu; epoka brązu;	So/A-72
73.	Michalin	50-69/9	ślad osadnictwa; osada; osada; ślad osadnictwa;	pucharów lejko.; trzciniecka;	neolit; neolit; epoka brązu; o. wpływów rzymskich	So/A-73
74.	Somianka	50-69/10	ślad osadnictwa; osada; osada;	łużycka;	epoka kamienia; epoka brązu; XIV-XV;	So/A-74
75.	Somianka	50-69/11	osada;		XIV-XV;	So/A-75
76.	Somianka Parcele	50-69/12	ślad osadnictwa; ślad osadnictwa; cmentarzysko; ślad osadnictwa;	nowożytna;	epoka kamienia; epoka brązu; o. wpływów rzymsk.;	So/A-76
77.	Barcice	50-69/13	osada; osada;		o. wpływów rzymsk.; XIII-XV;	So/A-77
78.	Jasieniec	50-69/14	osada; ślad osadnictwa;	łużycka;	epoka brązu; o. wpływów rzymsk.	So/A-78
79.	Jasieniec	50-69/15	osada;	łużycka;	epoka brązu;	So/A-79
80.	Somianka Podbarcice	50-69/16	ślad osadnictwa; osada;	starożytna; nowożytna;		C
81.	Somianka	50-69/17	osada;	nowożytna		So/A-81
82.	Jasieniec	50-69/18	ślad osadnictwa;		epoka brązu;	So/A-82
83.	Jasieniec Górny	50-69/19	ślad osadnictwa;		wczesne średniowiecze;	So/A-83
84.	Michalin	50-69/20	osada; cmentarzysko;	grzebykowo-dołkowa	neolit; o. wpływów rzymsk.;	So/A-84
85.	Kręgi	50-69/35				
86.	Kręgi	50-69/36				
87.	Kręgi	50-69/37				
88.	Kręgi	50-69/38				
89.	Kręgi	50-69/39				
90.	Somianka	50-69/48 ?	Cmentarzysko kurhanowe		okres rzymski lub wczesne średniow. ?	

5.2.3. Pomnik historii

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice (art. 15 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Z uwagi na istniejące uwarunkowania, na terenie gminy Somianka dotychczas nie utworzono pomnika historii.

5.2.4. Park kulturowy

W celu ochrony krajobrazu kulturowego[10] oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej, rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, w drodze uchwały, może utworzyć park kulturowy (art. 16 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).
Z uwagi na istniejące uwarunkowania, na terenie gminy Somianka nie utworzono i nie zamierza tworzyć się parku kulturowego.

5.2.5. Inne formy ochrony

Ostatnią formą ochrony są ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, w szczególności ochronę: zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia; innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków; parków kulturowych (art. 19 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami).

Ewidencja zabytków prowadzona jest przez:

- Generalnego Konserwatora Zabytków - prowadzącego krajową ewidencję zabytków w formie zbioru kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się w wojewódzkich ewidencjach zabytków;
- Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - prowadzącego wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa;
- Wójt gminy prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.

Gminna ewidencja zabytków powinna obejmować:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W studium i planie miejscowym, ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Gmina prowadzi gminną ewidencję zabytków, zgodnie z poniższym zestawieniem:

Lp.	Miejscowość	Obiekt /zespól	czas powstania
1.	Barcice 41	dom drewniany	1918 r.
2.	Barcice	kapliczka murowana	1932 r.
3.	Barcice	kapliczka murowana	1933 r.

[10] Przez krajobraz kulturowy należy rozumieć przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze (art. 3 pkt 14 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami);

4.	Barcice	kapliczka drewniana	XVIII w.
5.	Janki 18	dom drewniany	1933 r.
6.	Janki	młynarzówna	1920 r.
7.	Janki	młyn	lata 20-ste XX w.
8.	Kręgi	aleja klonowa do dworu	XIX w.
9.	Ostrowy	kapliczka murowana	Ok. 1903 r.
10.	Płudy Stare	kapliczka murowano – drewniana	1928 r.
11.	Popowo Kościelne 43	dom drewniany	1913 r.
12.	Somianka 45	dom drewniany	1935 r.
13.	Somianka	aleja klonowa do dworu	XIX w.
14.	Suwin	krzyż kuty, na postumencie z piaskowca i kamienia	1888 r.
15.	Ulasek 5	dom drewniany	1912 r.
16.	Ulasek 5	kapliczka	1939 r.
17.	Ulasek 42	dom drewniany	ok. 1938 r.
18.	Wola Mystkowska	kościół parafialny	
19.	Wola Mystkowska	cmentarz parafialny- rzymskokatolicki	
20.	Wypychy Nowe	wiatrak	1880 r.
21.	Zdziebórz 19	kapliczka murowana	1920 r.
22.	Zdziebórz 19	dom drewniany	XIX w.

5.3 Dobra kultury współczesnej

Przez dobro kultury współczesnej należy rozumieć niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

W wyniku przeprowadzonej analizy na terenie gminy Somianka brak przesłanek do uznania za dobro kultury współczesnej.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY, A TAKŻE WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

6.1 Wstęp

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy Somianka zostały określone na podstawie przeprowadzonych:

- analiz ekonomicznych, w tym w oparciu o dane wieloletnie w zakresie dochodów oraz wydatków, a także w oparciu o analizę ich struktury;

- analiz środowiskowych, w tym w oparciu o informacje zamieszczone w: *Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym*[11] sporządzonym na potrzeby studium oraz z uwzględnieniem sporządzonej do studium *Prognozy oddziaływania na środowisko*[12]*;*
- analiz społecznych, w tym analizy stanu ludności, przyrostu naturalnego, salda migracji, analiza ludności pod względem poszczególnych grup wiekowych, struktury ekonomicznej ludności, wskaźników obciążenia demograficznego, stanu zatrudnienia, stopnia bezrobocia, a także analiz stopnia realizacji zadań gminy z zakresu szeroko pojętej infrastruktury społecznej;
- prognoz demograficznych, uwzględniających migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego;
- analiz możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy.

Efektem przeprowadzonych szczegółowo analiz i prognoz w tym zakresie było sporządzenie finalnego bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, stanowiących podstawę do określenia dalszych możliwych kierunków rozwoju przestrzennego gminy Somianka.

6.2 Potrzeby i możliwości rozwoju gminy wynikające z gminnych dokumentów strategicznych

Potrzeby oraz możliwości rozwoju gminy zostały sformułowane w „Strategii rozwoju gminy Somianka na lata 2015 - 2025". Opracowanie to wskazuje bariery i możliwości rozwoju społeczno – gospodarczego gminy. Jest opracowaniem bazowym niezwykle istotnym dla skutecznej realizacji zadań własnych gminy. Stanowi istotny element informacyjno – postulatywny do opracowania „studium".

Ustalenie przyszłych kierunków rozwoju gminy i określenie polityki przestrzennej wymaga sprecyzowania celu nadrzędnego i grupy celów strategicznych, które wynikają z podstawowych potrzeb jednostki gminnej oraz jej społeczności. Określenie celów będzie podstawowym wyznacznikiem dla działań zmierzających do rozwoju gminy, poprawy standardu życia mieszkańców oraz ochrony jej środowiska przyrodniczego i kulturowego. Działania te powinny być zgodne z polityką władz samorządowych i oczekiwaniami społeczności lokalnej.

W strategii rozwoju gminy określono:

- misję[13], którą jest: „SKUTECZNE ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY SOMIANKA";
- wizję rozwoju gminy[14], którą jest: „GMINA SOMIANKA – GMINA ROZWIJAJĄCA SIĘ W SPOSÓB ZRÓWNOWAŻONY, INWESTUJĄCA W SWOICH MIESZKAŃCÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW".

[11] o którym mowa w art. 72 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672 z późn. zm.), w związku z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1298).

[12] zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.).

[13] **Misję** rozumianą jako zwięzłą, wewnętrznie spójną deklarację definiującą powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

[14] **Wizję** rozumianą jako stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Poniżej zaprezentowano schematyczne ujęcie hierarchizacji celów rozwoju **gminy Somianka**.

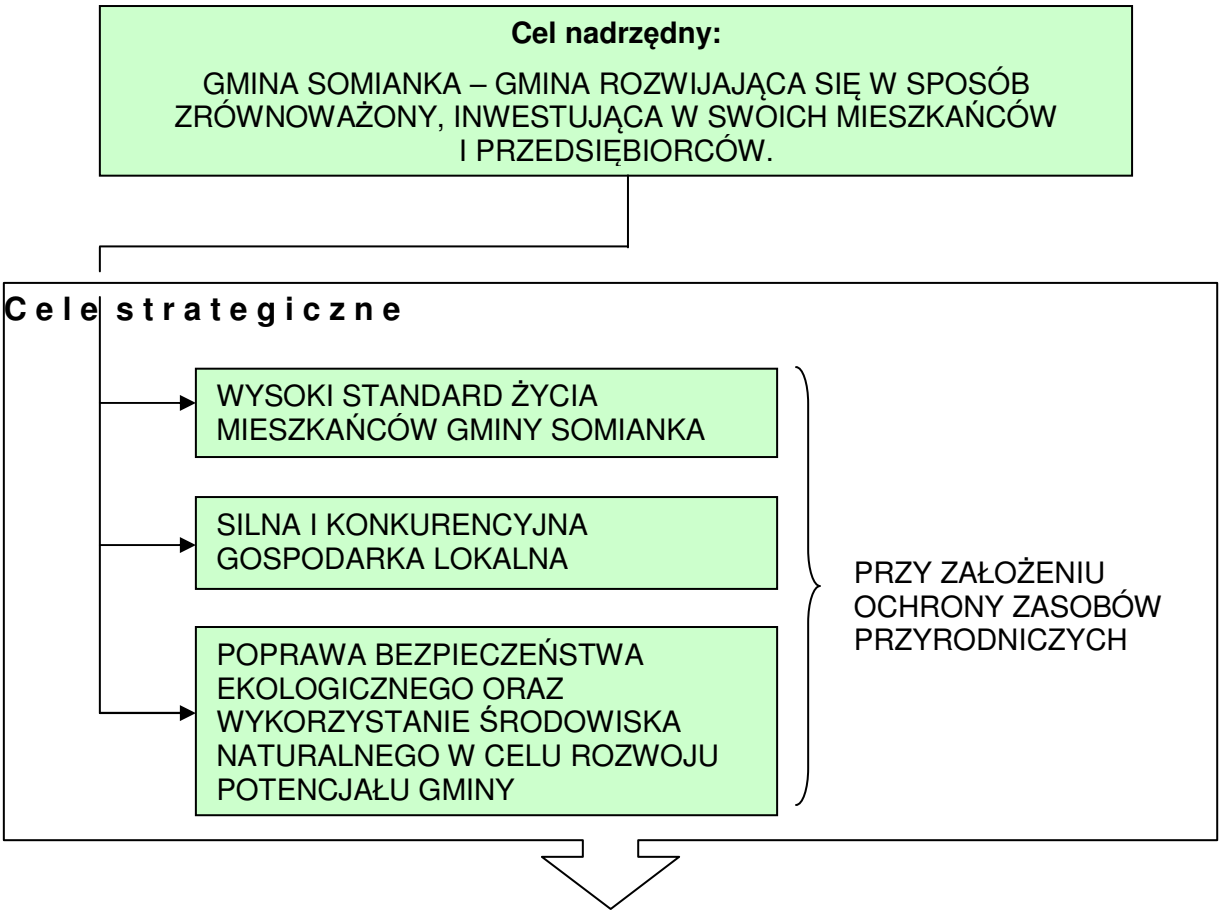

Tak zapisany cel nadrzędny zawiera w sobie dwa niezbędne czynniki wzajemnie się uzupełniające.

a) konieczność ciągłego rozwoju społeczno-gospodarczego uwzględniającego realia gospodarcze i możliwości rozwoju na bazie zasobów własnych, jak i środków zewnętrznych o charakterze regionalnym i ponadregionalnym.
b) zachowanie zasad ekorozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony istniejących walorów przyrodniczych gminy i podnoszenia jakości istniejących zasobów.

Z celu nadrzędnego, pełniącego funkcję misji gminy, wynikają szczegółowe cele strategiczne. Cele te, wzajemnie się uzupełniając, wyznaczają podstawowe kierunki przekształceń i zmian determinujących funkcjonowanie gminy Somianka w bliskiej i dalekiej przyszłości. Do podstawowej grupy kierunków / obszarów działań zaliczono:

- atrakcyjność mieszkaniową;
- walkę z bezrobociem wśród mieszkańców opartą na zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej gminy;
- efektywne wdrażanie strategii.

Realizacja celów strategicznych poprzez c e l e o p e r a c y j n e - tj.:

Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej:

- budowa i modernizacja systemu wodno – kanalizacyjnego, w dostosowaniu do rozwoju przestrzennego;
- modernizacja stacji uzdatniania wody oraz sieci wodociągowej;
- rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zabudowy rozproszonej.

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej, chodników i ścieżek rowerowych:

- modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej;
- dążenie do budowy nowej infrastruktury drogowej w miejscach o potencjale mieszkaniowym i inwestycyjnym;
- rozbudowa chodników i ścieżek rowerowych;
- modernizacja oświetlenia ulicznego.

Zapewnienie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego na terenie gminy poprzez stworzenie odpowiedniej oferty i bazy sportowo-rekreacyjnej oraz kulturalnej:

- budowa miejsc rekreacyjnych i sportowych, takich jak: siłownie na świeżym powietrzu, place zabaw, boiska wielofunkcyjne i obiekty sportowe, a także świetlic wiejskich;
- poszerzanie oferty kulturalnej, rozrywkowej i sportowej dla różnych grup społecznych, poprzez organizację zajęć dodatkowych, warsztatów, szkoleń, kursów, spotkań tematycznych, wyjazdów studyjnych, krajoznawczych i integracyjnych, zgodnie z potrzebami uczestników.

Systematyczne dostosowywanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców:

- budowa żłobka;
- przebudowa i remonty placówek oświatowych, a także wyposażenie ich w niezbędny sprzęt.

Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla obecnych i potencjalnych przedsiębiorców:

- wyznaczenie w dokumentach planistycznych gminy (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego) nowych terenów pod rozwój aktywności gospodarczej;
- wyposażenie terenów inwestycyjnych w niezbędną infrastrukturę techniczną;
- tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości;
- stosowanie zachęt i ulg podatkowych dla nowo powstałych podmiotów, a także wakacji podatkowych dla inwestorów.

Promocja postaw innowacyjnych wśród młodzieży i dorosłych poprzez działalność szkoleniową i doradczą, w tym poprzez aktywność szkół:

- oferowanie doradztwa organizacyjnego, ekonomicznego i prawnego;
- organizacja szkoleń i warsztatów z zakresu tworzenia i zarządzania własną firmą;

- aktywne wspieranie kontaktów inwestorów z przedsiębiorcami w tym z branż innowacyjnych;
- tworzenie warunków do rozwoju innowacji w biznesie, wpieranie pomysłów innowacyjnych;
- organizowanie działań edukacyjnych skierowanych do młodzieży propagujących postawy przedsiębiorcze;
- organizowanie i prowadzenie wymiany doświadczeń, promocji, praktyk zawodowych w zakresie rozwoju przedsiębiorczości;
- organizacja konkursów z nagrodami na innowacyjne rozwiązania.

Aktywizacja osób bezrobotnych:

- podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych;
- wdrożenie systemu doradztwa zawodowego;
- organizacja staży dla młodzieży;
- pomoc w sferze psychologicznej, prawnej, w kierunku wyboru zawodów na podstawie indywidualnych predyspozycji, tworzenie programów pomocy rodzinie i pomocy społecznej, system szkoleń zawodowych.

Realizacja założeń gospodarki niskoemisyjnej:

- termomodernizacja budynków wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- wymiana sprzętu biurowego, urządzeń elektrycznych oraz oświetlenia na bardziej efektywne energetycznie;
- budowa nowych i modernizacja istniejących budynków publicznych z uwzględnieniem koncepcji energooszczędności wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- kompleksowe zarządzanie energią w budynkach publicznych zarządzanych przez Urząd Gminy;
- modernizacja oświetlenia ulicznego - wymiana na bardziej efektywne energetycznie, zastosowanie automatyki sterowania oświetleniem;
- budowa ścieżek rowerowych oraz niezbędnej infrastruktury;
- budowa i modernizacja dróg wraz z niezbędną infrastrukturą okołodrogową.

Ochrona środowiska oraz walorów przyrodniczych i historycznych:

- ochrona przyrody i krajobrazu;
- ochrona i zrównoważony rozwój lasów;
- utrzymanie i rozwój terenów zieleni;
- ochrona gleb;
- wspieranie instalacji odnawialnych źródeł energii;
- poprawa stanu zabytków ich adaptację i rewaloryzacja oraz zwiększenie dostępności dla mieszkańców i turystów;
- zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne;
- zapewnienie szerokiego dostępu do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy.

Rozwijanie usług i turystyki:

- wdrożenie lokalnych systemów informacji turystycznej;
- modernizacja bazy noclegowej i poprawa standardu i jakości świadczonych usług;

- utrzymanie istniejących leśnych urządzeń turystycznych (parkingi leśne, miejsca postoju pojazdów, miejsca odpoczynku) oraz podnoszenie ich standardu;
- rozwój i modernizacja infrastruktury gastronomicznej;
- wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie pielęgnowania dziedzictwa kulturowego;
- tworzenie produktów turystycznych z uwzględnieniem chłonności turystycznej, które mogą być oferowane na terenie chronionym i w jego otulinie;
- przygotowanie i prowadzenie kampanii promowania wizerunku obszaru chronionego, i produktów turystycznych;
- tworzenie nowych ścieżek dydaktyczno-rekreacyjnych;
- organizacja miejsc postoju dla osób korzystających ze ścieżek dydaktycznych na obszarach chronionych.

6.3 Sytuacja demograficzna gminy

Istotną cechą kształtowania się procesów demograficznych jest ich integralne związanie ze stanem rzeczywistości społeczno – gospodarczej. Zachodzące przemiany strukturalno - ekonomiczne, wpływają w znacznym stopniu na postawy ludności, w tym m.in. w zakresie prokreacji i migracji, co w konsekwencji znajduje odzwierciedlenie w stanie i w rozmieszczeniu ludności.

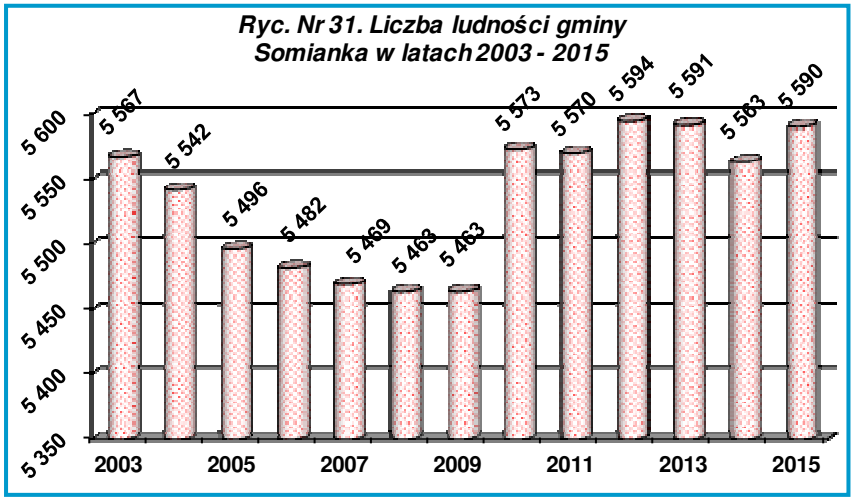

Ryc. Nr 31. Liczba ludności gminy Somianka w latach 2003 - 2015

Znajomość podstawowych tendencji procesów demograficznych można i, co warto podkreślić, należy wykorzystywać w praktyce życia społeczno – gospodarczego, w tym w szczególności przy podejmowaniu decyzji w zakresie rozwiązań przestrzennych. Ujęcie gminne uwzględnia specyfikę zjawisk występujących na tym terenie - np. prowadzenie sprawnego (systematycznego) sytemu monitoringu w zakresie informacji o strukturze ludności według wieku może być m. in. pomocne w określeniu właściwej liczby przedszkoli, szkół, zakładów podstawowej opieki zdrowotnej. Z kolei znajomość potencjału ludnościowego w wieku produkcyjnym ma podstawowe znaczenie dla analizy rynku pracy, rynku mieszkaniowego itp. Gruntowa analiza takich danych winna przyczynić się do świadomego podejmowania decyzji w zakresie rozstrzygnięć, dotyczących potrzeb realizacji infrastruktury społecznej, poprzedzonego świadomym procesem planowania przestrzennego.

Dla pełniejszego obrazu sytuacji demograficznej, przedstawiono syntetyczne mierniki demograficzne charakteryzujące gminę Somianka. W studium wykorzystano informacje zarówno w postaci wartości bezwzględnych, jak i najczęściej stosowanych w statystyce demograficznej, wskaźników dynamiki i natężenia badanych zjawisk.

Na terenie gminy faktycznie mieszka 5563 osób, według stanu na 31.XII.2014 r. i 5580 pod koniec 2015 r. Na przestrzeni ostatnich 12 lat, liczba ludności gminy nie uległa znaczącej zmianie. Biorąc pod uwagę szerszy zakres czasowy (od 1995 r.) liczba ta zmniejszyła się o 260 mieszkańców (w 1995 r. liczba mieszkańców wynosiła 5850 osób). Sytuacja ta jest typowym następstwem migracji z obszarów wiejskich na tereny zindustrializowane. Wyróżniają się szczególnie dwa okresy odpływu ludności, związane ze zmianami w polityce ekonomicznej kraju, przy czym trendu tego nie udało się zahamować nawet po wejściu Polski w struktury europejskiej. Migracje spowodowane były i w dalszym ciągu są związane z: poszukiwaniem przez ludność nowych źródeł dochodu, wzrostem znaczenia wyższego

wykształcenia, a także zmianami kulturowymi i społecznymi. **W ciągu ostatnich lat liczba ludności ustabilizowała się na stałym poziomie wynoszącym niespełna 5600 osób. W tym czasie odnotowywana jest z kolei ogólnokrajowa tendencja związana z migracją ludności w ramach aglomeracji miejskiej, która skutkuje migracją z Warszawy na tereny peryferyjne,** które jednak muszą się charakteryzować następującymi cechami:

- dogodna dostępność komunikacyjna, rozumiana nie tylko jako odległość linearna, ale również faktyczny czas dojazdu do centrum Warszawy;
- położenie w granicach aglomeracji warszawskiej;
- wysokie walory ekologiczne, rozumiane jako bliskie sąsiedztwo terenów cennych przyrodniczo (las i woda);
- istniejąca infrastruktura techniczna;
- dostępność terenów budowlanych, lub na których możliwa jest zabudowa;
- niski poziom cen nieruchomości;
- sprzyjający klimat inwestycyjny.

Tab. Nr 10. Ludność według grup wieku według stanu w dniu 31 XII (opracowanie własne na podstawie BDR GUS)

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2014	2015	1995	2000	2005	2010	2014	2015
	w liczbach bezwzględnych						w odsetkach					
Ludność ogółem	5850	5615	5496	5573	5563	5590	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 4 lat	509	347	302	336	327	329	8,7	6,2	5,5	6,0	5,9	5,9
5 - 9	499	488	331	297	354	350	8,5	8,7	6,0	5,3	6,4	6,3
10 -14	504	490	471	335	284	292	8,6	8.7	8,6	6,0	5,1	5,2
15 – 19	450	487	468	456	358	318	7,7	8.7	8,5	8,2	6,4	5,7
20 – 24	424	420	477	469	450	464	7,3	7,5	8,7	8,4	8,1	8,3
25 – 29	409	347	391	462	453	453	7,0	6,2	7,1	8,3	8,1	8,1
30 – 34	401	334	315	382	454	465	6,9	6,0	5,7	6,9	8,2	8,3
35 – 39	391	370	317	337	371	387	6,7	6,6	5,8	6,1	6,7	6,9
40 – 44	333	366	362	336	315	327	5,7	6,5	6,6	6,0	5,7	5,9
45 – 49	279	338	360	366	347	337	4,8	6,0	6,6	6,6	6,2	6,0
50 – 54	239	279	337	353	352	346	4,1	5,0	6,1	6,3	6,3	6,2
55 – 59	281	215	270	328	362	351	4,8	3,8	4,9	5,9	6,5	6,3
60 – 64	285	279	197	253	274	306	4,9	5,0	3,6	4,5	4,9	5,5
65 – 69	320	267	256	196	221	235	5,5	4,7	4,7	3,5	4,0	4,2
70 i więcej	526	588	642	667	641	630	9,0	10,4	11,6	12,0	11,5	11,2

Gmina Somianka większość z ww. kryteriów spełnia, podstawowym problemem pozostaje dostępność do kanalizacji oraz brak dyspozycyjnych terenów przeznaczonych na cele budowlane. Rozwiązaniem tego problemu winno być sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które wyznaczą ramy przyszłego zagospodarowania.

Największa liczba ludności zamieszkuje we wsi Somianka , która jednocześnie pełni rolę lokalnego ośrodka administracyjno – usługowego, stanowiącego siedzibę władz gminy. Do najbardziej licznych sołectw zaliczyć również należy: Wolę Mystkowską, oraz Kręgi. Z kolei najmniejszymi wsiami są Popowo Letnisko oraz sołectwa Huta Podgórna.

Z punktu widzenia rozwoju przestrzennego w analizowanym okresie doszło do wielu pozytywnych zmian, w szczególności biorąc pod uwagę analizy porównawcze z danymi dla powiatu wyszkowskiego, województwa mazowieckiego, czy w odniesieniu do danych ogólnopolskich.

W przyjętym do analizy okresie w sposób zasadniczy zmieniała się struktura ludności według płci, która wskazuje wyraźnie na zmiany jakie zachodzą na terenie gminy. W latach 2003 – 2009 współczynnik feminizacji rósł, osiągając zrównoważony poziom 100 kobiet przypadających na 100 mężczyzn. Począwszy od 2010 r. wskaźnik ten stale spada,

przyjmując w roku 2014 wskaźnik 96 kobiet przypadających na 100 mężczyzn. Wskazuje to bardzo wyraźnie, iż teren gminy podlega procesom urbanizacyjnym, niemniej jednak takie wskaźniki charakterystyczne są dla gmin o typowo rolniczym charakterze. W warunkach polskich ośrodki typowo wiejskie z silnie rozwiniętym rolnictwem cechują się wysokim wskaźnikiem mężczyzn oraz niskim kobiet (wysokie migracje kobiet z terenów rolniczych najczęściej do małych miast i miasteczek). Wraz z rozwojem i urbanizacją liczba kobiet na 100 mężczyzn zaczyna znacząco wzrastać. Powyższe znajduje swoje odzwierciedlenie w tabeli Nr 11 obrazującej współczynnik feminizacji na terenie gminy Somianka w porównaniu z danymi dla powiatu wyszkowskiego, województwa mazowieckiego oraz Polski.

Nazwa	*Tab. Nr 11. Współczynnik feminizacji – liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn [osoba]*												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	107	107	107	107	107	107	107	107	107	107	107	107	-
MAZOWIECKIE	108	108	109	109	109	109	109	109	109	109	109	109	-
Pow. wyszkowski	102	102	102	103	103	103	103	102	102	102	102	102	-
Somianka	98	99	99	98	99	100	100	98	98	98	97	96	96

Na obszarze gminy Somianka w latach 2003 – 2015 w ujęciu ogólnym (bilansowym) przyrost naturalny przyjął wartość dodatnią (+26). Wskaźnik przyrostu naturalnego jest szczególnie istotny z punktu widzenia zachodzących zmian społeczno – gospodarczych. Należy jednak podkreślić bardzo duże jego zróżnicowanie. Przyrost naturalny w gminie Somianka charakteryzował się znacznymi różnicami w poszczególnych latach przyjmując wartości: maksymalne wynoszące +24 w roku 2009 oraz minimalne (ujemne) w 2010 roku, jak również dużą zmiennością w kolejnych, następujących po sobie latach, i tak, po osiągnięciu wartości maksymalnych następował znaczący jego spadek np. w roku 2009 wartość przyrostu naturalnego kształtowała się na poziomie +24 zaś w roku kolejnym odnotowano znaczący spadek (wartość przyrostu –11), z kolei po dwóch kolejnych latach przyrostu dodatniego (lata 2003 – 2004), w dwóch kolejnych przyrost był ujemny.

Ryc. Nr 32. Przyrost naturalny w latach 2003 - 2015 (opracowanie własne)

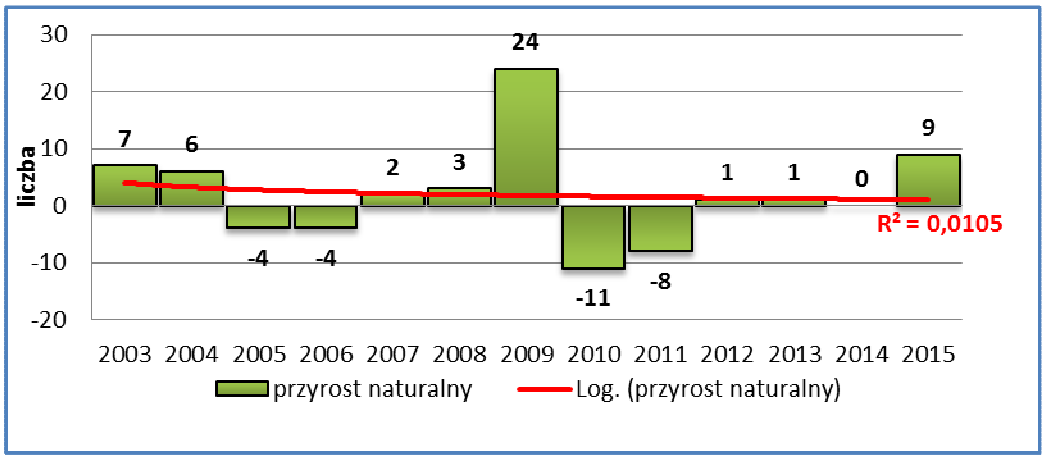

Nazwa	*Tab. Nr 12. Liczba małżeństw na 1000 mieszkańców*												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	5,1	5,0	5,4	5,9	6,5	6,8	6,6	5,9	5,4	5,3	4,7	4,9	4,9
MAZOWIECKIE	5,2	5,2	5,4	5,8	6,3	6,5	6,4	5,8	5,2	5,1	4,5	4,7	4,8
Powiat wyszkowski	5,6	5,1	6,4	6,9	7,1	7,5	7,5	6,1	5,8	5,7	5,0	5,8	5,5
Somianka	5,0	3,8	6,1	8,2	6,2	7,0	8,6	6,8	6,6	4,5	5,9	6,3	4,8

Ryc. Nr 33. Saldo migracji w latach 1995 - 2015 (opracowanie własne na podstawie BDR GUS)

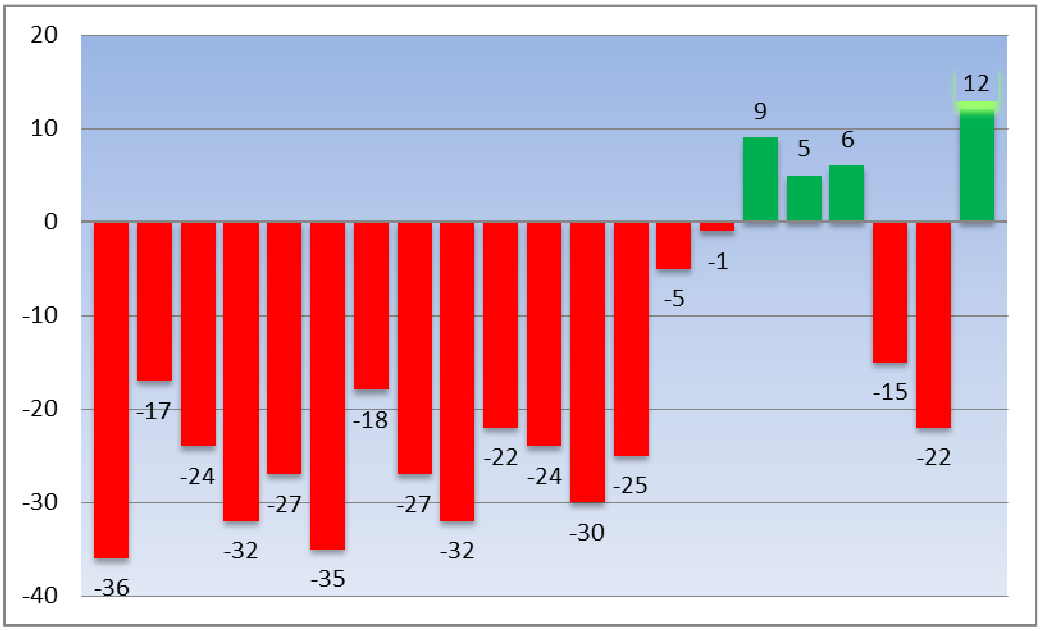

W ostatnich latach przyrost naturalny ustabilizował się. Struktura przyrostu naturalnego ludności na terenie gminy Somianka zobrazowana została na wykresie nr 32. Wartości przyrostu naturalnego zdeterminowane są w dużej mierze wskaźnikami liczby małżeństw zawartych w danym okresie – istnieje logiczna zależność pomiędzy ilością zawieranych małżeństw a wartością przyrostu naturalnego (im więcej małżeństw tym większy dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego w kolejnych latach).

Szczegółowa analiza danych przedstawiających wartości przyrostu naturalnego w powiązaniu z danymi dotyczącymi migracji wynika, iż za aktualną liczbę ludności odpowiada przede wszystkim dodanie saldo przyrostu naturalnego. W konsekwencji istotnego znaczenia nabiera zahamowanie ujemnego salda migracji. Powyższe przyczynić się może do stabilnego wzrostu liczby ludności na terenie gminy Somianka. W ostatnich 6 latach, tylko dwukrotnie saldo migracji przyjęło wartości ujemne. Dalsze utrzymanie tej tendencji oznaczać będzie stabilny wzrost liczby mieszkańców. W celu utrzymania pozytywnych zmian w tym zakresie należy stworzyć warunki dla rozwoju przestrzennego gminy Somianka.

Podstawowym kierunkiem napływu jest Warszawa, z tym jednak zastrzeżeniem, iż na terenie gminy osiedlają się zarówno „nowi" mieszkańcy, dla których podstawową przesłanką do osiedlania się była atrakcyjność miejsca - rozumiana przez pryzmat wysokich walorów środowiskowych wynikających z bezpośredniego sąsiedztwa obszarów Natura 2000, występowania atrakcyjnych powierzchni leśnych, czystości środowiska naturalnego, a także istnienia dogodnych połączeń komunikacyjnych, z drugiej zaś strony obserwowany jest powrót byłych mieszkańców gminy, którzy wyemigrowali m.in. do Warszawy. Dla nich podstawową przyczyną ponownego osiedlania się są wartości sentymentalne i, po części, ekonomiczne. Wiele osób wraca i osiedla się na nowo, blisko swoich rodzin, które nigdy nie wyemigrowały. Stan tych powrotów potęgować winny działania Władz Gminy Somianka, które winny stwarzać możliwości prorozwojowe, poprzez opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w wyniku których dochodzi do przekształceń byłych gruntów rolnych, bądź częściowo leśnych w tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Plany te stwarzają faktyczną możliwość realizacji zabudowy mieszkaniowej a tym samym możliwość powrotu. W efekcie, to co w latach 90 – tych było podstawową przesłanką odpływu, głównie ludzi młodych, do Warszawy a więc brak perspektyw rozwoju w związku z występowaniem słabych, piaszczystych a tym samym nieurodzajnych gleb, powierzchni leśnych, obszarów prawnie chronionych, stać się może w najbliższych latach atutem gminy.

W ostatnich latach, pod wpływem migracji wewnętrznej, przyrostu naturalnego, wystąpiły przemiany w strukturze ludności według grup wieku. Największa liczba ludności zamieszkuje we wsi Somianka (471 mieszkańców według stanu z dnia 31.XII.2014), która pełni również rolę lokalnego ośrodka administracyjno – usługowego. Do największych sołectw zaliczyć również należy wieś: Wola Mystkowska (365) i Kręgi (352 mieszkańców). Na drugim biegunie z najmniejszą liczbą mieszkańców znalazły się sołectwa: Popowo Kościelne z 28 mieszkańcami oraz Huta Podgórna zamieszkała przez 38 osób.

Tab. Nr 13. Ludność zamieszkała na terenie gminy Somianka według ekonomicznych grup wieku (w latach 1995 – 2015). Opracowanie własne na podstawie danych GUS

liczba ludności	lata					
	1995	2000	2005	2010	2014	2015
Ogółem	5850	5615	5496	5573	5563	5590
w wieku przedprodukcyjnym (0-17)	1784	1612	1382	1232	1162	1164
W wieku produkcyjnym	3060	3003	3110	3344	3407	3418
W wieku poprodukcyjnym	1006	1000	1004	997	994	1008
Ludność w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58	54	44	37	34	34
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	33	33	32	30	29	30

Analizując strukturę ludności według poszczególnych grup wieku w przeciągu ostatnich 10 lat, należy zauważyć, że w okresie tym nastąpił wzrost liczby ludności w grupie wieku od 0 do 9 lat, a także w grupach wieku od 25 do 39 lat, a także w grupie od 50 do 64 lat. Z kolei spadek liczby ludności nastąpił w następujących grupach wiekowych: od 10 do 24 lat, od 40 do 49 oraz powyżej 65 lat. Powyższe wskazuje na stabilizację liczby ludności w ciągu 30 następnych lat. Kolejne roczniki ludności w najmłodszej grupie wiekowe zastępować bowiem będą te objęte spadkiem, co oznacza stabilność poszczególnych grup wieku ze względów ekonomicznych. Powyższe oznaczać również będzie, iż nawet niewielki ale utrzymujący się na stałym dodatnim poziomie przyrost naturalny oraz niewielki wzrost migracji oznaczać będzie dalszy wzrost liczby ludności gminy Somianka.

Nazwa	*Tab. Nr 14. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoba]*												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	58,9	57,5	56,3	55,7	55,3	55,1	55,0	55,2	55,8	56,6	57,6	58,8	-
MAZOWIECKIE	59,6	58,4	57,5	57,0	56,8	56,8	56,9	57,4	58,1	59,0	60,1	61,4	-
Pow. wyszkowski	66,1	64,4	62,9	61,6	60,4	59,7	59,2	58,0	57,7	57,7	58,2	58,4	-
Somianka	80,7	78,8	76,7	74,5	72,9	71,7	70,8	66,7	65,3	65,1	63,6	63,3	63,5

Nazwa	*Tab. Nr 15. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym [osoba]*												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	69,5	72,3	74,9	78,1	81,2	84,3	87,3	89,1	93,1	97,1	101,2	105,2	-
MAZOWIECKIE	80,5	83,1	85,2	87,7	90,0	92,2	94,1	94,5	97,3	100,0	102,9	105,4	-
Pow. wyszkowski	53,8	55,5	57,3	59,9	62,5	65,1	66,9	68,9	71,5	73,9	77,0	79,3	-
Somianka	68,2	71,1	72,6	75,1	78,5	81,1	82,5	80,9	81,4	80,6	85,2	85,5	86,6

Nazwa	*Tab. Nr 16. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoba]*												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	24,1	24,1	24,1	24,4	24,8	25,2	25,6	26,0	26,9	27,9	29,0	30,2	-
MAZOWIECKIE	26,6	26,5	26,5	26,6	26,9	27,2	27,6	27,9	28,6	29,5	30,5	31,5	-
Pow. wyszkowski	23,1	23,0	22,9	23,1	23,2	23,5	23,7	23,7	24,0	24,5	25,3	25,8	-
Somianka	32,7	32,7	32,3	32,0	32,0	32,1	32,0	29,8	29,3	29,0	29,3	29,2	29,5

W efekcie dokonujących się zmian w strukturze ekonomicznej ludności, wzrósł udział ludności w wieku produkcyjnym, przy niezmiennym udziale ludności w wieku poprodukcyjnym. Z punktu widzenia rozwoju gminy są to bardzo ważne wskaźniki, bowiem ludność pracująca, wytwarza dobra, pomnażając dochody Gminy. Z kolei ludność w wieku poprodukcyjnym to ludność wymagająca dużego wsparcia w tym także w zakresie pomocy społecznej czy ambulatoryjnej. Należy jednak brać także pod uwagę relację w odniesieniu do całego polskiego społeczeństwa, które podlega procesowi starzenia się, w związku z niewielkim a w ujęciu krajowym wręcz ujemnym tempem przyrostu naturalnego oraz wydłużeniem się średniego wieku życia a także późnym osiągnięciem statusu materialnego pozwalającego na budowę domu, to jednak większość wskaźników charakteryzujących ludność według ekonomicznych grup wieku kształtuje się na korzystnym poziomie szczególnie na tle takich wskaźników w odniesieniu do terenu województwa mazowieckiego oraz w odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich. Wskaźniki obciążenia demograficznego prezentują szczegółowe dane zawarte w Tabeli nr 16.

Z punktu widzenia gospodarki, istotną cechą demograficzną są wzajemne relacje ludności w wieku produkcyjnym do ludności w wieku nieprodukcyjnym. Ludność w wieku produkcyjnym jest bowiem głównym wytwórcą dóbr i usług niezbędnych do utrzymania i rozwoju całej ludności, w tym ludności w wieku nieprodukcyjnym, tj. przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. „Obciążenie" ludności wieku produkcyjnego ludnością w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Somianka przedstawiono w Tabeli nr 14, 15 i 16.

Ryc. Nr 34. Ludność wg. ekonomicznych grup wieku w roku 2005

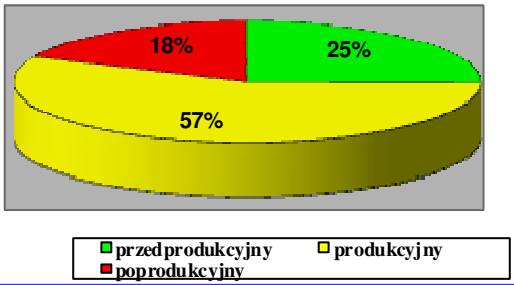

Ryc. Nr 35. Ludność wg. ekonomicznych grup wieku w roku 2015

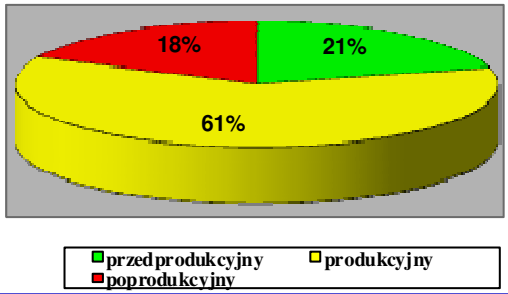

Spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym wskazuje m.in. znaczne obniżenie wskaźnika ludności w wieku przedprodukcyjnym w odniesieniu do 100 osób w wieku produkcyjnym, który zmniejszył się z 44 w roku 2005 do 34 w roku 2015. W miarę stabilny, choć w ostatnich 3 latach z wyraźnie zarysowującą się tendencją wzrostową, jest poziom liczby ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym – wskaźnik ten zmalał z 32,3 osób w 2005 roku do 29,5 w roku 2015 i był korzystniejszy niż w województwie mazowieckim oraz w Polsce, jednakże mniej korzystny na tle samego powiatu wyszkowskiego.

Strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku w % ogółu ludności w poszczególnych latach prezentuje poniższe zestawienie.

Nazwa	*Tab. Nr 17. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym [%]*												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	21,9	21,2	20,6	20,1	19,6	19,3	18,9	18,8	18,5	18,3	18,2	18,0	-
MAZOWIECKIE	20,7	20,1	19,7	19,3	19,1	18,8	18,7	18,7	18,6	18,6	18,5	18,5	-
Powiat wyszkowski	25,9	25,2	24,6	23,8	23,2	22,6	22,3	21,7	21,3	21,0	20,8	20,6	-
Somianka	26,6	25,7	25,1	24,4	23,6	23,1	22,7	22,1	21,8	21,8	21,0	20,9	20,8

Nazwa	*Tab. Nr 18. Udział ludności w wieku produkcyjnym [%]*												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	62,9	63,5	64,0	64,2	64,4	64,5	64,5	64,4	64,2	63,9	63,4	63,0	-
MAZOWIECKIE	62,7	63,1	63,5	63,7	63,8	63,8	63,7	63,5	63,3	62,9	62,4	62,0	-
Powiat wyszkowski	60,2	60,8	61,4	61,9	62,3	62,6	62,8	63,3	63,4	63,4	63,2	63,1	-
Somianka	55,3	55,9	56,6	57,3	57,9	58,2	58,5	60,0	60,5	60,6	61,1	61,2	61,1

Nazwa	*Tab. Nr 19. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym [%]*												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	15,2	15,3	15,4	15,7	16,0	16,2	16,5	16,8	17,3	17,8	18,4	19,0	-
MAZOWIECKIE	16,6	16,7	16,8	17,0	17,2	17,4	17,6	17,7	18,1	18,6	19,0	19,5	-
Powiat wyszkowski	13,9	14,0	14,1	14,3	14,5	14,7	14,9	15,0	15,2	15,6	16,0	16,3	-
Somianka	18,1	18,3	18,3	18,3	18,5	18,7	18,7	17,9	17,7	17,6	17,9	17,9	18,0

Ryc. Nr 36. Prognoza demograficzna dla powiatu wyszkowskiego

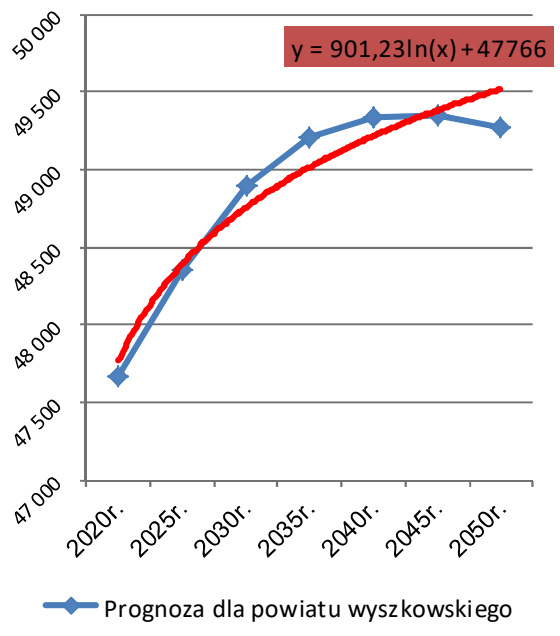

Ryc. Nr 37. Prognoza demograficzna dla województwa mazowieckiego

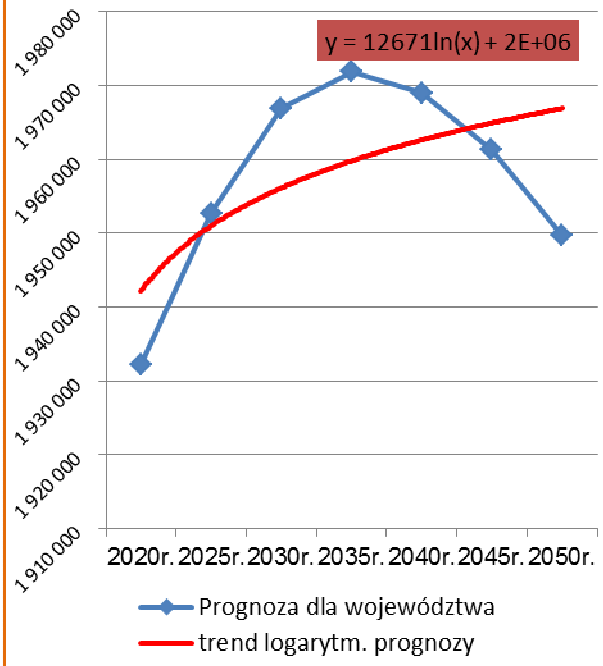

Na potrzeby opracowania studium dokonano również szczegółowych analiz prognoz demograficznych liczby ludności wiejskiej dla powiatu wyszkowskiego oraz województwa mazowieckiego według Głównego Urzędu Statystycznego. Prognozy te zostały przedstawione na powyższych wykresach.

Zgodnie z prognozami demograficznymi GUS prognozuje się wzrost liczby ludności w latach:

- 2020 – 2025, o 1,5% na terenie powiatu wyszkowskiego i 1,1% na terenie Mazowsza;
- 2020 – 2030, o 2,6% na terenie powiatu wyszkowskiego i 1,8% na terenie Mazowsza;
- 2020 – 2035, o 3,3% na terenie powiatu wyszkowskiego i 2,1% na terenie Mazowsza;
- 2020 – 2045, o 3,5% na terenie powiatu wyszkowskiego i 1,5% na terenie Mazowsza.

Wzrost liczby ludności, a tym samym chęć osiedlenia się w danej gminie, determinowana jest przede wszystkim przez rozwój przestrzenny rozumiany jako szereg czynników (elementów wskaźnikowych) o charakterze społecznym i gospodarczym do których zaliczyć możemy: strukturę wieku mieszkańców, przyrost naturalny, liczbę małżeństw, migracje w ruchu wewnętrznym i z zagranicy, poziom wykształcenia, zachowania społeczne, rozwój infrastruktury społecznej, zdolność ludności do ponoszenia ryzyka, polityka państwa w zakresie rozwoju przestrzennego oraz budownictwa mieszkaniowego (pożądane różne formy wsparcia), poziom zamożności społeczeństwa lokalnego, przedsiębiorczość mieszkańców, wskaźnik PKB, poziom bezrobocia, system podatkowy, rozwój infrastruktury technicznej w tym przede wszystkim w zakresie układu drogowego, moda na dany obszar, utrzymanie wysokich standardów środowiskowych i wiele innych czynników. Niezmiernie istotnym elementem jest również prowadzenie **racjonalnej polityki przestrzennej** przez władze lokalne.

Na podstawie powyższych czynników przedstawiono 3 warianty możliwego przyrostu liczby ludności na terenie gminy Somianka do roku 2050 (Ryc. Nr 38). W wariancie 1 przyjęto założenia demograficzne przyjęte w *Strategii rozwoju dla gminy Somianka na lata 2015 – 2030*, przy czym zaznaczyć należy, iż jest ona niedoszacowana, zaś prognozowany poziom mieszkańców z 2017 r. został osiągnięty już w 2015 r. Z kolei wariant 3 odpowiada wskaźnikom zawartym w prognozie demograficznej Głównego Urzędu Statystycznego dla powiatu wyszkowskiego. Oba ww. warianty zakładają obecny poziom przyrostu liczby mieszkańców bez uwzględnienia czynników egzogenicznych, które mają jednak znaczący wpływ na podejmowanie decyzji o osiedleniu czy posiadaniu potomstwa. Ostatni wariant uwzględnia zarówno czynniki egzogeniczne, jak i endogeniczne warunkujące rozwój przestrzenny a tym samym przyrost liczby ludności oraz przyjęcie średniego horyzontu czasowego potrzebnego na realizację układu drogowego[15], sterowania rozwojem przestrzennym w tym także przez władze gminy (zachęty podatkowe, rozwijanie infrastruktury technicznej, aktywne działania na rynku nieruchomości), a także uwzględniające wzrost migracji w ramach aglomeracji warszawskiej.

W wyniku szczegółowej analizy rozwoju demograficznego gminy Somianka, w tym także struktury wieku ludności, uwzględniając uwarunkowania wynikające z zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w których stosowana jest zasada

[15] Na podstawie wieloletnich obserwacji oraz analiz przestrzennych wykonanych przez autorów niniejszego opracowania wynika, iż samo zatwierdzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest tylko jedną z przesłanek dla pozytywnej kreacji rozwoju przestrzennego, a tym samym dla przyrostu liczby ludności na danym terenie. Równie istotnym elementem, jak zatwierdzenie planu, jest wprowadzenie podstawowych jego zapisów w życie – chodzi tu przede wszystkim o szybkie przejęcie na rzecz (najczęściej) gminy cząstek gruntu zajętych pod projektowany układ dróg publicznych. W rzeczywistości społecznej i gospodarczej to szybkie przejęcie i wytyczenie nowych dróg stanowi bazę do dalszego rozwoju. Przejęcia dróg w zależności od warunków miejscowych trwa ok. 2 do 3 lat choć zdarzają się obszary, na których przejęcia takie trwać mogą nawet kilkanaście lat. Podstawowymi problemami są: rozdrobniona struktura własności, nieuregulowane sprawy własnościowe, konflikt sąsiedzki.

zrównoważonego rozwoju, stwierdzić należy jednoznacznie, iż prognozuje się stopniowy wzrost liczby ludności.

Ryc. Nr 38. Prognoza liczby mieszkańców gminy Somianka w latach 2015 – 2050 (opracowanie własne)

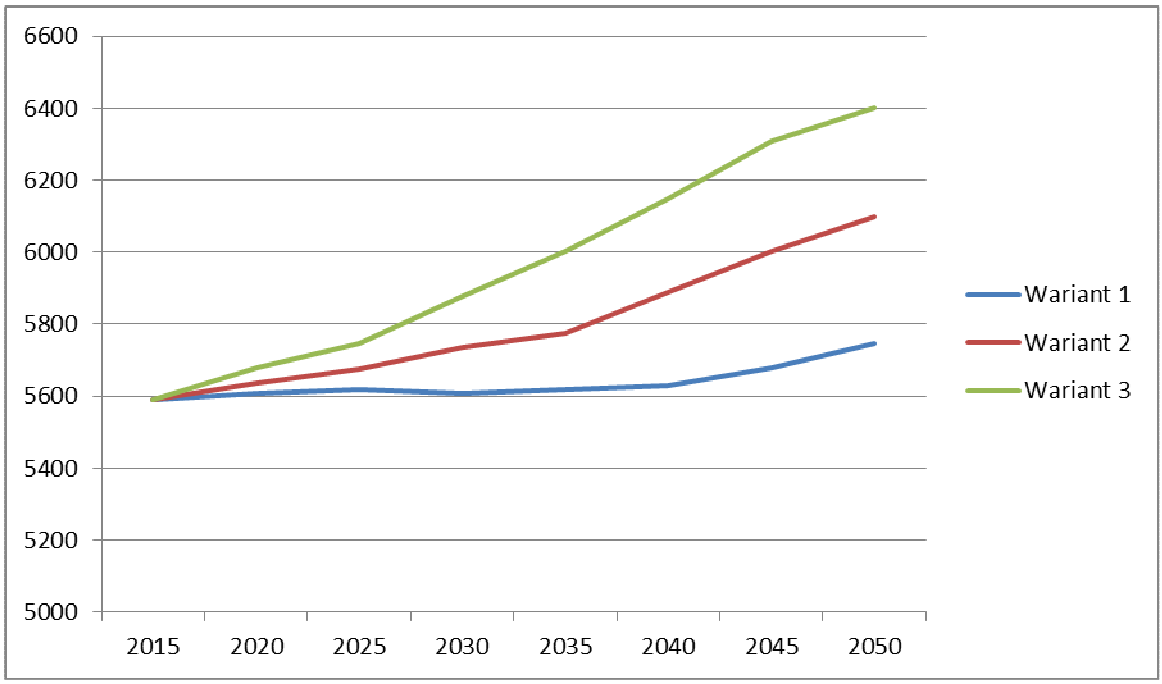

Zgodnie z przyjętymi założeniami (Wariant 3) szacuje się, iż faktyczna liczba mieszkańców gminy Somianka w roku 2047 wynosić będzie ok. 6350, co oznacza wzrost, w perspektywie 30 lat, o około 750 mieszkańców.

Dalsza dynamika rozwoju gminy Somianka spowodowana stabilnym, choć na nieznacznym poziomie, wzrostem liczby mieszkańców determinować będzie kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, głównie w zakresie infrastruktury społecznej, komunikacji oraz infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, elektryfikacja etc.), co spowoduje zmiany w strukturze przestrzennej gminy, a co za tym idzie zmiany w poszczególnych jej jednostkach strukturalnych, które tworzyć będą docelową strukturę funkcjonalno – przestrzenną.

Kierunkowe określenie liczby mieszkańców gminy oraz ich rozmieszczenie w poszczególnych jednostkach osadniczych (sołectwach) określa katalog przyszłych potrzeb oraz możliwości i sposobu ich realizacji. Odnosi się to zarówno do zakresu infrastruktury społecznej, układu komunikacyjnego, jak również infrastruktury technicznej.

WNIOSKI:

- Obecny wskaźnik gęstości zaludnienia dla obszaru gminy, wynoszący 48 osób na km^2 jest jednym z najniższych w województwie, gdzie średnia wynosi 150 osób na km^2, a w powiecie 84 osób na km^2.
- Podstawowe parametry demograficzne wg. stanu na 31.XII.2015 przedstawiają się następująco:
  - liczba kobiet na 100 mężczyzn: 96, co jest wskaźnikiem niższym niż terenie powiatu, województwa oraz kraju, wskaźnikiem charakterystycznym dla terenów wiejskich o typowo rolniczym charakterze;
  - liczba małżeństw na 1000 osób: 4,8 wobec 6,3 w roku poprzedzającym;
  - urodzenia żywe na 1000 osób: 11,84;
  - zgony na 1000 osób: 9,74;

  - przyrost naturalny na 1000 osób: 2,10, wobec 1,96 i 1,72 w latach poprzedzających.
- W ciągu najbliższych lat przewiduje się ustabilizowany wzrost liczby ludności spowodowany dodatnim przyrostem naturalnym oraz dodatnim saldem migracji wewnętrznej; tempo tego wzrostu uzależniony jest od podejmowania działań przez władze gminy Somianka; poziom prognozowanego wzrostu jest również uwarunkowany czynnikami egzogenicznymi, takimi jak: poziom PKB, sytuacja na rynku pracy, poziom cen w rolnictwie, zmiany strukturalne w rolnictwie, a także zmiany w prowadzeniu polityki prorodzinnej na poziomie krajowym;
- W obecnej sytuacji podstawowymi problemami wpływającymi na rozwój demografii, a tym samym wpływającymi na sytuację gminy i w konsekwencji na jej rozwój przestrzenny, są:
  - ograniczenia w zagospodarowaniu i zabudowie wynikające z faktu dotychczasowych rozwiązań przestrzennych, które nie są korzystne z punktu widzenia rozwoju gminy Somianka,
  - zmiany w przepisach dotyczących obrotu ziemią rolną oraz leśną;
  - spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym;
  - podnoszenie się średniej wieku osób czynnie zajmujących się rolnictwem.

6.4 Infrastruktura społeczna gminy

Warunki oraz jakość życia mieszkańców determinowana jest przez:

- podnoszenie poziomu infrastruktury społecznej,
- realizację lokalnego układu komunikacyjnego oraz lokalnego transportu publicznego,
- wysoką jakość oraz ochronę środowiska przyrodniczego,

Samorząd gminny zobligowany jest do zaspokajania podstawowych potrzeb, poprawy standardów i jakości życia społeczności lokalnej. O jakości zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców gminy Somianka świadczy dostęp jak i poziom szeroko rozumianej infrastruktury społecznej. Najistotniejsze ze względu na prawidłowe funkcjonowanie gminy i jej mieszkańców to:

6.4.1. System oświaty

Szeroko pojęte pojęcie edukacji jest jedną z najważniejszych dziedzin realizowanych przez gminę. Wyraża się to poprzez wysokie zaangażowanie środków własnych, jak i różnorodnej działalności prowadzonej w zakresie profilaktyki społecznej, działalności kulturalnej i przeciwdziałaniu patologii społecznej.

W wyniku wprowadzanej w roku szkolnym 2017/2018 reformy, system oświaty obejmować będzie:

- **przedszkola**
- **szkoły podstawowe**

} zadania własne gminy

- szkoły ogólnokształcące i zawodowe (zadania powiatu)
- poradnie psychologiczno – pedagogiczne
- ośrodki szkoleniowo – wychowawcze,
- zakłady kształcenia nauczycieli
- biblioteki pedagogiczne

} zadania własne samorządu województwa

Na terenie gminy Somianka istnieją przedszkola publiczne, jak i oddziały przedszkole utworzone przy szkołach w Kręgach, Nowych Wypychach, Somiance oraz Ulasku. W ostatnich latach wzrósł odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Ryc. Nr 39. Liczba dzieci w przedszkolach (wiek 3 - 5 lat) w gminie Somianka w latach 2003 - 2015

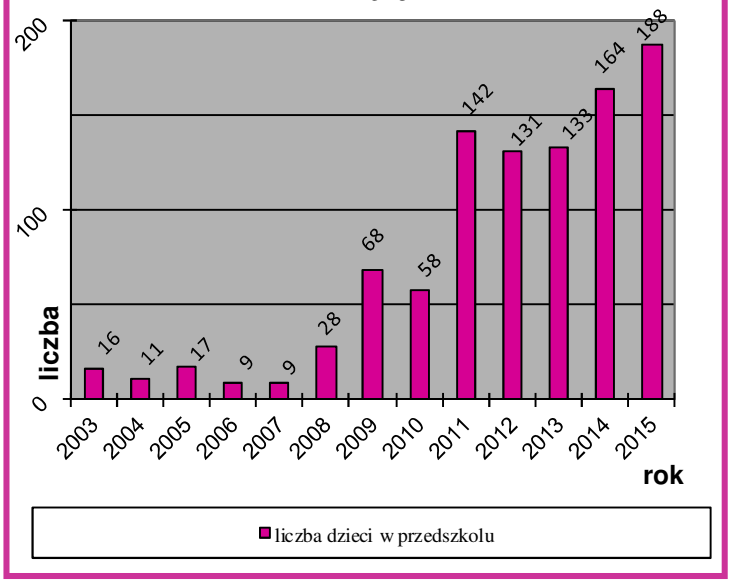

Ryc. Nr 40. Odsetek dzieci w wieku 3 - 5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym

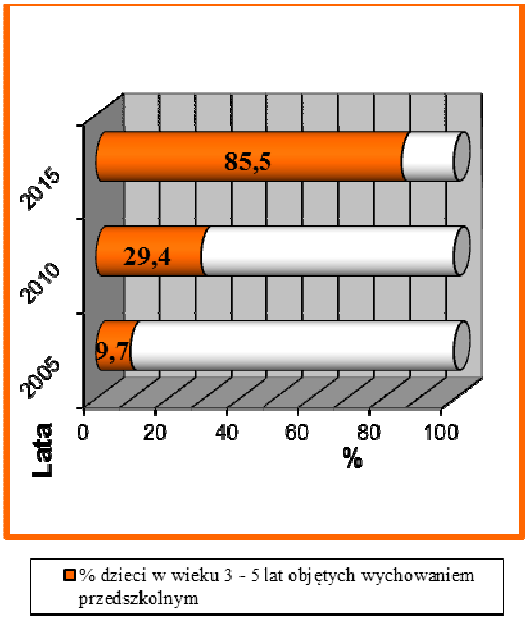

Charakterystyka szkolnictwa na poziomie podstawowym w latach 2003 - 2014 :

- średnioroczna liczba uczniów: 458;
- najmniejsza liczba uczniów: 394 w roku 2012;
- największa liczba uczniów: 578 w roku 2003;
- średnia liczba absolwentów: 85 uczniów;
- najmniejsza liczba absolwentów: 48 w roku 2013;
- największa liczba absolwentów: 113 w roku 2008;
- średnia liczba utworzonych oddziałów: 39;
- najmniejsza liczba oddziałów: 36 w latach 2011 - 2013;
- największa liczba oddziałów: 42 w latach 2005 - 2008;
- średnia liczba pomieszczeń szkolnych: 52;
- średnia liczba uczniów w klasie: 12.

Ryc. Nr 41. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy Somianka w latach 2003 - 2015

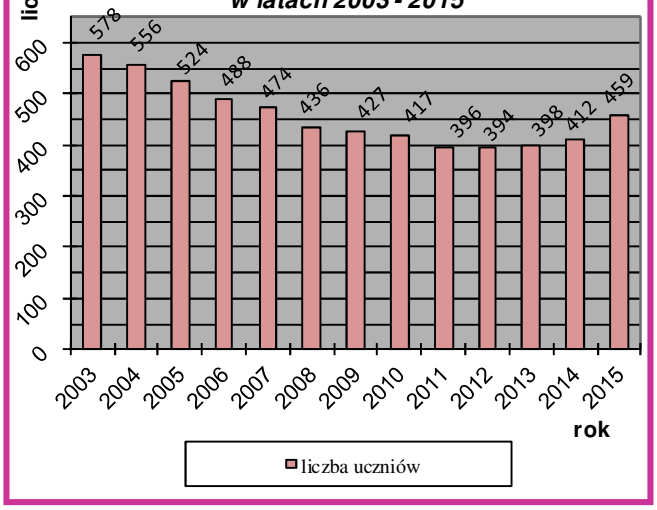

Ryc. Nr 42. Liczba uczniów w szkołach gimnazjalnych na terenie gminy Somianka w latach 2003 - 2015

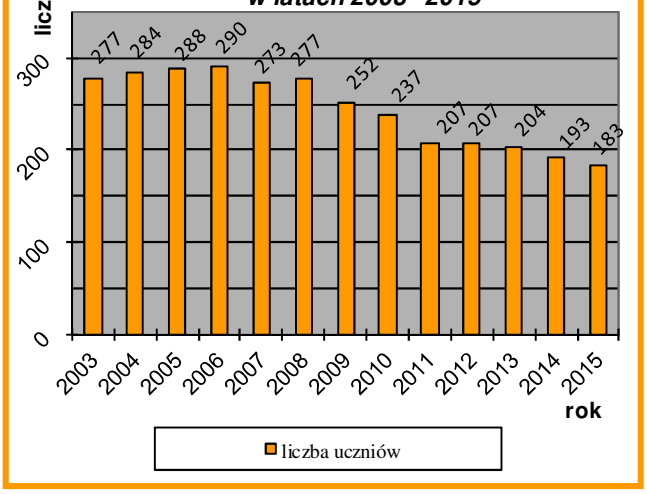

Charakterystyka szkolnictwa na poziomie gimnazjalnym w latach 2003 - 2014:

- średnioroczna liczba uczniów: 249;
- najmniejsza liczba uczniów: 193 w roku 2014;
- największa liczba uczniów: 290 w roku 2006;
- średnia liczba absolwentów: 87 uczniów;
- najmniejsza liczba absolwentów: 64 w roku 2012;
- największa liczba absolwentów: 103 w roku 2011;
- średnia liczba utworzonych oddziałów: 13;
- najmniejsza liczba oddziałów: 9 w latach 2013 - 2014;
- największa liczba oddziałów: 15 w latach 2004 - 2008;
- średnia liczba pomieszczeń szkolnych: 8,4;
- średnia liczba uczniów w klasie: 20.

Tab. Nr 20. Wykaz placówek oświatowych w gminie Somianka w roku szkolnym 2016 / 2017.

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów w roku szkolnym 2016/2017	Liczba pom. lekcyjnych	Liczba nauczycieli
1.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kazimiery Augustynowicz w Popowie Kościelnym[16]	40 (klasy I-VI) 16 (oddział 0)	7	10
2.	Zespół Szkół w Somiance	Poziom podstawowy - 116 Poziom gimnazjalny - 122	7 7	12 16
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa im. por. pil. Stefana Okrzei w Kręgach	35 (klasy I-VI) 16 (oddział 0)	7	13
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Jackowie Górnym	60 (klasy I-VI) 12 (oddział 0)	10	12
5.	Zespół Szkół im. gen. bryg. pil. Stanisława Skalskiego w Woli Mystkowskiej	Poziom podstawowy - 166 (z oddziałem 0) Poziom gimnazjalny - 60	8 5	13 7
6.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Ulasku	85	8	10

W zakresie szkolnictwa ponad gimnazjalnego młodzież gminy Somianka w zdecydowanej większości korzysta ze szkół zlokalizowanych w Wyszkowie i Serocku.
Kształcenie na poziomie szkół wyższych odbywa się głównie w oparciu o ośrodki akademickie Warszawy.

Charakterystykę poziomu nauczania zarówno na poziomie podstawowym, jak i gimnazjalnym odzwierciedla współczynnik skolaryzacji brutto, oznaczający relację liczby osób uczących się, według stanu na początku roku szkolnego na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (według stanu w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania. Współczynnik skolaryzacji brutto dla poziomu szkoły podstawowej wyliczamy dzieląc liczbę wszystkich uczniów szkół podstawowych bez względu na wiek na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7-12 lat (wiek przypisany do tego poziomu) według stanu w dniu 31 XII tego samego roku.

Jednostka	***Tab. Nr 21. Współczynnik skolaryzacji brutto dla poziomu szkolnictwa podstawowego [%]***												
	szkoły podstawowe												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	100,05	99,93	99,64	99,12	98,24	98,04	98,68	98,44	99,81	99,15	98,58	94,72	90,94
MAZOW.	100,18	100,10	99,99	99,76	99,39	99,28	100,89	101,90	104,09	103,38	102,86	98,11	93,91

[16] Prowadzona przez Nadbużańskie Towarzystwo Oświatowe „Moja Wieś".

wyszkowski	99,41	99,76	100,51	100,51	100,30	101,83	102,29	99,94	100,18	101,60	100,13	97,08	93,31
Somianka	107,84	108,17	111,25	110,91	111,01	115,04	114,48	110,90	112,50	108,54	110,56	103,26	99,14

Jednostka	*Tab. Nr 22. Współczynnik skolaryzacji brutto dla poziomu szkolnictwa gimnazjalnego [%]*												
	Gimnazja												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
POLSKA	100,96	101,23	101,26	101,25	101,04	100,77	100,78	100,46	100,00	99,71	99,10	98,41	98,90
MAZOW.	100,62	100,82	100,96	101,31	101,45	101,19	101,44	102,30	102,18	102,30	101,85	101,45	102,81
wyszkowski	101,04	100,03	99,78	99,06	99,05	99,58	99,29	99,10	98,46	98,65	98,83	99,56	100,63
Somianka	96,18	97,26	98,97	98,98	98,56	105,73	108,62	103,49	100,49	102,48	102,51	106,63	107,02

6.4.2. System opieki zdrowotnej i socjalnej

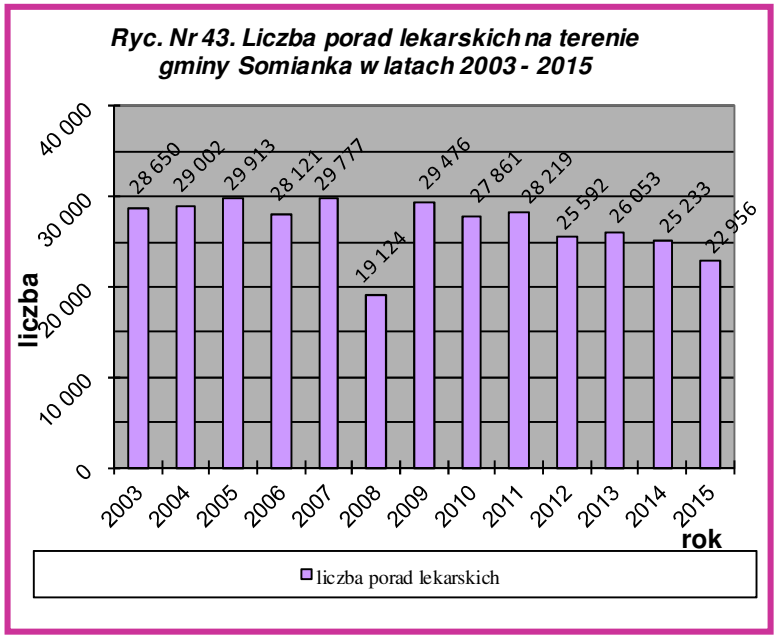

Ryc. Nr 43. Liczba porad lekarskich na terenie gminy Somianka w latach 2003 - 2015

Świadczenia zdrowotne dla mieszkańców gminy Somianka w zakresie lecznictwa zamkniętego, poradni specjalistycznych, opieki ambulatoryjnej oraz pogotowia ratunkowego świadczy Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wyszkowie, ul. Komisji Edukacji Narodowej 1 w Wyszkowie.

W zakresie lecznictwa podstawowego usługi świadczone są przez:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Somiance, przy ul. Parcele 25;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w ramach indywidualnej praktyki lekarskiej lekarza rodzinnego (Wola Mystkowska 14).

W latach 2003 – 2015 średnioroczna liczba porad lekarskich wyniosła 26921. Na terenie gminy znajduje się 1 apteka.

Realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej w gminie zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Somiance. Ośrodek ten realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej umożliwiając osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z danymi GUS, w roku 2015:

- liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 165 w 2015 r., wobec 155 w roku 2009;
- liczba osób pozostających w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wyniosła: 584 w roku 2015, wobec 562 w roku 2009;
- udział osób pozostających w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wyniosła: 10,5% w roku 2015, wobec 10,3% w roku 2009.

Działania gminne wspierane są poprzez pomoc społeczna realizowaną przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkowie z siedzibą przy ul. I Armii Wojska Polskiego 82A, oraz pozostałe podległe starostwu tego typu ośrodki, jak i parafialne oddziały Caritas.

6.4.3. Działalność kulturalna i rekreacyjno-wypoczynkowa

Głównym celem działalności rekreacyjno – wypoczynkowej jest inicjowanie i organizowanie projektów własnych, współpraca ze środowiskami oświatowymi i sportowymi, realizacja ich potrzeb i oczekiwań, zachęcanie lokalnej społeczności do podejmowania różnorodnych form aktywności rekreacyjnej i sportowej. Gmina Somianka posiada dobrze rozwiniętą bazę sportowo – rekreacyjną. W Gminie znajduje się m.in. boisko wielofunkcyjne, zaś przy szkołach sale gimnastyczne, wybudowane zostały również place zabaw.

Zadania z zakresu kultury realizuje Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Somiance (GOK), będący samorządową instytucją kultury. GOK powstał z dniem 1 sierpnia 2013 r. z połączenia Gminnej Biblioteki Publicznej i Gminnego Ośrodka Kultury. Zakres jego działalności obejmuje:

- prowadzenie działalności społeczno - kulturalnej, upowszechnianie sztuki oraz wspieranie aktywności społeczności lokalnej i komunikacji społecznej;
- udostępnianie, gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych służących rozwijaniu czytelnictwa oraz zaspakajaniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych dla wszystkich grup czytelniczych.

Celem GOK w zakresie upowszechniania kultury jest *„prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców, upowszechnianie i promocja kultury, w tym lokalnej w kraju i zagranicą oraz stymulowanie aktywności społeczności lokalnej i komunikacji społecznej”*, natomiast w zakresie upowszechniania bibliotek – *„rozwijanie i zaspokajanie potrzeb oświatowych, czytelniczych i informacyjnych oraz upowszechnianie wiedzy i nauki”*. Ważną funkcję kulturalną na terenie Gminy Somianka pełnią także świetlice wiejskie rozmieszczone na całym jej terenie, które są miejscem częstych spotkań mieszkańców. Świetlice funkcjonują w: Barcicach, Ostrowach, Popowie Kościelnym, Skorkach i Wólce Somiankowskiej.

Cyklicznie organizowane imprezy to m.in.:

- Dożynki gminne*;*
- Gminny Festyn z okazji Dnia Dziecka;
- Gminne Obchody Konstytucji 3 Maja;
- Cykl imprez promujących stare zwyczaje i obrzędy.

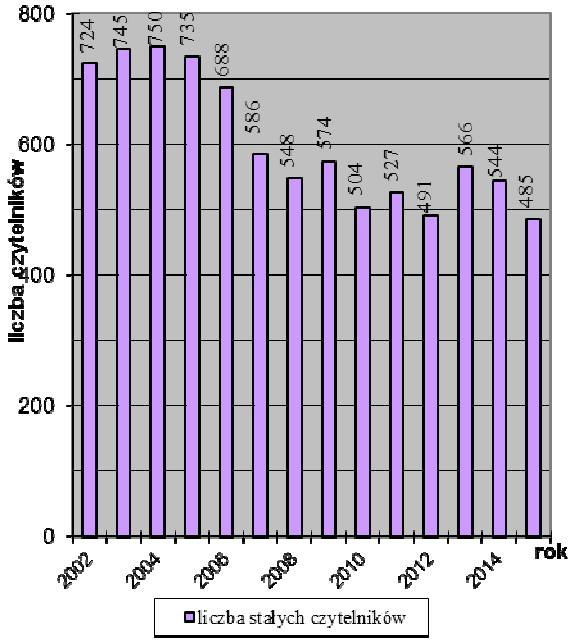

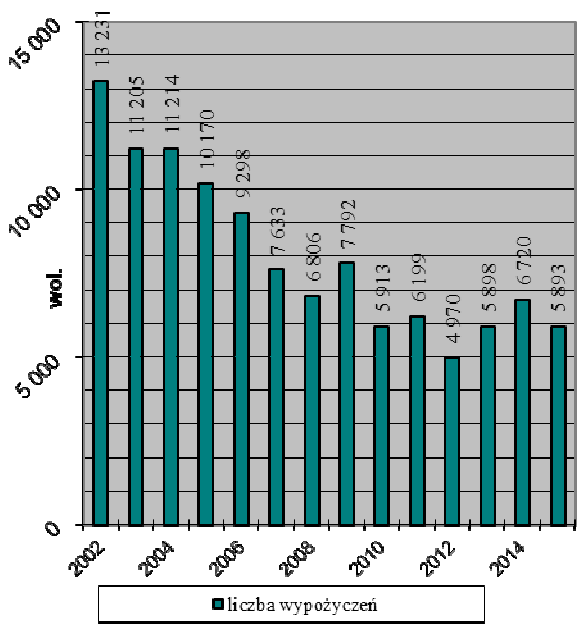

Ryc. Nr 44. i 45. Liczba stałych czytelników oraz liczba wypożyczeń w bibliotekach. Źródło: GUS BDR.

Ryc. Nr 46. Gmina Somianka. Księgozbiór. Źródło: GUS BDR.

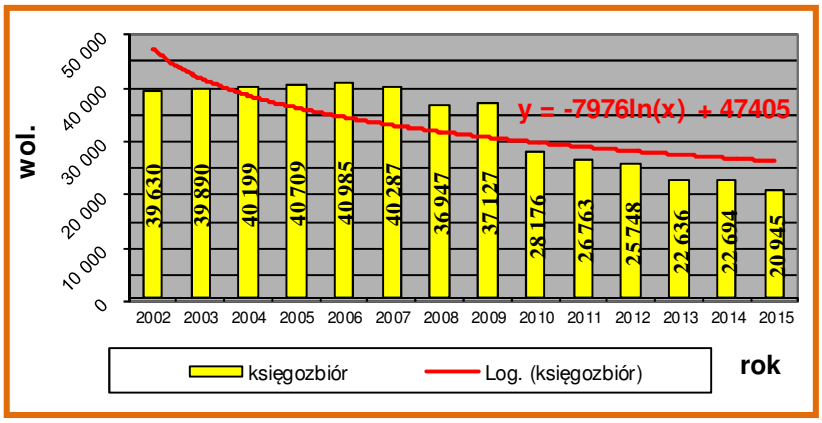

Od 2002 r. odnotowywany jest systematyczny spadek liczby stałych czytelników z niej korzystających. Na przestrzenni od 2002 do 2014 roku ich liczba zmalała z 724 do 544. Wraz z malejącą liczbą czytelników, spadła dwukrotnie liczba wypożyczeń, a także księgozbiór.

6.4.4. Mieszkalnictwo

Zainwestowaną część gminy stanowią tereny o stosunkowo jednorodnym sposobie zagospodarowania. Większość wsi posiada zabudowę, koncentrującą się wzdłuż dróg. Dominuje funkcja mieszkaniowa w formie zabudowy zagrodowej, bądź jednorodzinnej. Siedliska tworzą przeważnie zespoły dwóch, trzech lub czterech budynków w układzie budynek mieszkalny + zabudowa gospodarczo-inwentarska.

Tab. Nr 23. Zasoby mieszkaniowe. Liczba budynków mieszkalnych w gminie Somianka [szt]

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1435	1456	1471	1541	1551	1560	1573	1582	-

Analiza zasobów mieszańcowych wskazuje, iż pomimo utrzymujących się na stabilnym, zbliżonym do siebie poziomie liczby mieszkańców na terenie gminy Somianka notuje się wzrost istniejących zasobów mieszkaniowych. W latach 2008 – 2015 zasoby mieszkaniowe zwiększyły się o 126 budynków, co oznacza roczny przyrost budynków na poziomie 16 obiektów. Co więcej zjawisku temu towarzyszy zwiększenie się ogólnej liczby izb, jak również całkowitej powierzchni użytkowej mieszkań pozostających w zasobach, co świadczyć może o poprawie ich jakości zarówno w warstwie użytkowej, charakteryzującej się, jak na obszary wiejskie, stosunkowo wysokimi parametrami takim jak: powierzchnia użytkowa czy liczba izb przypadająca na jedno mieszkanie, oraz w warstwie estetycznej.

Ryc. Nr 47. Przeciętna powierzchnia użytkowa budynków mieszkalnych w zasobach na terenie gminy Somianka i w województwie w latach 2002 - 2015

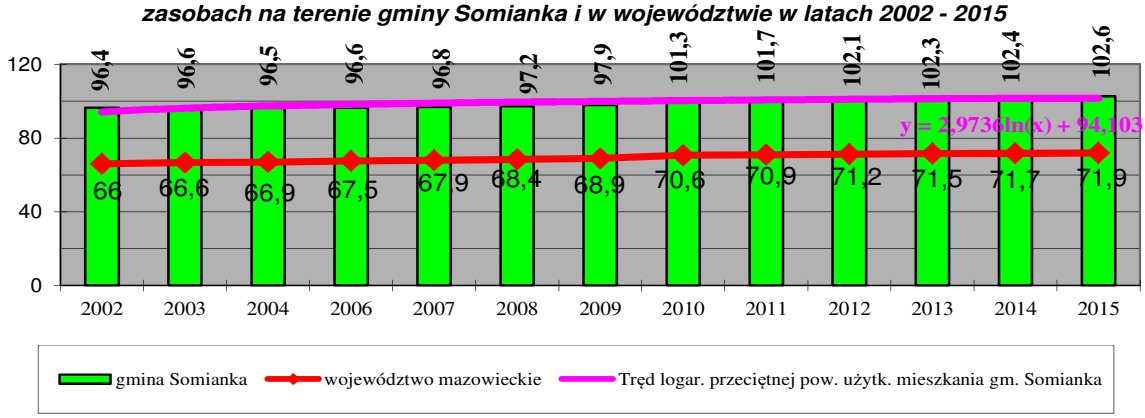

Gmina Somianka charakteryzuje się znaczną przeciętną powierzchnią użytkową budynków mieszkalnych pozostających w zasobach, która pomimo wysokiego poziomu stale wzrasta. Począwszy od roku 2002 średnia powierzchnia użytkowa wzrosła o 6,4%, co przy wzroście średniej krajowej na poziomie 8,9%, plasują ją poniżej średniej krajowej, jednakże należy wziąć pod uwagę fakt, iż w liczbach bezwzględnych w roku 2002, średnia ta dla gminy Somianka przewyższała o 30,4 m^2, średnią krajową, zaś w roku 2015 różnica ta zwiększyła się do 30,7 m^2 na korzyść gminy Somianka. Powyższe oznacza, iż na terenie gminy w dalszym ciągu powstają budynki o dużej powierzchni użytkowej.

Realizacja kolejnych budynków mieszkalnych o znacznej powierzchni użytkowej, w oczywisty sposób wpływa na przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania przypadającą na 1 osobę, która to średnia wzrosła w przeciągu ostatnich 13 lat o blisko 24%, wobec niespełna 22% w Polsce. Powyższe oznacza znaczną poprawę komfortu życia mieszkańców gminy, przy czym już w roku 2002 średnia powierzchnia mieszkania w gminie Somianka była wyższa w stosunku do średniej ogólnopolskiej (o 1,8 m^2), zaś w roku 2015 różnica ta wzrosła do 2,7 m^2.

Ponadto w latach 2002 – 2015 wzrosła:

- liczba mieszkań pozostających w zasobach o 16,1%, tj. o 224 mieszkania;
- liczba izb pozostająca w zasobach o 23,4%, tj. o 1369 izb;
- powierzchnia użytkowa mieszkań o 23,3%, tj. o 31,4 tys. m^2;
- przecięta liczba izb w mieszkaniu o 6,4%, tj. o 0,27 izby na 1 mieszkanie.

W efekcie znaczącego poprawienia stanu zasobów mieszkaniowych nastąpił znaczący spadek liczby osób przypadających na 1 izbę z 0,94, w roku 2002 do 0,77 osób na 1 izbę w roku 2015.

Charakterystyka istniejących zasobów mieszkaniowych na tle wskaźników dla Polski i województwa mazowieckiego:

- przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania odpowiednio w roku 2002, 2008 i 2014:
  - Polska: 68,2 m^2, 70,2 m^2, 73,4 m^2; powyższe oznacza wzrost o 5,2 m^2, tj. o 7,6%;
  - województwo mazowieckie: 66,0 m^2, 68,4 m^2, 71,2 m^2; powyższe oznacza wzrost o 5,2 m^2, tj. o 7,9%;
  - gmina Somianka: 96,4 m^2, 97,2 m^2, 102,4 m^2; powyższe oznacza wzrost o 6 m^2, tj. o 6,2%;
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę odpowiednio w roku 2002, 2008 i 2014:
  - Polska: 22,2 m^2, 24,2 m^2, 26,7 m^2; powyższe oznacza wzrost o 4,5 m^2, tj. o 20,3%;
  - województwo mazowieckie: 23,2 m^2, 25,8 m^2, 29,1 m^2; powyższe oznacza wzrost o 5,9 m^2, tj. o 25,4%;
  - gmina Somianka: 24,0 m^2, 25,7 m^2, 29,7 m^2; powyższe oznacza wzrost o 5,7 m^2, tj. o 23,8%;
- przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu odpowiednio w roku 2003, 2008 i 2014:
  - Polska: 3,68; 3,7; 3,82; powyższe oznacza wzrost o 0,14 izb, tj. o 3,8%;
  - województwo mazowieckie: 3,5; 3,52; 3,63 powyższe oznacza wzrost o 0,13 izb, tj. o 3,7%;
  - gmina Somianka: 4,19; 4,22; 4,45; powyższe oznacza wzrost o 0,26 izb, tj. o 6,2%;
- przeciętna liczba osób na 1 izbę odpowiednio w roku 2003, 2008 i 2014:
  - Polska: 0,82; 0,78; 0,72; powyższe oznacza spadek o 0,1 osobę przypadającą na 1 izbę;
  - województwo mazowieckie: 0,8; 0,75; 0,68 powyższe oznacza spadek o 0,12 osoby na 1 izbę;
  - gmina Somianka: 0,95; 0,89; 0,78; powyższe oznacza spadek o 0,17 osoby na 1 izbę.

Charakterystyka istniejących zasobów mieszkaniowych wskazuje, iż na terenie gminy Somianka parametry: przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania, przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę, czy też przeciętnej liczby izb w mieszkaniu przewyższają znaczono średnie krajowe, jak i wojewódzkie wskaźniki. Z kolei większa liczba osób przypadających na 1 izbę świadczy o potencjale inwestycyjnym w zakresie zwiększenia liczby izb w ciągu najbliższych lat, co potwierdza zdecydowana linia trendu w tym zakresie.

Ryc. Nr 48. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w zasobach na terenie gminy Somianka i w Polsce w latach 2002 - 2015

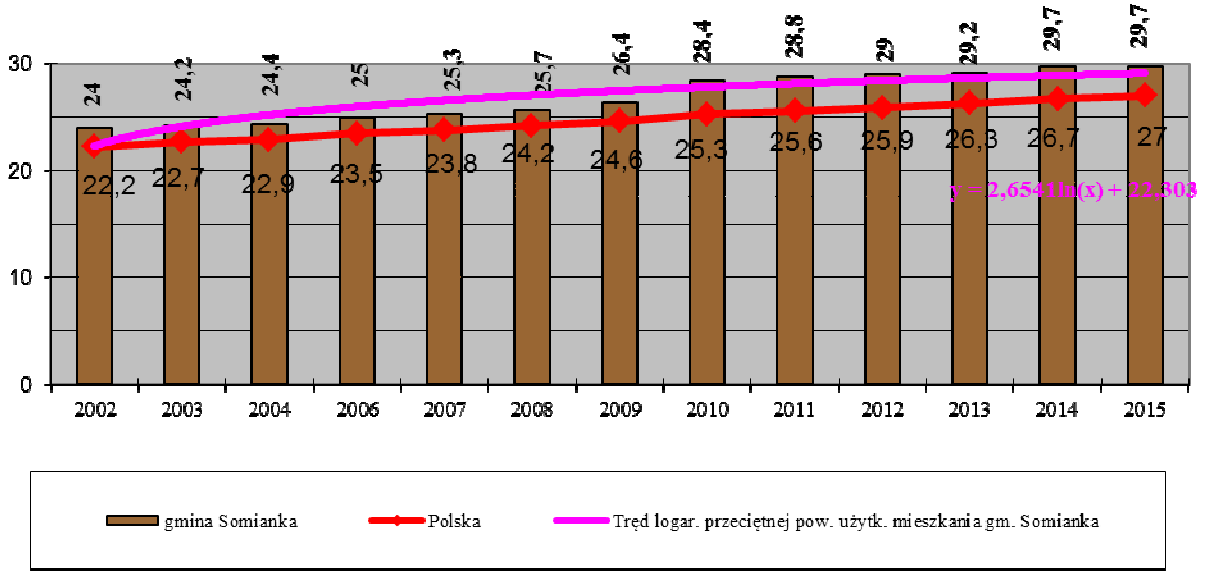

Dla mieszkańców, będących de facto użytkownikami istniejących budynków mieszkalnych znajdujących się w zasobach, decydujący wpływ na jakość życia ma przede wszystkim, powierzchnia użytkowa mieszkań, w tym wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającą na 1 osobę. Wskaźnik ten w sposób znacząco zwiększył się z 24,0 m^2/1 osobę w roku 2002 do poziomu 29,7 m^2/1 osobę w roku 2015, co świadczy o zdecydowanej poprawie warunków mieszkaniowych.

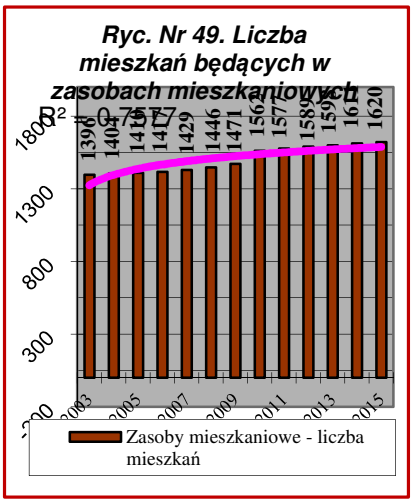

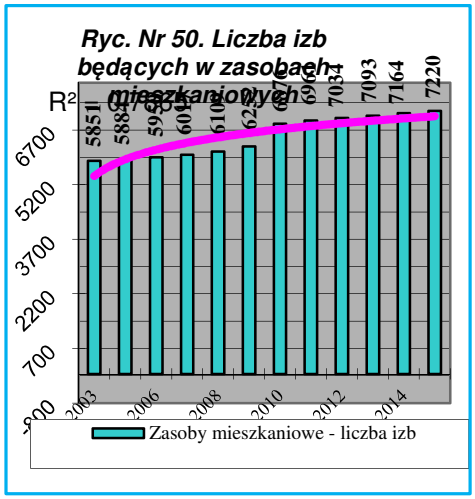

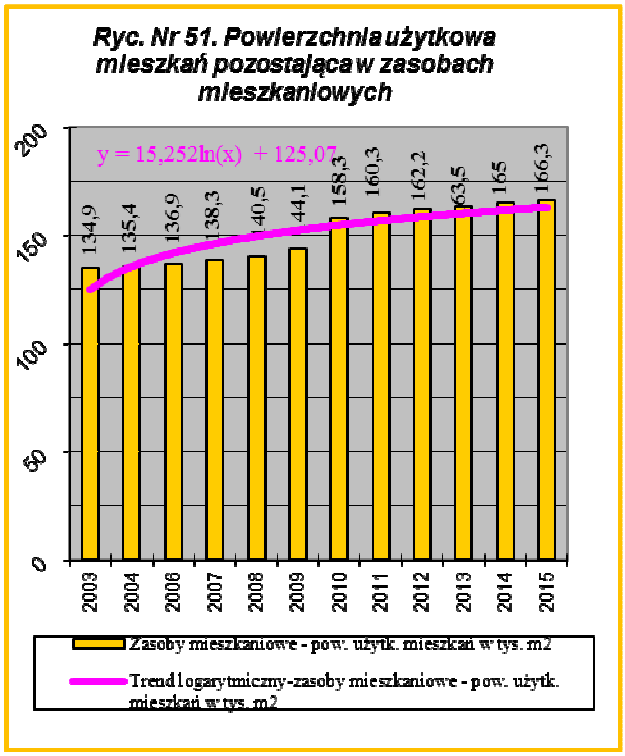

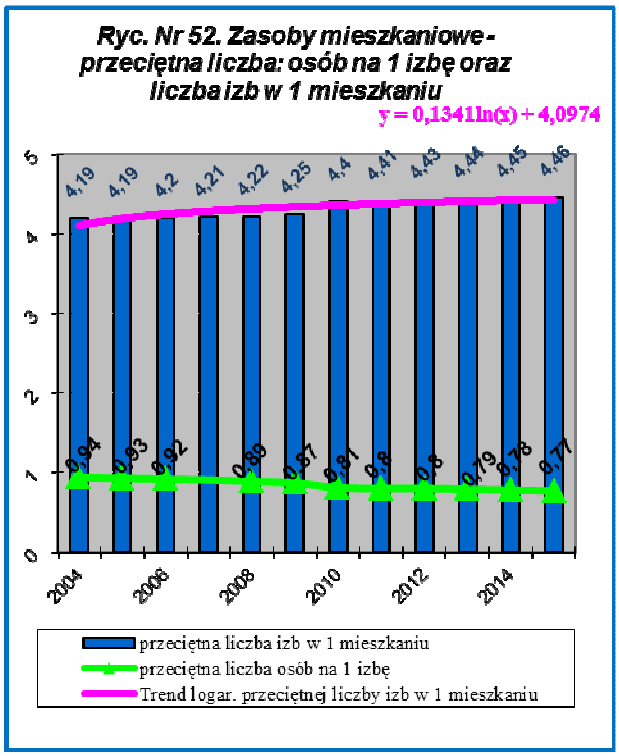

Znaczna część budynków mieszkalnych jak i gospodarczych to budynki stosunkowo młode (ok. 35 lat) cechujące się jednak średnim wskaźnikiem dekapitalizacji.

Oprócz ogólnej charakterystyki istniejących zasobów mieszkaniowych bardzo istotne znaczenie ma również charakterystyka nowych budynków oddawanych do użytkowania.

W związku ze zmianami ustawowymi, z dniem 11 lipca 2003 roku, tj. od czasu obowiązywania ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w procesie budowlanym, w przypadku istnienia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego sporządzonego po 1 stycznia 1995 roku, nie wydaje się decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego.

Ocena zmian zachodzących na terenie gminy Somianka została również przeprowadzona w oparciu o charakterystykę obiektów oddanych do użytkowania.

Ryc. Nr 53. Zestawienie liczby nowych budynków oddanych do użytkowania na terenie gminy Somianka w latach 2005 – 2015 (opracowanie własne)

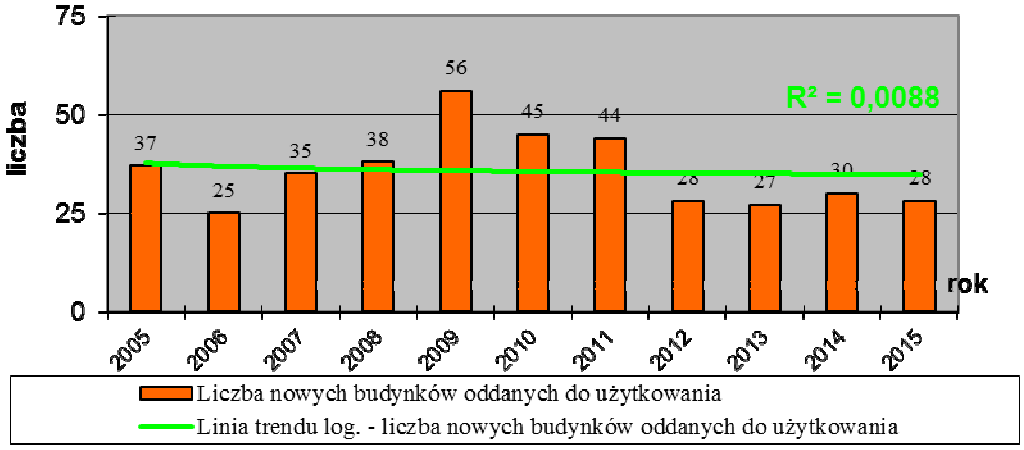

W okresie od 2005 do 2015 roku łącznie oddano do użytkowania 393 budynki, co oznacza średnią roczną wynoszącą 37 nowych budynków. Znaczna część tych budynków to budynki mieszkalne. Na przestrzeni ostatnich 11 lat było to 303 budynki mieszkalne, co stanowi ponad 77,1% wszystkich budynków zgłoszonych do użytkowania. Średnio w ciągu roku oddano do użytkowania ponad 27 takich budynków. Powyższe oznacza, iż inwestorzy występujący z wnioskiem o udzielenie pozwolenia na budowę (także zgłoszenia) wyrażają chęć osiedlenia się na terenie gminy Somianka, nie zaś jedynie chęć otrzymania pozwolenia na budowę i przeciągania procesu budowlanego. Powyższy czynnik jest istotny z punktu widzenia dalszego rozwoju gminy.

Ryc. Nr 54. Zestawienie liczby pozwoleń na użytkowanie budynków mieszkalnych na terenie gminy Somianka w latach 2005 – 2015 (opracowanie własne)

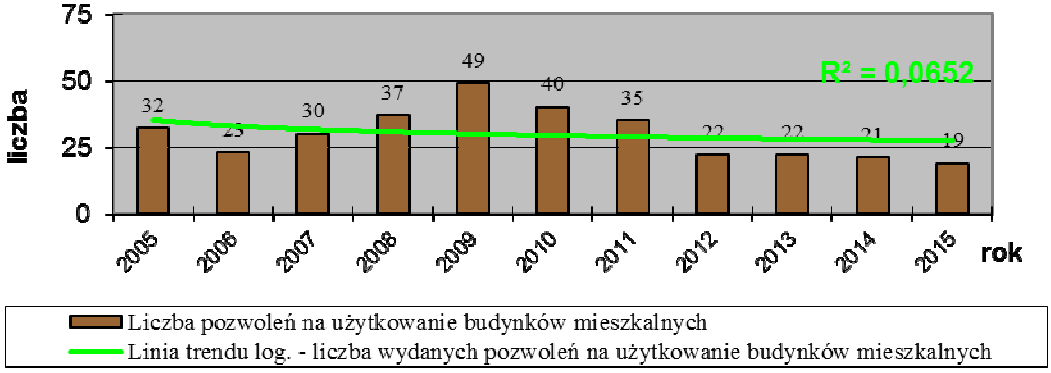

Oprócz budynków mieszkalnych znaczącą liczbę budynków oddanych do użytkowania stanowią budynki letniskowe. W latach 2012 – 2015 było to kolejno: 8, 9, 5 i 5 budynków.

Tab. Nr 24. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na terenie gminy Somianka [szt]

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
10	8	16	18	30	23	21	14	13	16	14	-

Tab. Nr 25. Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania na terenie gminy Somianka [m^2]

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 184	950	2 047	2 331	4 304	3 264	2 844	2 269	1 809	1 989	1 956	-

Ryc. Nr 55. Zestawienie liczby izb oddanych do użytkowania budynków mieszkalnych na terenie gminy Somianka w latach 2005 – 2015 (opracowanie własne)

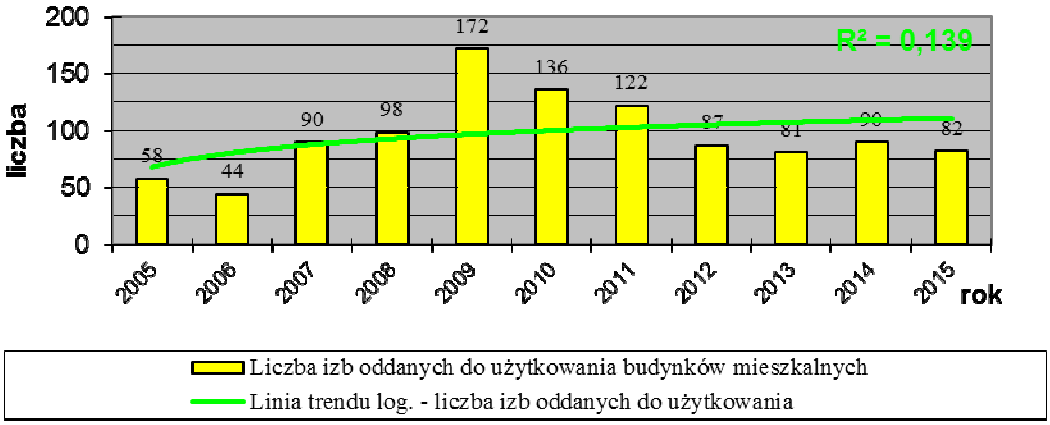

Ryc. Nr 56. Zestawienie powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania na terenie gminy Somianka w latach 2005 – 2015 (opracowanie własne)

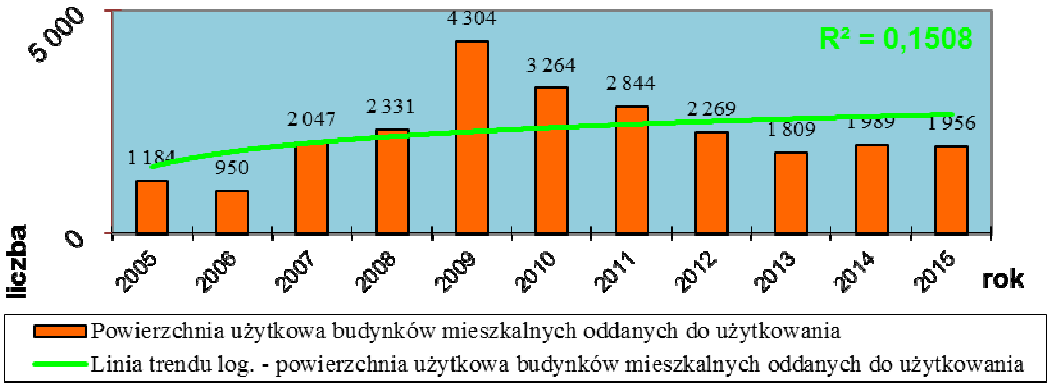

6.4.5. Pozarolnicza działalność usługowa i produkcyjna

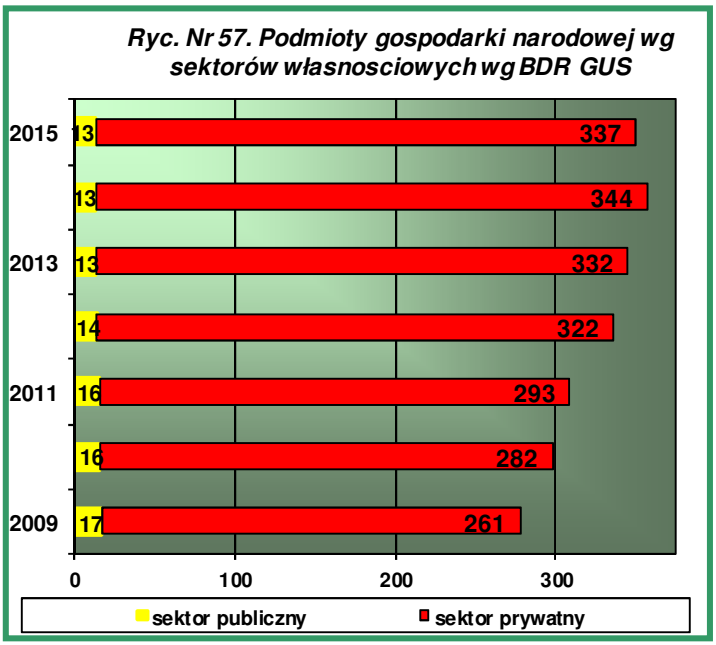

Ryc. Nr 57. Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnosciowych wg BDR GUS

W czasach gospodarki wolnorynkowej miernikiem charakteryzującym dokonujące się przemiany społeczno – gospodarcze, które w efekcie prowadzą do dalszego rozwoju są wskaźniki określające poziom oraz strukturę zatrudnienia. Są to bowiem parametry określające z jednej strony poziom rozwoju gospodarczego obszaru z drugiej zaś wskazują na poziom zaradności oraz zamożności społeczeństwa lokalnego.

Na terenie gminy zlokalizowane są warsztaty i obiekty drobnej wytwórczości. Stan ten nie powoduje większych problemów przestrzennych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, według stanu z dnia 31.XII.2015 r. zarejestrowanych było 350 podmiotów gospodarczych z czego ponad 96% stanowiły podmioty gospodarcze z sektora prywatnego. W przeciągu ostatnich 5 lat liczba podmiotów prywatnych wzrosła o 19,5%.

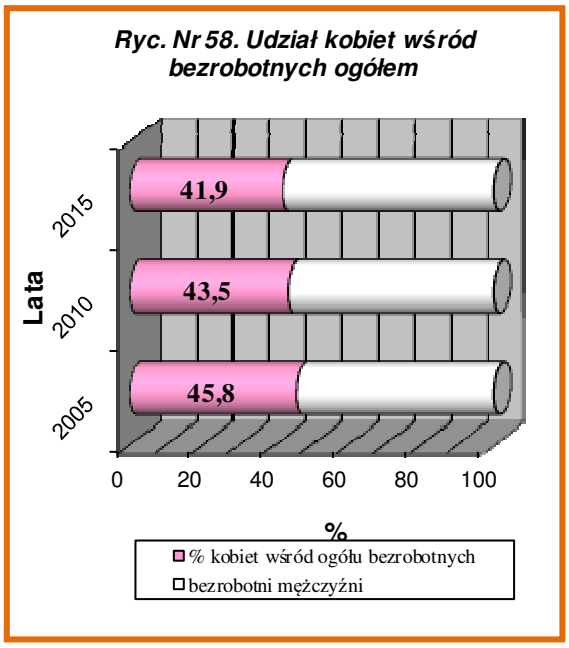

Ryc. Nr 58. Udział kobiet wśród bezrobotnych ogółem

Największa liczba podmiotów w sektorze prywatnym skupiona jest wokół handlu zarówno hurtowego, jak i detalicznego, budownictwa, a także w ramach działalności transportowej i gospodarki magazynowej.

Zgodnie ze Strategią rozwoju gminy Somianka na lata 2015 – 2025 kluczowymi podmiotami gospodarczymi funkcjonującymi na terenie gminy Somianka są:

- Zakłady Mięsne Somianka, Andrzej Ruciński;
- Ubojnia Zwierząt „Bartek" sp. j.;
- P.U.H. ELTRANS, Janusz Leszek Kmoch;
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Darpol";
- P.H.U. ROLMAX Zdzisław Bonisławski.

Z kolei według danych pochodzących z Urzędu Gminy Somianka wynika, iż w okresie od 2010 do 2015 r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. W okresie tym średniorocznie rejestrowano 34 nowe podmioty, zaś wyrejestrowano 20 podmiotów. W ostatnich latach zauważalna jest również tendencja do zawieszania prowadzonej działalności gospodarczej. W efekcie zachodzących zmian gospodarczych liczebność noworejestrowanych podmiotów blisko dwukrotnie przewyższa liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Powyższe świadczy o trafności decyzji związanych z podejmowaną działalnością gospodarczą.

Tab. Nr 26. Podmioty gospodarcze. Liczebność ogólna oraz zarejestrowania i wyrejestrowania w latach 2005-2015 wg. danych UG Somianka.

rok	Ogółem	Zarejestrowanych	Wyrejestrowanych / Zawieszonych
2005	108	15	**0**
2006	128	20	**0**
2007	140	12	**0**
2008	156	16	**0**
2009	168	12	**0**
2010	198	30	**0**
2011	233	37	**2**
2012	249	37	**21**
2013	260	32	**21**
2014	267	46	**39 / 2**
2015	**251**	**20**	**36 / 12**

Rolą samorządu lokalnego jest sprzyjanie rozwojowi aktywności gospodarczej na szczeblu lokalnym. Wzrost aktywności gospodarczej lokalnej społeczności jest nie tylko pozytywnym impulsem dla rozwoju gospodarczego, prowadzi bowiem do bogacenia się społeczeństwa, ale również jest źródłem rozwoju przestrzennego oraz w dalszej perspektywie czasowej, wpływa pozytywnie na demografię.

Obok diagnozy stanu i tendencji zmian gospodarczych zachodzących na terenie gminy Somianka, jednym z najistotniejszych elementów określających lokalną koniunkturę gospodarczą, a więc czynnikiem który determinuje rozwój gminy, jest poziom oraz struktura bezrobocia.

W analizowanym okresie stopa bezrobocia była zmienna i wyniosła w roku:

- 2008 – 6,8% (M – 6,1%, K – 7,6%), tj. 216 osób (M – 106 os.; K – 110 os.);
- 2009 – 8,7% (M – 9,0%, K – 8,3%), tj. 277 osób (M – 158 os.; K – 119 os.);
- 2010 – 7,8% (M – 8,0%, K – 7,6%), tj. 262 osób (M – 148 os.; K – 114 os.);
- 2011 – 7,1% (M – 6,9%, K – 7,3%), tj. 239 osób (M – 128 os.; K – 111 os.);
- 2012 – 7,7% (M – 8,7%, K – 6,5%), tj. 262 osób (M – 162 os.; K – 100 os.);
- 2013 – 7,8% (M – 8,3%, K – 7,0%), tj. 265 osób (M – 157 os.; K – 108 os.);
- 2014 – 6,1% (M – 6,2%, K – 6,0%), tj. 207 osób (M – 116 os.; K – 91 os.);
- 2015 – 5,2%, tj. 179 osób (M – 104 os.; K – 75 os.);

WNIOSKI:

Przyszłość gminy uzależniona jest w głównej mierze od ilości nowych miejsc pracy na jej terenie. Czynnikiem, który w istotny sposób wpłynie na ilość miejsc pracy, będzie charakter prowadzonej gospodarki rolnej. Zakładana na przyszłość specjalizacja rolnicza będzie z jednej strony powodować ograniczenie miejsc pracy w rolnictwie, z drugiej zaś powodować może wzrost zamożności rolników i hodowców, skłonnych w takiej sytuacji do inwestycji w ramach własnych gospodarstwach. To z kolei może prowadzić do zwiększonego popytu na różnego rodzaju usługi i do aktywizacji lokalnej przedsiębiorczości. W efekcie powstaną pozarolnicze miejsca pracy oraz nastąpi stopniowy wzrost poziomu salda migracji w gminie.

Zmniejszenie się poziomu bezrobocia jest jednym z ważniejszych czynników, które warunkują rozwój przestrzenny. Wskazuje się, iż brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu niepokojących zjawisk społecznych, skutkującym ubożeniem się społeczeństwa lokalnego.

Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej wpływać będzie również pozytywnie na powstanie nowych terenów mieszkaniowych, co sprzyjać będzie rozwojowi gminy.

Zatem w najbliższym czasie spodziewać się należy dalszego umiarkowanego wzrostu liczby ludności.

6.5 Analiza budżetu gminy Somianka

6.5.1. Informacje ogólne

Reaktywowanie w roku 1990 samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym i wyposażenie go w osobowość prawną, własne źródła dochodów oraz uprawnienia pozwalające na samodzielne rozwiązywanie lokalnych problemów spowodowało, iż znaczna część odpowiedzialności za rozwój gminy oraz jakość środowiska życia mieszkańców rozumianego jako warunki:

- zamieszkania,
- pracy,
- obsługi,
- środowiska przyrodniczego
- środowiska kulturowego,

została przeniesiona na lokalne władze i administrację samorządową.

Skuteczne i efektywne rozwiązywanie lokalnych problemów w celu coraz lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców winno odbywać się za pomocą aktywnych metod sterowania rozwojem gminy, w których decyzje bieżące wynikają z ustaleń o charakterze strategicznym, zaś efekty podejmowanych działań przyniosą korzyści także w okresie perspektywicznym. Takie podejście jest niezbędne w celu racjonalizacji i podnoszenia efektywności gospodarowania funduszami publicznymi.

Mając na uwadze powyższe, wszelkie dokumenty określające perspektywiczny plan działania w odniesieniu do wszystkich warunków winny zostać skorelowane, tworząc logiczny plan działania w odniesieniu do wszystkich elementów, które warunkują, z jednej strony, rozwój Gminy, z drugie zaś, kształtują warunki i poziom życia mieszkańców.

Ustalenia, które zawarte są w takich dokumentach jak w:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
- miejscowych plany zagospodarowania przestrzennego;
- strategii rozwoju gminy;
- wieloletnim planie inwestycyjnym;
- planach gospodarki niskoemisyjnej;
- wieloletnim programie gospodarowania zasobem mieszkaniowym,

stanowią faktycznie podstawę do prowadzenia przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju społeczno-gospodarczego. Dokumenty te, w tym przede wszystkim studium oraz plany miejscowe winny zostać dostosowane do wszelkich działań władz samorządowych, zmierzających do zapewnienia jak najlepszych warunków życia mieszkańców gminy oraz tworzenia sprzyjających warunków dla lokalnego rozwoju gospodarczego.
Realizacja zamierzonych celów oraz działań operacyjnych winna wynikać nie tylko z najpilniejszych potrzeb, ale również możliwości gminy, w tym przede wszystkim możliwości finansowych. W tym celu niezbędne jest dokonanie szczegółowej analizy struktury dochodów i wydatków gminy Somianka.

6.5.2. Struktura dochodów budżetu

Szczegółowa analiza dochodów budżetu gminy Somianka w okresie od 2001 do 2015 roku wykazuje stały dynamiczny wzrost. Podkreślić jednak należy, iż wysokość dochodów budżetu gminy zależy przede wszystkim od jej bazy ekonomicznej, czyli od poziomu rozwoju gospodarczego osiągniętego przez gminę. Na ich wysokość istotny wpływ ma także polityka prowadzona przez władze gminy, a zwłaszcza wykorzystanie walorów lokalizacyjnych gminy do stymulowania rozwoju lokalnego.

W uproszczeniu na dochody budżetu gminy uzyskiwane z podatków i opłat lokalnych składają się:

- podatki i opłaty lokalne, których poziom ustalają władze samorządowe oraz określają zakres udzielania zwolnień, ulg i odroczeń, a minister finansów ustala corocznie jedynie maksymalną wysokość tych podatków i opłat (m.in. podatek od: nieruchomości, środków transportowych, posiadania psów czy opłaty: targowa, miejscowa i administracyjna);
- podatki i opłaty należne gminie na mocy innych ustaw, ale bez prawa ustalania stawek i swobody dokonywania zwolnień czy przyznawania ulg (m.in. podatek: rolny, leśny, od spadków i darowizn, karta podatkowa, opłata skarbowa, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa) i inne opłaty.

W celu przeprowadzenia pełniejszej analizy dynamiki wzrostu dochodów budżetu gminy, pełną jej strukturę przedstawiono w formie: wartości bezwzględnych, udziału % oraz w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

W okresie od 2001 do 2015 r. nastąpił wzrost dochodów budżetu gminy o blisko 450%, zaś w okresie od 2010 do 2015 r. o ponad 92%. W ostatnim czasie zauważalny jest również wzrost dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca, który w latach 2010 – 2015 wzrósł o 42,3% i w roku 2015 osiągnął poziom blisko 1225 zł.

Ryc. Nr 59. Struktura dochodów budżetu gminy Somianka w latach 2009 – 2015 (opracowanie własne)

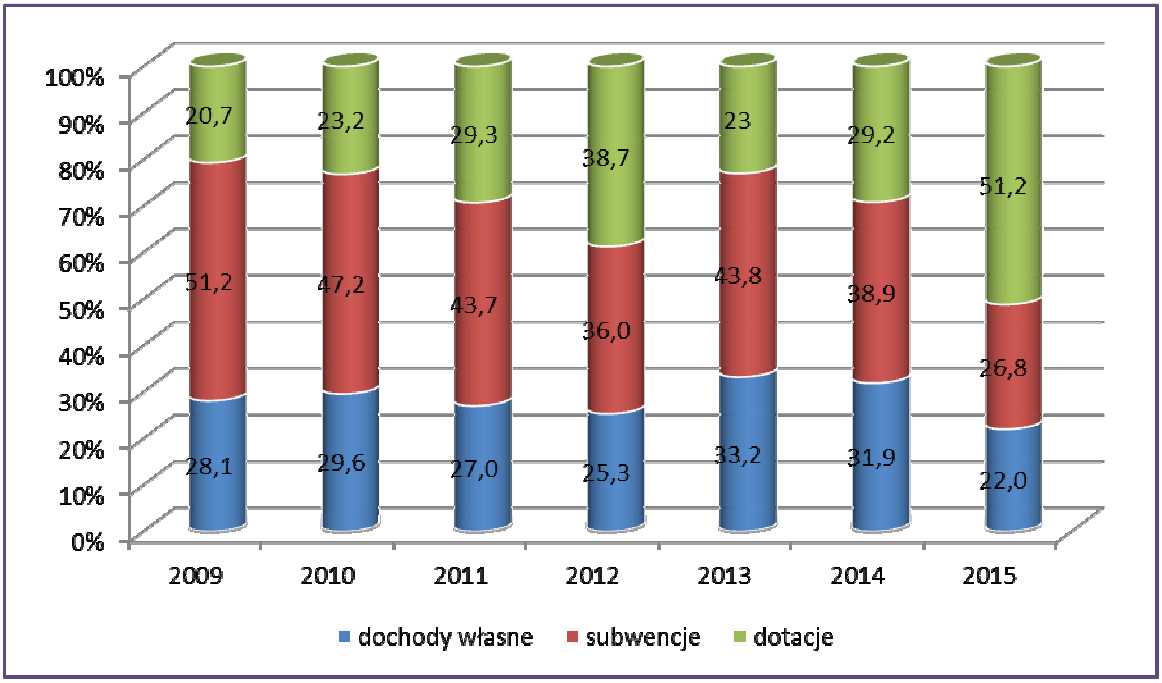

W okresie od 2009 do 2015 r. udział w poszczególnych grupach dochodów ogółem kształtował się na poziomie:

- od 20,7% w 2009 r. do 51,2% w 2015 r. w grupie dotacji;
- od 26,8% w 2015 r. do 51,2% w 2009 r. w grupie subwencji;
- od 22% w 2015 r. do 33,2% w 2013 r. w grupie dochodów własnych.

Największy udział w dochodach własnych gminy Somianka odnotowano z tytułu:

- udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych stanowiących dochód budżetu państwa, który w latach 2013 – 2015 kształtował się na poziomie odpowiednio: 29,1%, 31,5% i 30,4% wszystkich dochodów własnych, co stanowiło odpowiednio: 8,3%, 10% i 6,7% wszystkich dochodów gminy Somianka;
- podatku od nieruchomości, który w latach 2013 – 2015 kształtował się na poziomie odpowiednio: 28%, 24,3% i 23,9% wszystkich dochodów własnych, co stanowiło odpowiednio: 9,3%, 7,8% i 5,3% wszystkich dochodów gminy Somianka.

W obowiązującej Strategii rozwoju gminy Somianka na lata 2015 – 2025 wskazano, że gmina Somianka może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, m.in. poprzez systematyczne tworzenie dogodnych warunków do osiedlania się na swoim terenie. Kwestia ta winna być rozwiązana m.in. poprzez prowadzenie aktywnych działań w szeroko pojętej dziedzinie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Kolejnym źródłem dochodu gminy są subwencje ogólne. Subwencje te są przekazywane przez organy państwowe na zadania własne gmin i stanowią łącznie z dochodami własnymi podstawę do planowania wydatków budżetowych na dany rok. Sposób naliczania należnych kwot i ich redystrybucja odbywa się na zasadach określonych w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.[17]

Biorąc pod uwagę fakt, że subwencja jest formą uzupełnienia dochodów, które z różnych powodów nie są dopasowane do poziomu wydatków ponoszonych przez gminę, to im większy udział subwencji w dochodach gminy, tym większe ryzyko pojawienia się trudności w długookresowym bilansowaniu budżetu. To z kolei może przełożyć się na zmniejszenie inwestycji w regionie, a w konsekwencji zwiększenie bezrobocia i wzrost przepaści w rozwoju gospodarczym w stosunku do ogółu samorządów tego samego szczebla. Efektem takiego postępowania może być jeszcze większe uzależnienie budżetu od subwencji.

Gmina otrzymuje wsparcie z budżetu państwa również w ramach dotacji w formie:
- dotacji przysługującej gminie w wysokości nie pobranych kwot z tytułu ulg i zwolnień określonych w ustawie o podatku rolnym[18] i ustawie o lasach[19], czyli rekompensaty z tytułu ubytku dochodów własnych;
- dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy;
- dotacji celowej z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej zlecone gminie oraz dotacje celowe na inne zadania zlecone gminie ustawami.

Dotacje ogólne mają charakter wyrównawczy: służą finansowaniu niedoboru budżetowego szczebla lokalnego, zaś dotacje celowe służą finansowaniu ściśle określonych zadań publicznych.

6.5.3. Struktura wydatków budżetu

W okresie od 2001 do 2015 dochody budżetu gminy Somianka wzrosły o 450%, wydatki zaś o 427%. Podkreślić jednak należy, iż w przeciągu ostatnich 15 lat nadwyżkę budżetową odnotowano w roku 2012 i 2015. Ogółem w ujęciu bilansowym w okresie pomiędzy 2001 a 2015 r. odnotowano deficyt budżetowy na poziomie 5 437 255 zł, co stanowi blisko 17,5% rocznych dochodów budżetowych za 2015 r.

W analizowanym okresie nastąpił wyraźny wzrost wydatków bieżących spowodowany m.in.:
- realizacją nowych zadań samorządu lokalnego, na które nie zostały przekazane dodatkowe, w rozumieniu wystarczające, środki na ich realizację; powstały w ten sposób deficyt realizowany jest w ramach dochodów własnych budżetu gminy;
- wzrostem kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo zrealizowane inwestycje (np. koszty utrzymania dróg, boisk wielofunkcyjnych itp.).

Z kolei wydatki o charakterze majątkowym wynikają z prowadzenia aktywnej polityki inwestycyjnej, pełniąc de facto rolę wydatków o charakterze prorozwojowym, które z jednej strony wpływają na poprawę jakości życia obecnych mieszkańców, wpływają także

[17] ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 198 z późn. zm.);
[18] ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 617 z późn. zm.);
[19] ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100 z późn. zm.);

pozytywnie na decyzje dotyczące działań inwestycyjnych podejmowanych przez nowych mieszkańców a także przedsiębiorców.

Ogólna struktura wydatków gminy Somianka jest charakterystyczna dla terenów wiejskich. Największa część środków finansowych kierowana jest na oświatę i wychowanie – w 2014 roku wydatki te stanowiły 35,32% a w roku 2015 – 21,1% wszystkich wydatków gminy Somianka. Oprócz podstawowych wydatków na oświatę gmina realizuje szereg innych wydatków związanych z utrzymaniem pracowników obsługi szkół i przedszkoli, ponosi koszty związane z dowozem dzieci do szkół, obsługą ekonomiczno-administracyjną szkół, przeznacza środki na dokształcanie i doskonalenie nauczycieli, realizuje odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla emerytowanych nauczycieli, a także wydatkuje fundusze na nagrody dla dzieci za udział w szeregu konkursach i olimpiadach tematycznych. Ponadto, gmina na bieżąco finansuje remonty placówek oświatowych. Wydatki na oświatę związane są zatem głównie z zapewnieniem bazy oświatowej o wysokim standardzie, a także z zapewnieniem wysokiego poziomu nauczania. Ograniczenie tych wydatków upatrywać można jedynie w modernizacji obiektów oświatowych w zakresie termomodernizacji i wymianie oświetlenia, co skutkować będzie mniejszymi kosztami eksploatacji. Prognozowany ogólny wzrost liczby ludności, w tym prognozowany wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, skutkować będzie kosztów jednostkowych ponoszonych w tym zakresie.

Tab. Nr 27. Dochody ogółem budżetu gminy Somianka [zł]

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
6 941 688	7 865 969	8 411 154	9 924 916	10 302 930	12 324 620	12 040 625	14 579 652	15 341 030	16 167 814	17 466 262	20 659 315	17 833 918	20 431 531	31 074 310

Nazwa	***Tab. Nr 28. Dochody budżetu w przeliczeniu na 1 mieszkańca [zł]***													
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ogółem	1 407	1 509	1 782	1 865	2 244,51	2 200,00	2 671,24	2 801,50	2 904,75	3 130,72	3 713,03	3 184,06	3 658,94	5 564,88
własne	434	402	470	569	582,96	651,60	965,17	788,09	860,97	845,07	942,33	1 056,74	1 167,80	1 224,96

Tab. Nr 29. Dochody budżetu gminy Somianka według działów klasyfikacji budżetowej [zł]

Nazwa działu	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	204 765,86	271 331,72	258 996,27	1 384 890,92	2 888 608,20	308 115,09	328 011,87	1 365 015,07
Dział 600 - Transport i łączność	938 140,56	422 616,74	258 981,52	414 476,16	1 507 219,05	563 426,82	446 189,43	148 371,92
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	832 925,56	103 129,03	900 243,49	469 815,23	548 647,92	834 564,79	1 825 281,57	1 251 915,56
Dział 710 - Działalność usługowa	0,00	10 959,34	7 238,66	5 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	64 907,26	61 517,38	91 338,80	101 438,91	69 657,67	62 531,75	68 026,89	57 508,40
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	780,00	14 841,00	49 567,09	17 030,71	896,75	661,20	60 140,69	67 264,13
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	500,00	272 859,00	0,00	200,00	2 200,00	140 000,00	0,00	0,00
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych	3 274 464,43	3 273 615,52	3 657 407,09	3 879 043,71	4 399 050,70	4 715 277,87	4 802 215,80	5 041 963,37
Dział 758 – Różne rozliczenia	6 773 555,00	7 860 214,00	7 621 035,00	7 640 154,00	7 425 197,00	7 814 379,00	7 949 214,00	8 335 313,00
Dział 801 - Oświata i wychowanie	333 157,17	245 210,93	848 204,50	1 147 308,91	1 374 807,00	944 710,65	789 006,89	648 548,26
Dział 851 - Ochrona zdrowia	6,00	28,00	0,00	0,00	0,00	1 800,00	3 623,10	5 385,20
Dział 852 - Pomoc społeczna	2 074 885,22	2 119 098,71	2 195 875,43	2 178 817,24	2 176 079,97	2 264 581,27	2 349 813,48	2 429 195,85
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	97 201,65	95 481,77	73 707,85	88 834,19	96 309,86	0,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	51 565,00	47 609,00	43 182,00	39 554,00	38 453,56	45 438,00	41 604,00	29 124,00
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,00	50 000,00	123 704,21	58 428,96	154 789,78	48 024,66	932 093,76	11 694 205,56

Tab. Nr 30. Dochody własne	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
razem	5 267 912,28	4 315 601,80	4 792 167,25	4 714 621,61	5 243 112,22	5 918 809,92	6 521 012,88	6 840 203,24
podatek rolny	309 711,24	309 353,07	303 944,00	326 307,59	437 132,35	461 838,44	468 515,01	469 441,01
podatek leśny	45 177,93	46 973,68	42 840,03	47 577,23	58 628,51	58 804,60	55 291,56	59 881,02
podatek od nieruchomości	1 271 832,38	1 384 972,82	1 495 514,21	1 502 186,16	1 601 500,45	1 658 686,35	1 583 015,94	1 635 641,03
podatek od środków transportu	127 808,44	125 774,24	154 733,70	208 311,72	209 149,00	286 560,90	313 398,54	357 152,64
opłata skarbowa	33 625,56	27 420,00	25 944,50	26 143,90	25 911,00	22 186,00	23 031,49	19 842,00
PCC	234 190,61	135 480,96	132 809,59	142 164,50	153 201,54	106 547,00	131 303,00	246 663,02
dochody z majątku	855 513,28	111 647,51	917 402,19	193 643,69	560 336,13	844 488,21	619 813,99	238 994,89
udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa , tym:	1 097 434,35	1 100 917,84	1 298 558,74	1 462 713,82	1 746 973,98	1 737 214,87	2 061 639,59	2 087 725,42
Podatek dochodowy osób fizycznych	1 085 925,00	1 057 058,00	1 301 347,00	1 456 367,00	1 734 491,00	1 722 093,00	2 051 046,00	2 078 003,00

Tab. Nr 31 Subwencja ogólna	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
Razem, w tym część:	6 773 555,00	7 860 214,00	7 621 035,00	7 640 154,00	7 425 197,00	7 814 379,00	7 949 214,00	8 335 313,00
oświatowa	4 683 932,00	5 150 015,00	4 902 130,00	5 278 036,00	5 093 080,00	5 397 433,00	5 718 090,00	5 813 017,00
wyrównawcza	1 928 007,00	2 472 019,00	2 553 747,00	2 251 344,00	2 268 264,00	2 353 137,00	2 231 124,00	2 492 313,00
równoważąca	161 616,00	238 180,00	165 158,00	110 774,00	48 068,00	63 809,00	0,00	29 983,00

Tab. Nr 32. Dotacje ogółem							
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
-	3 165 214,57	3 754 612,16	5 111 486,91	7 991 006,23	4 100 729,37	5 961 304,46	15 898 794,08

Tab. Nr 33. Wydatki budżetu gminy Somianka ogółem [zł]

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
6993830	7911068	8737102	10880106	10429113	13204665	12967343	14846626	16344027	18956324	17867633	17955592	18281399	21583061	29845100

Tab. Nr 34. Wydatki budżetu gminy Somianki w przeliczeniu na 1 mieszkańca [zł]

Nazwa	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	1 415	1 567	1 953	1 888	2 404,78	2 369,33	2 720,16	2 984,67	3 405,74	3 202,66	3 227,10	3 263,95	3 865,16	5 344,75
na oświatę i wychow.	650	717	894	954	993,08	996,39	1 183,94	1 185,02	1 256,18	1 429,81	1 382,88	1 279,94	1 365,31	1 341,76
na kulturę i ochronę dziedzictwa narod.	37	39	47	46	49,90	54,46	55,82	66,30	147,13	66,32	49,07	57,68	51,93	55,52

Tab. Nr 35. Wydatki gminy Somianka według działów klasyfikacji budżetowej [zł]

Nazwa działu	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	272 372,74	275 941,85	263 984,08	280 053,83	298 265,22	315 080,76	335 265,83	448 493,15
Dział 600 - Transport i łączność	2 060 388,58	1 795 112,16	2 691 980,93	1 270 924,02	830 066,75	1 932 389,56	1 692 190,82	1 728 384,38
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	197 569,69	254 962,62	886 028,77	440 031,74	245 816,45	2 065 305,40	2 187 483,25	931 196,89
Dział 710 - Działalność usługowa	19 219,60	31 022,80	28 365,21	35 110,40	28 143,80	37 929,46	16 875,60	44 587,50
Dział 750 - Administracja publiczna	1 961 129,64	2 086 416,37	2 068 273,41	2 002 497,02	2 223 150,29	2 393 715,23	2 266 926,01	2 510 287,57
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	780,00	14 841,00	49 567,09	17 030,71	896,75	661,20	60 140,69	67 264,13
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż.	129 680,45	628 641,99	122 829,89	127 054,98	151 015,67	299 166,26	121 651,73	132 315,30
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	247 584,91	260 451,71	228 125,69	416 896,95	450 346,58	286 624,97	277 745,03	207 907,93
Dział 801 - Oświata i wychowanie	6 461 921,74	6 489 145,97	6 991 870,90	7 976 916,70	7 694 328,15	7 168 925,30	7 623 891,77	7 492 403,33
Dział 851 - Ochrona zdrowia	92 196,52	99 134,30	103 720,87	127 169,43	117 062,55	126 472,22	144 377,59	114 328,87
Dział 852 - Pomoc społeczna	2 259 186,49	2 340 728,77	2 431 089,02	2 451 555,00	2 447 965,04	2 562 232,39	2 689 627,35	2 840 599,29
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społ.	0,00	0,00	112 145,07	107 458,89	77 905,50	93 481,91	89 945,17	27 887,42
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	57 575,00	54 470,00	55 579,00	58 046,00	51 514,20	58 030,00	58 496,00	42 116,00
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	723 608,47	665 653,46	1 976 926,81	2 046 582,12	3 015 612,73	577 673,70	1 975 190,03	12 904 761,06
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	304 666,00	363 084,76	818 947,18	370 000,00	273 050,00	323 059,00	290 000,00	310 000,00

Ogólna struktura wydatków gminy Somianka jest charakterystyczna dla terenów wiejskich. Największa część środków finansowych kierowana jest na oświatę i wychowanie – w 2014 roku wydatki te stanowiły 35,32% a w roku 2015 – 21,1% wszystkich wydatków gminy Somianka. Oprócz podstawowych wydatków na oświatę gmina realizuje szereg innych wydatków związanych z utrzymaniem pracowników obsługi szkół i przedszkoli, ponosi koszty związane z dowozem dzieci do szkół, obsługą ekonomiczno-administracyjną szkół, przeznacza środki na dokształcanie i doskonalenie nauczycieli, realizuje odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla emerytowanych nauczycieli, a także wydatkuje fundusze na nagrody dla dzieci za udział w szeregu konkursach i olimpiadach tematycznych. Ponadto, gmina na bieżąco finansuje remonty placówek oświatowych. Wydatki na oświatę związane są zatem głównie z zapewnieniem bazy oświatowej o wysokim standardzie, a także z zapewnieniem wysokiego poziomu nauczania. Ograniczenie tych wydatków upatrywać można jedynie w modernizacji obiektów oświatowych w zakresie termomodernizacji i wymianie oświetlenia, co skutkować będzie mniejszymi kosztami eksploatacji. Prognozowany ogólny wzrost liczby ludności, w tym prognozowany wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, skutkować będzie kosztów jednostkowych ponoszonych w tym zakresie.

W grupie wydatków znaczącą pozycję zajmują wydatki związane z pomocą społeczną, przy czym udział tych wydatków w wydatkach ogółem kształtował się na poziomie 12,46% wszystkich wydatków, zaś w roku 2015 stanowił 9,52% ogółu wydatków. Ponadto znaczące wydatkowanie dotyczy kwestii związanych z:

- administracją publiczną, która w ostatnich 2 latach stanowiła 10,5% i 8,41% ogólnych wydatków z budżetu gminy;
- gospodarką mieszkaniową, która w ostatnich 2 latach stanowiła 10,14% i 3,12% ogólnych wydatków z budżetu gminy;
- gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, która w ostatnich 2 latach stanowiła 9,15% i 43,24% ogólnych wydatków z budżetu gminy.

Realizacja poszczególnych działań inwestycyjnych oraz ich rozliczenie w ramach funduszy europejskich wpływa wydanie na strukturę wydatków gminy Somianka w poszczególnych okresach rozliczeniowych.

Szczegółową strukturę wydatków gminy Somianka przedstawiono w Tabelach Nr 33, 34 i 35.

6.5.4. Ogólna ocena budżetu

Wynik finansowy każdego budżetu gminy, stanowi różnicę pomiędzy dochodami i wydatkami.

Ryc. Nr 60. Wynik finansowy budżetu gminy Somianka w tys. zł w latach 2005 - 2015.

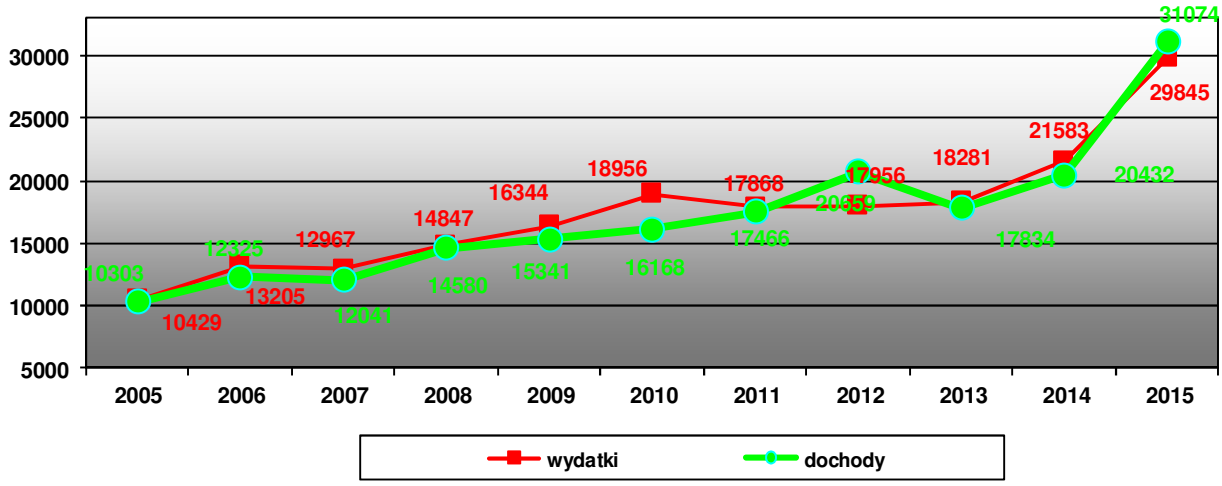

Za jego pomocą można dokonywać wstępnej oceny gospodarki budżetowej Gminy.

Podstawowe źródła dochodów budżetu gminy, tj. podatki i opłaty lokalne oraz udziały w podatkach dochodowych budżetu państwa, wykazują znaczną stabilność i stały wzrost, dotyczy to zwłaszcza podatku od nieruchomości, a także dochodów gminy z udziałów w podatkach dochodowych budżetu państwa, w tym w szczególności w podatku dochodowym od osób fizycznych. Szybszy zaś wzrost wydatków inwestycyjnych niż wydatków bieżących świadczy o proinwestycyjnej polityce finansowej gminy.

Z punktu widzenia rozwoju gminy Somianka, dynamiczny wzrost jej dochodów, znaczne środki przeznaczane na inwestycje, w sytuacji w której już w chwili obecnej istnieje wysoki stopień zwodociągowania gminy, gdzie zrealizowano szereg inwestycji kapitałochłonnych, potwierdza, iż ***istnieją realne szanse*** *(przesłanki)* ***dla dalszego rozwoju, który nie będzie powodować konfliktów, ani zagrożeń, dla obecnych mieszkańców terenów zurbanizowanych.***

7. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

7.1. Przepisy regulujące

Sporządzając przedmiotowe studium uwzględniono wymagania określone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z wymogiem określonym w art. 1 ust. 3 tejże ustawy ustawodawca wskazuje na możliwość dokonywania zmian w zagospodarowaniu terenów z uwzględnieniem analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, przy czym to w ust. 4 art. 1 wskazuje katalog przesłanek, którymi mają się kierować organy publiczne przy określaniu przeznaczenia terenu, sposobów zagospodarowania i korzystania z terenu, w tym sytuowania nowej zabudowy przy jednoczesnym zrealizowaniu wymagań wynikających z zasad: ładu przestrzennego, efektywnego gospodarowania przestrzenią i walorów ekonomicznych przestrzeni. Organy gminy zobowiązane zatem zostały do minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego, maksymalnego wykorzystania przez mieszkańców publicznego transportu zbiorowego, zapewnienia rozwiązań przestrzennych ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów, a także planowania i lokalizowania nowej zabudowy na obszarach już zurbanizowanych, bądź przeznaczonych w planach miejscowych na takie cele. Powyższe oznacza, iż nowe przesądzenia planistyczne mogą nastąpić tylko i wyłącznie w drodze wyjątku w odniesieniu do innych obszarów, co wynika wprost z dyspozycji art. 1 ust. 4 pkt 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w brzmieniu: *„ W przypadku sytuowania nowej zabudowy, uwzględnienie wymagań ładu przestrzennego, efektywnego gospodarowania przestrzenią oraz walorów ekonomicznych przestrzeni następuje poprzez: (…) 4) dążenie do planowania i lokalizowania nowej zabudowy: a) na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz. U. poz. 1612 oraz z 2005 r. poz. 141), w szczególności poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy, b) na terenach położonych na obszarach innych niż wymienione w lit. a, wyłącznie w sytuacji braku dostatecznej ilości terenów przeznaczonych pod dany rodzaj zabudowy położonych na obszarach, o których mowa w lit. a; przy czym w pierwszej kolejności na obszarach w najwyższym stopniu przygotowanych do zabudowy, przez co rozumie się obszary charakteryzujące się najlepszym dostępem do sieci komunikacyjnej oraz najlepszym stopniem wyposażenia w sieci wodociągowe, kanalizacyjne, elektroenergetyczne, gazowe, ciepłownicze oraz sieci i urządzenia telekomunikacyjne, adekwatnych dla nowej, planowanej zabudowy.”.*

Powyższe wartości planowania przestrzennego zawarte zostały w sposób szczególny w art. 10 ust. 1 pkt 7, art. 10 ust. 2 pkt 1 i art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.[20]

Dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:

1) formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 7 lit. a-c, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
2) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
3) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
4) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:
   a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
   b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy - bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;
5) określa się:
   a) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
   b) potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami;
6) w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5 lit. b, przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5 lit. a, dokonuje się zmian w celu dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez *gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.”*.

7.2. Określenie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę

Maksymalne w skali gminy Somianka zapotrzebowanie na nową zabudowę zostało określone w oparciu o:

- analizy ekonomiczne, w tym w oparciu o dane wieloletnie w zakresie dochodów oraz wydatków, a także w oparciu o analizę ich struktury; szczegółowa analiza została dokonana w ramach pkt 6.5;
- analizy środowiskowe; szczegółowa analiza została dokonana w ramach pkt.pkt. 4.1, 4.2 i 4.3, a także w oparciu o informacje zamieszczone w: *Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym i Prognozie oddziaływania na środowisko;*

[20] Powyższe przepisy zostały zmienione przez art. 41 pkt 3 lit. a, lit. b tiret pierwsze i lit. c ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. poz. 1777 z późn. zm.), z dniem 18 listopada 2015 r.

- analizy społeczne, w tym analizy stanu ludności, przyrostu naturalnego, salda migracji, analiza ludności pod względem poszczególnych grup wiekowych, struktury ekonomicznej ludności, wskaźników obciążenia demograficznego, stanu zatrudnienia, stopnia bezrobocia, a także analiz stopnia realizacji zadań gminy z zakresu szeroko pojętej infrastruktury społecznej; szczegółowe informacje w tym zakresie zawiera pkt 6.3 i 6.4;
- prognozy demograficzne, uwzględniające migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego; szczegółowe informacje w tym zakresie zostały zawiera pkt 6.3;
- analizy możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy; szczegółowe informacje w tym zakresie zostały zawiera pkt 6.5;
- w oparciu o kryteria dotyczące: powierzchni działki, faktycznej dostępności do drogi publicznej, spełnienia wymogów wynikających z przepisów odrębnych, średniorocznej liczby obiektów mieszkalnych oddawanych do użytkowania, średniej powierzchni zabudowy budynku mieszkalnego, liczby osób zamieszkujących w 1 budynku mieszkalnym.

Efektem przeprowadzonych szczegółowo analiz i prognoz w tym zakresie, szacując maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę w podziale na funkcję przyjęto, iż na terenie gminy Somianka wystąpi wzrost zapotrzebowania na budynki mieszkaniowe, w tym przede wszystkim w zabudowie jednorodzinnej, zagrodowej, a jedynie w szczególnych przypadkach w niskiej zabudowie wielorodzinnej. Ponadto przewiduje się zapotrzebowanie na budynki letniskowe, usług podstawowych i turystycznych. Szacuje się również wzrost zapotrzebowania na budynki produkcji, składów i magazynów.

Szacując maksymalne zapotrzebowanie na nowe budynki mieszkaniowe w zabudowie mieszkaniowej i zabudowie zagrodowej przyjęto następujące założenia:

- prognozowaną w perspektywie 30 lat liczbę mieszkańców gminy Somianka wynoszącą: 6350 osób, co oznacza wzrost o 750 osób;[21]
- w związku z wprowadzonym zakazem rozbudowy, nadbudowy oraz budowy nowych budynków na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią w oparciu o przepis art. 88l ust. 1 ustawy Prawo wodne z 2001 r. i możliwymi ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu w oparciu o przepis art. 166 ustawy Prawo wodne z 2017 r., zakłada się, że w perspektywie 30 lat 80% istniejących zasobów mieszkaniowych ulegnie całkowitej degradacji, co oznacza konieczność zapewnienia nowych obszarów z przeznaczeniem pod zabudowę, poza takimi obszarami, co oznacza konieczność zapewnienia 100 działek na których będzie możliwa realizacja budynków mieszkalnych;
- wzrost powierzchni użytkowej 1 mieszkania do poziomu: 145 m^2;[22]
- nowe mieszkania w zabudowie jednorodzinnej stanowić będą 80% wszystkich zasobów;
- nowe mieszkania w zabudowie zagrodowej stanowić będą 15% wszystkich zasobów;
- mieszkania w zabudowie wielorodzinnej stanowić będą nie więcej niż 5% wszystkich zasobów, przy czym średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosić będzie 65 m^2;
- średnia powierzchnia użytkowa 1 budynku rekreacji indywidualnej wynosić będzie 65 m^2;
- zabudowa jednorodzinna to zagrodowa jednolokalowa; zabudowa bliźniacza wymaga podwójnej powierzchni normatywu działki na której jest zlokalizowana;
- średnia powierzchnia działki w zabudowie jednorodzinnej 1500 m^2;

[21] W latach 2005 – 2015 średniorocznie oddawano do użytkowania 17 budynków mieszkalnych; zakładając 2 osoby na 1 budynek mieszkalny oznacza to w perspektywie 30 lat przy obliczaniu tylko tego wskaźnika prognozowany wzrost liczby mieszkańców na poziomie około 1020 osób; wskaźnik ten skorygowany został w ramach prognozy demograficznej o inne czynniki egzo i endogeniczne które wskazują na mniejszy wzrost liczby mieszkańców wynoszący około 750 osób;

[22] W latach 2005 – 2015 średnia powierzchnia użytkowa zabudowy w budynkach mieszkalnych oddawanych do użytkowania wyniosła 136 m^2;

- średnia powierzchnia działki w zabudowie zagrodowej 3000 m^2;
- średnia powierzchnia działki w zabudowie wielorodzinnej na 1 lokal mieszkalny: 500 m^2;
- powierzchnia dróg niezbędnych do obsługi planowanej zabudowy: 30% powierzchni działki w funkcji zabudowy, na nowych terenach przeznaczonych pod zabudowę;
- niepewność procesów inwestycyjnych: współczynnik 1,3 (30%).

TAB. Nr 36. ZAPORZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ

	DZIAŁKI	MAKSYM. POWIERZCHNIA UŻYTKOWA ZABUDOWY
	szt.	m^2
Zapewnienie dyslokacji istniejących budynków mieszkalnych z obszarów szczególnego zagrożenia powodzią	100	
Wzrost liczby mieszkańców	375	
Współczynnik niepewności	1,3	
SUMA:	**618**	89610

Powyższe oznacza konieczność zapewnienia powierzchni dla:

- 495 budynków mieszkalnych w zabudowie jednorodzinnej, co oznacza minimum 742500 m^2 powierzchni funkcji mieszkaniowej, na terenach zwartej struktury funkcjonalno – przestrzennej i objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co jest równoznaczne z zapotrzebowaniem wynoszącym 71775 m^2 powierzchni użytkowej;
- 93 budynki mieszkalne w zabudowie zagrodowej, co oznacza minimum 279000 m^2 powierzchni funkcji mieszkaniowej, na terenach zwartej struktury funkcjonalno – przestrzennej i objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, co jest równoznaczne z zapotrzebowaniem wynoszącym 13485 m^2 powierzchni użytkowej;
- 30 lokali w zabudowie wielorodzinnej, co oznacza minimum 15000 m^2 powierzchni funkcji mieszkaniowej, co jest równoznaczne z zapotrzebowaniem wynoszącym 1950 m^2 powierzchni użytkowej.

Uwzględniając ww. formy zabudowy zapotrzebowanie określono na 1036500 m^2 powierzchni funkcji mieszkalnej, co jest równoznaczne z zapotrzebowaniem na 87210 m^2 powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji mieszkalnej.

Szacując maksymalne zapotrzebowanie na inne funkcje terenu przyjęto następujące założenia:

- usługi podstawowe towarzyszące zabudowie mieszkaniowej i zagrodowej przyjęto na poziomie 0,3 powierzchni użytkowej projektowanych zasobów mieszkaniowych, co oznacza maksymalne zapotrzebowanie na poziomie 26163 m^2 powierzchni użytkowej, a tym samym, w warunkach gminy Somianka, wyznaczenie co najmniej 78489 m^2 powierzchni dla ich realizacji;
- tereny produkcyjno – usługowe i magazynowo - składowe[23] przyjęto na poziomie 0,3 powierzchni użytkowej projektowanych zasobów mieszkaniowych, co oznacza maksymalne zapotrzebowanie na poziomie 26163 m^2 powierzchni użytkowej, a tym samym, w warunkach gminy Somianka, wyznaczenie co najmniej 78489 m^2 powierzchni dla ich realizacji;

[23] Zapotrzebowanie uzależnione od szeregu czynników gospodarczo-społecznych oraz od rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej oraz stosowanej technologii; określając zapotrzebowanie należy uwzględnić sumę następujących czynników: rodzaj oraz formę prowadzonej działalności, transportochłonność, zajętość terenu (usługi poligonowe), podjazdy, place manewrowe, miejsca postojowe dla pracowników i klientów; Wskazanie to jest zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. - Innowacyjne Mazowsze, w której za cel strategiczny przyjęto „Rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym.”.

- tereny zabudowy letniskowej[24] przyjęto na poziomie 750 obiektów, co stanowi zapotrzebowanie na 48750 m^2 powierzchni zabudowy i 1500000 m^2 powierzchni o tej funkcji;
- tereny usług turystyki przyjęto możliwość realizacji 2 nowych ośrodków na powierzchni 10 ha każdy z nich;
- nie przewiduje się nowego zapotrzebowania na zabudowę usług publicznych.

7.3. Określenie chłonności obszarów o w pełni zwartej wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej

Dla potrzeb określenia chłonności poszczególnych funkcji zabudowy, przeprowadzono szczegółową analizę istniejącego i planowanego zagospodarowania przestrzennego, którego efektem było wyodrębnienie, w ramach poszczególnych jednostek osadniczych, obszarów o zwartej strukturze funkcjonalno przestrzennej. W celu określenia chłonności w podziale na funkcję zabudowy określono powierzchnię terenów wolnych od zabudowy (wg stanu zagospodarowania na rok 2016).

Chłonność terenu wyliczono na podstawie obliczenia powierzchni terenów nie zainwestowanych tj. wolnych od zabudowy, na których potencjalnie może powstać nowa zabudowa, z uwzględnieniem powierzchni poszczególnych działek, ich szerokości oraz ekspozycji, a także dostępu do drogi publicznej (możliwość realizacji budynków o danej funkcji w drugiej linii zabudowy w ramach wolnego od zabudowy terenu).

Chłonność tych obszarów przedstawia poniższa tabela:

TAB. Nr 37. MOŻLIWOŚĆ ZABUDOWY W RAMACH ZWARTEJ STRUKTURY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNEJ

	TERENY MIESZKANIOWE			TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ		
	DZIAŁKI	POWIERZCHNIA		DZIAŁKI	POWIERZCHNIA	
		OGÓLNA	ZABUDOWY		OGÓLNA	ZABUDOWY
	szt.	m^2		szt.	m^2	
Barcice[25]	0	0	0	0	0	0
Celinowo	0	0	0	0	0	0
Huta Podgórna	0	0	0	0	0	0
Jackowo Dolne	0	0	0	0	0	0
Jackowo Górne	0	0	0	0	0	0
Janki	0	0	0	0	0	0
Jasieniec	0	0	0	0	0	0
Kręgi	0	0	0	4	6000	580

[24] Oszacowanie potencjalnego zapotrzebowania na powierzchnię budynków rekreacyjnych, w tym domów letnich, jest bardzo trudne z powodu trudności określenia możliwego stopnia zainteresowania takimi terenami przez mieszkańców okolicznych miast z aglomeracji warszawskiej, w tym przede wszystkim mieszkańców Warszawy. W dużej mierze zapotrzebowanie na takie tereny wynika z zamożności społeczeństwa oraz mody na posiadanie tzw. drugiego domu, a także mody na aktywne spędzanie wolnego czasu. Od 2015 r. ponownie wzrasta zainteresowanie budową takich obiektów. Wzrost zainteresowania na terenie gminy Somianka takimi inwestycjami oprócz wysokich walorów środowiskowych (rzeka, las, świeże powietrze) niewątpliwie spowodowany jest dogodną dostępnością komunikacyjną, a także wieloletnią tradycją realizacji takich obiektów (tereny gminy Somianka utożsamiane są z tzw. letniskiem). Przyjęto iż średnia powierzchnia takiego obiektu wynosi 65 m^2, zaś średnia powierzchni działki to 2000 m^2 (na terenie Huty Podgórnej obecna parcelacja obejmuje działki o powierzchni od 2000 do ponad 3500 m^2, jednakże na pozostałym obszarze gminy działki te są z reguły mniejsze.

[25] Zwarta struktura funkcjonalno – przestrzenna wsi Barcice pokrywa się z wyznaczonymi obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, co skutkuje brakiem możliwości dopuszczenia do realizacji kolejnej zabudowy w związku z przepisem art. 88l ust. 1 ustawy Prawo wodne;

Michalin	0	0	0	0	0	0
Nowe Kozłowo	0	0	0	0	0	0
Nowe Płudy	0	0	0	0	0	0
Nowe Wypychy	4	6000	580	0	0	0
Ostrowy	0	0	0	3	4500	435
Popowo Kościelne	0	0	0	0	0	0
Popowo-Letnisko	0	0	0	0	0	0
Popowo-Parcele	0	0	0	0	0	0
Skorki	2	3000	290	0	0	0
Somianka	27	40500	3915	2	3000	290
Somianka-Parcele	6	9000	870	0	0	0
Stare Kozłowo	0	0	0	0	0	0
Stare Płudy	5	7500	725	0	0	0
Stare Wypychy	0	0	0	0	0	0
Stary Mystkówiec	10	15000	1450	2	3000	290
Suwin	0	0	0	0	0	0
Ulasek	4	6000	580	4	6000	580
Wielątki Rosochate	0	0	0	0	0	0
Wielęcin	0	0	0	0	0	0
Wola Mystkowska	0	0	0	2	3000	290
Wólka Somiankowska	0	0	0	2	3000	290
Zdziebórz	0	0	0	2	3000	290
ŁĄCZNIE:	**58**	**87000**	**8410**	**21**	**31500**	**3045**

Gmina Somianka charakteryzuje się luźną zabudową. Zwartą strukturę funkcjonalno przestrzenną wyodrębniono jedynie we wsiach: Barcice, Kręgi, Nowe Wypychy, Ostrowy, Skorki, Somianka i Somianka Parcele, Stare Płudy, Stary Mystkowiec, Ulasek, Wólka Somiankowska, Wola Mystkowska, Zdziebórz, przy czym nawet te jednostki osadnicze tworzą z reguły zwartą zabudowę w ramach tzw. ulicówki, przy czym dominuje zabudowa zagrodowa i jednorodzinna.

Chłonność obszarów o w pełni zwartej wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej określono na poziomie 11455 m^2 powierzchni zabudowy, możliwej do realizacji na powierzchni 118500 m^2, poprzez usytuowanie 79 budynków mieszkalnych.

W ramach zwartej struktury funkcjonalno przestrzennej przyjęto brak możliwości realizacji:

- usług podstawowych;
- zabudowy produkcyjno – usługowej i magazynowo – składowej;
- zabudowy letniskowej
- usług turystyki.

7.4. Określenie chłonności obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poza obszarami o w pełni zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej

Dla potrzeb określenia pełnej chłonności dla różnych funkcji zabudowy, wstępnie dokonano analiz wszystkich obowiązujących na terenie gminy planów miejscowych, przy czym zasięg tych planów określono na rysunku uwarunkowań, a także zestawiono w tabeli nr 2.

Chłonność terenu wyliczono na podstawie obliczenia powierzchni terenów nie zainwestowanych tj. wolnych od zabudowy, na których potencjalnie może powstać nowa zabudowa, z uwzględnieniem powierzchni poszczególnych działek, ich szerokości oraz ekspozycji, a także dostępu do drogi publicznej (możliwość realizacji budynków o danej funkcji w drugiej linii zabudowy w ramach wolnego od zabudowy terenu), poza obszarami charakteryzującymi się zwartą strukturą funkcjonalno – przestrzenną. W przypadku dopuszczenia zarówno zabudowy mieszkaniowej, jak i zagrodowej przyjęto założenie, iż 50% terenu stanowi rezerwę dla zabudowy mieszkaniowej (pozostałe 50% przyporządkowano zabudowie zagrodowej), zaś w przypadku mieszanych terenów mieszkaniowych i letniskowych przyjęto założenie, że 30% powierzchni terenów stanowić będą tereny mieszkaniowe (pozostałe 70% przyporządkowano zabudowie letniskowej). Powyższe wyznaczono na podstawie dotychczasowego zagospodarowania oraz istniejącej zabudowy w granicach obszarów objętych planami miejscowymi.

Chłonność tych obszarów przedstawia poniższa tabela:

TAB. Nr 38. MOŻLIWOŚĆ ZABUDOWY W RAMACH OBOWIĄZUJĄCYCH MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

	TERENY MIESZKANIOWE			TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ		
	DZIAŁKI	POWIERZCHNIA		DZIAŁKI	POWIERZCHNIA	
		OGÓLNA	ZABUDOWY		OGÓLNA	ZABUDOWY
	szt.	m^2		szt.	m^2	
Barcice[26]	12	18000	1740	0	0	0
Celinowo	10	15000	1450	0	0	0
Huta Podgórna	8	12000	1160	0	0	0
Jackowo Dolne	20	30000	2900	0	0	0
Jackowo Górne	10	15000	1450	0	0	0
Janki	9	13500	1305	0	0	0
Jasieniec	0	0	0	0	0	0
Kręgi	10	15000	1450	8	12000	1160
Michalin	3	4500	435	0	0	0
Nowe Kozłowo	15	22500	2175	0	0	0
Nowe Płudy	3	4500	435	0	0	0
Nowe Wypychy	12	18000	1740	0	0	0
Ostrowy	4	6000	580	0	0	0
Popowo Kościelne	28	42000	4060	10	15000	1450
Popowo-Letnisko	34	51000	4930	0	0	0
Popowo-Parcele	0	0	0	0	0	0
Skorki	1	1500	145	0	0	0
Somianka	0	0	0	0	0	0
Somianka-Parcele	30	45000	4350	0	0	0
Stare Kozłowo	8	12000	1160	0	0	0
Stare Płudy	0	0	0	0	0	0
Stare Wypychy	13	19500	1885	0	0	0
Stary Mystkówiec	0	0	0	0	0	0

[26] Obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego obejmuje tereny poza wyznaczonym obszarem szczególnego zagrożenia powodzią.

Suwin	3	4500	435	10	15000	1450
Ulasek	0	0	0	0	0	0
Wielątki Rosochate	9	13500	1305	0	0	0
Wielęcin	33	49500	4785	0	0	0
Wola Mystkowska	38	57000	5510	11	16500	1595
Wólka Somiankowska	6	9000	870	1	1500	145
Zdziebórz	0	0	0	0	0	0
	319	**478500**	**46255**	**40**	**60000**	**5800**

Chłonność obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego położonych poza obszarami o zwartej wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej określono na poziomie 52055 m^2 powierzchni zabudowy, możliwej do realizacji na powierzchni 538500 m^2, poprzez usytuowanie 359 budynków mieszkalnych.

W ramach obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego poza obszarami zwartej struktury funkcjonalno - przestrzennej przyjęto brak możliwości realizacji:

- usług podstawowych;
- zabudowy produkcyjno – usługowej i magazynowo – składowej;
- usług turystyki.

Jednocześnie stwierdzono możliwość realizacji 43 budynków w zabudowy letniskowej, co oznacza 86000 m^2 powierzchni funkcji oraz 2795 m^2 powierzchni zabudowy funkcji letniskowej.

7.5. Bilans terenów

TAB. Nr 39. BILANS TERENÓW POD ZABUDOWĘ MIESZKANIOWĄ					
Zapotrzebowanie		Suma chłonności		**Możliwość uzupełnienia zabudowy**	
j.m.	pow. zabudowy	j.m.	pow. zabudowy	j.m.	pow. zabudowy
szt.	m^2	szt.	m^2	szt.	m^2
618	**89610**	**438**	**63510**	**180**	**26100**

TAB. Nr 40. BILANS TERENÓW POD ZABUDOWĘ LETNISKOWĄ					
Zapotrzebowanie		Suma chłonności		**Możliwość uzupełnienia zabudowy**	
j.m.	pow. zabudowy	j.m.	pow. zabudowy	j.m.	pow. zabudowy
szt.	m^2	szt.	m^2	szt.	m^2
750	**48750**	**43**	**2795**	**707**	**45955**

Ponadto stwierdzono możliwość realizacji:

- usług podstawowych towarzyszących zabudowie mieszkaniowej i zagrodowej na poziomie 26163 m^2 powierzchni zabudowy, tj. 78489 m^2 powierzchni takiej funkcji;
- zabudowy produkcyjno – usługowej i magazynowo - składowej na poziomie 26163 m^2 powierzchni zabudowy, tj. 78489 m^2 powierzchni dla ich realizacji;
- usług turystyki na łącznej powierzchni 20 ha.

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Bezpieczeństwo życia i mienia mieszkańców z terenu gminy Somianka zapewniają**:**

- Komenda Powiatowa Policji w Wyszkowie;
- Posterunek Policji w Somiance (Rejon nr 11).

Wprowadzona w życie z dniem 01.01.1999 r. reforma administracyjna kraju i utworzenie powiatu spowodowała konieczność dostosowania dotychczasowych struktur i kompetencji poszczególnych organów (w tym również Policji) do nowego podziału administracyjnego.

Stosownie do kompetencji Komenda Powiatowa Policji w Wyszkowie wykonuje na obszarze powiatu wyszkowskiego zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego określone w ustawach i przepisach wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw. Do zadań z zakresu działania KPP w Wyszkowie należy m.in.: planowanie, organizacja i koordynacja działań policji w warunkach wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń ludzi lub środowiska oraz bieżące współdziałanie z innymi podmiotami realizującymi zadania w tym zakresie.

Rejon powiatu wyszkowskiego nie jest szczególnie zagrożony przestępczością pospolitą. Niemniej jednak prowadzonych jest stosunkowo duża ilość postępowań karnych o przestępstwa kryminalne z niewielkim ciężarem gatunkowym, w tym także przestępstwa przeciwko rodzinie.

Analizując poszczególne zagrożenia wynikające z geografii przestępczości występujące na obsługiwanym terenie, Komenda Powiatowa Policji poprzez wyspecjalizowane formacje wypracowuje i doskonali te formy służby, które mają na względzie przede wszystkim ograniczenie przestępczości, ujawnienie zjawisk sprzyjających powstawaniu i ich eliminowanie. Stale też poprawia się skuteczność działań prowadzących do wykrycia sprawców oraz zebrania materiałów dowodowych do sporządzenia aktów oskarżenia. Obok rutynowych czynności ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń priorytetowo traktowana jest sprawa prewencji ogólnej – profilaktyki szeroko rozumianej, której zrozumienie i akceptacja społeczna może przynieść jeszcze większe efekty w dziedzinie minimalizacji dokuczliwej sfery przestępczości. Bardzo ważnym problemem jest również poprawienie bezpieczeństwa na drogach. Wzrastająca ilość pojazdów, pogarszający się stan dróg, nie przestrzeganie przepisów prawa o ruchu drogowym doprowadza do wzrostu ilości wypadków drogowych lub kolizji.

Zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla obszaru gminy wypełnia Państwowa Powiatowa Straż Pożarna z siedzibą w Wyszkowie.

Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Wyszkowie (PSP) realizuje zadania statutowe określone w ustawie o państwowej straży pożarnej i ustawie o ochronie przeciwpożarowej tj.:

- likwidacja pożarów i miejscowych zagrożeń na terenie powiatu,
- rozpoznawanie zagrożeń,
- kontrola przestrzegania przepisów ppoż. w obiektach, zakładach przemysłowych,
- szkolenie strażaków jednostek ochotniczych straży pożarnych,
- przeprowadzanie ćwiczeń, celem których jest doskonalenie umiejętności ratowników oraz osób pracujących w instytucjach współdziałających z Krajowym Systemem Ratowniczo Gaśniczym,
- wykonywanie innych zadań.

Ww. jednostka wspomagana jest przez Ochotniczą Straż Pożarną (OSP). Na terenie gminy Somianka funkcjonują trzy jednostki OSP, posiadające osobowość prawną (stowarzyszenia):

- OSP Barcice;
- OSP Popowo Kościelne;
- OSP Somianka.

Wyposażenie OSP Barcice stanowią:

- samochód ratowniczo – gaśniczy STAR 266;
- łódź motorowa;

- motopompy;

Wyposażenie OSP Popowo Kościelne stanowią:
- samochód ratowniczo – gaśniczy MAN TGM 13290;
- samochód ratowniczo – gaśniczy STAR 1142;
- motopompy;

Wyposażenie OSP Somianka stanowią:
- samochód ratowniczo – gaśniczy Mercedes Atego 1329;
- samochód ratowniczo – gaśniczy STAR 244;
- motopompy.

Celami oraz zadaniami OSP na terenie gminy Somianka jest:
- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z PSP, organami samorządowymi i innymi podmiotami;
- udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń;
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi;
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalnej i oświatowej;
- wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów ochrony przeciwpożarowej;
- działanie na rzecz ochron środowiska.

Podstawowe wymogi w zakresie bezpieczeństwa społeczności lokalnej gminy Somianka zostały zapewnione. Działające na terenie gminy formacje wymagają jednak stopniowej modernizacji i dokapitalizowania.

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Dominującą w gminie Somianka formą własności jest własność prywatna. Sytuacja ta dotyczy zarówno terenów zainwestowanych, terenów rolnych, jak i lasów.
Wynikająca z tego stanu posiadania sytuacja stwarza istotne bariery rozwojowe dla samorządu gminnego w wypełnianiu zadań własnych,[27] jak i ofercie inwestycyjnej gminy dla potencjalnych inwestorów.

Tab. Nr 41. Struktura własności na terenie gminy Somianka.

Struktura gruntów	Powierzchnia	
	ha	%
Grunty osób fizycznych	9 422	79,94
Grunty spółdzielni	Poniżej ha (0,4800)	0,01
Grunty kościołów	32	0,27
Wspólnoty gruntowe	104	0,88
Grunty gminy	241	2,04
Grunty Skarbu Państwa	1 856	15,75
Grunty województwa	11	0,09
Grunty powiatu	34	0,29
Pozostałe bez ustalenia	86	0,73
Łącznie	11 786	100

[27] Z analizy struktury własności wynika, że w gminie brakuje wolnych terenów własności gminnej np. na cele urządzeń komunalnych, usług, zieleni itp. jak również z przeznaczeniem na tereny zamienne;

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBYCH

W skali gminy uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych ma istotne znaczenie. Są to przede wszystkim:

- w zakresie ochrony przyrody: obszary Natura 2000, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne, o których mowa w rozdz. 4.3.1 pn. *Obiekty chronione*;
- w zakresie dóbr dziedzictwa kulturowego: prawną ochroną objęte są obiekty i tereny wymienione w rozdz. 5 pn. *Uwarunkowania wynikające z dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;*
- w zakresie potrzeb bezpieczeństwa państwa: tereny zamknięte – które nie występują na terenie gminy Somianka.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH, UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Somianka:

- naturalne zagrożenia geologiczne nie występują;
- udokumentowane zasoby wód podziemnych nie występują;
- tereny górnicze nie występują.

Na obszarze Gminy Somianka występuje jedno udokumentowane złoże kopalin:

- Nr MIDAS: 1542;
- nazwa złoża: Rzeka Bug;
- nazwa kopaliny: kruszywa naturalne,
- zweryfikowane na podstawie: dokumentacji geologicznej złoża kruszyw naturalnych w kategorii C2 Rzeka Bug km od 21,350 do 22,500 k w rejonie miejscowości Somianka – Stopsk;
- usytuowanie złoża: południowo – wschodnia część gminy, przy granicy z gminami Wyszków i Zabrodzie.

W przypadku udokumentowanych kopalin – obowiązują przepisy odrębne w zakresie prawa geologicznego i górniczego.[28]

Na terenie gminy Somianka co prawda udokumentowane zasoby wód podziemnych nie występują , jednakże teren gminy znajduje się w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- *„Dolina Środkowej Wisły, Warszawa - Puławy"* - GZWP nr 222, wiek utworów: utwory dolinne czwartorzędu, szacunkowe zasoby dyspozycyjne 617 tys. m^3/dobę, średnia głębokość ujęć 60 m);
- *„Subniecka Warszawska"* - GZWP nr 215,2151 wiek utworów: trzeciorzęd, szacunkowe zasoby dyspozycyjne 250 tys. m^3/dobę, średnia głębokość ujęć 160 m.

Ochrona powyższych zasobów winna polegać na wprowadzeniu zakazu nowych zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii, o których mowa w przepisach z zakresu ochrony środowiska[29] oraz dalszą rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej, w ramach zwartej struktury funkcjonalno – przestrzennej oraz budowę nowych indywidualnych rozwiązań technicznych w postaci przydomowych oczyszczalni ścieków dla większych budynków lub grupy budynków występujących w zabudowie rozproszonej, co wpłynie bezpośrednio na jakość wód podziemnych i brak infiltracji zanieczyszczeń z istniejącej i projektowanej zabudowy.

[28] Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1131 z późn. zm.).
[29] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 62 z późn. zm.).

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

12.1 Komunikacja

12.1.1. Charakterystyka funkcjonalna komunikacji w obszarze gminy

Powiązania komunikacyjne gminy Somianka odbywają się w stanie istniejącym w oparciu o układ dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych, na który składają się następujące elementy sieci drogowej:

- **dla powiązań zewnętrznych:**
  - droga krajowa **nr 62** relacja *Strzelno – […] - Serock – przez Somiankę – Wyszków – […] Siemiatycze;* droga o długości 361 km; przebieg po terenach województw: kujawsko – pomorskie → mazowieckie → podlaskie w relacji Strzelno → Siemiatycze; W ramach relacji stanowi połączenie z drogą krajową DK15 i DK25 (Strzelno, woj. kujawsko - pomorskie); drogą wojewódzką DW266 (Radziejów, woj. kujawsko - pomorskie); drogą wojewódzką DW265 i DW270 (Radziejów, woj. kujawsko - pomorskie); drogą krajową DK1 i DK67 (Włocławek, woj. kujawsko - pomorskie); drogą krajową DK60 (Płock, woj. mazowieckie); drogą krajową DK50 (Wyszogród, woj. mazowieckie); drogą krajową DK7 (Zakroczym, woj. mazowieckie); drogą krajową DK85 (Nowy Dwór Mazowiecki, woj. mazowieckie); drogą wojewódzką DW632 (Dębe, woj. mazowieckie); drogą krajową DK61 (Serock, woj. mazowieckie); drogą krajową DK8 (Wyszków, woj. mazowieckie); drogą krajową DK50 (Łochów, woj. mazowieckie); drogą wojewódzką DW637 (Węgrów, woj. mazowieckie); drogą krajową DK63 (Sokołów Podlaski, woj. mazowieckie); drogą krajową DK19 (Siemiatycze, woj. mazowieckie);

	2005	2010	2015
Liczba kilometrów dróg gminnych, w tym:	42	42	**45,5**
Nawierzchnia asfaltowa (km)	18,6	24,4	**32,7**
Nawierzchnia nieutwardzona(km)	**23,4**	**17,6**	**12,8**

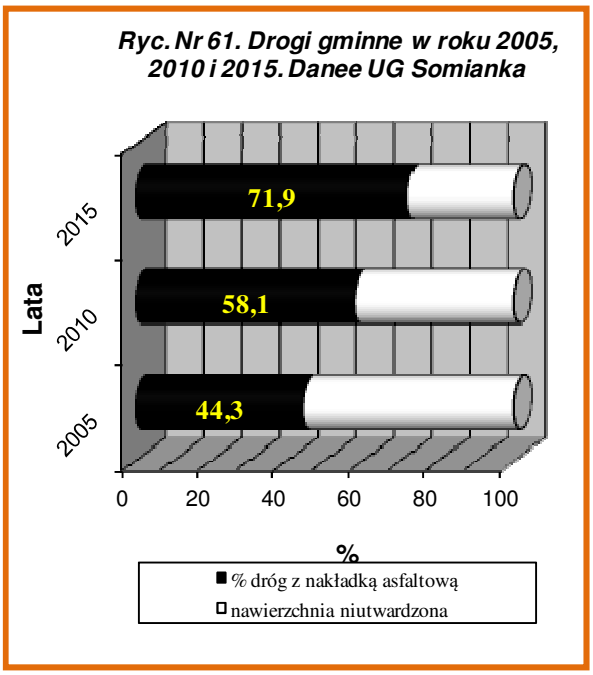

  - droga kategorii wojewódzkiej **nr 618** *Wyszków – Wola Mystkowska – Gołymin Ośrodek – Pułtusk;* droga o długości 45 km łącząca drogę krajową nr 62 (w miejscowości Wyszków) oraz z drogą krajową nr 61 (w miejscowości Pułtusk);
- **dla powiązań zewnętrznych z gminami sąsiednimi i dla powiązań w skali gminy (drogi powiatowe)**
  - nr 4410W relacja Rząśnik – Somianka;
  - nr 4411W relacja Wola Mystkowska – Porządzie;
  - nr 4413W relacja Wola Mystkowska - Kozłowo - Ostrówek do drogi 4417W;
  - nr 4414W relacja Wyszków - Somianka - Popowo Kościelne;

- nr 4416W relacja Celinowo - Dębiny - Ciski (pow. pułtuski);
- nr 4417W relacja Kręgi - Sitno – Olszanka;
- nr 3432W relacja Pułtusk - Grabówiec – Zatory;
- nr 3433W relacja Gostkowo (pow. pułtuski) - Obryte - Gładczyn - Zatory - Popowo Kościelne;

Doprowadzenie ruchu do dróg krajowej, wojewódzkiej i powiatowych odbywa się poprzez drogi kategorii gminnej.

Sieć układu drogowego na terenie gminy Somianka składa się z :
- dróg kategorii krajowej: 18 km;
- dróg kategorii wojewódzkiej: 4 km;
- dróg kategorii powiatowej: 40 km;
- dróg kategorii gminnej: 45,5 km;
- drogi gminne dojazdowe do pól i działek: 312 km.

Drogi kategorii krajowej i wojewódzkiej w 100% posiadają nawierzchnię bitumiczną (ulepszoną). Z kolei drogi powiatowe posiadają z reguły nawierzchnię bitumiczną, bądź żwirową, zaś drogi gminnej posiadają nakładkę asfaltową na długości 32,7 km.

Standard nawierzchni dróg kategorii gminnej:
- nawierzchnia asfaltowa: 71,9%;
- nawierzchnia nieutwardzona: 28,1%.

Nazwa	TAB. Nr 42. Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Somianka	13,9	11,0	14,2	7,1	4,6	10,6	7,8	5,8

W zakresie komunikacji zbiorowej obsługa gminy opiera się na komunikacji autobusowej. Zbyt mała ilość połączeń autobusowych nie zaspokaja potrzeb mieszkańców osiedli we wszystkich częściach gminy.

12.1.2. Komunikacja kolejowa

Gmina Somianka nie posiada bezpośredniego dostępu do linii kolejowej. Najbliższy przystanek PKP, leżący na trasie Tłuszcz – Ostołęka[30], znajduje się w sąsiedniej gminie Wyszków.

12.1.3. Analiza istniejącego układu drogowego i ocena możliwości jego rozwoju

Stan techniczny dróg na terenie gminy jest wysoce zróżnicowany i na ogół nie spełnia parametrów określonych w rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (dotyczy to zarówno dróg wyższych klas jak i dojazdowych).

Znaczna część ciągów komunikacyjnych wymaga modernizacji lub remontów i związanych z nimi niezbędnych poszerzeń linii rozgraniczających dróg.

Najbardziej obciążonym ruchem samochodowym fragmentem sieci drogowej gminy są drogi najwyższych kategorii.

Ruch drogowy o znaczeniu ponad lokalnym koncentruje się na drodze krajowej oraz wojewódzkiej, na których notuje się systematyczny wzrost natężenia ruchu drogowego.

[30] Fragment linii kolejowej nr 29 – linia kolejowa o długości 75,544 km łącząca Tłuszcz z Ostrołęką. Linia jednotorowa, pierwszorzędna.

Ruch drogowy o znaczeniu lokalnym wskazuje na ciążenie gminy Somianka w kierunku Warszawy.

Dokonując oceny położenia komunikacyjnego stwierdzić należy, iż gmina Somianka jest korzystnie położona pod względem komunikacyjnym. Przez jej teren przebiegają bowiem:

- droga krajowa nr 62; w granicach gminy Somianka odcinek o długości 18 km; nawierzchnia w 100% asfaltowa; stan techniczny dobry;
- droga wojewódzka nr 618 relacji Gołomin – Pułtusk – Wyszków; w granicach gminy Somianka odcinek o długości 4 km; nawierzchnia w 100% asfaltowa; stan techniczny dobry;
- droga powiatowa nr 4410W relacji Rząśnik – Somianka; w granicach gminy Somianka odcinek o długości 10,5 km; stan techniczny dobry;
- droga powiatowa nr 4413W relacji Wola Mystkowska – Ostrowy; długość 5,3 km; stan techniczny dobry;
- droga powiatowa nr 3433 relacji Gładczyn – Popowo Kościelne; długość 4,4 km; stan techniczny średni;
- droga powiatowa nr 3432W relacji Zatory – Zdziebórz; długość 1,5 km; stan techniczny średni;
- droga powiatowa nr 4414W relacji Wyszków – Popowo Kościelne; długość 15,8 km; stan techniczny średni;
- droga powiatowa nr 4416W relacji Celinowo – Ciski; długość 1,5 km; stan techniczny dobry;
- droga powiatowa nr 4417W relacji Kręgi – Olszanka; długość 0,9 km; stan techniczny średni;
- droga gminna nr 440401W relacji droga krajowa nr 62 Somianka Zaszosie – Stare Kozłowo – droga powiatowa nr 4413W (Kręgi – Kozłowo) – Wola Mystkowska; długość 3,97 km; stan techniczny średni (nawierzchnia asfaltowa);
- droga gminna nr 440402W relacji Wola Mystkowska – Stary Mystkowiec – Szczucin; długość 4,1 km; stan techniczny średni (nawierzchnia asfaltowa);
- droga gminna nr 440403W relacji droga krajowa nr 62 – Wolka Somiankowska – Ulasek - Stare Płudy - droga krajowa nr 62; długość 9,455 km; stan techniczny średni (nawierzchnia asfaltowa);
- droga gminna nr 440404W relacji Somianka – Osiny; długość 2,351 km; stan techniczny średni (nawierzchnia żwirowa 1,751 km, asfaltowa 0,6 km asfaltowa);
- droga gminna nr 440405W relacji droga powiatowa 4414W Żabie Duki – Wólka Zabudowska; długość 2,351 km; stan techniczny średni (nawierzchnia żwirowa);
- droga gminna nr 440406W relacji droga powiatowa 4410W – Zdziebórz; długość 2,564 km; stan techniczny średni (nawierzchnia żwirowa);
- droga gminna nr 440407W relacji droga krajowa nr 62 – Kręgi; długość 0,6 km; stan techniczny średni (nawierzchnia żużlowa);
- droga gminna nr 440408W relacji droga krajowa nr 62 – Michalin; długość 0,44 km; stan techniczny średni (nawierzchnia asfaltowa);
- droga gminna nr 440409W relacji Somianka – Płudy Nowe; długość 2,32 km; stan techniczny dobry (nawierzchnia asfaltowa);
- droga gminna nr 440410W relacji droga wojewódzka 618 - Wielątki Rosochate – Nowe Wypychy; długość 1,275 km; stan techniczny średni (nawierzchnia asfaltowa);
- droga gminna nr 440411W relacji Suwin – Ulasek – Zdziebórz; długość 2,098 km; stan techniczny średni (nawierzchni żwirowej na długości 1 km) i dobry (nawierzchni asfaltowej na długości 1,098 km);
- droga gminna nr 440412W relacji Ostrówek – Suwin – Ciski; długość 4,65 km; stan techniczny dobry (nawierzchni asfaltowej na długości 5,15 km) i średni (nawierzchni żwirowej na długości 1,5 km);
- droga gminna nr 440413W relacji droga krajowa nr 62 – Ostrówek; długość 1,508 km; stan techniczny średni (nawierzchnia asfaltowa);

- droga gminna nr 440414W relacji Stare Kozłowo - droga wojewódzka nr 618; długość 1,923 km; stan techniczny dobry (nawierzchni asfaltowej na długości 1 km) i średni (nawierzchni żwirowej na długości 0,923 km);
- droga gminna nr 440415W relacji droga krajowa nr 62 – Jackowo Górne- Jackowo Dolne – droga powiatowa nr 4414W; długość 2,371 km; stan techniczny średni (nawierzchnia asfaltowa).

Analiza stanu istniejącego systemu transportowego gminy pozwala na identyfikację problemów, dotyczących jego funkcjonowania:

- w ujęciu ponad gminnym:
  - brak wystarczających zabezpieczeń w zakresie bezpieczeństwa ruchu w związku z niewystarczającą liczbą chodników oraz dróg rowerowych;
  - niedostateczne dostosowanie dróg o znaczeniu ponad lokalnym do faktycznego natężenia ruchu oraz wymaganych parametrów technicznych.
- w ujęciu gminnym:
  - niewystarczająca ilość lokalnych powiązań komunikacyjnych zaliczonych do dróg gminnych oraz niewystarczający odsetek dróg o nawierzchniach ulepszonych;
  - zły stan niektórych dróg wynikający zarówno z nieodpowiedniej jakości nawierzchni, jaki i szerokości i konfliktowego przebiegu pasa drogowego;
  - występująca lokalnie koncentracja zabudowy przy drogach, uniemożliwiająca ich poszerzenie;
  - wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych wymagać będzie wyznaczenia nowych przebiegów dróg, bądź dostosowania istniejących (nie spełniających parametrów technicznych).

WNIOSKI:

Na podstawie ww. uwarunkowań stwierdza się, że układ drogowy w gminie powinien być sukcesywnie rozwijany, gdyż jest to podstawą jej dalszego rozwoju. Szczególnie ważne jest rozwijanie połączeń wewnątrz gminy, szczególnie w zakresie największych jednostek osadniczych.

Zakłada się również dalsze prowadzenie stopniowej modernizacji istniejących dróg gminnych, łączących poszczególne miejscowości gminy. Ich przebudowy lub modernizacje nie powinny powodować istotnych problemów przestrzennych. Działania te uzależnione są od możliwości finansowych, bowiem jedną z istotnych barier rozwojowych gminy jest brak dostatecznych środków budżetowych do wprowadzenia programu modernizacji i rozbudowy sieci drogowej.

12.2 Infrastruktura techniczna

12.2.1 Sieć wodociągowa

Gmina Somianka zaopatrywana jest w wodę z własnych lokalnych ujęć wody za pośrednictwem sieci wodociągów. Zadania gminy z zakresu zaopatrzenia mieszkańców w wodę realizuje Gmina Somianka. Nadzoruje on dodatkowo cztery stacje uzdatniania wody:

- Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Stare Wypychy;
- Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Somianka;
- Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Celinowo;
- Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Michalin (nieczynna).

Według danych Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, łączna liczba wodociągów na terenie gminy Somianka wynosi 105,5 km, co stanowi względem 2003 r. wzrost o blisko 36,5 km. Wraz ze wzrostem sieci rozdzielczej wzrosła również liczba przyłączy, z 955 w roku 2003 do 1462 w roku 2014, co stanowi wzrost o ponad 53%. W efekcie podjętych działań inwestycyjnych ponad 97,5% mieszkańców korzysta z wodociągów grupowych.

Ryc. Nr 62. Liczba połączeń wodociągowych i kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w latach 2003 – 2015

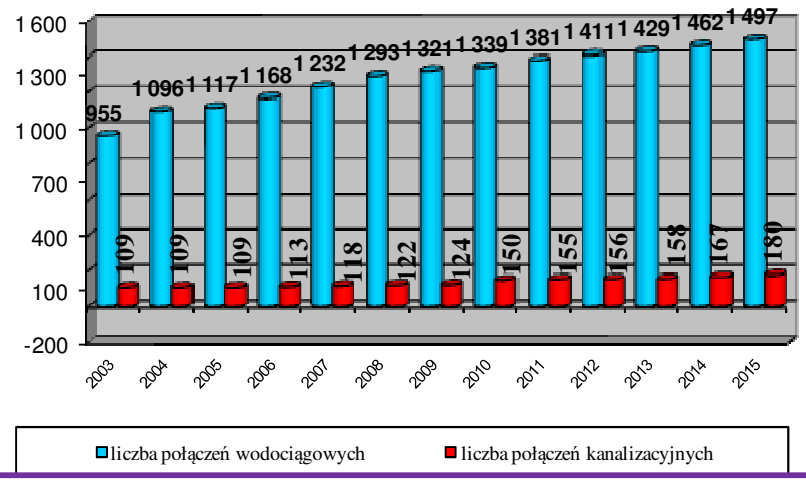

Dla studni wierconych obowiązuje teren ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych. Teren ten obejmuje grunty, na których jest usytuowane ujęcie wody oraz otaczający je pas szerokości, licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody od 8 do 10m.

Biorąc pod uwagę stopień zwodociągowania gminy oraz liczbę mieszkańców z niej korzystających dalsze działania gminy dotyczące gospodarki wodnej skoncentrować powinny się na stałym monitoringu jakości przesyłanej wody oraz przyłączaniu nowych obiektów budowlanych, do już istniejącej sieci.

<u>Średnie roczne zużycie wody na 1 mieszkańca wynosi:</u>

	TAB. Nr 43. Woda z wodociągów – średnie zużycie na 1 mieszkańca												
	na 1 mieszkańca [m^3]												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	33,2	32,2	32,0	32,0	31,5	31,8	31,3	31,1	31,2	31,2	30,9	31,1	32,2
mazowieckie	38,2	36,8	37,3	37,6	36,7	36,9	35,6	35,9	36,5	36,1	36,2	36,3	37,9
wyszkowski	22,8	22,2	23,3	24,0	25,8	29,7	29,5	30,3	31,2	32,1	32,8	32,8	36,7
Somianka	17,4	20,0	16,8	17,2	27,3	28,9	26,2	29,7	22,2	27,3	31,0	31,5	33,0

WNIOSEK

Prowadzenie działań w zakresie modernizacji istniejącego systemu zaopatrzenia w wodę nie wymaga istotnych przekształceń przestrzennych, zaś stan techniczny sieci uznaje się za dobry.

12.2.2 Sieć kanalizacyjna

Gmina Somianka posiada system kanalizacji sanitarnej o długości 11,2 km. Znaczna część gminy nie jest skanalizowana i z konieczności obsługiwana jest przez wozy asenizacyjne. Ścieki z terenu gminy odprowadzane są do oczyszczalni ścieków komunalnych w Somiance oraz dowożone do innych oczyszczalni poza terenem gminy.
Zadania gminy z zakresu odprowadzania i oczyszczania ścieków realizuje Gmina Somianka.
Według danych Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Somianka wynosi 11,2 km, co stanowi względem 2003 r. wzrost o 7 km. Wraz ze wzrostem sieci wzrosła również liczba przyłączy, ze 109 w roku 2003 do 167 w roku 2014, co stanowi wzrost o ponad 53%. W efekcie podjętych działań inwestycyjnych jedynie 13,4% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacji sanitarne, co jest działaniem daleko niewystarczającym.

Ryc. Nr 63. Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w latach 2003 – 2015 [km]

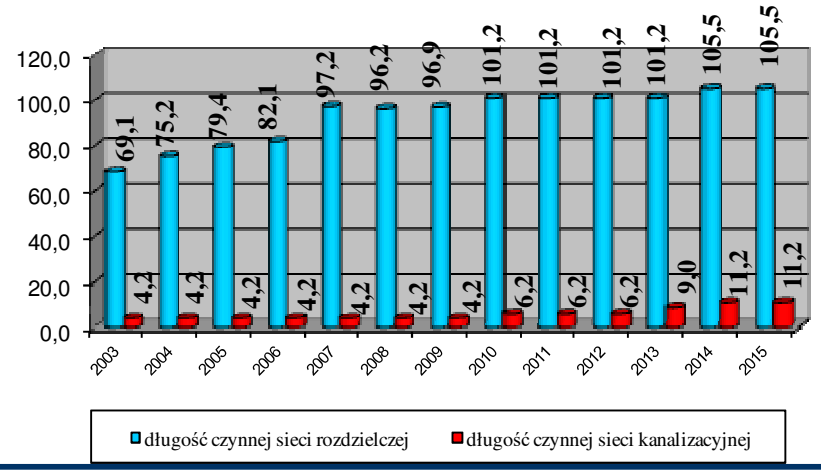

W ramach obszarów wiejskich charakteryzujących się niskim poziomem urbanizacji koszty realizacji sieci kanalizacji sanitarnej są wysokie w stosunku do osiągniętego efektu ekologicznego. W tej sytuacji, nakłady inwestycyjne na rozwój zbiorczej sieci winny być skoncentrowane jedynie na obszarach podlegających największej urbanizacji. Z kolei na obszarach zabudowy rozproszonej, w warunkach gminy Somianka, niezbędna jest realizacja indywidualnych rozwiązań opartych o przydomowe oczyszczalnie ścieków, dla pojedynczych gospodarstw domowych, bądź ich grup, przy zachowaniu warunków określonych w § 13 ust. 5 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800). Zgodnie z ww. przepisem ścieki pochodzące z własnego gospodarstwa domowego lub rolnego, zlokalizowanego poza aglomeracją, mogą być wprowadzane do ziemi, w granicach gruntu stanowiącego własność wprowadzającego, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:

Ryc. Nr 64. Korzystający z instalacji wodociągowej i kanalziacyjnej w %

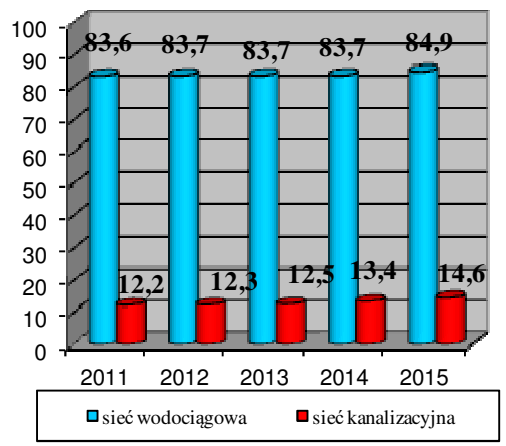

- ich ilość nie przekracza 5,0 m^3 na dobę;
- BZT5 ścieków dopływających do indywidualnego systemu oczyszczania ścieków jest redukowane co najmniej o 20%, a zawartość zawiesin ogólnych co najmniej o 50%;
- miejsce wprowadzania ścieków do ziemi jest oddzielone warstwą gruntu o miąższości co najmniej 1,5 m od najwyższego użytkowego poziomu wodonośnego wód podziemnych.

Ponadto zgodnie z § 14 rozporządzenia w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, ścieki mogą być przeznaczone do rolniczego wykorzystania, jeżeli:

- BZT5 ścieków jest redukowane co najmniej o 20%, a zawartość zawiesin ogólnych co najmniej o 50%;
- spełniają warunki sanitarne, określone w załączniku nr 8 do ww. rozporządzenia;
- nie stanowią zagrożenia dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych, a w szczególności nie spowodują zanieczyszczenia tych wód substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego;

- nie przekraczają najwyższych dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń, określonych w: lp. 1 i 2 w tabeli I w załączniku nr 4 do rozporządzenia; lp. 2 i 21-58 w tabeli II w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

Przy realizacji domowych oczyszczalni ścieków należy pamiętać o ograniczeniach wynikających z realizacji takich obiektów na:

- obszarach objętych ochroną, takich jak parki krajobrazowe, strefy ochronnych ujęć wody;
- obszarach zagrożonych powodziami, tj. na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią;
- obszary narażone na zalewanie wodami opadowymi.

Tab. Nr 44. Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych na terenie gminy Somianka

Nazwa Gminy	zbiorniki bezodpływowe				oczyszczalnie przydomowe				stacje zlewne			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
	[szt.]				[szt.]				[szt.]			
Somianka	887	904	954	947	187	187	187	187	3	3	3	3

Tab. Nr 45. Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu z terenu gminy Somianka

BZT5						**ChZT**						**zawiesina ogólna**					
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
[kg/rok]						[kg/rok]						[kg/rok]					
951	966	346	353	135	178	4 030	3 071	1 466	1 241	1 206	1 411	1 111	747	503	262	279	244

azot ogólny						**fosfor ogólny**					
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
[kg/rok]						[kg/rok]					
880	970	536	0	0	0	87	98	70	0	0	0

Tab. Nr 46. Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji wg lokalizacji

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
57,2	60,6	60,5	61,6	62,8	63,7	63,8	62,8	61,8	62,2	62,3	84,2	83,0

Do systemu kanalizacji podłączonych jest ogółem **14,6%** mieszkańców zamieszkujących te tereny.
W tabeli powyżej zostały przedstawione parametry ścieków surowych i oczyszczonych, które są doprowadzane do i odprowadzane z oczyszczalni.

Nieczystości ciekłe z terenu gminy

Do czasu rozbudowy sieci kanalizacyjnej odpady płynne będą gromadzone w przydomowych zbiornikach bezodpływowych (szambach), a następnie dowożone do oczyszczalni ścieków poza terenem gminy. Na terenach mniej zurbanizowanych i nie podlegających urbanizacji planuje się realizację nowych oczyszczalni przydomowych.

Eksploatacją systemów kanalizacyjnych zajmuje się Gmina Somianka.

WNIOSKI

W związku z ww. uwarunkowaniami stwierdza się, że należy niezbędne są następujące działania, zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych na terenie gminy, generujące przekształcenia przestrzenne:

- realizacja podstawowego systemu kanalizacji zbiorczej dla obszarów zabudowy zwartej – nie będzie generować konfliktów przestrzennych,
- uzupełnienie zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej poprzez szamba oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków, przy założeniu możliwości wywozu nieczystości taborem asenizacyjnym do punktu zlewnego przy oczyszczalni ścieków poza terenem gminy – nie powinno generować większych konfliktów przestrzennych.

12.2.3 Gospodarka energetyczna

Elektroenergetyka

- Dostawa energii elektrycznej w gminie Somianka odbywa się za pośrednictwem napowietrznej sieci rozdzielczej 15 kV, zasilanej ze stacji transformatorowej GPZ Wyszków 110/15 kV.
- Charakterystyka parametrów: moc zainstalowanych transformatorów 50MVA; szczytowe obciążenie 23 MW;
- Głównym podmiotem zaopatrującym Gminę Somianka w energię elektryczną jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa.
- Długość linii 15kV, wynosiła 37,14 km, w tym 36,46 km napowietrzna i 0,68 km kablowa.
- Długość linii 0,4 kV, wynosi 110,43 km, w tym: 95,96 km napowietrzna i 14,47 km kablowa.
- Stwierdza się, że w dziedzinie elektroenergetyki nie występuje bariera wydolności dostawcy usług. Utrzymuje się natomiast bariera kosztów przedsięwzięć związanych z rozwojem sieci i urządzeń elektroenergetycznych. Obsługująca gminę sieć elektroenergetyczna średniego i niskiego napięcia jest dostatecznie rozwinięta. Wymaga jednak stopniowej modernizacji, a na niektórych odcinkach rozbudowy w miarę występowania konieczności i potrzeb w tym zakresie.
- Położenie gminy oraz istniejąca sieć elektroenergetyczna, stwarza korzystne warunki dla rozwoju zabudowy: rolniczej, mieszkaniowej, usługowej, składów i magazynów, a nawet dla zabudowy produkcyjnej.

WNIOSKI

Przewiduje się, że rozbudowa sieci elektroenergetycznych powinna współgrać z zapotrzebowaniem na energię elektryczną. Rejony lokalizacji nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV, będą określane na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, bądź w przypadku ich braku w oparciu o decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Gazownictwo

Na terenie gminy brak jest sieci i urządzeń do przesyłu gazu. W chwili obecnej mieszkańcy gminy korzystają z dystrybucji gazu propan-butan.

WNIOSKI

Uważa się za celowe sukcesywne zastępowanie pieców grzewczych i lokalnych kotłowni, opalanych węglem lub koksem, urządzeniami zasilanymi gazem, co przyczynić się może do:

- ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy,
- podniesienia standardu życia mieszkańców.

Budowa sieci gazowej na terenie gminy nie będzie powodować większych problemów przestrzennych. Jednocześnie stwierdza się konieczność wskazania i rezerwowania terenu pod lokalizację stacji redukcyjno-pomiarowej I – go stopnia wraz ze strefą ochronną.

Ciepłownictwo

Na terenie gminy Somianka nie występuje lokalny zbiorczy system ciepłowniczy. Źródła ciepła stanowią indywidualne piece grzewcze w budynkach lub nieduże kotłownie. W większości piece grzewcze opalane są drewnem lub węglem, zaś kotłownie węglem lub koksem. W niewielkim stopniu korzysta się z indywidualnych systemów grzewczych zasilanych energią elektryczną.

12.2.4 Telekomunikacja

Na terenie gminy występują nadajniki zlokalizowane na wieżach stacji bazowej telefonii komórkowej. Rysunek kierunków rozwoju przestrzennego określa usytuowanie ww. wież. Wpływ wytwarzanego przez te nadajniki pola na środowisko pod antenami jest całkowicie pomijalny, obszary o gęstości mocy S = 0,1 W/m^2 nie występują.

WNIOSEK
Realizacja sieci telekomunikacyjnych nie powinna w istotny sposób ograniczać obecnego i planowanego użytkowania terenów. Brak barier przestrzennych dla realizacji nowych masztów telekomunikacyjnych.

12.2.5 Gospodarka odpadami

Aktualny stan gospodarki odpadami na terenie gminy Somianka, spełnia wymogi określone w przepisach ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250 z późn. zm.). Zgodnie z tymi przepisami na terenie gminy Somianka obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku.

Podmiotem odpowiedzialnym za zorganizowanie odbioru i nadzorującym wywóz odpadów komunalnych jest gmina. Pomiędzy właścicielami nieruchomości, a firmami wywozowymi, odbierającymi odpady nie są zawierane żadne umowy. Zasięg obowiązywania przepisów zawartych w Regulaminie obejmuje nieruchomości zamieszkałe zlokalizowane na terenie gminy Somianka. Mieszkańcy gminy ponosząc opłatę, oddają nielimitowane ilości odpadów komunalnych, przy czym mieszkańcy, którzy nie zdecydowali się na prowadzenie segregacji, ponoszą wyższe koszty, związane z zagospodarowaniem odpadów komunalnych. W ramach opłaty, odbierane są zarówno odpady zebrane selektywnie, jak i odpady zmieszane. Zorganizowanym systemem nie są objęci natomiast właściciele nieruchomości niezamieszkałych: tj. placówek handlowych, administracyjnych, szkół, ośrodków zdrowia, barów gastronomicznych i innych działalności gospodarczych, na których powstają odpady komunalne. Od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych zbiórka odpadów odbywa się na warunkach i zasadach określonych w umowie pomiędzy właścicielem nieruchomości, a przedsiębiorcą odbierającym odpady komunalne.

W chwili obecnej odbiór odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie realizowany jest przez firmę Zakład Kształtowania Terenów Zielonych Marek Włodarczyk ul. Nasielska 26, 05-140 Serock, która została wybrana w trybie przetargu nieograniczonego.

WNIOSKI

Analiza stanu istniejącego pozwala na identyfikację problemów oraz określenie założeń rozwoju gminnego systemu usuwania i unieszkodliwiania odpadów. W związku z ww. uwarunkowaniami uważa się za celowe:

- systemowe rozwiązanie problemów związanych z odbieraniem śmieci z terenów letniskowych;
- konieczność wykazania dbałości o prawidłową segregację i wstępne unieszkodliwianie odpadów.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z definicją, o której mowa w art. 2 pkt 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przez, inwestycję celu publicznego - należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), bez względu

na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Tak więc celami publicznymi jest:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji;
- wydzielenie gruntów pod linie kolejowe oraz ich budowa i utrzymanie;
- wydzielanie gruntów pod lotniska, urządzenia i obiekty do obsługi ruchu lotniczego, w tym rejonów podejść, oraz budowa i eksploatacja tych lotnisk i urządzeń;
- budowa i utrzymywanie ciągów drenażowych, przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń;
- budowa i utrzymywanie sieci transportowej dwutlenku węgla;
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania;
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego;
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- ochrona Pomników Zagłady w rozumieniu przepisów o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady oraz miejsc i pomników upamiętniających ofiary terroru komunistycznego;
- budowa i utrzymywanie pomieszczeń dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, państwowych szkół wyższych, szkół publicznych, państwowych lub samorządowych instytucji kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, obiektów sportowych;
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz pomieszczeń niezbędnych do realizacji obowiązków w zakresie świadczenia usług powszechnych przez operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529), a także innych obiektów i pomieszczeń związanych ze świadczeniem tych usług;
- budowa i utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa i ochrony granicy państwowej, a także do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich;
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górniczą;
- poszukiwanie lub rozpoznawanie kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz podziemne składowanie dwutlenku węgla;
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy;
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej;
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody;
  wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne samorządowe: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzanie, w tym budowa lub przebudowa;
- inne cele publiczne określone w odrębnych ustawach.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obliguje studia gminne do zachowania zgodności z wyznaczonymi na szczeblu krajowym i regionalnym zadaniami służącymi realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Zgodnie z art. 11 pkt 6 oraz na podstawie art. 48 ust. 1 w/w ustawy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego winno zawierać ustalenia zawarte w:

- „Programach zadań rządowych" sporządzonych w oparciu o Koncepcję Przestrzennego Zagospodarowania Kraju,

- Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

Ustalenia zawarte w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju oraz w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego zostały omówione w rozdziale 2.3.

Do podstawowych elementów służących realizacji celów o charakterze ponadlokalnym, zaliczyć należy:

- modernizacja i przebudowa linii elektroenergetycznych średniego napięcia (15kV), w celu zapewnienia sprawności i pewności zasilania;
- usprawnienie sieci dróg wojewódzkich, polegające na likwidacji „wąskich gardeł" w ruchu poprzez budowę, przebudowę, remonty, utrzymanie istniejących dróg i obiektów mostowych obejmujące głównie dostosowanie parametrów technicznych do wymagań ruchu, zwiększenie nośności, odnowy nawierzchni, budowy chodników i ścieżek rowerowych, zwłaszcza na terenach zabudowanych;
- usprawnienie sieci dróg powiatowych, poprzez dostosowanie ich parametrów technicznych do wymagań ruchu, wymiana nawierzchni, realizacja chodników zwłaszcza na terenach zabudowanych;
- stworzenie warunków dla poszukiwania, rozpoznawania, wydobywania złóż kopalin objętych własnością górniczą;
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki wpisane do rejestru zabytków, wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Wskazane działania o charakterze ponadlokalnym wywierają istotne znaczenie na istniejące w gminie uwarunkowania. Właściwe ich wykorzystanie może w przyszłości skutkować poprawą czynników wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Kwestie dotyczące ochrony przed powodzią regulują przepisy ustawy Prawo wodne.[31]
Zgodnie z art. 88a ustawy Prawo wodne z 2001 r.:

- ochrona przed powodzią jest zadaniem organów administracji rządowej i samorządowej;
- użytkownicy wód współpracują z organami administracji rządowej i samorządowej w ochronie przed powodzią, w zakresie określonym w przepisach ustawy oraz w odrębnych przepisach;
- ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

Obszar gminy Somianka usytuowany jest częściowo w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Bug.

Stosownie do dyspozycji art.88l ust. 1 ustawy Prawo wodne[32] na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych, z wyjątkiem dróg rowerowych;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z

[31] Do 31 grudnia 2017 r. obowiązują przepisy ustawy z dnia18 lipca 2001 r., zaś z dniem 1 stycznia 2018 r. przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r.
[32] Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 z późn. zm.);

nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego,

przy czym budowa, przebudowa lub remont drogi rowerowej oraz wyznaczanie szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego wymaga zgłoszenia dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej na tych obszarach.

Powyższe oznacza, iż pozostając w zgodności z przepisami z zakresu Prawa wodnego z 2001 r. studium adaptuje jedynie istniejącą już, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zabudowę z możliwością przeprowadzenia remontów zasobów istniejących oraz przeprowadzenia działań modernizacyjnych, bez prawa do nowej zabudowy oraz rozbudowy zabudowy istniejącej, bez względu na jej charakter (funkcję).

Dla nowych procedur planistycznych rozpoczętych z dniem 1 stycznia 2018 r. obowiązują przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566), w tym jej art. 166 regulujący kwestie dotyczące zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Realizacja zabudowy po spełnieniu wymogów wynikających z art. 166 ww. ustawy.

Dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, dokonano również analizy *„Map obszarów zagrożonych podtopieniami”* w skali 1:50 000 wykonanymi przez Państwowy Instytut Geologiczny w ramach zadań PSH, które dotyczy ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami stanowiącymi zagrożenie dla stref zasilania i poboru wód podziemnych. Wyznaczone obszary nie są strefami zalewów wód powierzchniowych (powodzi), ale przedstawiają maksymalne możliwe zasięgi występowania podtopień (czyli położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami) w rejonie i sąsiedztwie doliny rzecznej. Teren gminy Somianka częściowo znajduje się w granicach terenów zagrożonymi podtopieniami.

Ryc. Nr 65. Mapa obszarów zagrożonych podtopieniami w granicach gminy Somianka. Źródło: http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/

KIERUNKI ROZWOJU

15. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ ORAZ PRZEZNACZENIU TERENÓW

15.1. Wpływ uwarunkowań na ustalenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego

Specyfika uwarunkowań gminy Somianka[33] determinuje sposób oraz możliwości określenia kierunków perspektywicznego rozwoju przestrzennego.
W kierunkach rozwoju gminy oraz przy szczegółowym określeniu zasad zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić następujące aspekty wynikające z uwarunkowań. Są to m.in.:

- racjonalne wykorzystanie potencjału wynikającego z wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, w tym w szczególności: z wysokiej jakości gleb podlegających ochronie (kl. III bonitacyjna), a także istotnych z punktu widzenia wartości przyrodniczych gruntów leśnych;
- zrównoważony rozwój, jako podstawa do określenia kierunków dalszego rozwoju gminy;
- położenie gminy – peryferyjne względem aglomeracji warszawskiej, wskazujące na konieczność rozwoju funkcji innych niż rolnictwo w celu zwiększenia atrakcyjności osiedlania się nowych mieszkańców;
- rozwój usług związanych z turystyką i rekreacją, w tym rozwój budownictwa letniskowego, jako impuls dla rozwoju społeczno – gospodarczego gminy, oraz kreowanie wzrostu zainteresowania wśród tej grupy na możliwość stałego osiedlania się;
- określenie kierunków rozwoju oraz zasad zagospodarowania w oparciu o szczegółowe zapisy zawarte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, które stanowić będą bazę dla realizacji inwestycji na terenie gminy;
- stosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych przyjaznych środowisku - poprzez wyposażenie poszczególnych jednostek strukturalnych w pełną sieć infrastruktury technicznej ze szczególnym uwzględnieniem kanalizacji, w tym w oparciu o rozwiązania indywidualne (przydomowe oczyszczalnie ścieków dla grup zabudowy);
- rozwój funkcji usługowych, w tym również usług komercyjnych w ramach obszaru sołectw Somianka i Somianka Parcele;
- rozwój funkcji rekreacyjno – letniskowej w oparciu o wysokie walory środowiska przyrodniczego;
- rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz usług, w tym usług z zakresu produkcji, przetwórstwa rolno – spożywczego oraz składów i magazynów;
- prowadzenie termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej;
- w zakresie życia mieszkańców: dalsza poprawa w wyposażenie infrastruktury technicznej, wpływającej bezpośrednio na poprawę nie tylko życia mieszkańców, ale również na ochronę przyrody w tym m.in. w zakresie wód, oraz centralne (dostępne) rozmieszczenie strefy usług publicznych, na którą składają się obiekty oświaty, kultury, służby zdrowia, administracji, łączności itp.;
- dostosowanie układu komunikacyjnego do potrzeb rozwoju gminy wraz z korelacją układu drogowego gmin sąsiednich, wraz z utwardzaniem istniejących dróg gruntowych.

15.2. Ogólne kierunki zmian

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium jest dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Ustalenia zawarte w tej części niniejszego dokumentu wyrażają kierunki zagospodarowania przestrzennego, określają lokalne zasady

[33] Uwarunkowania o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

zagospodarowania na terenie gminy, nie są jednak ścisłym przesądzeniem o granicach zainwestowania i użytkowania terenu co powinno być dokładniej określane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Do kompetencji gminy należy stworzenie warunków dla realizacji budownictwa. W tym celu studium określa predyspozycje terenów pod zabudowę. W studium zostały wyznaczone kierunki zagospodarowania poszczególnych obszarów, zostały podane generalne zasady przeznaczenia terenów, które obowiązują gminę. Studium zawiera również elementy postulowane i zalecane, nieobowiązkowe, które warto wprowadzić, a których realizacja i przestrzeganie pomoże właściwie określać i realizować politykę przestrzenną gminy w zgodzie z ładem przestrzennym, poszanowaniem i zachowaniem wartości środowiska przyrodniczego. Ponadto zostały ustalone zasady przeznaczenia terenów pod zabudowę w powiązaniu z planowaną realizacją infrastruktury technicznej, w szczególności siecią wodno – kanalizacyjną.

Wytyczenie kierunków zmian w strukturze przestrzennej i przeznaczeniu terenów na obszarze gminy Somianka oparte zostało o występujące, dające się wyraźnie zaobserwować tendencje rozwojowe poszczególnych jej rejonów.

Przyjęta w studium koncepcja perspektywicznej struktury przestrzennej gminy odnosi się do sposobu zagospodarowania terenów, dalszego rozwoju osadnictwa, rozmieszczenia usług oraz powiązań komunikacyjnych i inżynieryjnych, przy czym istotnym czynnikiem tworzenia nowej struktury jest ochrona wartości przyrodniczych (obszarów Natura 2000, istniejących cennych zbiorowisk leśnych) a także ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej (przede wszystkim dużych, zwartych kompleksów gruntów rolnych wyższych klas bonitacyjnych).

Zmiany w strukturze przestrzennej polegać będą głównie na:

- koncentracji nowej zabudowy wielofunkcyjnej w ramach istniejącej zwartej struktury funkcjonalno – przestrzenne (w tym mieszkaniowej i usługowej) na terenie sołectw: Kręgi, Nowe Wypychy, Ostrowy, Skorki, Somianka i Somianka Parcele, Stare Płudy, Stary Mystkowiec, Ulasek, Wólka Somiankowska, Wola Mystkowska i Zdziebórz;
- koncentracji usług publicznych, budynków użyteczności publicznej, o charakterze lokalnym w miejscowości gminnej Somianka i okolic;
- wzrost terenów przeznaczonych pod zabudowę letniskową na terenach predysponowanych do pełnienia takiej funkcji;
- wzrost terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej z wykorzystaniem istniejących ciągów komunikacyjnych (droga krajowa) oraz dalsza kreacja rozwoju usług turystyki;
- uzupełnianiu istniejących ciągów zabudowy wsi nową zabudową, zarówno zagrodową jak i mieszkaniową jednorodzinną (z dopuszczeniem nieuciążliwych usług),
- wytworzeniu docelowego układu drogowego,
- wyznaczeniu nowych terenów inwestycyjnych;
- zalesieniu obszarów z gruntami rolnymi niższych klas bonitacyjnych.

15.3. Rozwój demograficzny

Tak jak zostało to opisane w części poświęconej uwarunkowaniom zagospodarowania przestrzennego, teren gminy zamieszkuje niespełna 5600 tysięcy osób.

W ciągu analizowanego okresu liczba mieszkańców zameldowanych na stałe w gminie spadała w okresie od 1995 do 2005 r., jednakże w przeciągu ostatnich 10 lat (2005 – 2015) odnotowano stały wzrost liczby ludności. Prognozuje się stały, choć niewielki wzrost liczby mieszkańców wynoszący średniorocznie 23 osoby.

Tab. Nr 47. Prognoza zmian demograficznych na obszarze gminy Somianka do roku 2050

Gmina	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Somianka	5496	5573	5590	5679	5746	5878	6001	6150	6310	6400

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych własnych, Urzędu Gminy Somianka oraz Prognozy GUS.

Zakładany przebieg procesów migracyjnych, przyrostu naturalnego i wynikający z nich powolny wzrost liczby ludności w istotny sposób zdeterminował przyjęte w studium kierunki zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy, a w szczególności w sieci osadniczej.

15.4. Priorytet dla ekorozwoju

Przyjęte w studium kierunki rozwoju przestrzennego gminy uwzględniają nadrzędność wymogów ochrony środowiska, zwłaszcza tych związanych z ochroną obszarów Natura 2000.

Innym ważnym czynnikiem ekorozwoju gminy jest ochrona przestrzeni produkcji rolnej, a przede wszystkim dużych, zwartych kompleksów gruntów rolnych wyższych klas bonitacyjnych oraz gruntów leśnych (leśna przestrzeń produkcyjna).

Nadrzędność ochrony wymienionych wyżej obszarów polega na istotnym ograniczeniu możliwości wprowadzania na nie innych form użytkowania niż dotychczasowe.

15.5. Ogólna struktura funkcjonalno-przestrzenna

W ogólnym kierunku rozwoju poszczególnych obszarów gminy, wyodrębnionych i opisanych w części poświęconej uwarunkowaniom rozwoju, nie zajdą istotne zmiany.

Obszar centralny (obejmujący teren sołectw Somianka, Somianka Parcele, Wólka Somiankowska i Kregi) – tak jak dotychczas stanowić będzie obszar o największej urbanizacji, głównie z zabudową mieszkaniową i usługową o charakterze zwartym, stosunkowo dobrze skomunikowany. Na terenach tych zabudowa zagrodowa stanowić będzie tylko niewielki procent. Obszar rozwoju wielofunkcyjnego w tym budynków użyteczności publicznej. Obszar ten pełnić będzie nadal funkcję gminnego ośrodka administracyjno-usługowego, obsługi mieszkańców oraz rolnictwa. Wzdłuż drogi krajowej planowany jest rozwój zabudowy produkcyjno – usługowej oraz składowej.

Obszar zachodni i południowy (obejmujący część sołectw Huta Podgórna, Popowo Parcele, Popowo Kościelne, Popowo Letnisko, zachodnia część sołectwa Wielęcin, Barcice poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią) – to obszar istniejącej i projektowanej zabudowy letniskowej oraz dalszego wspierania rozwoju usług turystyki. Sprzyjają temu położenie oraz dostępność do rzeki Bug oraz znaczne obszary lasów. Rozwój tych funkcji w ramach sołectwa Huta Podgórna winien opierać się o istniejący układ parcelacyjny, zachowanie znaczącej powierzchni gruntów leśnych w stosunku do gruntów przeznaczony pod zabudowę oraz parcelacyjny układ ulic.

Pozostałe tereny tak jak dotychczas zachowają swój charakter rolniczy. Dominować będzie zabudowa zagrodowa lokalizowana w sposób identyczny, jak do tej pory, czyli wzdłuż istniejących dróg. Zabudowę wsi uzupełnią usługi stopnia podstawowego i pojedyncze obiekty związane z obsługą rolnictwa. W ramach terenów rolnych występować będą również pojedyncze siedliska (zabudowa zagrodowa w rozproszeniu).

15.6. Sieć osadnicza

Sieć osadniczą gminy w dalszym ciągu stanowić będzie zabudowa skupiona w 30 wsiach.
We wsiach o charakterze rolniczym zabudowa skupiona będzie głównie w ciągach wzdłuż istniejących dróg. Jedynie w sołectwach Somianka, Somianka Parcele, Wólka Somiankowska, Kregi, Popowo Kościelne, Popowo Parcele, Huta Podgórna zabudowa powstawać będzie w większych zespołach, mających charakter osiedli. Duże znaczenie dla rozwoju przestrzennego związana jest (i w dalszym ciągu będzie) z koncentrację usług publicznych, czy też szerzej budynków użyteczności publicznej (powyższe nie dotyczy Huty Podgórnej mającej charakter stricte letniskowy).

15.7. Obsługa ludności

Jak to ma miejsce w stanie istniejącym, tak i w przyszłości miejscem koncentracji obiektów usługowych o znaczeniu ogólnogminnym, a szczególnie obiektów użyteczności publicznej z zakresu administracji, oświaty, kultury, służby zdrowia i sportu będzie wieś Somianka Parcele wraz z przyległościami. Na jej terenie działają obecnie między innymi takie obiekty jak: urząd gminy, gimnazjum, szkoła podstawowa, zakład opieki zdrowotnej, punkt apteczny, gminny ośrodek kultury.
W związku z przyjętym w studium niewielkim wzrostem liczby ludności w gminie, nie przewiduje się konieczności realizacji nowych obiektów użyteczności publicznej. Jednakże w przypadku wzrostu zapotrzebowania na takie funkcje istniejące już obiekty jak i pozostające w dyspozycji gminy tereny przyległe pozwalają na rozbudowę już istniejących zasobów.
Obecnie na terenie gminy zlokalizowanych jest szereg drobnych obiektów usługowych oraz obiektów rzemieślniczych, w tym także drobnej wytwórczości. Głównymi rodzajami prowadzonej w nich działalności gospodarczej są: handel detaliczny, handel hurtowy, usługi warsztatowe naprawcze, usługi budowlane, transport, gastronomia, gospodarka magazynowa i łączność. W zakresie usług stopnia podstawowego nie odnotowuje się istotnych braków w poszczególnych sołectwach.
Ważnym czynniku rozwoju są istniejące i projektowane usługi turystyki, w formie ośrodków szkolno – wypoczynkowych.

16. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

Przyjęta struktura funkcjonalno - przestrzenna gminy Somianka jest wyrazem założonych kierunków rozwoju przestrzennego gminy oraz kontynuowania dotychczasowych przesądzeń przestrzennych, wynikających z dotychczasowego zagospodarowania i użytkowania. Struktura ta uwzględnia również potrzebę dalszego rozwoju gminy oraz wnioski mieszkańców oraz właścicieli nieruchomości. Wprowadzono również modyfikacje funkcjonalne związane z dopuszczeniem wielofunkcyjności.

Dla wyodrębnionych w strukturze gminy obszarów określono odrębne polityki ich zagospodarowania i rozwoju. Studium zakłada, iż ustalone na rysunku przedstawiającym kierunki rozwoju przestrzennego linie rozgraniczające poszczególne obszary mogą być korygowane na etapie planów miejscowych, jeżeli będzie to wynikać z potrzeb funkcjonalnych, bądź innych uwarunkowań (np. granic własności, ewidencji gruntów, koniecznych do uwzględnienia przepisów odrębnych, uwarunkowań fizjograficznych, prawnych itp.), nie więcej jednak niż 15% obszaru danej jednostki funkcjonalno przestrzennej.

Przyjmuje się, że ewentualny podział funkcjonalny wyznaczonych w studium liniami rozgraniczającymi obszarów na tereny o rożnym przeznaczeniu (funkcjach) i różnych zasadach zagospodarowania, nastąpi na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przy zachowaniu zasady rozdzielenia przestrzennego funkcji, które są w stosunku do siebie kolizyjne i uciążliwe, szczególnie pod kątem zachowania standardów środowiska w sąsiedztwie i warunków zamieszkania.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się możliwość pozostawienia istniejących terenów rolniczych, jako tereny rolne, dla których kierunkowo (na rysunku przedstawiającym kierunki rozwoju przestrzennego) przewiduje się inną funkcję.

Parametry urbanistyczne nie dotyczą terenów (działek, działek budowlanych) już zainwestowanych (zabudowanych).

Parametry urbanistyczne nie dotyczą terenów dla których wydano ostateczną decyzję o warunkach zabudowy, lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz pozwolenia na budowę dla których obowiązują parametry o funkcje określone w tych decyzjach.

W studium wskazano tereny zabudowy oraz tereny otwarte, wyłączone spod zabudowy.

W ramach terenów zabudowy wyodrębniono następujące tereny:
- zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone symbolem **MW**,
- zabudowy wielofunkcyjnej, oznaczone symbolem **M**;
- zabudowy mieszkaniowej i letniskowej, oznaczone symbolem **M/ML**,
- zabudowy zagrodowej, oznaczone symbolem **MR**,
- zabudowy letniskowej, oznaczone symbolem **ML**,
- usług turystyki, rekreacyjno – wypoczynkowe, oznaczone symbolem **UT**,
- zabudowy usługowej, oznaczone symbolem **U**,
- usług publicznych, oznaczone symbolem **UP**,
- usług sportu i rekreacji, oznaczone symbolem **US**,
- obiektów kościelnych i sakralnych, oznaczone symbolem **UKr**,
- zabudowy produkcyjno – usługowej, oznaczone symbolem **PU**,
- eksploatacji kruszywa naturalnego, oznaczone symbolem **PG**,
- usług komunikacji samochodowej, oznaczone symbolem **UKs**,
- cmentarzy, oznaczone symbolem **ZC**,
- parków i zieleni urządzonej, oznaczone symbolem **ZP**,
- urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków, gromadzenia i selekcji odpadów stałych, oznaczone symbolem **NO**,
- ujęć wodnych i stacji uzdatniania wody, oznaczone symbolem **WZ**,
- dróg publicznych, podstawowego układu drogowego, oznaczone symbolami **DK** (krajowe), **DW** (wojewódzkie), **W** (powiatowe), oraz ważniejsze drogi gminne stanowiące ponadlokalne (krajowe, wojewódzkie i powiatowe) oraz lokalne (gminne) cele publiczne.

W ramach terenów otwartych (wyłączonych spod zabudowy, bądź z ograniczoną zabudową) wyodrębniono następujące tereny:
- lasów, oznaczone symbolem **ZL**,
- pod zalesienie, oznaczone symbolem **ZLz**,
- zieleni naturalnej, oznaczone symbolem **ZN**,
- upraw polowych i ogrodniczych, łąk i pastwisk, oznaczone symbolem **R**,
- wód, oznaczone symbolem **W**

Ponadto wyłączone z zabudowy są obszary szczególnego zagrożenia powodzią, których granice wyznaczone zostały na rysunku przedstawiającym kierunki rozwoju przestrzennego, dla których studium dopuszcza jedynie prowadzenie działań remontowych i przebudowę.

W studium przyjęto graniczne (maksymalne bądź minimalne) wskaźniki określające sposób zagospodarowania terenów.

Ze względu na skalę w jakiej sporządzane jest studium, nie możliwe było określenie wskaźników odzwierciedlających wszystkie uwarunkowania, które mogłyby wpłynąć na ich wielkość. Dlatego też zapisane w studium wskaźniki należy przyjąć jako graniczne, z możliwością ich korekty w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, po uwzględnieniu wszystkich lokalnych uwarunkowań występujących na danym terenie. W przypadku wskaźników maksymalnych dopuszcza się ustalanie wskaźników niższych, zaś w przypadku minimalnych wskaźników wyższych (nie więcej jednak niż 20% od ustalonych wskaźników).

Przy określaniu wskaźników, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, należy wziąć pod uwagę m.in.:
- uwarunkowania wynikające z istniejącego zagospodarowania, w tym struktury obecnych podziałów geodezyjnych,
- uwarunkowania przyrodnicze, w tym położenie względem cennych przyrodniczo obszarów, w tym objętych ochroną na podstawie przepisów z zakresu ochrony przyrody;
- uwarunkowania prawne, w tym zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wydane decyzje o pozwoleniu na budowę, decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz stan własności gruntów,

- w przypadku wysokości równej lub większej niż 50,0m n.p.t obiekt budowlany należy zgłosić przed uzyskaniem pozwolenia na budowę do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- odległość usytuowania masztów od dróg oraz innych elementów zagospodarowania terenu powinna zapewniać bezpieczeństwo w przypadku przewrócenia się masztu.

W obrębie terenów, wymienionych na wstępie tego rozdziału, obowiązują następujące zasady zagospodarowania:

Na **terenach MW (tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** zabudowa mieszkaniowa w formie: zabudowy mieszkaniowej (wielo i jednorodzinnej), usługowej;
Wytyczne do planu miejscowego: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z dopuszczeniem usług; urządzenia infrastruktury technicznej;
Ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: wyznaczane tereny z udziałem funkcji chronionych akustycznie winny być pod względem dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku uwzględnione do rodzajów terenów zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami odrębnymi (z zakresu ochrony środowiska);
Parametry i wskaźniki urbanistyczne: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie: min. 30% dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, min. 25% dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, min. 15% dla zabudowy usługowej, 10% dla zabudowy usługowej z zakresu usług publicznych i użyteczności publicznej; w przypadku zabudowy o funkcjach mieszanych minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej winien zostać przyjęty według wskaźnika o mniejszej wartości; w przypadku realizacji nowej zabudowy usługowej (z wyłączeniem usług publicznych i użyteczności publicznej) - należy zapewnić: minimum 1 miejsce parkingowe na każde 250,0 m^2 powierzchni użytkowej, minimum 1 miejsce parkingowe na 4 miejsca konsumpcyjne, minimum 1 miejsce parkingowe na każde 200,0 m^2 powierzchni sprzedaży oraz 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny; wysokość zabudowy do 15 m z wyłączeniem urządzeń budowlanych i nie więcej niż 5 kondygnacji nadziemnych;

Na **terenach M (tereny zabudowy wielofunkcyjnej):**
Kierunek polityki przestrzennej: zabudowa wielofunkcyjna w formie**:** zabudowy mieszkaniowej, usługowej, w tym usług publicznych i użyteczności publicznej, zabudowy produkcyjnej, składów, magazynów, rzemiosła oraz zabudowy zagrodowej;
Wytyczne do planu miejscowego: w terenach wyznaczonych pod produkcję, składy, magazyny i rzemiosło funkcja mieszkaniowa może być wprowadzona wyłącznie jako mieszkanie (dom) dla właściciela; w terenach wyznaczanych planem pod zabudowę produkcyjną i składy zakaz lokalizowania obiektów użyteczności publicznej z zakresu oświaty i wychowania, kultu religijnego oraz ochrony zdrowia; obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży do 2000 m^2; urządzenia infrastruktury technicznej;
Ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: zakaz realizacji obiektów usługowych, produkcyjnych, składów, magazynów i rzemiosła mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji; wyznaczane tereny z udziałem funkcji chronionych akustycznie winny być pod względem dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zaliczane do rodzajów terenów zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami odrębnymi (z zakresu ochrony środowiska);
Parametry i wskaźniki urbanistyczne: na działkach nowo zabudowujących się, powierzchnia biologicznie czynna na poziomie: min. 25% dla zabudowy mieszkaniowej, min. 15% dla zabudowy usługowej, produkcyjnej, składów, magazynów i rzemiosła oraz zabudowy zagrodowej, 10% dla zabudowy usługowej z zakresu usług publicznych i użyteczności publicznej; w przypadku zabudowy o funkcjach mieszanych minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej winien zostać przyjęty według wskaźnika o mniejszej wartości; w przypadku realizacji nowej zabudowy usługowej (z wyłączeniem usług publicznych i użyteczności publicznej) oraz produkcyjnej, składów, magazynów, rzemiosła - należy zapewnić: minimum 1 miejsce parkingowe na każde 250,0 m^2 powierzchni

użytkowej, minimum 1 miejsce parkingowe na 4 miejsca konsumpcyjne, minimum 1 miejsce parkingowe na każde 250,0 m^2 powierzchni sprzedaży oraz 1 miejsce na 1 lokal mieszkalny; wysokość zabudowy do 15 m z wyłączeniem urządzeń budowlanych i nie więcej niż 4 kondygnacje nadziemne;

Na **terenach M/ML (tereny zabudowy mieszkaniowej i letniskowej):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługowa i letniskowa w ramach rekreacji indywidualnej;
Wytyczne do planu miejscowego: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługi nieuciążliwe i zabudowa rekreacji indywidualnej; obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży do 500 m^2 z wyłączeniem nowych obiektów położonych w granicach obszaru Natura 2000 (zakaz ten nie dotyczy ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego); urządzenia infrastruktury technicznej; dopuszczalna zabudowa zagrodowa i budynki zamieszkania zbiorowego;
Ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: zakaz realizacji obiektów usługowych mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko; wyznaczane tereny z udziałem funkcji chronionych akustycznie winny być pod względem dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zaliczane do rodzajów terenów zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami odrębnymi (z zakresu ochrony środowiska);
Parametry i wskaźniki urbanistyczne: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie: min. 50% dla zabudowy letniskowej, min. 25% dla zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej; min. 20% dla zabudowy usługowej, w tym także z zakresu usług publicznych i użyteczności publicznej; w przypadku zabudowy o funkcjach mieszanych minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej winien zostać przyjęty według wskaźnika o mniejszej wartości; należy zapewnić minimum 1 miejsce parkingowe: na każde 250,0 m^2 powierzchni użytkowej dla usług, na 4 miejsca konsumpcyjne, na 1 lokal mieszkalny, na 1 budynek rekreacji indywidualnej; wysokość zabudowy do 12 m z wyłączeniem urządzeń budowlanych;
Parametry i wskaźniki urbanistyczne w granicach obszaru Natura 2000: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie: min. 75% dla zabudowy letniskowej, min. 70% dla zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz usługowej, w tym także z zakresu usług publicznych i użyteczności publicznej; w przypadku zabudowy o funkcjach mieszanych minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej winien zostać przyjęty według wskaźnika o mniejszej wartości; wskaźniki miejsc parkingowych i wysokość zabudowy zgodnie z parametrami dla obszaru M/ML; powyższe wskaźniki nie znajdują zastosowania dla zabudowy już istniejącej i objętej ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dla których można przyjąć wskaźnik niższy (dla PBC) lub wyższy (w odniesieniu do wysokości) wynikający z istniejącego zagospodarowania oraz zabudowy, a także z ustaleń samego planu miejscowego;

Na **terenach MR (tereny zabudowy zagrodowej):**
Kierunek polityki przestrzennej: zabudowa zagrodowa;
Wytyczne do planu miejscowego: tereny dominującej zabudowy zagrodowej; dopuszczalna jako uzupełnienie mieszkaniowa jednorodzinna i letniskowa; urządzenia infrastruktury technicznej;
Parametry i wskaźniki urbanistyczne: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie min. 25%; wysokość zabudowy niska - do 12 m i nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne - z wyłączeniem obiektów rolniczych dla których nie wprowadza się ograniczeń;

Na **terenach ML (tereny zabudowy letniskowej):**
Kierunek polityki przestrzennej: zabudowa letniskowa;
Wytyczne do planu miejscowego: dominująca zabudowa letniskowa, z dopuszczeniem, jedynie jako uzupełnienie, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i nieuciążliwej usługowej; urządzenia infrastruktury technicznej;

Parametry i wskaźniki urbanistyczne: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie min. 30%; wysokość zabudowy niska - do 12 m i nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne;
Parametry i wskaźniki urbanistyczne w granicach obszaru Natura 2000: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie min. 75% dla zabudowy letniskowej; wysokość zabudowy zgodnie z parametrami dla obszaru ML; powyższe wskaźniki nie znajdują zastosowania dla zabudowy już istniejącej i objętej ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dla których można przyjąć wskaźnik niższy (dla PBC) lub wyższy (w odniesieniu do wysokości) wynikający z istniejącego zagospodarowania oraz zabudowy, a także z ustaleń samego planu miejscowego;

Na **terenach UT (tereny usług turystyki, rekreacyjno – wypoczynkowe):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** usługi turystyki, ośrodki: wczasowe, szkoleniowe, konferencyjne, hotele, motele, pensjonaty, usługi sportu itp.; zabudowa rekreacji indywidualnej; urządzenia infrastruktury technicznej;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu dla rekreacji indywidualnej: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie min. 40%; wysokość zabudowy niska - do 10 m i nie więcej niż 2 kondygnacje nadziemne ;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu dla usług turystyki: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie min. 20%; wysokość zabudowy do 15 m i nie więcej niż 4 kondygnacje nadziemne (z wyłączeniem urządzeń budowlanych);
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu dla terenów rekreacyjno – sportowych: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie min. 15%; wysokość zabudowy do 12 m i nie więcej niż 3 kondygnacje nadziemne (z wyłączeniem urządzeń budowlanych oraz terenowych obiektów sportowych i rekreacyjnych);

Na **terenach U (tereny zabudowy usługowej):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** usługi, w tym usługi publiczne oraz budynki użyteczności publicznej;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: tereny wyznaczone do realizacji usług, w tym usług publicznych oraz budynków użyteczności publicznej, a także innych celów publicznych; dopuszczalne składy, magazyny i rzemiosło; urządzenia infrastruktury technicznej; maksymalna wysokość zabudowy 15 metrów i nie więcej niż 4 kondygnacje; minimalna powierzchnia biologicznie czynna 10%;

Na **terenach UP (tereny usług publicznych):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** usługi publiczne oraz budynki użyteczności publicznej, a także zamieszkania zbiorowego;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: tereny wyznaczone do realizacji usług publicznych oraz budynków użyteczności publicznej, a także innych celów publicznych oraz budynków zamieszkania zbiorowego (ośrodki konferencyjno – wypoczynkowe itp.); maksymalna wysokość nowej zabudowy 15 metrów i nie więcej niż 5 kondygnacji, z wyłączeniem urządzeń budowlanych; minimalna powierzchnia biologicznie czynna 10%;

Na **terenach US (tereny usług sportu i rekreacji):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** usługi sportu i rekreacji;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: tereny wyznaczone do realizacji szerokiego pojęcia usług sportu i rekreacji oraz przeznaczeń uzupełniających, wspomagających przedmiotową funkcję; urządzenia infrastruktury technicznej; minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20%; maksymalna wysokość nowej zabudowy 15 metrów;

Na **terenach UKr (tereny obiektów kościelnych i sakralnych):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** usługi kultu religijnego, obiekty kościelne i sakralne z dopuszczeniem usług publicznych oraz budynków użyteczności publicznej, w tym budynków zamieszkania zbiorowego;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: tereny wyznaczone do realizacji usług publicznych oraz budynków użyteczności publicznej, a także innych celów publicznych; maksymalna wysokość nowej zabudowy (z wyłączeniem kultu religijnego) 15 metrów i nie więcej niż 4 kondygnacje; minimalna powierzchnia biologicznie czynna 10%;

Na **terenach PU (tereny zabudowy produkcyjno - usługowej):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** zabudowa produkcyjno – usługowa (w tym także związana z produkcją rolniczą i przetwórstwem rolno – spożywczym), usługi, rzemiosło, składy i magazyny, logistyka;
Wytyczne do planu miejscowego: w terenach wyznaczonych pod produkcję, składy, magazyny i rzemiosło funkcja mieszkaniowa może być wprowadzona wyłącznie jako mieszkanie (dom) dla właściciela; dopuszcza się zachowanie z możliwością rozbudowy, remontu istniejących obiektów i inwestycji, które nie mieszczą się w określonej polityce odnośnie obszaru o symbolu PU; w terenach wyznaczanych planem pod zabudowę produkcyjną i składy zakaz lokalizowania obiektów użyteczności publicznej z zakresu oświaty i wychowania, kultu religijnego oraz ochrony zdrowia; zakaz realizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2;
Ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: zakaz realizacji obiektów usługowych, produkcyjnych, składów, magazynów i rzemiosła mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko z wyłączeniem obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji; wyznaczane tereny z udziałem funkcji chronionych akustycznie winny być pod względem dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku zaliczane do rodzajów terenów zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami odrębnymi (z zakresu ochrony środowiska);
Parametry i wskaźniki urbanistyczne: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie: min. 30% dla rzemiosła; 25% dla usług z wyłączeniem usług publicznych i użyteczności publicznej, 10% dla zabudowy produkcyjnej, składów, magazynów i logistyki oraz dla zabudowy usługowej z zakresu usług publicznych i użyteczności publicznej; maksymalna wysokość zabudowy 16 m, z wyłączeniem urządzeń budowlanych;

Na **terenach PG (tereny eksploatacji kruszywa naturalnego):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** powierzchniowa eksploatacja złóż kopalin;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: tereny wyznaczone do realizacji powierzchniowej eksploatacji kopalin; dopuszczalna realizacja obiektów budowlanych i urządzeń związanych z eksploatacją;

Na **terenach UKs (tereny usług komunikacji samochodowej):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** usługi komunikacji samochodowej;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: tereny wyznaczone do realizacji usług komunikacji samochodowej, w tym m.in.: stacji paliw, stacji kontroli pojazdów, stacji obsługi technicznej samochodów, a także usług z zakresu handlu, gastronomii, a także obiektów zamieszkania zbiorowego typu motel;
Parametry i wskaźniki urbanistyczne: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie min. 15%; maksymalna wysokość zabudowy 15 m z wyłączeniem urządzeń budowlanych;

Na **terenach ZC (tereny cmentarza):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** cmentarz;
Wytyczne do planu miejscowego: cmentarz, usługi z zakresu kultu religijnego;
Ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: zakaz lokalizacji innych funkcji niż cmentarz i usługi z zakresu kultu religijnego; dopuszczalne zachowanie z możliwością rozbudowy, przebudowy, remontu istniejących obiektów i inwestycji;

Parametry i wskaźniki urbanistyczne dla realizacji obiektów kubaturowych (nie dotyczy obszaru na którym realizowane są pochówki): dla usług z zakresu kultu religijnego dla nowych realizacji: powierzchnia biologicznie czynna na poziomie min. 25%, minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek budowlanych 300 m^2; maksymalna wysokość zabudowy 15 m;

Na **terenach ZL (tereny lasów):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** lasy;
Wytyczne do planu miejscowego: lasy, leśniczówki, obszary funkcjonalnie związane z prowadzeniem gospodarki leśnej;
Ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: możliwość zagospodarowania zgodnie z przepisami odrębnymi (o lasach); zakaz realizacji wszelkiej zabudowy z wyłączeniem przepisów odrębnych; dopuszczalna realizacja inwestycji celu publicznego z wyłączeniem obiektów kubaturowych, przy zachowaniu przepisów odrębnych z zakresu ochrony gruntów rolnych i leśnych; dopuszczalne zachowanie z możliwością rozbudowy, przebudowy, remontu istniejących obiektów i inwestycji; maksymalna wysokość zabudowy kubaturowej dopuszczonej w przepisach odrębnych z zakresu lasów 12 m;

Na **terenach ZP (tereny parków i zieleni urządzonej):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** parki, zieleń urządzona;
Wytyczne do planu miejscowego: parki, zieleń urządzona, obiekty budowlane związane z przeznaczeniem podstawowym; w przypadku obszarów objętych ochroną konserwatorską - zabudowa oraz zagospodarowanie terenu na warunkach określonych przez właściwego konserwatora zabytków;
Parametry i wskaźniki urbanistyczne: maksymalna wysokość zabudowy 12 m lub według stanu istniejącego; minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 40%; dla obszarów objętych ochroną konserwatorską parametry i wskaźniki urbanistyczne winny zostać ustalone w uzgodnieniu z właściwym konserwatorem zabytków;

Na **terenach R (tereny upraw polowych i ogrodniczych, łąk i pastwisk):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** tereny rolne z ograniczoną zabudową;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: zakaz zabudowy z wyłączeniem: inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury oraz inwestycji związanych ze złożami kopalin objętych własnością górniczą; dopuszczalne zachowanie z możliwością rozbudowy, przebudowy, remontu istniejących obiektów i inwestycji, a także budowa nowych budynków mieszkalnych, gospodarskich i inwentarskich jedynie w ramach istniejących siedlisk;
Ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: maksymalna wysokość zabudowy 15 m; minimalna powierzchnia biologicznie czynna: 40%;

Na **terenach ZN (tereny zieleni naturalnej):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** tereny zieleni naturalnej;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: zakaz zabudowy z wyłączeniem: inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury oraz inwestycji związanych ze złożami kopalin objętych własnością górniczą; dopuszczalne zachowanie z możliwością rozbudowy, przebudowy, remontu istniejących obiektów i inwestycji;

Na **terenach ZLz (tereny pod zalesienie):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** tereny pod zalesienie;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: zakaz zabudowy kubaturowej;

Na **terenach W (tereny wód):**
Kierunek polityki przestrzennej**:** tereny wód śródlądowych;

Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: tereny wód oraz urządzeń wodnych;

Na **terenach NO** przeznaczeniem podstawowym są tereny urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków, gromadzenia i selekcji odpadów stałych – oczyszczalnia ścieków, obiekty budowlane związane z czasowym gromadzeniem i selekcją odpadów stałych, z dopuszczeniem realizacji innej infrastruktury nie kolidującej z przeznaczeniem podstawowym;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: obiekty kubaturowe o maksymalnej wysokości zabudowy 15 m; urządzenia budowlane, instalacje oraz budowle z uwagi na wymagania technologiczne – bez ograniczeń; powierzchnia biologicznie czynna minimum 5% ;

Na **terenach WZ** przeznaczeniem podstawowym są tereny ujęć wodnych i stacji uzdatniania wody – ujęcia wody, SUW, z dopuszczeniem realizacji innej infrastruktury nie kolidującej z przeznaczeniem podstawowym;
Wytyczne do planu miejscowego oraz ograniczenia w użytkowaniu i zagospodarowaniu: obiekty kubaturowe biurowe o maksymalnej wysokości zabudowy 15 m; urządzenia budowlane, instalacje oraz budowle z uwagi na wymagania technologiczne – bez ograniczeń; powierzchnia biologicznie czynna minimum 5% ;

Na terenach oznaczonych na rysunku kierunków rozwoju przestrzennego jako drogi przeznaczeniem podstawowym są drogi publiczne, podstawowego układu drogowego, odpowiednio kategorii krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej, stanowiącej ponadlokalny (krajowa, wojewódzka i powiatowa) oraz lokalny (gminna) cel publiczny; parametry zgodnie z klasami określonymi w przepisach odrębnych.[34]

Wskazane powyżej parametry i wskaźniki urbanistyczne, jako wytyczne do sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- mogą ustalić wyższe wskaźniki wysokości zabudowy, jeżeli wynika to z istniejącego zagospodarowania terenu, wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzji pozwolenia na budowę, obowiązującego planu miejscowego;
- mogą ustalić niższe wskaźniki minimalnej powierzchni biologicznie czynnej, jeżeli wynika to z istniejącego zagospodarowania terenu, wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzji pozwolenia na budowę, obowiązującego planu miejscowego.

Wskazane powyżej funkcje oraz kategorie przeznaczeń, jako wytyczne do sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- mogą dopuszczać inne przeznaczenia o ile wynika to z istniejącego zagospodarowania terenu, wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzji pozwolenia na budowę, obowiązującego planu miejscowego; studium dopuszcza ich adaptację z prawem do prowadzenia działań remontowych, przebudowy, nadbudowy oraz rozbudowy; powyższe nie dotyczy istniejącego zagospodarowania w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią na których studium dopuszcza jedynie adaptację istniejącej zabudowy z prawem do prowadzenia działań remontowych oraz przebudowy;
- realizację celów publicznych na podstawie przepisów odrębnych, w tym tzw. spec ustaw.

Sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- rozstrzygną o lokalizacji i wyborze rekomendowanych przez studium funkcji oraz kategorii przeznaczeń, w tym dopełniających oraz określą sposób uwzględnienia

[34] rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430 z późn. zm.).

standardów wyznaczonych przez przeznaczenie dominujące określone dla poszczególnych stref funkcjonalnych;
- rozstrzygną o lokalizacji: obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, dróg i placów publicznych o znaczeniu lokalnym, w tym dróg klasy dojazdowej i lokalnej, a także dróg rowerowych, publicznie dostępnych samorządowych ciągów pieszych i parków;
- rozstrzygną o lokalizacji dróg wewnętrznych;
- wprowadzą zakazy realizacji budynków inwentarskich o obsadzie powyżej 40DJP.

Kierunki rozwoju przestrzennego przedstawiono na załączniku graficznym.

W wyniku określonego zapotrzebowania na nową zabudowę oraz jej zestawienia z sumą chłonności obszarów o zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej i obszarów na których możliwa jest realizacja nowej zabudowy w ramach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poza zwartą strukturą, stwierdzono, że część zapotrzebowania może być realizowana w ramach powyższych terenów, przy czym istnieje również konieczność jej uzupełnienia o nowe tereny.

Maksymalne uzupełnienie zapotrzebowania na nową funkcję:
- mieszkaniową dotyczy 180 działek; w kierunkach rozwoju przestrzennego wyznaczono:
  - 135 działek dla funkcji mieszkalnej w zabudowie jednorodzinnej (263250 m^2 powierzchni terenu w funkcji)[35];
  - 24 działki dla funkcji mieszkalnej w zabudowie zagrodowej (93600 m^2 powierzchni terenu w funkcji)[36];
  - dla funkcji mieszkaniowej w zabudowie wielorodzinnej (0 m^2 powierzchni);
- letniskową dotyczy 707 działek; w kierunkach rozwoju przestrzennego wyznaczono:
  - 600 działek dla funkcji letniskowej (1200000 m^2 powierzchni);[37]
- usług podstawowych dotyczy 78489 m^2 powierzchni takiej funkcji; w kierunkach rozwoju przestrzennego wyznaczono:
  - ok. 56000 m^2 powierzchni terenu w takiej funkcji;
- zabudowy produkcyjno – usługowej i magazynowo - składowej usług podstawowych dotyczy 78489 m^2 powierzchni takiej funkcji; w kierunkach rozwoju przestrzennego wyznaczono:
  - ok. 63500 m^2 powierzchni terenu w takiej funkcji;
- usług turystyki dotyczy 200000 m^2 powierzchni takiej funkcji; w kierunkach rozwoju przestrzennego wyznaczono:
  - ok. 100000 m^2 powierzchni terenu w takiej funkcji.

Powyższe oznacza, że wyznaczenie nowych terenów dla poszczególnych funkcji nie wyczerpuje maksymalnego zapotrzebowania. Rezerwa w tym zakresie będzie możliwa do zrealizowania po ewentualnej zmianie polityki przestrzennej (zmianie studium) w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby.

Wyznaczenie nowych funkcji wymaga wykupu ok. 6,2 ha gruntu z przeznaczeniem pod nowe drogi oraz wyposażenie je w wodociąg (ok. 6 km), kanalizację (ok. 6 km) oraz ich docelowe urządzenie. Szacunkowy koszt:
- wykupu gruntów to: 2 170 000 zł;
- realizacji wodociągu to: 1 080 000 zł;
- realizacji kanalizacji to: 2 100 000 zł;
- utwardzenie dróg to: 5 000 000 zł.

Powyższe oznacza wydatek na poziomie 10,3 mln zł co stanowi około 1/3 budżetu gminy, jednakże działania w tym zakresie będą rozłożone w czasie. Dopiero wykup gruntów umożliwi

[35] Wyznaczenie nowych terenów wiąże się z koniecznością realizacji nowego układu drogowego. Stąd też w wyliczeniach średnią powierzchnię działki zwiększono o 30% na realizację nowych dróg.
[36] Wyznaczenie nowych terenów wiąże się z koniecznością realizacji nowego układu drogowego. Stąd też w wyliczeniach średnią powierzchnię działki zwiększono o 30% na realizację nowych dróg.
[37] W wyliczeniu nie zwiększono powierzchni z przeznaczeniem na nowe drogi, z uwagi na fakt, że większość tej zabudowy została delimitowana w Hucie Podgórnej posiadającej układ parcelacyjny nie wymagający wyznaczania nowych terenów na drogi.

realizację planowanych urządzeń infrastruktury technicznej. Szacuje się że działania w powyższym zakresie realizowane będą minimum 10 lat, co przy obecnej strukturze budżetu gminny jest realne i nie zagraża realizacji pozostałych zamierzeń inwestycyjnych.

17. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

Każda działalność człowieka ingeruje w środowisko przyrodnicze i zakłóca jego funkcjonowanie. W celu ochrony środowiska przyrodniczego należy ograniczać w miarę możliwości czynniki wpływające niekorzystnie na środowisko, tj.:

- emisję do powietrza odkomunikacyjnych spalin i hałasu,
- emisję do powietrza gazów powstających w gospodarstwach domowych oraz rolnych powstających w trakcie ogrzewania pomieszczeń,
- wytwarzanie ścieków o charakterze bytowo-gospodarczym,
- likwidację wierzchniej, próchniczej warstwy gleby na obszarach przeznaczonych pod zabudowę oraz związanych z eksploatacją kruszywa,
- wytwarzanie odpadów o charakterze komunalnym,
- obce w krajobrazie formy w postaci ogrodzeń i obiektów kubaturowych,
- emisję gazów, promieniowania, hałasu i wibracji związanych z usługami i produkcją,
- wytwarzanie ścieków o charakterze technologicznym,
- realizację budynków inwentarskich o obsadzie powyżej 40DJP na całym obszarze gminy, przy czym powyższe należy traktować jednoznacznie jako wytyczną do sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium przyjmuje następujące ustalenia, które winny zostać wzięte pod uwagę w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- ustala się zachowanie pasa szerokości minimum od 1 do 3 metrów wzdłuż cieków wodnych, rowów i kanałów, które winny być wolne od zainwestowania oraz które winny zapewniać możliwość eksploatacji i konserwacji cieków, rowów i kanałów sprzętem zmechanizowanym. Postuluje się zwiększenie pasa wolnego od zabudowy w zależności od rangi cieku, uwarunkowań środowiskowych, w tym również warunków gruntowo - wodnych,
- ustala się zakaz naruszania naturalnego charakteru cieków i zbiorników wodnych z wyjątkiem koniecznych zmian ze względu na potrzeby wzrostu retencji wodnej, ochrony przeciwpożarowej lub przeciwpowodziowej oraz budowy układu drogowego, przy czym dopuszcza się możliwości przełożenia, a także odcinkowego ich skanalizowania,
- ustala się zakaz osuszania i zanieczyszczania zbiorników wodnych,
- ustala się obowiązek zachowania walorów środowiska przyrodniczego, w tym również wzięcie odpowiedzialności przez właścicieli działek za sprawowanie opieki nad tworami przyrody znajdującymi się na terenie działek, a przede wszystkim zachowanie istniejącej zieleni wysokiej: lasów, pojedynczych drzew, zadrzewień śródpolnych i przydrożnych oraz zieleni łęgowej,
- postuluje się ekspozycję drzew o dużych walorach przyrodniczych oraz krajobrazowych,
- postuluje się, w przypadku realizacji inwestycji liniowych (głównie drogowych), maksymalne zachowanie drzewostanu oraz zadrzewień i zakrzewień oraz dbałość o ich odpowiednią ekspozycję,
- w celu ochrony powietrza nakazuje się by eksploatacja instalacji powodująca wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emisję hałasu oraz wytwarzanie pól elektromagnetycznych nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący instalację posiada tytuł prawny, bądź zamykającej się w ustanowionej strefie ochronnej. W przypadku przekroczenia standardów emisyjnych winien zostać stworzony obszar ograniczonego użytkowania. W takim przypadku eksploatacja nie może spowodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza tym obszarem,

- działalność akustyczna obiektów usługowych i produkcyjnych winna zamykać się w granicach terenu, do którego inwestor posiada tytuł prawny, bądź w granicach strefy ochronnej określonej na rysunku studium, lub zgodnie z przepisami odrębnymi;
- obowiązek zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w strefie do 70 m od granicy pasa drogowego drogi klasy głównej, kategorii krajowej nr 62 poprzez nakaz stosowania zabezpieczeń akustycznych, w przypadku realizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi, wynikającego z parametrów określonych w przepisach odrębnych z zakresu ochrony środowiska;
- wprowadzenie zakazu realizacji ogrodzeń pełnych oraz z podmurówką (z wyjątkiem koniecznych związanych ze stabilizacją ogrodzenia) oraz nakazem ażuru wynoszącym co najmniej 60% pomiędzy przęsłami;
- w przypadku pomników przyrody należy zachować 15 metrową strefę wokół pomnika.

Ponadto studium postuluje:

- wprowadzenie nakazu ochrony istniejących zadrzewień oraz obowiązek wprowadzania nowych wszędzie tam, gdzie nie będzie to kolidowało z istniejącymi użytkami rolnymi – zwłaszcza wzdłuż dróg i rowów melioracyjnych oraz w strefach izolacyjnych od obiektów uciążliwych,
- ochronę lokalnych ciągów ekologicznych poprzez pozostawienie w użytkowaniu maksymalnie zbliżonym do naturalnego z umożliwieniem migracji flory i fauny w tych strefach oraz zapewnienie swobodnego grawitacyjnego przepływu powietrza.

Utrzymanie standardów jakości poszczególnych elementów środowiska i krajobrazu kulturowego, zapewnione będzie poprzez:

- dalszy rozwój infrastruktury technicznej, w szczególności sieci kanalizacji sanitarnej, w tym także w oparciu o rozwiązania indywidualne (przydomowe oczyszczalnie ścieków, w tym także dla grupy gospodarstw);
- ograniczanie oraz likwidację emisji zanieczyszczeń;
- wprowadzenie selektywnej zbiorki odpadów na terenie gminy, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- zakaz wprowadzania przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w poszczególnych obszarach struktury funkcjonalno - przestrzennej z wyłączeniem realizacji inwestycji celu publicznego, w tym w szczelności obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji a także pozyskiwania i wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych;
- ograniczenie zabudowy na obszarze, gdzie funkcją wiodącą jest zieleń, lasy (leśna przestrzeń produkcyjna) oraz tereny rolne przeznaczone do zalesień;
- ograniczenie zabudowy na obszarze, gdzie funkcją wiodącą stanowią tereny rolnicze i zieleń (rolnicza przestrzeń produkcyjna);
- ograniczenie zabudowy kubaturowej na obszarach stanowiących układ przyrodniczy, tj. w ramach wyznaczonych na rysunku studium ekosystemów leśnych i zadrzewionych oraz ekosystemów łąkowych, wodnych i wodno – błotnych;
- wykluczenie realizacji nowej zabudowy, z zachowaniem prawa do prowadzenia działań remontowych oraz przebudowy, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne z 2001 r.;
- realizacja nowej zabudowy, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią w oparciu o przepisy ustawy Prawo wodne z 2017 r. w oparciu o uzgodnienia w formie decyzji z Wodami Polskimi;
- wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu terenu zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, w pasie terenu o szerokości min. 50,0m i 150 m od granic cmentarzy;
- wprowadzenie ograniczeń dotyczących budowy oraz rozbudowy istniejących budynków inwentarskich o planowanej obsadzie powyżej 40DJP;
- dalsze propagowanie edukacji ekologicznej.

Teren gminy Somianka nie jest predysponowany do utworzenia na jego terenie uzdrowiska.

18. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

18.1 Wytyczne konserwatorskie w zakresie ochrony zabytków

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków konieczne jest:

- zahamowanie procesów degradacji obiektów i obszarów zabytkowych, przeciwdziałanie negatywnym zmianom funkcjonalno-przestrzennym w obszarach posiadających wartości kulturowe;
- eksponowanie obiektów i obszarów o istotnych walorach zabytkowych i kulturowych;
- bieżąca aktualizacja i prowadzenie gminnej ewidencji zabytków;
- określenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zasad ochrony obiektów i obszarów zabytkowych: wpisanych do rejestru województwa mazowieckiego (ochrona na podstawie przepisów odrębnych, z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami), znajdujących się w ewidencji, których ochronę ustala się zapisami planu określając w zależności od potrzeb: gabaryty, formę, charakter detalu, wymogi dotyczące zagospodarowania bezpośredniego otoczenia oraz ograniczenia w zagospodarowaniu, które podlegają uzgodnieniu z właściwym konserwatorem zabytków na zasadach określonych w przepisach z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego, w związku z przepisami z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Wykaz obiektów zabytkowych, w trakcie realizacji ustaleń studium, będzie ulegał zmianie na skutek dokonywanych wpisów (opcjonalnie wykreśleń) do rejestru, czy ewidencji.

Na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dopuszczalne jest więc korygowanie, bądź ustanawianie nowych granic stref ochrony konserwatorskiej. W obszarach, na których znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków, obiekty będące w ewidencji konserwatora, wszelkie działania w tym obszarze muszą być zgodne z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Na etapie sporządzania planów miejscowych dopuszcza się w zależności od potrzeb wyznaczanie stref ochrony ekspozycji obiektów zabytkowych oraz ekspozycji istniejących obiektów i układów zabytkowych oraz wartościowych układów przestrzennych nie będących zabytkami, m.in. poprzez wprowadzenie nieprzekraczalnej, bądź obligatoryjnej linii zabudowy.

18.2 Wytyczne konserwatorskie w zakresie ochrony archeologicznej

Na terenie gminy Somianka, w dacie podejmowania uchwały dotyczącej studium stwierdzono występowanie wielu stanowisk archeologicznych. Biorąc pod uwagę powyższe w tym zakresie obowiązują przepisy odrębne z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. W przypadku ustanowienia na obszarze gminy nowych stanowisk archeologicznych, należy uwzględnić je w sporządzanych planach miejscowych, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

18.3 Dobra kultury współczesnej

Dobrem kultury współczesnej[38] są niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

Na terenie gminy Somianka nie wyznacza się dóbr kultury współczesnej.

[38] Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

19. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

19.1 Komunikacja

W zakresie sieci drogowej studium zakłada:

- utrzymanie dotychczasowych przebiegów wszystkich dróg (kategorii krajowej, wojewódzkiej, powiatowych i gminnych), z możliwością ich modernizacji, rozbudowy i przebudowy;
- sukcesywny rozwój układu drogowego, w oparciu o stwierdzone potrzeby gminy, w szczególności zaś na nowych terenach inwestycyjnych;
- modernizację dróg (w tym poszerzenia dróg prowadzące do uzyskania wymaganych parametrów technicznych określonych przepisami szczególnymi). Działania modernizacyjne powinny zmierzać do poprawy jakości dróg, zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikom, usprawnienia ruchu oraz wyeliminowania zbędnych kolizji i uciążliwości. Działania gminy powinny stymulować do podjęcia przez odpowiednie jednostki remontów i modernizacji dróg stanowiących połączenia gminy z ośrodkami zewnętrznymi;
- realizacja nowego układu drogowego winna zostać dostosowana i wykorzystywać potencjał istniejących dróg (korelacja nowego z istniejącym systemem), przy założeniu ograniczeń we włączeniach do dróg wyższych klas;
- realizację celów strategicznych w dziedzinie komunikacji, która wymaga wykonania generalnych zadań w zakresie: przebudowy dróg gruntowych na drogi o nawierzchniach twardych, dostosowania dróg do istniejących potrzeb tj. prognozowanych natężeń ruchu, budowy chodników na ternach zurbanizowanych;
- iż, z uwagi na liniowy charakter urządzeń komunikacyjnych wszelkie zamierzenia inwestycyjne, w szczególności zaś na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, bądź w przypadku ich braku na etapie wydania decyzji lokalizacyjnej, winny zostać skoordynowane z proponowanymi rozwiązaniami oraz procesami realizacyjnymi na terenach sąsiednich;
- iż zachodzące procesy przekształceń przestrzennych winny uwzględniać docelowe potrzeby gminy w dziedzinie komunikacji.

W zakresie komunikacji zbiorowej studium zakłada:

- obsługę gminy opartą na transporcie autobusowym. Postuluje się w miarę możliwości podjęcie działań zmierzających do podwyższenia poziomu obsługi komunikacja publiczną, zwłaszcza poprzez urządzenie przystanków o odpowiednim standardzie.

W zakresie komunikacji rowerowej studium zakłada:

- realizację szlaków rowerowych (opcjonalnie w terenach zabudowanych ścieżek rowerowych) wzdłuż dróg kategorii krajowej, wojewódzkiej, powiatowych i gminnych. Najważniejsze z nich wskazano na rysunku przedstawiającym kierunki rozwoju.

Studium dopuszcza możliwość powstawania nowych dróg, nie przedstawionych na rysunku studium przedstawiającym kierunki rozwoju przestrzennego, w zależności od stwierdzonych potrzeb.

Lokalizacja zabudowy wielofunkcyjnej we wsi Somianka wymaga zapewnienia dostępności komunikacyjnej z dróg niższych klas mających już istniejące połączenie z drogą krajową nr 62.[39]

19.2 Infrastruktura techniczna

Dla gminy Somianka przyjmuje się zasadę uzbrojenia i pełnego wyposażenia terenów w podstawowe media infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem do jej rozbudowy w zależności

[39] wymóg wynikający z opinii Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Warszawie z 6 listopada 2017 r. znak: O/WA.Z-3.439.208.2017.PD;

od stwierdzonych potrzeb, z uwzględnieniem kierunków rozwoju przestrzennego, wskazanych w niniejszym studium.

19.2.1 Sieć wodociągowa

Studium zakłada:

- utrzymanie i dalszą eksploatację sieci wodociągowych, istniejących ujęć oraz stacji uzdatniania wody (SUW);
- możliwość realizacji nowych ujęć wody z zachowaniem przepisów odrębnych z zakresu prawa wodnego;
- ustanawianie stref ochrony bezpośredniej oraz ewentualnie stref ochrony pośredniej od nowych, bądź istniejących ujęć wód, zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu prawa wodnego;
- możliwość realizacji oraz adaptację istniejących własnych ujęć wody z wyłączeniem lokalizacji (także adaptacji) ujęć wody (również indywidualnych) w odległości mniejszej niż 150 metrów od cmentarza[40];
- wprowadzenie zakazu wykorzystywania wody do celów gospodarczych w odległości mniejszej niż 500 metrów od cmentarza;
- prowadzenie dalszych działań w zakresie stałego monitoringu jakości przesyłanej wody;
- dalszą rozbudowę sieci w zakresie realizacji indywidualnych przyłączy, w tym na nowych terenach inwestycyjnych;
- przy sporządzaniu planów miejscowych (przede wszystkim w ramach terenów zurbanizowanych, bądź urbanizujących się), należy uwzględnić wymagania dotyczące przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego;[41]
- w przypadku realizacji nowych wodociągów grupowych oraz przy zagospodarowaniu kolejnych terenów należy uwzględnić podstawowe zasady sytuowania hydrantów przeciwpożarowych,[42] postulując, na terenach zurbanizowanych, realizację hydrantów w odległości około 150 metrów od siebie, natomiast na obszarach niezurbanizowanych lub nie podlegających urbanizacji (np. tereny rolne i leśne) w zależności od stwierdzonych potrzeb;
- realizacja nowych wodociągów winna odbywać się w pasie drogi wyznaczonych liniami rozgraniczającymi, jednakże sam przewód wodociągowy nie powinien naruszać elementów technicznych drogi oraz nie może przyczyniać się do czasowego lub trwałego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu albo zmniejszenia wartości użytkowej drogi; Usytuowanie infrastruktury w pasie drogowym winno uwzględniać planowaną docelową realizację ulicy zgodne z przepisami odrębnymi,[43] zaś w przypadku braku takiej możliwości wodociąg należy lokalizować na wyznaczonych terenach, postulując jego lokalizację wzdłuż planowanych, bądź istniejących dróg;
- koordynacji działań inwestycyjnych na szczeblu lokalnym z gminami ościennymi w tym przede wszystkim z gminą Wyszków, Zatory i Serock.

19.2.2 Sieć kanalizacyjna

Studium zakłada:

- utrzymanie i dalszą eksploatację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń z nim związanych;

[40] Stosownie do wymogów rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z 25 sierpnia 1959 roku w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52 poz. 315);
[41] Zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 80 poz. 563);
[42] Zasady te określone zostały m.in. w Polskiej Normie PN-B-02863:1997 „Ochrona przeciwpożarowa budynków. Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Sieć wodociągowa przeciwpożarowa";
[43] w tym, określone w § 140 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43 poz. 430 z późn. zm.);

- dalszą rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej, zgodnie z opracowywanymi planami rozwoju;
- utrzymanie oraz możliwość rozbudowy istniejącej oczyszczalni ścieków, będącej głównym odbiornikiem ścieków z terenu gminy;
- możliwość alternatywnych rozwiązań w zakresie odprowadzenia ścieków, w tym m.in.: możliwość zaopatrzenia poszczególnych terenów w bezodpływowe zbiorniki na nieczystości lub przydomowe oczyszczalnie ścieków, jak również wspólne przedsięwzięcia w zakresie odprowadzenia ścieków z gminami sąsiednimi (wspólne przedsięwzięcia, po wcześniejszym porozumieniu);
- do czasu realizacji docelowego systemu, dopuszcza się realizację nowych oraz użytkowanie istniejących zbiorników bezodpływowych pod warunkiem zachowania ich szczelności (nie dotyczy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią);
- wody opadowe (roztopowe) powinny zostać zagospodarowane w ramach własnych posesji;
- wody opadowe (roztopowe) z placów, ulic i miejsc publicznych mogą zostać odprowadzone do rowów chłonnych, odparowywalnych, melioracyjnych, studni chłonnych, bądź innych cieków wodnych, bądź za pomocą kanalizacji deszczowej do ww. odbiorników, przy czym przed miejscem wylotu wód opadowych do głównych zbiorników należy przewidzieć urządzenia zapewniające podczyszczanie częściowe tych ścieków zgodne z przepisami odrębnymi;
- koordynację działań inwestycyjnych w zakresie realizacji infrastruktury związanej z rozbudową kanalizacji sanitarnej w oparciu o obowiązujące przepisy, *„Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych”* oraz o istniejącą infrastrukturę (w tym również w oparciu o rozbudowywaną oczyszczalnię ścieków).

19.2.3 Gospodarka energetyczna

Elektroenergetyka

Istniejący system zasilania liniami 15 kV gminy Somianka zaspokaja obecne i perspektywiczne potrzeby elektroenergetyczne, przy założeniu umiarkowanego tempa rozwoju i standardowych przerw w dostarczaniu energii.

Studium zakłada, że:

- energia elektryczna dostarczana będzie wszystkim odbiorcom, bez ograniczeń,
- w niewielkim stopniu energia wykorzystywana będzie do przygotowania posiłków,
- w niewielkim stopniu energia wykorzystywana będzie dla potrzeb podgrzewania wody użytkowej,
- w niewielkim stopniu energia wykorzystywana będzie dla potrzeb klimatyzacji, wentylacji i elektrycznego ogrzewania pomieszczeń,
- wraz z rozwojem alternatywnych źródeł energii (m.in. energetyka solarna, energetyka oparta na biomasie, mikroinstalacje w zakresie energetyki pochodzącej z siły wiatru), na terenie gminy wytwarzana będzie energia oddawana do sieci;
- konieczna jest koordynacja działań na szczeblu lokalnym (gminnym) w związku z zewnętrznym (Wyszków) źródłem zasilania.

Dla napowietrznych linii średniego napięcia obowiązują następujące odległości bezpieczne, w obrębie których użytkowanie winno być ograniczone, w szczególności zaś ograniczona winna być lokalizacja obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi z uwagi na negatywny wpływ promieniowania elektromagnetycznego (do uwzględnienia w planie miejscowym):

- linia 15 kV – pas terenu 2 x 6 m licząc od osi linii.

Dopuszcza się realizację zabudowy w odległości mniejszej niż wskazana powyżej pod warunkiem zastosowania zabezpieczeń technicznych.

Ponadto studium ustala na całym obszarze gminy:

- w zależności od potrzeb budowę odcinków sieci średniego napięcia w wykonaniu napowietrznym, bądź kablowym (postulowane), w tym także w związku z realizacją inwestycji z zakresu energii odnawialnej o mocy nie przekraczającej 100 kW;
- realizację stacji transformatorowo – rozdzielczych 15/0,4 kV w formie słupowej, dopuszczając realizację stacji wnętrzowych w przypadku dużych mocy czy braku napowietrznych linii SN,
- potrzebę wyznaczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenu co najmniej o wymiarach 2x3 m (postulowana lokalizacja w liniach rozgraniczających drogi lub poza liniami z założeniem potrzeby dojazdu samochodem ciężarowym) dla realizacji stacji transformatorowych 15/0,4 kV; w przypadku wyznaczenia takiego terenu należy przewidzieć również pas terenu wolny od zabudowy (np. za pomocą nieprzekraczalnej linii zabudowy) w promieniu 3 metrów od stacji słupowych 15/0,4 kV,
- możliwość realizacji inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii o mocy nieprzekraczającej 100 kW oraz mikroinstacji[44] w rozumieniu przepisów z zakresu odnawialnych źródeł energii, wytwarzających energię na terenach nie wykluczonych z zabudowy.

Gazownictwo

Na terenie gminy brak jest sieci i urządzeń do przesyłu gazu. Studium nie przewiduje realizacji sieci przewodowej. Niemniej jednak studium zakłada, iż w miarę możliwości finansowych gminy oraz właściwych przedsiębiorstw i jednostek zewnętrznych możliwa jest gazyfikacja gminy w oparciu o następujące założenia przestrzenne:

- budowa stacji redukcyjno-pomiarowej I-go stopnia,
- budowę sieci gazowej na terenie gminy Somianka, na obszarach zintensyfikowanej zabudowy.

Ciepłownictwo

W zakresie ciepłownictwa studium nie przewiduje lokalnego zbiorczego systemu ciepłowniczego. Źródła ciepła będą stanowić, jak do tej pory, indywidualne piece grzewcze w budynkach, nieduże kotłownie oraz systemy grzewcze zasilane energią elektryczną. W związku z brakiem sieci gazowej przewodowej studium nie przewiduje większych zmian w zakresie zaopatrzenia w ciepło.

Z uwagi jednak na sprzyjające warunki studium przyjmuje możliwość realizacji lokalnych źródeł ciepła w oparciu o energię odnawialną, w tym w szczególności zaś pochodzącej z biomasy i biogazu, dopuszczając do realizacji takich inwestycji na terenie gminy, z zachowaniem przepisów dotyczących ich mocy (do 100 kW).

Telekomunikacja

Zgodnie z przepisami odrębnymi możliwa jest lokalizacja inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej.

Studium przewiduje dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnej, zarówno w formie tradycyjnej, jak i wykorzystując nowe technologie, w tym infrastrukturę światłowodową i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej, z zachowaniem w lokalizacji wymogów przepisów odrębnych.

[44] przez mikroinstację w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2015 r. poz. 478 z późn. zm.) należy rozumieć instalację odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 40 kW, przyłączoną do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 120 kW;

Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie.

19.2.4 Gospodarka odpadami

Studium zakłada:

- Przyjęcie zasady selektywnej zbiórki odpadów w miejscu ich powstawania, tj. na poszczególnych posesjach. Śmieci gromadzone powinny być w przystosowanych pojemnikach opróżnianych okresowo w miarę potrzeb.
- Wschodni Region gospodarki odpadami komunalnymi w Województwie Mazowieckim;
- Brak lokalizacji na terenie gminy Somianka składowiska odpadów, usuwanie i przetwarzanie odpadów z terenu gminy odbywać się będzie w oparciu o składowiska odpadów, instalacje do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, kompostownie odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie zlokalizowane poza granicami administracyjnymi m.in. w:
  - Goworkach koło Ostrołęki (podmiot odpowiedzialny za eksploatację instalacji: Ostrołęckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, ul. B. Joselewicza 1, 07- 410 Ostrołęka);
  - Starym Lubiejewie, ul. Łomżyńska 11 (podmiot odpowiedzialny za eksploatację instalacji: Zakład Gospodarki Komunalnej w Ostrowii Mazowieckiej Sp. z o.o., ul. B. Prusa 66, 07-300 Ostrów Mazowiecka);
  - Wola Suchożebrska, ul. Sokołowska 2, 08 - 125 Suchożebry (podmiot odpowiedzialny za eksploatację instalacji: Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Błonie 3, 08-110 Siedlce);
- Prowadzenie gospodarki odpadami w oparciu o przepisy odrębne z zakresu odpadów.

20. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM ORAZ PONADLOKALNYM

Przez inwestycje celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

20.1 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Do podstawowych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym na terenie gminy Somianka zaliczyć możemy:

- budowę i modernizację istniejącej sieci drogowej gminnej, w tym:
  - budowa drogi we wsi Somianka (o dł. 0,8 km do 2017 r.) oraz w Popowie Kościelnym ul. Zastodolna (o dł. 0,8 km do 2017 r.);
  - przebudowa dróg: we wsi Ulasek; Nowe Kozłowo – Wola Mystkowska; Suwin – Zdziebórz; Celinowo - Suwin Stare Płudy - Somianka Zaszosie; Somianka; Somianka Zaszosie – Wólka Somiankowska – Wola Mystkowska; Kręgi – Żabie Duki; Jasieniec Górny – Nowe Płudy; Nowe Wypychy – Stary Mystkówiec; Jackowo Górne – Jackowo Dolne; Wólka Somiankowska (za stodołami); Popowo Kościelne ul. Zastodolna; Stare Wypychy- Nowe Wypychy; Stare Kozłowo- Łosinno; Stare Kozłowo- Olszanka; Wielęcin – Henrysin; Popowo Parcele ul. Akacjówka; Somianka – Kępa Barcicka; Zdziebórz – Skorki – Wólka Somiankowska; Ulasek Zacisze – Stare Płudy; łączna dł. dróg do przebudowy blisko 40 km, planowany czas realizacji do 2020 r.;

- realizację sieci infrastruktury technicznej ze szczególnym uwzględnieniem kanalizacji oraz wodociągu na nowo-urbanizujących się terenach;
- utrzymywanie urządzeń służących zaopatrzeniu ludzi w wodę, gromadzenia, przesyłania i oczyszczania ścieków;
- termomodernizację budynków i urządzeń komunalnych wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- budowę nowych i modernizację istniejących budynków użyteczności publicznej z uwzględnieniem koncepcji energooszczędności oraz wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- Modernizacja oraz rozbudowa oświetlenia ulicznego - wymiana na bardziej efektywne energetycznie, zastosowanie automatyki sterowania oświetleniem;
- Budowa ścieżek rowerowych oraz niezbędnej infrastruktury, ustanowienie stref wyłącznie dla pieszych i rowerów relacji Kręgi – Michalin – Somianka – Jasieniec - Barcice – Jackowo Dolne - Janki- Jasieniec - Popowo Kościelne - Popowo Parcele.

Studium wyznacza obszary, w obrębie których mogą być realizowane inwestycje celu publicznego (inwestycje kubaturowe), które zaznaczone zostały na rysunku studium jako „UP”[45]. Granice lokalizacji inwestycji celu publicznego będą ustalane na etapie planów miejscowych przy uwzględnieniu granic własności. Dodatkowo studium dopuszcza lokalizowanie inwestycji celów publicznych (kubaturowych) na etapie planów miejscowych w obszarach o kierunkach rozwoju, gdzie dopuszczona jest realizacja obiektów użyteczności publicznej.
Studium nie wyznacza obszarów, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego (infrastruktura, w tym techniczna), gdyż dopuszcza się ich lokalizację we wszystkich obszarach wyznaczonych w studium (z wyłączeniem terenów wyłączonych z zabudowy). Do inwestycji takich należy zaliczyć m.in.:

- budowę sieci kanalizacji sanitarnej (w tym na nowo wyznaczonych terenach pod zabudowę);
- rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków,
- alternatywną budowę sieci gazowej,
- budowę i modernizację dróg gminnych (także chodników w tych drogach - (w tym na nowo wyznaczonych terenach pod zabudowę)
- dalsze zakładanie i modernizację oświetlenia dróg;
- rozbudowę istniejącej sieci wodociągowej (w tym na nowo wyznaczonych terenach pod zabudowę);
- rozbudowę istniejącej sieci elektroenergetycznej NN;
- inwestycje z zakresu łączności publicznej.

Zachowuje się istniejące tereny i obiekty inwestycji celów publicznych (inwestycje kubaturowe i liniowe), które mogą podlegać modernizacji, rozbudowie czy przebudowie.

20.2 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Do podstawowych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym na terenie gminy Somianka zaliczyć możemy:

- planowaną rozbudowę DK 62 Wierzbica - Wyszków[46];
- planowaną modernizację drogi wojewódzkiej nr 618 relacji Gołymin – Pułtusk - Wyszków;
- planowaną modernizację dróg powiatowych;
- ochronę oraz eksponowanie zabytków pozostających w rejestrze wojewódzkiego konserwatora zabytków.

[45] Tylko w tym zakresie w jakim wynika to z art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami;
[46] Zgodnie z ustaleniami PZP WM i wnioskiem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad znak: GDDKiA-O/WA-P.5.1-0400/4/2012’

21. REALIZACJA POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY, W TYM OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE PLANU MIEJSCOWEGO ORAZ OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZADZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

21.1 Obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

21.1.1 Obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Plan miejscowy sporządza się obowiązkowo, jeżeli wymagają tego przepisy odrębne.[47]
W studium nie wyznacza się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzanie planów miejscowych wymaganych przez przepisy odrębne.

21.1.2 Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych

Studium wprowadza zakaz rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.

21.1.3 Obszary przestrzeni publicznej

Obszarem przestrzeni publicznej[48] są obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka nie wyznacza obszarów przestrzeni publicznej.

21.2 Obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Mając na uwadze fakt, iż ustalenie przeznaczenia terenów, w tym również inwestycji celu publicznego oraz sposobu ich zagospodarowania następuje w drodze sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, studium zakłada, że plany miejscowe będą sporządzane dla terenów:

- urbanizujących się, które wymagają zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne, opcjonalnie gruntów leśnych na cele nieleśne;
- urbanizujących się, dla których niezbędne jest określenie jednolitych parametrów kształtowania zabudowy i zagospodarowaniu terenu, uwzględniających zasady zrównoważonego rozwoju i kształtujących ład przestrzenny na tym terenie.

Rysunek studium wskazuje tereny *(patrz plansza Kierunki rozwoju),* dla których gmina w pierwszej kolejności zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

[47] Zgodnie z art. 14 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
[48] Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

22. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Gmina Somianka jest gminą rolniczą, posiadającą tradycję w produkcji roślinnej i zwierzęcej. Potencjał ten powinien w znacznej mierze przyczynić się do dalszego rozwoju gminy i podniesienia standardów życia społeczności lokalnej. Obecna sytuacja gospodarcza wymaga dostosowania kierunków produkcji do koniunktury na rynku żywnościowym.

Ważnym czynnikiem prawidłowego rozwoju rolnictwa, jest kreowanie form i technologii produkcyjnych bezpiecznych pod względem ochrony środowiska, zwłaszcza gleb i zasobów wodnych.

W związku z występowaniem na terenie gminy dobrej jakości gleb postuluje się intensyfikację produkcji rolnej w dużych gospodarstwach, wzmocnionych dodatkowo dopłatami pozyskanymi ze struktur unijnych. Alternatywnym kierunkiem rozwoju gospodarstw (także o niewielkim areale) – wymagającym jednak edukacji rolników – mogłoby się stać rolnictwo ekologiczne. Wymaga ono częściowego powrotu do tradycyjnych form gospodarowania, wprowadzenia odpowiedniego systemu płodozmianu, pasz i nawozów naturalnych, oraz stosowania wysokiej klasy urządzeń i narzędzi. Takie przedsięwzięcia potrzebują dodatkowego wsparcia gospodarstw w środki i infrastrukturę umożliwiającą ich wprowadzenie. Należy dążyć do wykorzystania środków z agend rządowych oraz ze specjalistycznych programów unijnych, w szczególności wobec bliskości rynków zbytu na takie produkty (aglomeracja warszawska).

W studium wskazuje się obszary, na których koncentrować się powinna działalność rolnicza. Przede wszystkim są nimi – *zaznaczone na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy* – użytki rolne, w tym zwarte kompleksy gruntów wyższych klas bonitacyjnych. Na obszarach tych zakłada się utrzymanie funkcji pól uprawnych, łąk i pastwisk oraz w przypadku sporządzenia planu miejscowego wprowadzenie zakazu zabudowy, z wyłączeniami o których mowa w rozdz. 16.

Zakaz zabudowy, nie dotyczy również budowy celów publicznych o których mowa w art. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami wyłącznie w zakresie określonym w rozdz. 16.

Studium postuluje, by na potrzeby rolniczych inwestycji kubaturowych winny być wykorzystane tereny istniejących siedlisk lub niezabudowane tereny plombowe w istniejących ciągach zabudowy poszczególnych wsi.

Studium wskazuje na rysunku przedstawiającym kierunki rozwoju tereny do zalesień (ZLz), dopuszczając również możliwość zalesienia gruntów we wszystkich kierunkach rozwoju gminy. Podstawowym przeznaczeniem terenów leśnych są tereny lasów, w rozumieniu ustawy o lasach. Głównymi dokumentami determinującymi kierunki i politykę przestrzenną w zakresie leśnej przestrzeni produkcyjnej na terenach będących własnością Skarbu Państwa są plany urządzenia lasów, zaś w przypadku gruntów prywatnych uproszczone plany urządzenia lasów, zgodnie z którymi należy prowadzić gospodarkę leśną.

Poza przyjętym podstawowym użytkowaniem terenów leśnych Studium dopuszcza:

- realizację inwestycji związanych z gospodarką leśną, zajętych pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, a także wykorzystanie na parkingi leśne i urządzenia turystyczne;
- lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej;
- budowę dróg lokalnych i dojazdowych niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tych terenów oraz poszerzenie istniejących dróg.

} zgodnie z ustaleniami rozdz. 16

Ponadto Studium ustala:

- możliwość przekształcenia terenów rolnych, położonych w sąsiedztwie lasów, jak również terenów rolnych niskich klas bonitacyjnych, pod gospodarkę leśną z prawem zalesienia, w przypadku zgłoszenia takiego wniosku przez właściciela;
- obowiązek kształtowania lokalnych powiązań przyrodniczych oraz ostoi dla drobnej zwierzyny, w postaci zadrzewień śródpolnych oraz zadrzewień przyulicznych;

- obowiązek niezwłocznego zalesiania gruntów, dla których ustała przyczyna ich czasowego wylesienia.

Na rysunku studium, wskazano obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.
Sporządzając plan miejscowy niezbędna jest weryfikacja danych zawartych w ewidencji gruntów.[49]

23. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na obszarze gminy Somianka obszary osuwania się mas ziemnych nie występują.
Na rysunku przedstawiającym kierunki rozwoju przestrzennego wskazano granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, dla którego obowiązują przepisy ustawy Prawo wodne.
Z dniem 1 stycznia 2018 r. zastosowanie znajdą przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566), w tym jej art. 166 regulujący kwestie dotyczące zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią. Proponowana zabudowa i zagospodarowanie terenu położonego na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z ustaleniami dla poszczególnych terenów, zgodnie z dyspozycją pkt 16.
W związku z art. 548 ww. ustawy Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także ich zmian, w stosunku do których przed dniem wejścia w życie ustawy ogłoszono w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie o wyłożeniu projektu studium lub planu do publicznego wglądu stosuje się dotychczasowe przepisy ustawy Prawa wodnego z dnia 18 lipca 2001 r. tj.: prowadzenie działań inwestycyjnych na takich obszarach po spełnieniu warunków, o których mowa w art. 88l ust. 2 i następne ustawy Prawo wodne, możliwe jest po spełnieniu warunków tam określonych, w drodze uzyskania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Dla tych procedur studium wskazuje zakaz zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią z wyłączeniem prowadzenia działań remontowych oraz przebudowy.

24. OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na obszarze gminy Somianka brak jest obiektów oraz obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

25. OBIEKTY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze gminy Somianka obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych nie występują.

26. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Na obszarze gminy Somianka obszarów wymagających:
- przekształceń,
- rehabilitacji,
- rekultywacji,
- remediacji

[49] Z uwagi na prowadzone prace związane z modernizacją ewidencji gruntów i budynków;

nie określa się, przy czym studium uwzględnia ustalenia Programu rewitalizacji dla gminy Somianka na lata 2016 – 2023, zgodnie z uchwałą Rady Gminy Somianka Nr XXXV/207/17 z dnia 2 czerwca 2017 r.
Zgodnie z ww. uchwałą wyznaczono obszar rewitalizacji o powierzchni 189,3 h, co stanowi 1,61% powierzchni gminy Somianka, zamieszkałą przez 1278 mieszkańców, co stanowi 22,8% liczby ludności gminy.

27. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze gminy Somianka tereny zamknięte nie występują.

28. OBSZARY FUNKCJONALNE

Obszarem funkcjonalnym[50] jest obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju.
Studium określa obszary funkcjonalne zgodnie z uchwałą Rady Gminy Somianka Nr XXXV/207/17 z dnia 2 czerwca 2017 r.

29. SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Studium oparte zostało o koncepcję rozwoju jednostek funkcjonalno – przestrzennych, które wykrystalizowały się w stanie istniejącym. Koncepcja perspektywicznej struktury funkcjonalno – przestrzennej Gminy odnosi się do sposobu zagospodarowania terenu, dalszego rozwoju osadnictwa, zabudowy turystycznej i rekreacyjnej (indywidualnej), rozmieszczenia usług, zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej, powiązań komunikacyjnych i inżynieryjnych, z uwzględnieniem wartości przyrodniczych i kulturowych. Na bazie istniejących jednostek funkcjonalno – przestrzennych stworzono koncepcję ich perspektywicznej struktury, szczegółowo określoną na rysunku pn. „Kierunki Rozwoju". Na rysunku tym sporządzonym w skali 1:10.000 określono:

1. strukturę funkcjonalno - przestrzenną w podziale na tereny:
   - zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, oznaczone symbolem **MW**,
   - zabudowy wielofunkcyjnej, oznaczone symbolem **M**;
   - zabudowy mieszkaniowej i letniskowej, oznaczone symbolem **M/ML**,
   - zabudowy zagrodowej, oznaczone symbolem **MR**,
   - zabudowy letniskowej, oznaczone symbolem **ML**,
   - usług turystyki, rekreacyjno – wypoczynkowe, oznaczone symbolem **UT**,
   - zabudowy usługowej, oznaczone symbolem **U**,
   - usług publicznych, oznaczone symbolem **UP**,
   - usług sportu i rekreacji, oznaczone symbolem **US**,
   - obiektów kościelnych i sakralnych, oznaczone symbolem **UKr**,
   - zabudowy produkcyjno – usługowej, oznaczone symbolem **PU**,
   - eksploatacji kruszywa naturalnego, oznaczone symbolem **PG**,
   - usług komunikacji samochodowej, oznaczone symbolem **UKs**,
   - cmentarzy, oznaczone symbolem **ZC**,
   - parków i zieleni urządzonej, oznaczone symbolem **ZP**,
   - urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków, gromadzenia i selekcji odpadów stałych, oznaczone symbolem **NO**,

[50] Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 pkt 6a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

- ujęć wodnych i stacji uzdatniania wody, oznaczone symbolem **WZ**,
- dróg publicznych, podstawowego układu drogowego, oznaczone symbolami **DK** (krajowe), **DW** (wojewódzkie), **W** (powiatowe), oraz ważniejsze drogi gminne stanowiące ponadlokalne (krajowe, wojewódzkie i powiatowe) oraz lokalne (gminne) cele publiczne,
- lasów, oznaczone symbolem **ZL**,
- pod zalesienie, oznaczone symbolem **ZLz**,
- zieleni naturalnej, oznaczone symbolem **ZN**,
- upraw polowych i ogrodniczych, łąk i pastwisk, oznaczone symbolem **R**,
- wód, oznaczone symbolem **W.**

2. obszary: ochrony środowiska, jego zasobów oraz ochrony przyrody poprzez wskazanie:
- obszarów NATURA 2000,
- pomników przyrody,
- użytków ekologicznych,
- lokalnych ciągów ekologicznych,
- tereny lasów ochronnych,

3. obszary: ochrony krajobrazu kulturowego, ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr kultury współczesnej poprzez:
- określenie stanowisk archeologicznych,
- wskazanie obiektów wpisanych do rejestru,

4. komunikację w postaci podstawowych dróg kategorii krajowe, wojewódzkiej, powiatowej oraz ważniejszych dróg kategorii gminnej;
5. infrastrukturę techniczną w tym m.in.
- istniejące stacje bazowe i przekaźnikowe telefonii komórkowej,
- linie elektroenergetyczne średniego napięcia,
- tereny wyznaczone pod realizację infrastruktury technicznej;

6. obszary wskazane do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
7. obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Szczegółowe ustalenia dotyczące struktury funkcjonalno – przestrzennej określono w rozdziale 16 wskazując jednocześnie wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.

30. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ

Regulacje ustawowe w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego stanowią, iż studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest swoistą wykładnią zamierzeń w sferze kształtowania przestrzeni gminy, wiążąc jednocześnie organa gminy przy sporządzaniu aktów prawa miejscowego w postaci miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto studium zawiera dwie podstawowe grupy kierunkowych działań realizowanych w przestrzeni w zakresie:

- zachowania dotychczas osiągniętych, ale i pozytywnie ocenianych cech układu przestrzennego oraz
- zapewnienia możliwości dalszego rozwoju, polegającej na harmonizowaniu struktury przestrzennej, jej zagospodarowaniu i funkcjonowaniu, w sposób umożliwiający realizację społecznych potrzeb określonych w Strategii Rozwoju Gminy Somianka.

„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka" w obecnym kształcie stanowi zmianę dotychczasowej ogólnej polityki przestrzennej z uwzględnieniem podstawowych grup kierunkowych działań. Ponadto przyjęte w studium rozwiązania stwarzają możliwość wytworzenia oraz pełnego ukształtowania zarówno ośrodka gminnego, jak i poszczególnych centrów lokalnych, podnoszących jakość życia mieszkańców oraz możliwość realizacji pożądanych przez mieszkańców inwestycji.

Przedstawione w studium kierunkowe rozwiązania obszarów funkcjonalnych, powstałe w oparciu o istniejące uwarunkowania, kształtują oraz w przyszłości kształtować się będą, w sposób zdefiniowany oraz w pełni skoordynowany. Stworzony w studium jednolity układy

przestrzenny bez kolizji w zakresie lokalizacji poszczególnych funkcji wpłynie na standard przestrzenny oraz standard zabudowy. Tak ukształtowana przestrzeń stworzy harmonijną całość oraz uwzględni w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne składające się na ład przestrzenny.
Studium w sposób szczegółowy określa nie tylko funkcje terenu, ale również zagadnienia związane z kierunkami rozwoju infrastruktury technicznej oraz podstawowego problemu gminy Somianka tj. dalszego rozwoju kanalizacji oraz alternatywnych sposobów zagospodarowania przestrzeni.
Reasumując stwierdzić należy, iż studium zostało dostosowane do nowych realiów oraz nowych przepisów prawnych, służąc realizacji zapisanych w Strategii Rozwoju Gminy Somianka strategicznych celów rozwoju gminy Somianka oraz jej poszczególnych celów operacyjnych, przyczyniając się tym samym do dalszego rozwoju gminy.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SOMIANKA

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Załącznik nr 2 do uchwały nr XXIII/157/20 Rady Gminy Somianka z dnia 26 czerwca 2020 r.

Skala 1 : 10 000

Legenda

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z dopuszczeniem zabudowy usługowej
- tereny zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej nierolniczej oraz usługowej
- tereny zabudowy mieszkaniowej letniskowej
- tereny wypoczynku i rekreacji
- tereny zabudowy usługowej: handlu, kultury, gastronomii, zdrowia, turystyki
- tereny usług obsługi
- tereny usług sportu
- tereny obiektów kościelnych i obiektów sakralnych
- tereny zabudowy produkcyjno-usługowej
- tereny eksploatacji kruszywa naturalnego
- tereny obsługi rolnictwa, produkcji i urządzeń gospodarki rolnej
- tereny usług komunikacji samochodowej
- tereny parkingów
- tereny urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków, gromadzenia i selekcji odpadów stałych
- tereny upęd wodnych i stacji uzdatniania wody
- tereny cmentarzy
- tereny uprawe polowych i ogrodniczych
- tereny sadów
- tereny łąk i pastewisk
- tereny łąk i zadrzewień
- tereny parków i zieleni urządzonej
- tereny lasów
- tereny wód

- obszary objęte obowiązującym planem miejscowym

tereny:

M	zabudowy mieszkaniowej
MR	zabudowy zagrodowej
M/MR	zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej
MR/M	zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej
M/ML	zabudowy mieszkaniowej i letniskowej
ML	zabudowy letniskowej
MU	zabudowy mieszkaniowej i usługowej
MU/UP	zabudowy mieszkaniowej, usługowej i usługowo-produkcyjna
P	zabudowy produkcyjnej
M/UPR	zabudowy zagrodowej i usługowej związanej z produkcją rolniczą
Ka	zabudowy związanej z obsługą ruchu komunikacyjnego i turystycznego
KG	dróg gminnych
PR	produkcji rolniczej
R	rolne
RKa	rolne z dopuszczeniem realizacji kolektora sanitarnego
La	lasów
WZ	upęd wód podziemnych
NO	oczyszczalni ścieków
WO	wód otwartych
UO	szkół

- pozwolenia na budowę wydane w latach 2014-2016
- decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydane w latach 2014-2016

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW CHRONIONYCH PRZEPISAMI SZCZEGÓLNYMI

- grunty rolne podlegające ochronie II klasa bonitacyjna
- tereny lasów parkotwórczych
- Natura 2000 - obszary ptasie
- Natura 2000 - obszary siedliskowe
- złoża kopalin
- pomnik przyrody
- użytki ekologiczne
- rejon występowania bociana czarnego

- granica obszaru ochronnego Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OGRANICZEŃ SPOWODOWANYCH STANEM LUB FUNKCJONOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- obszary szczególnego zgrzezenia powodzią
- lokalne ciągi ekologiczne (zamknięcie ciągi zieleni naturalnej wzdłuż ciekłów wodnych)

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OCHRONY ZASOBÓW KULTUROWYCH I KRAJOBRAZOWYCH

- obiekty wpisane do rejestru zabytków
- obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków
- stanowiska archeologiczne

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO WYPOSAŻENIA W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

- elektroenergetyczna linia średniego napięcia 15 kV
- stacje transformatorowe
- wieża przekaźnikowa

UKŁAD KOMUNIKACYJNY

- drogi krajowe - DK
- drogi wojewódzkie - DW
- drogi powiatowe - W
- drogi gminne

GRANICE ADMINISTRACYJNE

- powiatu
- gminy
- sołectw

INNE

- szlaki rowerowe
- przystań wodna
- lotnisko/ośrodek

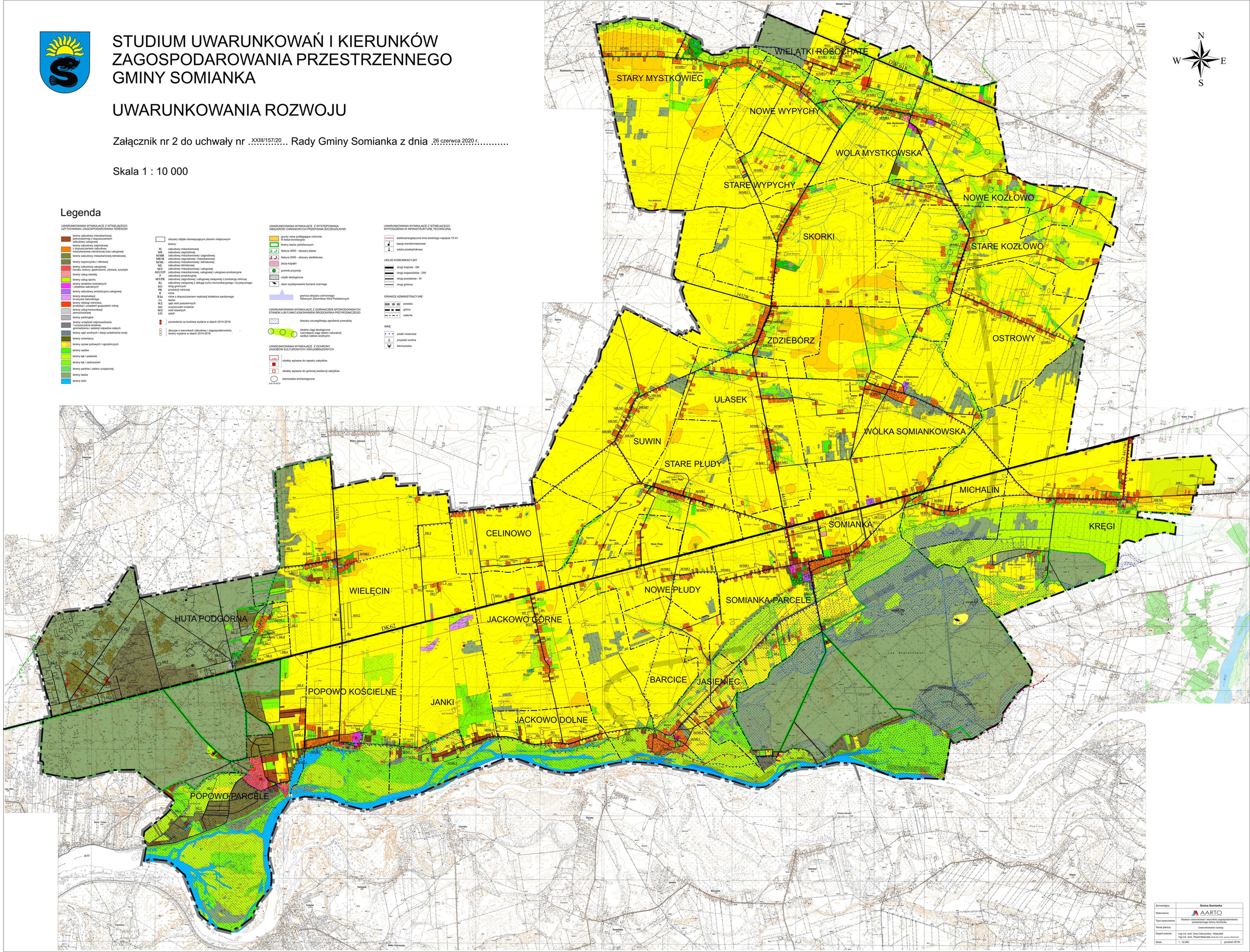

Zamawiający	Gmina Somianka
Wykonawca	AARTO
Tytuł opracowania	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Somianka
Temat planszy	Uwarunkowania rozwoju
Zespół autorski	mgr inż. arch. Ewa Cebrzyńska - Niebudek mgr inż. arch. Paweł Niebudek WZ/0-0/0-15/15, upr.bud. MAZ/1763/0
Skala	1 : 10 000 grudzień 2019r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SOMIANKA

KIERUNKI ROZWOJU

Załącznik nr 3 do uchwały nr XXIII/157/20 Rady Gminy Somianka z dnia 26 czerwca 2020 r.

Skala 1 : 10 000

Legenda

STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

tereny zabudowy

- MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- UM – tereny zabudowy wielofunkcyjnej
- M,ML – tereny zabudowy mieszkaniowej i letniskowej
- MR – tereny zabudowy zagrodowej
- ML – tereny zabudowy letniskowej
- UT – tereny usług turystyki, rekreacyjno-wypoczynkowe
- U – tereny zabudowy usługowej
- UP – tereny usług publicznych
- US – tereny usług sportu i rekreacji
- UKr – tereny obiektów kościelnych i obiektów sakralnych
- PU – tereny zabudowy produkcyjno-usługowej
- PG – tereny eksploatacji kruszywa naturalnego
- UK,U – tereny usług komunikacji samochodowej
- MO – tereny urządzeń odprowadzania i oczyszczania ścieków gromadzenia i selekcji odpadów stałych
- WZ – tereny ujęć wodnych i stacji uzdatniania wody
- KK – tereny cmentarzy
- ZP – tereny parków i zieleni urządzonej
- tereny zabudowy na gruntach leśnych

tereny otwarte - z ograniczoną zabudową

- R – tereny upraw polowych i ogrodniczych, łąk i pastwisk
- ZN – tereny zieleni naturalnej
- ZL – tereny lasów

tereny otwarte - wyłączone spod zabudowy

- ZS,Z – tereny pod zalesienie
- W – tereny wód
- obszary szczególnego zgrożenia powodzią

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW CHRONIONYCH PRZEPISAMI ODRĘBNYMI

- grunty rolne podlegające ochronie III klasa bonitacyjna
- tereny lasów państwowych
- tereny lasów ochronnych
- Natura 2000 - obszary ptasie
- Natura 2000 - obszary siedliskowe
- złoża kopalin
- pomnik przyrody
- użytki ekologiczne
- rejon występowania bociana czarnego

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OGRANICZEŃ SPOWODOWANYCH STANEM LUB FUNKCJONOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- obszary szczególnego zgrożenia powodzią
- lokalne ciągi ekologiczne (ciągi zieleni naturalnej wzdłuż cieków wodnych)

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OCHRONY ZASOBÓW KULTUROWYCH I KRAJOBRAZOWYCH

- obiekty wpisane do rejestru zabytków
- obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków
- stanowiska archeologiczne

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO WYPOSAŻENIA W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

- elektroenergetyczna linia średniego napięcia 15 kV
- stacje transformatorowe
- wieża przekaźnikowa

UKŁAD KOMUNIKACYJNY

- drogi krajowe - DK
- drogi wojewódzkie - DW
- drogi powiatowe - W
- drogi gminne

GRANICE ADMINISTRACYJNE

- powiatu
- gminy
- sołectw

INNE

- strefy ochronne
- szlaki rowerowe
- przystań wodna
- kolejowa
- tereny do objęcia w pierwszej kolejności miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

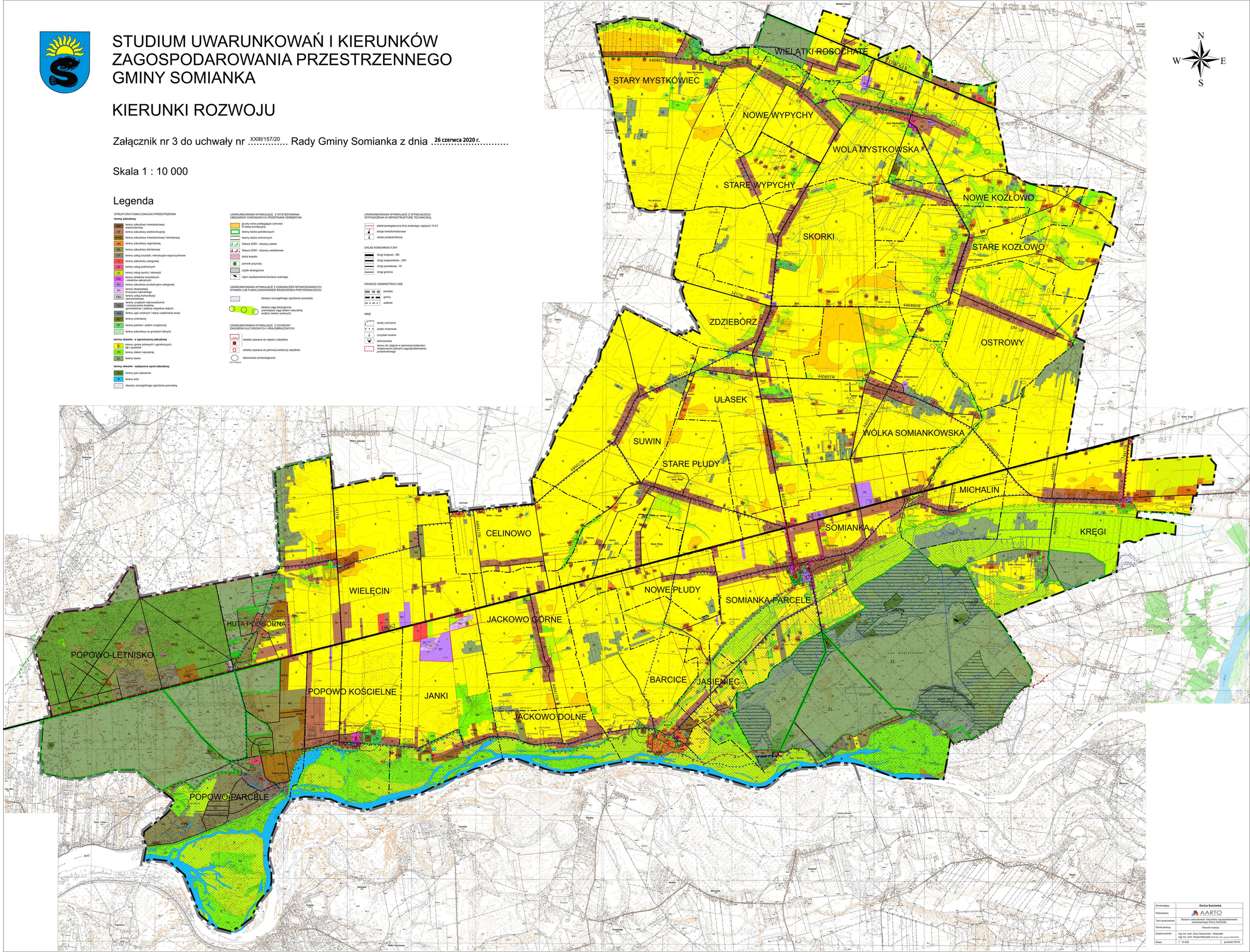

Zamawiający	Gmina Somianka
Wykonawca	AARTO
Tytuł opracowania	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Somianka
Temat planszy	Kierunki rozwoju
Zespół autorski	mgr inż. arch. Ewa Cebrzyńska - Niebudek mgr inż. arch. Paweł Niebudek nr/nr nr/nr nr/nr, upr.bud. WA/0170/03
Skala	1 : 10 000 grudzień 2019r.

Załącznik Nr 4

do Uchwały Nr XXIII/157/20

Rady Gminy Somianka

z dnia 26 czerwca 2020r.

ROZTRZYGNIECIE O SPOSOBIE ROZPATRZENIA UWAG ZGŁOSZONYCH DO PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY SOMIANKA

W zakresie objętych załącznikiem, Rada Gminy Somianka postanawia przyjąć następujący sposób ich rozpatrzenia.

Lp.	Data wpływu uwagi	Nazwisko i imię, nazwa jednostki organizacyjnej i adres zgłaszającego uwagi	Treść uwagi	Oznaczenie nieruchomości, której dotyczy uwaga	Ustalenia projektu studium dla nieruchomości, której dotyczy uwaga	Rozstrzygnięcie wójta w sprawie rozpatrzenia uwagi		Rozstrzygnięcie Rady Gminy załącznik do uchwały nr XXIII/157/20 z dnia26 czerwca 2020r.		Uwagi
						Uwaga uwzględniona	Uwaga nieuwzględniona	Uwaga uwzględniona	Uwaga nieuwzględniona	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	03.10.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o pozytywne rozpatrzenie. Działka nr 12 leży przy działkach zagospodarowanych i dzielenie jej uważam za bezcelowe.	Wielęcin Dz. 12	M – część, ZL - część		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Teren leśny.
2.	09.10.2018	Osoba fizyczna.	Zwracam się z prośbą o umieszczenie w studium przeznaczenia terenu całej działki o numerze 284/3 o pow. 1,72ha położonej w miejscowości Somianka. Proszę o uwzględnienie uwagi Studium.	Somianka Dz. 284/3	M – część od drogi R - część		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Część działki jest budowlana.

3.	10.10.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o przeznaczenie całej działki pod budownictwo wielofunkcyjne. Na w/w działce jest VI klasa ziemi i Chciałbym wykorzystać na cele rozbudowy lub zbycia w przyszłości.	Wola Mystkowska Dz. 412/1	M – część od drogi R - część		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Część działki jest budowlana.
4.	11.10.2018	Osoba fizyczna.	Wnoszę o zaplanowanie pod zabudowę wielofunkcyjną działki 384/2 w całości z uwagi na plany zabudowy tej działki w najbliższej przyszłości.	Somianka Dz. 384/2	M – część R - część		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Część działki jest budowlana.
5.	11.10.2018	Osoba fizycna.	Zwracam się z prośbą o umieszczenie w studium przeznaczenia terenu całej działki o numerze 283, pow.1,95ha położonej w miejscowości Somianka. Proszę o uwzględnienie uwagi w studium.	Somianka Dz. 283	M – część od strony drogi R - część		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Część działki jest budowlana.
6.	12.10.2018	Osoba fizyczna.	Przeznaczenie powyższych działek pod zabudowę mieszkaniową i usługową.	Somianka Dz. 473/1, 473/3	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Teren zalewowy
7.	19.10.2018	Osoba fizyczna.	Zwracam się z prośbą o wprowadzenie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych dla działki o nr 11 we wsi Wielęcin gm. Somianka na grunty o charakterze letniskowym oraz wielofunkcyjnym w projekcie studium	Wielęcin Dz. 11	ML – część ZL - część	Uwzględniona (częściowo)			Uwaga nie-uwzględniona	Waga uwzględniona w częściowo, grunt leśny nie został uwzgledniony.

			uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Somianka.							
8.	24.10.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o przeznaczenie powyższych działek pod teren zabudowy wielofunkcyjnej. Teren przygotowany do zabudowy. Dostęp do drogi publicznej. Czynność nie będzie wymagała nakładów finansowych ze strony Gminy.	Kręgi Dz. 465/1, 465/4	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku
9.	25.10.2018	Osoba fizyczna.	Przeznaczenie powyższych działek pod zabudowę wielofunkcyjną działek znajdują się przy drodze asfaltowej Media w drodze.	Kręgi Dz. 268/2, 269/2, 270/4	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku Zjazd z dr. krajowej
10.	25.10.2018	Osoba fizyczna.	Przeznaczenie powyższych działek pod zabudowę wielofunkcyjną działki. Znajdują się przy drodze asfaltowej media w drodze.	Kręgi Dz. 268/1, 269/3, 270/3	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku Zjazd z dr. krajowej
11.	29.10.2018	Osoba fizyczna.	Zwracam się z prośbą o zaliczenie wymienionej działki na teren mieszkaniowy całoroczny w obecnej chwili działka jest przeznaczona pod zabudowę letniskową. Stoi na niej budynek	Popowo Letnisko Dz. 3178	ML		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku. Działka znajduje się w obowiązującym planie

			spełniający warunki do zamieszkania całorocznego.							
12.	29.10.2018	Operator ARP sp. z. o.	Uwzględnienie w zamieszczonym w rozdziale 16. Studium opisie zasad zagospodarowania w/w. terenów, oznakowanych symbolem UT, pośród innych wymienionych dla tych terenów kierunków polityki przestrzennej, także domów spokojnej starości.	Popowo Letnisko Dot. terenu UT	UT		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku
13.	29.10.2018	Osoba fizyczna.	Wjazd na działkę jest z drogi asfaltowej Krajowej A62. Prosiłbym o przekształcenie tej części kl V z działki rolnej na mieszkaniowo-usługowo-inwestycyjną. Chciałbym wybudować budynek mieszkalny i utworzyć jakieś usługi. Proszę o pozytywne rozpatrzenie mojej prośby.	Wielęcin Dz. 382	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku. Zjazd z dr. krajowej. Kompleks rolny.
14.	29.10.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o przekształcenie moich działek na zabudowę mieszkaniową. Planuję zamieszkać na stałe.	Popowo Letnisko Dz. 77, 78	ML		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku. Możliwość zabudowy w ramach funkcji ML
15.	29.10.2018	Osoba fizyczna.	W 2013r. kupiliśmy działkę nr 184/2 dla	Somianka-Parcele	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku.

			której decyzja nr 15/2011 z dn. 24.02.2011r. Wójt Gminy Somianka ustalił warunki zabudowy na działce nr 184/3 pobudowany został budynek jednorodzinny, na działce nr 184/1 trwa inwestycja polegająca na budowie domu w studium uwarunkowań nasza działka jest usytuowana na terenie „zalewowym” i dlatego uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będzie można starać się o wydanie decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, gdzie można byłoby w drodze uzgodnień z PGW „Wody Polskie” uzyskać odstępstwo od zakazu zabudowy a tym samym starać się o uzyskanie pozwolenia na zabudowę . Pomimo tego, ze nie zgłosiliśmy wniosków do projektu studium uważamy, że na tym etapie, biorąc pod uwagę dobrą wolę Pana Wójta i Rady Gminy oraz nas jako właścicieli nieruchomości jak	Dz. 184/2						Teren zalewowy.

			również sytuacji (działka pomiędzy dwiema zabudowanymi nieruchomościami), można byłoby uzyskać uzgodnienie z PGW „Wody Polskie” i przeznaczyć działkę nr 184/2 w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka jako działkę pod zabudowę wielofunkcyjną. Byłoby to naszym zdaniem logiczna konsekwencja i kontynuacja dotychczasowej zabudowy poprzednich nieruchomości. Definitywne zamknięcie drogi do wykorzystania działki na cele budowlane będzie dla nas bardzo niekorzystne i ograniczy nasze prawo dysponowania w pełni prawem własności. Bardzo proszę Panie Wójcie o przeanalizowanie naszej uwagi i jej akceptacji.							
16.	29.10.2018	Osoba fizyczna.	Zwracam się do projektu studium dlaczego nie została uwzględniona działka nr 17 do	Jackowo Dolne Dz. 17	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak drogi dojazdowej

			zagospodarowania przestrzennego.							
17.	30.10.2018	Osoba fizyczna.	Argumentami do dostosowania działek pod zabudowę są: przekazanie swoim prawnym następcom, którzy mają swoje rodziny i projekty zabudowy tych działek. Proszę o zakwalifikowanie tych działek pod zabudowę mieszkalną oraz działki 2112 pod zabudowę letniskową.	Huta Podgórna Dz. 2112	ZL		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Działka leśna w kompleksie
18.	31.10.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o zmianę przeznaczenia wyżej wymienionego gruntu z zabudowy letniskowej na zabudowę mieszkaniową w celu umożliwienia budowy domu . Chciałbym w niedalekiej przyszłości osiedlić się w tej miejscowości wraz z całą moją rodziną.	Popowo Letnisko Dz. 529	ML		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku. Istnieje możliwość zabudowy w ramach funkcji ML
19.	05.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o przeznaczenie działki na 7, 8 położonej w Popowie-Parcele na cele zgodnie z oznaczeniem „M” a działki 23 na cele zgodnie z symbolem „ML”	Popowo-Parcele Dz. 8, 7, 23	M – część dz. 8 i 7, M/ML – część dz. 23	Uwzględniona częściowo			Uwaga nie-uwzględniona	
20.	05.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o uwzględnienie w planie zagospodarowania	Somianka-Parcele Dz. 203	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Teren zalewowy.

			studium w/w działki jako działka budowlana. Proszę o pozytywne załatwienie mojej prośby.							
21	05.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o uwzględnienie w projekcie studium przeznaczenie w/w działek gruntu na zabudowę mieszkaniową z dopuszczeniem usług. Działka 176/2 w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowanej przeze mnie działki nie warunkowej 176/1, ma dostęp do drogi publicznej, asfaltowej, sieci wodociągowej, elektrycznej z dwóch stron, PGW „Wody Polskie" wyraża zgody na tym terenie na budowy budynków mieszkalnych i zbiorników prawdopodobnie zdana na 100lat.	Somianka-Parcele Dz. 176/2,	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Teren zalewowy.
22	09.11.2018	Osoba fizyczna.	W projekcie studium uwzględniono mój wniosek tylko częściowo tj. 100m od drogi wojewódzkiej pod budownictwo. Działka nr 128 jest już częściowo zabudowana zarówno od drogi	Wola Mystkowska Dz. 128	M – część R – część	Uwzględniona częściowo			Uwaga nie-uwzględniona	

			wojewódzkiej jak i od drogi gminnej.							
23.	14.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o ujęcie działek nr 265 pod zabudowę wielofunkcyjną.	265	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Kompleks rolniczy, bez drogi dojazdowej
24.	15.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o przekształcenie w studium w/w gruntu pod zabudowę wielofunkcyjną. Prośbę swą motywuję w tym , iż działka posiada możliwości wykorzystania wielofunkcyjnego z uwagi na dojazd do niej z trzech stron (drogi utwardzone) oraz dużą powierzchnię, co nie będzie generowało dodatkowych kosztów dla gminy związanych z infrastrukturą drogową.	Wielęcin Dz. 656	M – część R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	
25.	15.11.2018	Osoba fizyczna.	Działki mojego gospodarstwa to w 85% V i VI klasa ziemi, są i będą wykorzystywane do produkcji rolnej co nie powinno utrudniać mojej rodzinie zabudowy mieszkalnej a ewentualnemu nabywcy działki budowy domu na środku terenu a nie przy drodze pełnej aut i zagrożeń z tym	Nowe Płudy Dz. 128, 19, 21, 94	MR, R – Dz. 128 R - Dz. 21, 19 R - Dz. 94	uwzględniona	Nieuwzględniona Nieuwzględniona		Uwaga nie-Uwzględniona Uwaga nie-Uwzględniona	Brak wniosku. Brak drogi dojazdowej. Działki usytuowane w środku komplaksu rolnego. Wąska działka w

			związanych. Projekt powinien być elastyczny i ułatwiać zabudowę mieszkaniową, rekreacyjną oraz gastronomiczną. Działki klasy V i VI ze względu na słabą przydatność rolniczą powinny być dzielone bez przeszkód na rekreacyjne i budowlane a nie tylko w obrębie dróg jak to proponuje obecny projekt. Mieszkańcy gminy Somianka to w większości chłopo-robotnicy i emeryci, nie proponując ułatwień dla nowych mieszkańców nastąpi wyludnienie.	Barcice Dz. 56, 103, 129, 130	ZL – Dz.103 R – Dz.56, 129, 130		Nieuwzględniona Nieuwzględniona		Uwaga nie-Uwzględniona Uwaga nie-uwzględniona	komplaksie rolnym. Wąska działka leśna Brak urządzonej drogi dojazdowej. Działki usytuowane w środku komplaksu rolnego.
26.	15.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o przeznaczenie tych działek pod zabudowę wielofunkcyjną, ponieważ nie będziemy prowadzić działalności rolniczej. Jest w zamiarze budowa domu.	Kręgi Dz. 417, 468	M – dz. 417 R – dz. 468	uwzględniona	nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Grunty rolne podlegające ochronie III kl bonitacyjna
27.	20.11.2018	Osoba fizyczna.	W/w działki są częściowo przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową. W związku z zamiarem podziału działek zwracamy się z prośbą o przeznaczenie całości działek pod zabudowę mieszkaniową.	Somianka-Parcele Dz. 77/5, 78/4	M R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	

28.	20.11.2018	Osoba fizyczna.	Wnioskuję o zmianę terenu zabudowy letniskowej (ML) na teren zabudowy mieszkaniowej i letniskowej (M/ML) dla działki nr 346.	Popowo Letnisko Dz. 346	ML		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku
29.	21.11.2018	Osoba fizyczna.	1) Wnoszę o zmianę przeznaczenia w/w nieruchomości w projekcie Studium z ZL (tereny leśne) na teren zabudowy na gruntach leśnych oznaczony ML (teren zabudowy letniskowej) lub M/ML (teren zabudowy mieszkaniowej i letniskowej) 2) Wnoszę o zmianę minimalnej powierzchni nowo wyodrębnionych działek ewidencyjnych na wartość 1000m^2.	Huta Podgórna Dz. 2114, 2115	ZL		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku Działki w kompleksie leśnym

30	21.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o zmianę przeznaczenia działki nr 21 w części pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i w części pod usługi i produkcję.	Somianka-Parcele Dz. 21	M – część R	Uwzględniona częściowo			Uwaga nie-uwzględniona	
31	22.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o zmianę w projekcie Studium przeznaczenia działki nr 1102 Popowo Letnisko z funkcji budownictwo letniskowe na budownictwo mieszkalne. Prośbę motywuję tym, że rozpocząłem budowę domu całogodzinnego i planujemy po przekształceniu sposobu użytkowania obiektu z rekreacji na dom mieszkalny przeprowadzka na stałe, zameldowanie, że aby zostać mieszkańcami Gminy Somianka. Pozostawione w planie Studium funkcji letniskowej, może umiarkować nasze plany.	Popowo Letnisko Dz. 1102	ML		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku. Istnieje możliwość zabudowy w ramach funkcji ML
32.	22.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o zmianę przeznaczenia dla: -dz. 32/2-w części pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i w części pod usługi i produkcję;	Somianka-Parcele Dz. 32/2, Somianka dz. 46, 47, 192, 292/2	Dz. 32/2 M - część R – część Dz. 192, 292/2		Nieuwzględniona dla dz. 46 i 47		Uwaga nie-uwzględniona	Brak urządzonej drogi dojazdowej

			-dz. 46, 47-pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, -dz. 192-pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, -dz. 292/2-pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną.		M - część R – część					
33.	22.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o ujęcie w/w działki w studium jako teren przeznaczony pod zabudowę produkcyjną i usługową (PU). Działka ta jest położona blisko drogi krajowej nr 62 oraz w sąsiedztwie gruntów gminnych oznaczonych pod produkcję i usługi. Zapis ten pozwoli mi zrealizować moje cele i będzie nawiązywać do planowanej zabudowy sąsiednich gruntów gminnych.	Janki Dz. 26	ZL R		Nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	
34.	22.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o ujęcie w studium wyżej wymienionych działek pod zabudowę wielofunkcyjną. Prowadzona aktualnie przeze mnie działalność gospodarcza może wymagać w przyszłości rozbudowy budynków gospodarczych i magazynowych.	Wielęcin Dz. 364/4, 364/7, 364/8	M – dz. 364/4 R – dz. 364/7, 364/8	uwzględniona	nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku

35.	22.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o ujęcie wszystkich w/w działek w studium jako tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową i letniskową (M/ML). Przeznaczenie takie łączy się zarówno z moimi planami inwestycyjnymi, istniejącą zabudową na tym terenie jak i zapisami w powstającym studium.	Wielęcin Dz. 355/3, 355/4, Huta Podgórna dz. 2280/2, 2281/3, 2282/5, 2283/4, Popowo-Parcele dz. 39/8	R – dz. 355/3, 355/4	uwzględniona	nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak wniosku
36.	23.11.2018	Osoba fizyczna.	Proszę o uwzględnienie działek w Studium i przekształcenie na zabudowę wielofunkcyjną na odległość 150m od drogi Wielęcin-Henrysin. W obrębie tych działek przebiega linia z wodą ze studni Celinowo.	Wielęcin Dz. 462/1, 462/2	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	
37.	23.11.2018	Osoba fizyczna.	Niniejszym składam wniosek o zmianę do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Somianka, położonej w obrębie geodezyjnym nr 0015, nr działki 24 z przeznaczeniem: 1. Funkcja dominująca R-tereny upraw polowych i	Popowo-Parcele Dz. 24	M/ML – część R				Uwaga nie-uwzględniona	Uwaga bezpodstawna Niniejsze funkcje ustala projekt studium

			ogrodniczych, łąk i pastwisk. 2. Funkcja uzupełniająca M/ML-tereny zabudowy mieszkaniowej i letniskowej.							
38.	23.11.2018	Osoba fizyczna.	Na podst. Mapy która jest zamieszczona na stronie www.somianka.pl nie można jednoznacznie stwierdzić jakiej działki plan dotyczy, ponieważ na w/w mapa nie ma zaznaczonych poszczególnych działek i ich granic. Czasowa mapa w formie papierowej również była udostępniana w U. G. Somianka do publicznego wglądu, co oznacza iż mogła być błędnie odczytywana i interpretowana. Składam więc wniosek dotyczący zapisu w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Somianka”.	Janki dz. 7, Huta Podgórna dz. 321, 322, Nowe Płudy dz. 120, 121, 122, 149, 150, 151, Popowo-Parcele dz. 118/3	Dz. 7 – R Dz. 321,322 – ML Dz. 120, 121, 122, 149, 151 – R Dz. 150 – MR, R Dz. 118/3 - ML				Uwaga nie-uwzględniona	
39	23.11.2018	Osoba fizyczna.	Dotyczy propozycji zmian zapisu na str. 130 studium: 1) Kierunek polityki	Popowo Letnisko Dz. 730	ML		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	

			przestrzennej: dopisać dopuszczalna zabudowa dwurodzinna i wielorodzinna (Bliźniacza) z możliwością dopuszczenia zabudowy usługowej wielobranżowej nieuciążliwej dla środowiska. 2) Wytyczne do planu miejscowego: Dopisać obiekty handlowe do 500m^2 także w obszarze NATURA 2000 (obiekty nieuciążliwe) 3) Parametry, wskaźniki urbanistyczne w granicach obszaru NATURA 2000 -50% dla zabudowy mieszkaniowej, -30% dla zabudowy usługowej							

40.	23.11.2018	Osoba fizyczna.	Działka 117 nie została w części (nawet) uwzględniona jako teren pod zabudowę chociaż leży przy drodze, na która była oddana jej część 3m. po przeciwnej stronie drogi działki zostały przekwalifikowane jako zabudowa.	Janki Dz. 117	R		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	Brak urządzonej drogi dojazdowej. Działka w kompleksie rolnym.
41.	23.11.2018	Osoba fizyczna.	Dotyczy propozycji zmian zapisu na str. 130 studium tj. w akapicie… „Na terenach M/ML (teren zabudowy mieszkalnej i letniskowej): 1) Dotychczasowe brzmienie kierunek polityki przestrzennej: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługowa i letniskowa w rekreacji indywidualnej zastąpić; Kierunek polityki przestrzennej: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługowa i letniskowa w	Popowo Letnisko Dz. 731, 7370, 7380, 173	M/ML		nieuwzględniona		Uwaga nie-uwzględniona	

			ramach rekreacji indywidualnej; dopuszczalna zabudowa dwurodzinna i wielorodzinna (bliźniacza) z możliwością dopuszczenia zabudowy usługowej wielobranżowej nieuciążliwej dla środowiska. 2) Dotychczasowe brzmienie wytyczne do plonu miejscowego: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługi nieuciążliwe i zabudowa rekreacji indywidualnej; obiekty handlowe o pow. Sprzedaży do 500m^{2}z wyłączeniem nowych obiektów położonych w granicach obszaru NATURA 2000							

			(zakaz ten nie dotyczy ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego); urządzenia infrastruktury technicznej; dopuszczalna zabudowa zagrodowa i budynki zamieszkania zbiorowego.							

.....

Przewodniczący Rady Gminy